

Broj: 02-04-3479-3/24
Sarajevo, 08.02.2024. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka), člana 95. i 132. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05), člana 14. stav (5) Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 2/17 i 37/21) i člana 4. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/22) Vlada Kantona Sarajevo, na **11. sjednici održanoj 08.02.2024. godine**, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Izvještaj o radu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo za 2023. godinu.
2. Izvještaj iz tačke 1. ovog zaključka dostavlja se Skupštini Kantona Sarajevo, na nadležno odlučivanje.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

P R E M I J E R

Nihad Uk

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo,
2. Skupština Kantona Sarajevo,
3. Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo (3x),
4. Premijer Kantona Sarajevo,
5. Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo,
6. Evidencija,
7. A r h i v a.

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

**CANTON SARAJEVO
ASSEMBLY**

Broj:
Sarajevo,

Na osnovu člana 117., a u vezi člana 120. stav 2. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 41/12- Drugi novi prečišćeni tekst, 41/12, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20, 14/20, 16/22) Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana _____ 2024. godine, povodom razmatranja Izvještaja o radu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo za 2023. godinu, donijela je slijedeći

- PRIJEDLOG -

ZAKLJUČAK

Usvaja se Izvještaj o radu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo za 2023. godinu.

Broj: _____
Sarajevo, _____

**PREDSJEDAVAJUĆI
SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO**

Elvedin Okerić

O B R A Z L O Ž E N J E

I - PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje ovog Zaključka sadržan je u članu 117. a vezi sa članom 120.stav 2. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo," broj: 41/12 -Drugi novi prečišćeni tekst , 15/13, 47/13, 47/15 i 48/16) kojim je utvrđeno da Skupština Kantona Sarajevo u okviru svojih nadležnosti donosi Ustav, zakone, budžet i izvještaj o izvršenju budžeta,prostorni plan Kantona, Poslovnik Skupštine, odluke i zaključke, deklaracije, rezolucije, preporuke i smjernice i daje autentična tumačenja zakona ili drugog akta. donosi: uredbe, odluke, rješenja i zaključke.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Član 132. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Sl.novine Federacije BiH" br. 35/05) propisuje da je inspekcija dužna najmanje jednom godišnje podnijeti pisani izvještaj o izvršenim inspekcijskim pregledima, o nađenom stanju, pojavama i problemima i o poduzetim mjerama s prijedlogom mjera koje bi trebalo poduzeti za otklanjanje utvrđenog nezakonitog ponašanja. U izvještaju se obavezno moraju obraditi vidovi i načini kršenja zakona i drugih propisa, nedostaci u propisima te predložiti u kojem bi pravcu trebalo mijenjati pojedina zakonska rješenja.

Shodno stavu (2) tačka 2. istog člana "kantonalna inspekcija izvještaj podnosi vladi kantona i skupštini kantona."

Postupajući u skladu sa naprijed navedenim članom, dostavljen je Izvještaj o radu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo za 2023. godinu koji je radi lakše preglednosti sačinjen po organizacionim jedinicama - inspektoratima i sektorima.

U izvještaju je prikazan broj inspektora koji su obavljali poslove inspekcijskog nadzora na dan 31.12.2023. godine, propisi nad čijom primjenom su vršeni inspekcijski nadzori, broj planiranih i izvršenih inspekcijskih nadzora, broj donijetih rješenja, broj izdatih prekršajnih naloga i njihova novčana vrijednost, predmet u kojem su vršeni inspekcijski nadzori kao i realizovani zadaci Sektora za stručne i zajedničke poslove i Sektora za internu kontrolu.

Svi pokazatelji su radi lakšeg praćenja rada inspekcijskih službi izraženi i uporedno sa brojem planiranih inspekcijskih nadzora kao i sa brojem inspekcijskih nadzora izvršenih u prethodnom izvještajnom periodu.

Pored broja izvršenih / planiranih inspekcijskih nadzora, uporedni pokazatelji su prikazani i za izdate upravne mjere - rješenja kao i za pokrenute prekršajne postupke izdavanjem prekršajnih naloga u njihovoj novčanoj vrijednosti.

Po inspektoratima su navedni negativni pojavni oblici i problemi s kojima se inspektori susreću na terenu, te dat prijedlog kako iste prevazići.

Broj izvršenih inspekcijskih nadzora kao i poduzetih mjera razlikuje se po inspektoratima prije svega zbog broja izvršilaca, dužine trajanja inspekcijskog nadzora i specifičnosti pojedinih inspekcijskih nadzora.

Negativna odstupanja od broja planiranih inspekcijskih nadzora u pojedinim inspektoratima su prisutna, međutim za isto je razlog nepredviđeno odsustvovanje sa posla inspektora zbog dužeg bolovanja kao i u pojedinim specifičnim slučajevima zbog dužine trajanja inspekcijskog nadzora, te podkapacitiranosti Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo u broju izvršilaca po organizacionim jedinicama u odnosu na obim posla.

Izvještaj je sačinjen u skladu sa Odlukom o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa ("Sl.novine Kantona Sarajevo" broj: ("Sl.novine Kantona Sarajevo" broj 23/21, 52/21 i 32/22)) s tim što je proširen poglavljem – Prijedlog mjera.

U poglavlju – Prijedlog mjera kandidovane su aktivnosti na rješavanju problema iz oblasti Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo uočeni prilikom vršenja inspekcijskih nadzora u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine.

U istom su predložene mjere i aktivnosti na rješavanju spomenutih problema, od kojih su neki u direktnoj nadležnosti ove Kantonalne uprave, a neki problemi su delegirani nadležnim institucijama bez čijeg rješavanja po hitnom postupku inspekcije koje djeluju unutar ove Kantonalne uprave neće imati ambijent i okruženje za efikasan i efektivan rad.

Ono što smatramo potrebnim istaći je činjenica da ovaj organ kontinuirano radi i na otvorenoj komunikaciji sa građanima u čemu je u izvještajnom periodu ostvaren napredak.

Shodno naprijed navedenom, Skupština Kantona Sarajevo je donijela predmetni Zaključak.

Skupština obavezuje javnost rada blagovremenim, potpunim i objektivnim informisanjem javnosti o svom radu.

Član 111.

Skupština obezbjeđuje svim sredstvima javnog informisanja, pod jednakim uslovima, pristup informacijama kojima raspolaže, omogućava pristup skupštinskim materijalima, izdaje službena saopštenja i organizuje konferencije za štampu.

Pristup informacijama iz prethodnog stava može biti uskraćen samo ako one predstavljaju državnu, vojnu, službenu ili poslovnu tajnu na način propisan zakonom ili drugim propisima donesenim na osnovu zakona.

Član 112.

Građanima i predstavnicima sredstava javnog informisanja omogućava se slobodan pristup sjednicama Skupštine u za njih posebno rezervisanom prostoru, kako to utvrdi Kolegij i u skladu sa prostornim mogućnostima.

Član 113.

Sjednica ili dio sjednice na kojoj se razmatraju pitanja regulisana stavom 2. člana 111. biće održana bez prisustva sredstava javnog informisanja i zatvorena za javnost.

U slučaju iz prethodnog stava, predsjedavajući je dužan javnosti obrazložiti razloge zatvaranja sjednice Skupštine.

Član 114.

Sjednice komisija Skupštine u pravilu su otvorene za javnost.

Izuzetno, sjednice ili dijelovi sjednica komisija mogu biti zatvoreni za javnost ako se odnose na razmatranje pitanja ili saslušanja vezana za rad predstavnika organa vlasti, stručnjaka ili poslanika/zastupnika posebnih socijalnih interesa.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, predstavnicima sredstava javnog informisanja i građanima biće omogućeno prisustvovanje u skladu sa prostornim mogućnostima.

Član 115.

Gost na sjednicama Skupštine ima pravo da:

- učestvuje u radu Skupštine i u raspravi pred Skupštinom prema odobrenju Kolegija;
- iznosi ekspertsko mišljenje na osnovu odobrenja Kolegija; i
- daje prijedloge Skupštini za rješavanje određenih pitanja na osnovu poziva Skupštine.

Izuzetno, ukoliko se ukaže hitna potreba da gost učestvuje u radu i raspravi pred Skupštinom, Skupština može na sjednici odlučiti da mu se da riječ.

Član 116.

Sekretar Skupštine dužan je organizovati rad Službe Skupštine na način koji omogućava da se brzo i efikasno obrade svi zahtjevi koji su Skupštini upućeni po osnovu Zakona o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

VI – AKTA SKUPŠTINE

Opće odredbe o aktima

Član 117.

Skupština donosi Ustav, zakone, budžet i izvještaj o izvršenju budžeta, prostorni plan Kantona, Poslovnik Skupštine, odluke i zaključke, deklaracije, rezolucije, preporuke i smjernice i daje autentična tumačenja zakona ili drugog akta.

Član 118.

Kad Skupština vrši izmjene ili dopune općih akata Skupštine, zakon mijenja ili dopunjuje zakonom, a ostale opće akte, osim zaključka, odlukom.

Zaključak se mijenja ili dopunjuje zaključkom.

Autentično tumačenje se ne može mijenjati ili dopunjavati.

Član 119.

Odluka je skupštinski akt koji se donosi radi izvršavanja ili konkretizacije Ustava, zakona ili drugih općih akata ili njihovih pojedinih dijelova.

Odlukom se odlučuje i o drugim pravima i obavezama Skupštine kada je to Ustavom, zakonom, drugim općim aktom ili ovim poslovníkom određeno.

Član 120.

Zaključkom Skupština odlučuje o svom radu i o radu radnih tijela Skupštine i Službe Skupštine.

Zaključkom Skupština može zauzeti stav o pitanju koje je razmatrala, uključujući utvrđivanje obaveza za Vladu i kantonalne organe uprave u pogledu pripreme zakona ili drugih propisa i općih akata ili vršenja drugih poslova iz njihovog djelokruga.

Radna tijela Skupštine donose zaključke iz svog domena rada.

Član 121.

Deklaracijom se izražava stav Skupštine o političkim pitanjima i drugim bitnim pitanjima od interesa za Kanton, Federaciju Bosne i Hercegovine ili Bosnu i Hercegovinu.

Član 122.

Rezolucijom se utvrđuje političko djelovanje u svim ili pojedinim oblastima iz djelokruga Skupštine.

Rezolucijom se daju i političke smjernice za rad Vlade, kao i drugih kantonalnih organa i organizacija.

Član 123.

Preporukom se izražava mišljenje Skupštine u vezi sa usklađivanjem odnosa i razvijanjem međusobne saradnje organizacija i zajednica o pitanjima od kantonalnog interesa.

Član 124.

Smjericama se utvrđuju obaveze Vlade i kantonalnih organa uprave u vezi sa politikom izvršavanja zakona i drugih propisa i općih akata, te se usmjerava njihov rad.

Član 125.

Akta donosena na sjednici Skupštine potpisuje predsjedavajući Skupštine.

Član 126.

Izvornikom zakona, odnosno drugog propisa ili općeg akta Skupštine, smatra se onaj tekst zakona odnosno drugog propisa ili općeg akta koji je usvojen na sjednici Skupštine.

**IZVJEŠTAJ O RADU KANTONALNE UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE
POSLOVE KANTONA SARAJEVO ZA 2023. GODINU**

Sarajevo, januar 2024. godine

SADRŽAJ

I UVODNI DIO.....	4
II PROGRAMSKI DIO.....	5
III NORMATIVNI DIO.....	7
IV TEMATSKI DIO.....	7
V FINANSIJSKI DIO.....	7
VI KAPITALNI PROJEKTI.....	11
VII OCJENA STANJA I POSTIGNUTIH REZULTATA.....	11
VIII PROGRAMSKA ORIJENTACIJA.....	39
IX IZVRŠENJE KONTINUIRANIH POSLOVA.....	44
1. INSPEKTORAT POLJOPRIVREDNE, VODNE I ŠUMARSKE INSPEKCIJE.....	44
1.1 Poljoprivredna inspekcija.....	45
1.2.....	47
Vodna inspekcija.....	47
1.3 Šumarska inspekcija.....	48
2. INSPEKTORAT VETERINARSKE INSPEKCIJE.....	49
3. INSPEKTORAT URBANISTIČKO - GRAĐEVINSKE, EKOLOŠKE I STAMBENE INSPEKCIJE.....	57
3.1. Urbanističko-građevinska inspekcija.....	63
3.2. Inspekcija u stambenoj oblasti.....	66
3.3. Ekološka inspekcija.....	69
4. INSPEKTORAT KOMUNALNE INSPEKCIJE, ZAŠTITE PRIRODE, ZAŠTITE DOBARA BAŠTINE I INSPEKCIJE ZA SPORT.....	73
4.1. Komunalna inspekcija.....	73
4.2. Inspekcija za zaštitu prirode.....	75
4.3. Inspekcija za zaštitu dobra baštine.....	76
4.4. Inspekcija za sport.....	76
5. INSPEKTORAT TEHNIČKE INSPEKCIJE.....	79
5.1 Elektroenergetska inspekcija.....	80
5.2 Termoelektrična inspekcija.....	82
5.3 Geološka inspekcija.....	85
5.4 Kantonalni rudarski inspektor.....	86
6. INSPEKTORAT TRŽIŠNO – TURISTIČKE INSPEKCIJE.....	87
7. INSPEKTORAT RADA, ZAŠTITE NA RADU I SOCIJALNE ZAŠTITE.....	96
7.1. Inspekcija rada.....	97
7.2. Inspekcija rada u oblasti zaštite na radu.....	101
8. INSPEKTORAT PROSVJETNE INSPEKCIJE.....	109
9. INSPEKTORAT SANITARNE, ZDRAVSTVENE, FARMACEUTSKE INSPEKCIJE I INSPEKCIJE ZA HRANU.....	118
9.1. Sanitarna inspekcija.....	123
9.2. Zdravstvena inspekcija.....	132
9.3. Farmaceutska inspekcija.....	136
9.4. Inspekcija za hranu.....	139
10. INSPEKTORAT SAOBRAĆAJNE I CESTOVNE INSPEKCIJE.....	148
10.1. Inspekcija za ceste.....	149
10.2. Saobraćajna inspekcija.....	149
11. SEKTOR ZA STRUČNE I ZAJEDNIČKE POSLOVE.....	158

12. SEKTOR ZA INTERNU KONTROLU.....	164
X Pregled unutrašnje organizacije, kadrovske i materijalne osposobljenosti kantonalnog organa	169
XI Način ostvarivanja saradnje sa federalnim organima, drugim kantonima, općinama, Gradom Sarajevom, ombudsmenima, nevladinim sektorom i dr.....	172

Na osnovu člana 132. stav (1) i (2) tačka 2. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 35/05) i Odluke o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/21, 52/21 i 32/22), direktor Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, podnosi

IZVJEŠTAJ O RADU KANTONALNE UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE KANTONA SARAJEVO ZA 2023. GODINU

I UVODNI DIO

Na osnovu člana 132. stav (1) i stav (2) tačka 2. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05) i članom 12. stav (1) tačka d) i 14. Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 2/17, i 37/21) Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Kantonalna uprava) dužna je najmanje jednom godišnje podnijeti pisani izvještaj o izvršenim inspeksijskim nadzorima, o nađenom stanju i poduzetim mjerama.

Izvještaj o radu sačinjen je na osnovu Odluke o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/21, 52/21 i 32/22).

Cilj izvještaja o radu je ukazati na pojave i probleme, poduzete aktivnosti sa prijedlogom mjera koje bi trebalo poduzeti za otklanjanje utvrđenog nezakonitog ponašanja. U izvještaju su obrađeni vidovi i načini kršenja zakona i drugih propisa, nedostaci u propisima te prijedlozi u kojem pravcu bi trebalo mijenjati pojedina zakonska rješenja.

U skladu sa djelokrugom rada propisanim Zakonom o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 41/12, 8/15, 13/17 i 50/20) Kantonalna uprava za inspeksijske poslove vrši inspeksijske poslove iz nadležnosti kantonalnih inspekcija koje su organizovane u njenom sastavu i druge upravne i stručne poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Putem inspekcija iz određene upravne oblasti Kantonalna uprava obavlja stručne i operativne inspeksijske poslove kontrole provođenja zakona i drugih materijalnih propisa kojima su definisane određene politike i utvrđeno funkcionisanje pojedinih privrednih djelatnosti, poduzima mjere u vršenju inspeksijskog nadzora, vodi evidenciju o izvršenim inspeksijskim nadzorima, izrečenim mjerama kao i izdatim i naplaćenim prekršajnim nalogima, prati stanje u oblastima koje nadzire, pojavne oblike i probleme te daje prijedlog mjera za rješavanje problema.

Osim praćenja stanja u oblastima koje nadziru i prikupljanja operativnih podataka o subjektima nadzora, preventivnog, edukativnog i korektivnog djelovanja na subjekte nadzora, inspeksijske službe imaju obaveznu sankcionisanja prekršilaca izricanjem upravnih, prekršajnih i drugih mjera te kontrolu izvršenja izrečenih mjera.

Iako je osnovna funkcija inspekcije da vrši nadzor nad primjenom propisa iz određene upravne oblasti, inspekcija ima i obavezu da kroz svoj rad utvrđuje manjkavost propisa nad čijom primjenom vrši nadzor te predlaže izmjene istih sa ciljem povećanja sigurnosti i efikasnosti na terenu.

Poslovi iz djelokruga Kantonalne uprave vrše se u okviru slijedećih organizacionih jedinica:

- Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije;
- Inspektorat veterinarske inspekcije;
- Inspektorat urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije;
- Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport
- Inspektorat tehničke inspekcije;
- Inspektorat tržišno-turističke inspekcije;
- Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite;
- Inspektorat prosvjetne inspekcije;
- Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu;
- Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije;
- Sektor za stručne i zajedničke poslove;
- Sektor za internu kontrolu

Kantonalna uprava je u izvještajnom periodu postupala u skladu sa utvrđenim nadležnostima propisanim Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavom Kantona Sarajevo, Zakonom o organizaciji i djelokrugu organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, Zakonom o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine, Zakonom o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo i Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo, te 18 zakona donesenih na državnom nivou, 73 federalna zakona, 26 kantonalnih zakona, 145 pravilnika, 11 odluka i 16 uredbi. Pored navedenog, inspekcija rada vrši nadzor nad primjenom granskih kolektivnih ugovora.

II PROGRAMSKI DIO

Programski dio izvještaja o radu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo za 2023. godinu prioritetno je bio usmjeren na suzbijanje "sive ekonomije" u Kantonu Sarajevo i efikasno i efektivno uspostavljanje fiskalne i finansijske discipline kod subjekata nadzora, gdje glavnu ulogu imaju tržišno - turistička inspekcija i inspekcija rada, te zaštitu i poboljšanje zdravlja stanovništva u Kantonu Sarajevo gdje su ključnu ulogu zauzele veterinarska inspekcija, sanitarna inspekcija, inspekcija za hranu i zdravstvena inspekcija.

U 2023. godini rad je bio usmjeren i na efikasno i efektivno izvršavanje inspeksijskih poslova iz nadležnosti svih ostalih inspekcija koje djeluju u sastavu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, u skladu sa ciljevima, programom i aktivnostima planiranih godišnjim programom rada.

Izvještaj o radu Kantonalne uprave za 2023. godinu zasniva se na postojećem broju izvršilaca u Kantonalnoj upravi koji je u odnosu na sistematizovanih 205 radnih mjesta predviđenih

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave manji i sa danom 31.12.2023. godine je iznosio 132 izvršioca.

Pored navedenog u Kantonalnoj upravi su u toku 2023. godine obavljani i realizovani u skladu sa programskim ciljevima i aktivnostima i drugi poslovi kao što je izrada pojedinačnih akata (naredbe, instrukcije), finansijski poslovi u okviru nadležnosti ovog organa, poslovi zastupanja pred nadležnim sudovima, vođenje registra novčanih kazni, vođenje evidencije o izvršenim inspekcijskim nadzorima i poduzetim mjerama, sačinjavanje prijedloga programa rada i izvještaja o radu koji se podnose Vladi i Skupštini Kantona Sarajevo, kao i sačinjavanje izvještaja i informacija kao neprogramiranih zadataka po zahtjevu resornih ministarstava, Federalne uprave za inspekcijske poslove i drugih institucija.

Izvještajna godina prošla je i u znaku koordiniranog pristupa inspekcija u sprovođenju brojnih strateških dokumenata Vlade Kantona Sarajevo, kao i saradnje sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo.

Pored navedenog, u jednom broju Inspektorata, određeni broj inspektora nalazio se na višemjesečnom bolovanju, što je uticalo na realizaciju još boljih rezultata u odnosu na planirane.

Izvršenje konkretnih poslova i radnih zadataka za pojedini mjesec u značajnoj mjeri zavisilo je od trenutnog stanja na terenu u svakoj pojedinoj oblasti u kojoj inspekcijski nadzor vrše kantonalni inspektori, te od konkretno dobijenih vrlo često veoma složenih zaduženja od nadležnih organa, a koji u Programu nisu bili planirani. Hitnost inspekcijskih nadzora, a samim tim odstupanje od Programa rada često je uzrokovano pojavama na terenu i diktirano uslovima javnih oblika na tržištu, intenziviranjem poslova ove Uprave, uvođenjem dvosmjenskog rada a povremeno u pojedinim inspekcijama i treće smjene.

Jedan od glavnih pravaca djelovanja unutar Kantonalne uprave za inspekcijske poslove u 2023. godini je bila borba protiv korupcije unutar organizacije, posebno imajući u vidu slučaj gdje su pripadnici Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA), u sklopu operativne akcije "Madam", lišili slobode inspektoricu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo po nalogu Općinskog suda u Sarajevu, a koja je optužena da je počinila krivično djelo primanje dara i drugih oblika koristi.

Istovremeno, u Upravi su, s ciljem jačanja antikoruptivnog sistema, pokrenute provjere i analize postojećih procedura i postupaka unutarnjih kontrolnih mehanizama, kako bi se utvrdili eventualni propusti pri radu koji mogu olakšati eventualno koruptivno ponašanje.

Zbog činjenice da od osnivanja Sektora za internu kontrolu nije donesen pravilnik o radu koji bi precizirao procedure i postupke rada ovog sektora, a koji predstavlja najvrijedniji alat u unutrašnjem sistemu kontrole u borbi protiv korupcije, rukovodilac Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo je donio akt „Protokol o načinu provedbe aktivnosti Sektora za internu kontrolu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo“, kako bi se na taj način Sektor za internu kontrolu sistemski ojačao i pružio efikasnost koja se od ove organizacione jedinice očekuje.

Također, izvršene su i promjene u pripremi planova inspekcijskih nadzora svih inspektorata, a na osnovu iskustava sa terena s ciljem ravnomjernije distribucije nadzora i veće pokrivenosti nadležnih inspekcija na području Kantona Sarajevo.

Sve poduzete radnje na uspostavi antikoruptivnih principa u Upravi, provedene su u kontekstu jačanja antikoruptivnih aktivnosti i unaprijeđenja cijelog sistema, s krajnjim ciljem da se eventualne koruptivne radnje svih učesnika u nadzorima svedu na minimum, odnosno da se politika nulte tolerancije prema korupciji provede na primjeru djelovanja ovog organa.

III NORMATIVNI DIO

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, u skladu sa odredbama člana 2. Zakona o objavljivanju propisa i drugih općih akata ("službene novine Kantona Sarajevo", broj 18/11) u izvještajnom periodu, nije donosila pravilnike, uputstva, instrukcije i naredbe.

IV TEMATSKI DIO

Izvještaj o radu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove za 2022. godinu

- Zaključak Vlade Kantona Sarajevo, broj: 02-04-2765-2/23 od 02.02.2023. godine;
- Nakon što je Vlada Kantona Sarajevo prihvatila Izvještaj Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, donijela navedeni Zaključak i materijal dostavila Skupštini Kantona Sarajevo, Izvještaj Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo za 2022. godinu do dana izrade ovog izvještaja nije razmatran od strane Skupštine Kantona Sarajevo.

V FINANSIJSKI DIO

Na početku ovog dijela napominjemo da su dati pokazatelji izvršenja za period 01.01.-30.09.2023. godine iz razloga što u ovom momentu pripreme izvještaja o radu nisu završeni poslovi oko finansijskog izvještaja za 2023. godinu (godišnji izvještaj) za koji je rok 28. februar 2024. godine.

Planirani rashodi Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo za 2023. godinu iznose 7.180.514,00 KM, a izvršeni za izvještajni period od 01.01.-30.09.2023. godine iznosili su 5.151.328,00 KM ili 72,00 %.

Uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo u izvještajnom periodu najznačajniji dio rashoda u ukupnom iznosu od 5.004.147,34 KM ili 97,00 % ostvarila je na sljedećim pozicijama: 1. Bruto plate i naknade (4.130.797,83 KM); 2. Naknade troškova prevoza (70.108,10 KM); 3. Naknade za topli obrok (224.809,17 KM); 4. Naknada za regres za godišnji odmor (80.041,00 KM) 5. Otpremnine zbog odlaska u penziju (23.974,50 KM) 6. Naknade za slučaj smrti, teže invalidnosti i ostalih bolesti (40.683,00 KM); i 7. Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi (433.733,74 KM).

Ovi rashodi realizovani su u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima.

Troškovi u okviru pozicije "Izdaci za materijal i usluge" realizovani su u izvještajnom periodu u iznosu od 35.245,96 KM ili 0,7 %, a odnose se na sljedeće:

- Putni troškovi 1.501,75 KM;
- Usluge štampanja 533,52 KM;
- Usluge objavljivanja tendera i oglasa 2.298,74 KM;
- Usluge stručnog obrazovanja 628,50 KM;
- Izdaci računovodstvenih i revizijskih usluga 420,00 KM;

- Održavanje informacionog sistema lotus 10.530,00 KM;
- Izdaci za rad komisija 1.970,00 KM;
- Porezi i doprinosi 446,87 KM
- Posebna naknada na dohodak za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda 13.124,08 KM;
- Posebna naknada za podsticanje rehabilitacije i zapošljavanje osoba sa invaliditetom 3.712,50 KM;
- Ostale nespomenute usluge (listinzi PIO/MIO F BiH) 80,00 KM.

U izvještajnom periodu isplaćena su sredstva sa pozicije "Ostali tekući rashodi" u iznosu od 61.060,51 KM ili 1,19% u odnosu na ukupne troškove, a isplata se odnosi na izgubljene sporove iz radno pravnih odnosa uposlenih radnika.

Kroz nabavke stalnih sredstava izvršena je kupovina kompjuterske opreme u iznosu od 50.017,50 KM, kancelarijskog namještaja u iznosu od 556,92 KM i kupovina sefa za potrebe Sektora interne kontrole u iznosu od 299,95 KM.

Napominjemo da su sredstva sa pozicije "Vršenje analiza uzorkovanih artikala za potrebe inspeksijskog nadzora" u iznosu od 100.000,00 KM preraspodijeljena Veterinarskom fakultetu u Sarajevu koji obavlja navedene poslove za ovu Upravu.

Također, Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo i Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo zaključili su Sporazum o „Sufinansiranju jačanja tehničke opremljenosti službenih veterinar, inspektora u provođenju mjera osiguranja zdravlja životinja (suzbijanje zaraznih bolesti životinja) i zdravstvene ispravnosti hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje“ broj: broj: 14-01-04-03296/23 od 30.06.2023. godine. Planirana sredstva za finansiranje aktivnosti iz ovog sporazuma iznose 16.000,00 KM, a realizovana je preraspodjelom sa pozicije Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, Izvor 10, Razdio 18, glava 01, Potrošačka jedinica 0001, Ekonomski kod 614500, Subanalitika IAP004-Unapređenje zdravstvenog stanja životinja, funkcija 042F na pozicije Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo "Nabavka materijala i sitnog inventara u iznosu od 6.000,00 KM i "Nabavka specifične opreme za vršenje inspeksijskog nadzora u iznosu od 10.000,00 KM.

Nadalje, Stručna služba za zajedničke poslove Kantona Sarajevo obavijestila je ovu Upravu da provodi aktivnosti na modernizaciji-poboljšanju kvaliteta fiksne telefonije, te je, u okviru realizacije projekta, izvršila nabavku telefonskih centrala za potrebe ministarstava. S obzirom na to da je ova Uprava u istom sistemu fiksne telefonije konstatovano je da bi za njene potrebe bilo neophodno osigurati telefonsku centralu. Iz navedenih razloga, neophodno je da se u Upravi obezbjeđe sredstva (Sredstva nisu planirana Budžetom Kantona Sarajevo za 2023. godinu) i pokrene postupak javne nabavke, a što je i učinjeno odgovarajućom preraspodjelom.

Radi preglednijeg uvida u planirana i realizovana sredstava, u prilogu ovog materijala daje se tabela u kojoj su prikazana planirana sredstva u Budžetu kantona Sarajevo za 2023. godinu, razgraničena sredstva veterinarske naknade i izvršene interne i eksterne preraspodjele u dosadašnjem periodu poslovne godine, te izvršeni rashodi po pozicijama za 2023. godinu, te usporedba sa rashodima u 2022. godini.

Tabelarni prikaz budžetskih pozicija sa rasporedom sredstava u okviru budžetske pozicije

OPIS	BUDŽETAS ZA 2023. GODINU	NABAVNO SREDSTVO (IZVORI)	IZVRŠENE PREDAPOSUJE	UKUPNO (2+3+4)	IZVRŠENJE I-IV 2023. GODINA	IZVRŠENJE I-IV 2022. GODINA	% (2/3)	INDEX (3/4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
KANTONALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE								
TEKUĆI IZDACI ORGANA UPRAVE	6.595.882	1.079	6.000	6.527.061	5.839.353	4.646.359	73	100
Plaće i naknade plaćena zaposlenima	6.210.046	-	-	6.210.046	4.578.414	4.211.145	73	100
Bruto plaće i naknade	5.840.844	-	-	5.840.844	4.131.758	3.787.281	75	100
Naknade troškova zaposlenima	771.200	-	-	771.200	446.656	423.864	88	104
Naknade troškova priredaka putovanja i prevoza	102.600	-	-	102.600	70.106	68.958	97	101
Naknade troškova opskrbe	377.600	-	-	377.600	224.908	185.138	96	115
Naknade troškova za godišnji odmor	80.600	-	-	80.600	80.600	70.623	89	-
Otpremnine zbog odlaska u penziju	100.000	-	-	100.000	21.877	31.177	24	75
Naknade za štampu, materijal, telefonske usluge	75.000	-	-	75.000	49.600	56.248	64	72
Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	994.836	-	-	994.836	410.734	387.666	75	89
Doprinosi poslodavca	994.836	-	-	994.836	410.734	387.666	75	89
Izdaci za materijal i usluge	86.100	1.079	6.000	111.179	35.246	37.549	34	94
Putni troškovi	11.000	-	-	11.000	1.500	2.000	15	38
Izdaci za energiju	-	-	-	-	0	-	-	100/0
Izdaci za komunalne usluge	-	-	-	-	0	-	-	100/0
Naknada materijala i usluga izvanrednih	20.000	1.079	6.000	27.079	0	5.860	-	-
Izdaci za usluge prevoza i goriva	-	-	-	-	0	-	-	100/0
Izdaci za usluge telekomunikacija	-	-	-	-	0	-	-	100/0
Izdaci za usluge održavanja	-	-	-	-	0	-	-	100/0
Izdaci za osiguranje, osiguranje od štete i usluge izvanrednih	-	-	-	-	0	-	-	100/0
Ugovorne i druge posebne usluge	46.000	-	-	46.000	16.903	12.157	37	129
Izdaci za usluge izvanrednih i usluge izvanrednih	10.100	-	-	10.100	12.124	12.362	96	109
Prostorni naknada i plaćanje za održavanje i upravljanje osobama i imovinom	10.000	-	-	10.000	3.713	3.471	71	150
UKUPNO TEKUĆI TRANSFERI	110.100	-	-100.000	10.100	61.861	37.601	55	162
Tekuća transferi	110.100	-	-100.000	10.100	61.861	37.601	55	162
Tekuća transferi na području organiziranja	100.000	-	-100.000	-	-	-	-	100/0
Transferi na području organiziranja i usluga izvanrednih	10.000	-	-100.000	-	-	-	-	100/0
Transferi na području organiziranja i usluga izvanrednih	10.100	-	-	10.100	61.861	37.601	95	162
UKUPNO ZA NABAVU STALNIH SREDSTAVA	190.432	3.493	10.000	163.925	93.874	48.600	34	-
Izdaci za nabavu stalnih sredstava	190.432	3.493	10.000	163.925	93.874	48.600	34	104
Naknada opreme	190.432	3.493	10.000	163.925	93.874	48.600	34	104
Naknada za nabavu opreme	8.000	-	-	8.000	337	-	-	100/0
Naknada za nabavu opreme	65.532	-	-	65.532	30.918	17.756	-	115
Naknada za nabavu opreme	67.000	-	6.000	73.000	-	-	-	100/0
Naknada za nabavu opreme i usluge izvanrednih	6.900	3.493	10.000	19.393	-	-	-	100/0
Naknada za nabavu opreme i usluge izvanrednih	5.000	-	6.000	1.000	-	954	-	-
Imovina	400	-	-	400	300	-	-	100/0
Ukupno iz glave 1109	7.180.514	4.572	-80.000	7.105.086	5.931.228	4.731.459	71	109

Tabelarni prikaz iznosa neto plaće po kategorijama posla

R.B	OPIS	Broj uposlenika	Ukupna osnovna neto plata (bez minulog rada i dodataka)	Prosječna osnovna mjesečna neto plata (bez minulog rada i dodataka)
1	2	3	4	5
1.	Direktor	1	2.145	2.145
2.	Državni službenici:	117	167.739	1.434
2.1.	<i>Rukovodeći državni službenici:</i>	<i>11</i>	<i>19.536</i>	<i>1.776</i>
2.1. 1.	<i>Sekretar</i>	<i>1</i>	<i>2.046</i>	<i>2.046</i>
2.1. 2.	<i>Glavni inspektor</i>	<i>8</i>	<i>13.728</i>	<i>1.716</i>
2.1. 3.	<i>Pomoćnik direktora</i>	<i>2</i>	<i>3.762</i>	<i>1.881</i>
2.2.	Državni službenici – Inspektori	97	137.643	1.419
2.3.	Ostali državni službenici	8	10.560	1.320
3.	Namještenici	15	13.332	889
3.1.	<i>SSS</i>	<i>14</i>	<i>12.474</i>	<i>891</i>
3.2.	<i>KV</i>	<i>1</i>	<i>858</i>	<i>858</i>
	UKUPNO	132	183.216	1.388

VI KAPITALNI PROJEKTI

U 2023. godini Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo nije imala kapitalnih projekata.

VII OCJENA STANJA I POSTIGNUTIH REZULTATA

Izvještaj o radu zasniva se na Programu rada Kantonalne uprave, mjesečnim i sedmičnim planovima rada inspektorata i sektora koji djeluju unutar ovog organa.

U godišnjem Programu rada planiran je broj inspekcijskih nadzora koje inspektori trebaju izvršiti u određenom vremenskom periodu. Broj upravnih mjera i izdatih prekršajnih naloga nije planiran jer je isti ovisan o stanju zatečenom prilikom vršenja inspekcijskog nadzora.

Izvještaj o radu se zasniva na postojećem broju inspektora u inspektoratima, koji je manji od broja izvršilaca predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave.

Inspektori Kantonalne uprave su 2023. godine izvršili ukupno **39718** inspekcijska nadzora, što je u odnosu na planiranih **33317** inspekcijskih nadzora **više** za 6401 nadzora ili 119,21 %. Dakle, iz navedenog jasno proizilazi da je Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo realizirala i više aktivnosti i ciljeva koji su bili planirani godišnjim programom rada.

Izvršenje konkretnih poslova i radnih zadataka za pojedini mjesec vrši se na osnovu mjesečnog plana rada donesenog na nivou svakog inspektorata odnosno sektora. Međutim, isto je u značajnoj mjeri zavisilo i od trenutnog stanja na terenu u svakoj pojedinoj oblasti u kojoj inspekcijski nadzor vrše kantonalni inspektori, od angažmana inspektora u svojstvu svjedoka na velikom broju sudskih ročišta, te od dobijenih konkretnih, često veoma složenih zaduženja od nadležnih organa, a koji u Programu nisu bili planirani.

Hitnost inspekcijskih nadzora a samim tim i odstupanje od godišnjeg Programa rada često je uzrokovano pojavama na terenu i diktirano uslovima pojavnih oblika na tržišta, što je praćeno intenziviranjem poslova Kantonalne uprave uvođenjem dvosmjenskog rada, a povremeno u pojedinim inspekcijama i treće smjene.

U Prijedlogu mjera i aktivnosti na rješavanju problema iz oblasti Kantonalne uprave navedeni su problemi uočeni prilikom izvršenih inspekcijskih nadzora, u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine. U istom su predložene mjere i aktivnosti na rješavanju spomenutih problema, od kojih su neki u direktnoj nadležnosti ove Kantonalne uprave, a neke probleme kandidujemo nadležnim institucijama izvršne i zakonodavne vlasti, bez čijeg rješavanja po hitnom postupku inspekcije koje djeluju unutar ove Kantonalne uprave neće imati ambijent i okruženje za efikasan i efektivan rad i ne mogu se postići željeni efekti u suzbijanju negativnih pojava na području za koje je nadležna Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo. U Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, koristeći iskustva sa terena, stvorene su pretpostavke za efikasniji rad inspekcijskih službi na nivou Kantona Sarajevo po ugledu na inspekcijske službe Evropske unije gdje se prije svega misli na uspostavu interaktivnog odnosa između inspekcijskih službi i subjekata nadzora u smislu edukativnog, preventivnog i korektivnog djelovanja inspekcija, zatim na uspostavu sistema neselektivnog odabira subjekata nadzora, na formiranje

mješovitih inspekcijskih timova i time smanjenju vremena prisustva inspekcije kod subjekata nadzora.

Kantonalna uprava će u 2024. godini, zahvaljujući postignutom i stečenom iskustvu u prethodnom periodu, dinamizirati svoje aktivnosti na obavljanju inspekcijskog nadzora utvrđenog godišnjim programom rada, bliže razrađenog kroz mjesečne planove obavljanja inspekcijskog nadzora, uz uvažavanje datih mišljenja od strane kantonalnih ministarstava iz odgovarajućih upravnih oblasti i aktuelne problematike i potreba. Takođe, za naredni period ova Kantonalna uprava će preduzeti sve radnje i mjere iz svoje nadležnosti kako bi tokom 2024. godine u cijelosti realizovala sve zacrtane strateške ciljeve, programe, rokove, realizacije i ostvarila očekivane rezultate, kako u dijelu vršenja inspekcijskog nadzora tako i dijelu koji se odnosi na povećanje kadrovske i stručne efikasnosti inspekcija, stručne obuke inspektora u dijelu primjene normative i zastupanja Kantonalne uprave po prekršajnim nalogima i zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka pred općinskim sudovima, radi sticanja znanja kao strateškog resursa ove Kantonalne uprave. Pored toga ova Kantonalna uprava će i dalje raditi na realizaciji svih Odluka i Zaključaka Vlade Kantona Sarajevo na najefikasniji i najefektivniji način, a takođe, kao i u prethodnom periodu, u najkraćem vremenskom roku davati odgovore na sva poslanička pitanja i inicijative. Biće poduzete aktivnosti kako bi se podigao nivo efikasnosti i efektivnosti rada javne uprave, s ciljem približavanja kako građanima, tako i privrednim subjektima koji posluju u zoni realne ekonomije. Posebne aktivnosti su planirane na suzbijanju rada na crno i kontroli izdavanja fiskalnih računa. Informisanjem građana i privrednih subjekata putem web stranice Kantonalne uprave, koja je dostupna svim zainteresovanim u cilju davanja primjedbi, prijedloga, sugestija koje se odnose na rad ovog organa, postavljanja pitanja iz nadležnosti ovog organa, a sve u cilju dostupnosti i transparentnosti u radu. Putem zvanične web stranice građani Kantona Sarajevo se redovno informišu o aktivnostima i poduzetim mjerama inspekcijskih organa koji djeluju unutar Kantonalne uprave, o pojačanim inspekcijskim nadzorima, kao i rezultatima istih, te o najavama predstojećih planiranih aktivnosti.

Također, u cilju transparentnosti na zvaničnoj Web stranici KUIP-a uspostavljeni su Upitnik za mjerenje zadovoljstva građana (podnosilje zahtjeva za vršenje inspekcijskog nadzora) i Upitnik za mjerenje zadovoljstva za pravna lica - subjekte nadzora u postupku vršenja inspekcijskog nadzora Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, te je imenovana osoba za koordinaciju i praćenje zadovoljstva korisnika usluga KUIP-a.

Za uspješnu realizaciju predloženih mjera i aktivnosti, a u cilju unapređenja inspekcijskog nadzora, kao i unapređenja rada kompletnog javnog sektora na prostoru Kantona Sarajevo i šire, neophodno je puno jedinstvo svih ključnih subjekata, odnosno neophodno je ostvarenje imperativa jedinstva svih aktera zaduženih za efikasno provođenje mjera i aktivnosti koje su predviđene ovim prijedlogom, a koje su u njihovoj nadležnosti. Nadalje, za uspješnu realizaciju predloženih mjera i aktivnosti iz ovog prijedloga, neophodno je ostvariti ravnopravno raspoređivanje zadataka i aktivnosti na svim nivoima zakonodavne i izvršne vlasti, kao i odrediti neposredne izvršitelje istih kao nosioce, u tačno zadatim rokovima, kroz jasno definisani operativni plan rada.

Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona je tokom cijele godine vršio nadzore i pojačane kontrole koje imaju za cilj sprečavanje rada na crno u Kantonu Sarajevo. Pojačane kontrole navedenog Inspektorata provodile su se u punom kapacitetu s posebnim fokusom na oblast trgovine i ugostiteljstva.

Pojačani nadzori podrazumijevaju rad inspektora u prvoj i drugoj smjeni i tiču se provjera radno-pravnog statusa osoba koje u momentu inspeksijskog nadzora obavljaju poslove iz redovne djelatnosti, a u vezi sa članovima 4. i 166. Zakona o radu.

Zbog činjenice da je Kanton Sarajevo ekonomski i turistički centar, a primjenjujući odredbe Zakona o turističkoj djelatnosti u FBiH ("Sl. novine FBiH" broj: 32/09), kao i odredbe Zakona o turizmu Kantona Sarajevo ("Sl. novine KS" broj : 19/16, 31/17, 34/17 i 13/21), Inspektorat tržišno-turističke inspekcije je u toku turističke sezone vršio inspeksijski nadzor nad radom turističkih vodiča. Prilikom vršenja inspeksijskih kontrola najviše pažnje je posvećeno kontroli lica koja obavljaju djelatnost turističkog vodiča, a koja ne posjeduju propisana obilježja na vidnom mjestu, u smislu posjedovanja iskaznice koja je izdata od strane Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, te se ovom prilikom sugerisalo udruženjima turističkih vodiča da ujednače svoja obilježja kako bi svi imali precizan uvid da li se radi o registrovanim turističkim vodičima.

Nakon stupanja na snagu Odluka o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena utvrđivanjem maksimalne visine marži za pojedine osnovne životne namirnice i druge proizvode, usvojene na sjednicama vlade Vlade FBiH, poput „Zaključavanja cijena“, kantonalni tržišno-turistički inspektori su s ciljem zaštite interesa potrošača u Kantonu Sarajevo, te stabilizacije tržišnih i ekonomskih prilika, intenzivirali inspeksijske nadzore koji se odnose na kretanje cijena na tržištu.

Kao vid doprinosa što uspješnijoj organizaciji 29. Sarajevo Film Festivala (SFF) inspektori Kantonalne uprave za inspeksijske poslove su i u 2023. godini, u periodu od 11. do 18. augusta, provodili potrebne inspeksijske aktivnosti i pojačanu kontrolu privrednih subjekata u Kantonu Sarajevo, sa posebnim fokusom na lokalitete na kojima se održavaju programi SFF-a.

Inspeksijske kontrole vršene su od strane kantonalnih sanitarnih inspektora, inspektora za hranu i tržišno-turističkih inspektora, a čije je radno vrijeme u periodu održavanja festivala bilo prilagođeno festivalskim aktivnostima. Osim navedenih inspekcija, koje su timske nadzore provodili svako iz svoje nadležnosti, komunalni inspektori, su s ciljem neposredne zaštite komunalne čistoće na terenu usmjeravali i pratili aktivnosti kantonalnih javnih komunalnih preduzeća "GRAS", "PARK" i "RAD", koji su, kao i svake godine organizirali pojačano prisustvo komunalnih redara na terenu, posebno u večernjim i noćnim satima.

Na osnovu saznanja da se sa tržišta Republike Hrvatske povlači proizvod "Romerquelle Emotion Blueberry Pomegranate 330ml", te da postoji potencijalna opasnost po zdravlje potrošača, kantonalni sanitarni inspektori i inspektori za hranu vršili su pojačane kontrole na području Kantona Sarajevo, te je brзом reakcijom utvrđeno da navedeni sporni proizvod nije zatečen u prometu u objektima koji su bili predmet inspeksijske kontrole. U konkretnom slučaju objekti kontrole su bili veći tržišni centri, maloprodajni objekti, kao i pijace u Kantonu Sarajevo.

Kantonalni sanitarni inspektori i inspektor za hranu su postupajući po prijavi Vijeća roditelja učenika osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo, a koja se odnosila na kontrolu prodaje energetskeg napitka "Prime", proveli inspeksijske nadzore privrednih subjekata koji su uvoznici tog napitka za tržište Kantona Sarajevo, te maloprodajnim jedinicima koje posluju u njihovom sastavu, kojom prilikom je u postupku provedenih inspeksijskih nadzora konstatovano da je u prometu zatečeno hidratacijsko piće bez kofeina i L-teanina "Prime Hidration", dok kontrolisani uvoznici nisu uvozili i prometovali energetske napitke „Prime Energy“, koji je prethodno zabranjen u Sloveniji i Hrvatskoj, zbog nedozvoljenih supstanci u svom sastavu (visok nivo kofeina i sastojka L-teanina koji nije dopušten u bezalkoholnim pićima).

Za hidratacijsko piće "Prime", koje je pronađeno u prometu, a nije deklarirano u skladu sa Pravilnikom o pružanju informacija potrošačima o hrani ("Službeni glasnik BiH" broj: 68/13),

zapisnički je naloženo, od strane postupajućeg kantonalnog inspektora, da se povuče iz prometa, dok se propisno ne deklariraju.

Podsjećamo da se u cilju zaštite javnog zdravlja na području Kantona Sarajevo kontinuirano provode pojačane kontrole kantonalnih inspektora za hranu kod subekata u poslovanju s hranom, a u saradnji sa drugim inspeksijskim organima, kao i Agencijom za sigurnost hrane BiH.

Zbog nesporne činjenice da je korupcija rak rana našeg društva, Kantonalna uprava je u potpunosti opredjeljena za poštivanje vladavine prava i u tom smislu biće pružena puna podrška svim istražnim organima i agencijama za provođenje aktivnosti iz njihove nadležnosti, kojima u svakom trenutku stojimo na raspolaganju što ukazuje na jasno opredjeljenje Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajeva za kontinuitet u izgradnji povjerenja sa subjektima nadzora i građanima Kantona Sarajevo. Sve poduzete radnje u bespoštednoj borbi protiv korupcije u Kantonalnoj upravi će biti provedene u kontekstu jačanja antikoruptivnih aktivnosti i unaprijedjenja cijelog sistema, s krajnjim ciljem da se eventualne koruptivne radnje svih učesnika u nadzorima svedu na minimum, odnosno da se politika nulte tolerancije prema korupciji provede na primjeru djelovanja ovog organa.

Mjere koje su u direktnoj nadležnosti ovog organa su:

- donošenje mjera, pravilnika i procedura u cilju smanjenja rizika od koruptivnih radnji službenika i namještenika KUIP KS s ciljem jačanja antikoruptivnog sistema, pokretanje provjera i analiza postojećih procedura i postupaka unutarnjih kontrolnih mehanizama, kako bi se utvrdili eventualni propusti pri radu koji mogu olakšati eventualno koruptivno ponašanje; donošenje planova inspeksijskih nadzora svih inspektorata, na osnovu iskustava sa terena s ciljem ravnomjernije distribucije nadzora i veće pokrivenosti nadležnih inspekcija na području Kantona Sarajevo uz prethodno donesene procedure; povećanje efikasnosti rada inspektora i drugih uposlenika; donošenje internih akata – Pravilnika o radu u Sektoru interne kontrole koji bi precizirao procedure i postupke rada ovog sektora, a koji predstavlja najvrijedniji alat u unutrašnjem sistemu kontrole u borbi protiv korupcije kako bi se na taj način Sektor za internu kontrolu sistemski ojačao i povećala efikasnost koja se od ove organizacione jedinice očekuje,

Predložena mjera se planira provesti kroz pojačane inspeksijske nadzore i prisustvo inspektora na terenu kako u radne tako i u neradne dane, u dane vikenda i uvođenjem kontinuiranog dvosmjenskog rada, a sve sa ciljem jačanja discipline u primjeni propisa, a posebno iz oblasti radnog zakonodavstva i fiskalne politike kao i suzbijanje svih oblika poslovanja koji nisu u skladu sa zakonskim propisima.

Inspeksijski nadzori trebaju biti planirani, ciljani, brzi i učinkoviti.

- Stručna obuka inspektora i drugih uposlenika u segmentu primjene zakonskih propisa

Stručna obuka državnih službenika u 2023. godini vršena je u saradnji sa Agencijom za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine. Pored navedenog u dijelu primjene Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo svake godine planira se i interna edukacija.

U skladu sa odredbom člana 25. stav 1. tačka e. Zakona o državnoj službi u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 31/16 i 45/19), odredbom člana 23. Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 2/17 i 37/21) i odredbama člana 33. Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 49/05) direktor Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo je po prvi put u historiji Uprave donio Program stručne obuke rukovodećih državnih službenika,

inspektora, drugih državnih službenika i namještenika Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo.

- Aktivna primjena informacionih tehnologija od strane inspektora i drugih zaposlenika Kantonalne uprave do nabavke novog softvera nastaviće se sa korištenjem postojećeg sistema na efikasniji način. Naime nakon decenije od implementacije informatičkog sistema e-Inspektor i nabavke adekvatne opreme za sve inspektore sa ciljem stvaranja moderne, savremene i efikasne administracije službenici Kantonalne uprave još uvijek ne koriste sve prednosti ovog informacionog sistema pri radu na terenu, te će prioritet biti korištenje postojećeg informacionog sistema u potpunosti od strane svih službenika.

Na ovaj način se povećava transparentnost u radu i smanjuje koruptivni rizik. Dodatna mjera koja je planirana je numerisanje zapisnika kako bi se smanjila mogućnost zloupotrebe na terenu.

- Donošenje programa obuka za službenike i namještenike u 2024. godini

Članom 40. Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 2/17) propisano je da je inspektor obavezan da se neprestano stručno obrazuje i usavršava za obavljanje poslova inspeksijskog nadzora u trajanju od najmanje 40 sati godišnje iz propisa koji se odnose na oblast inspeksijskog, upravnog i prekršajnog postupka, o čemu direktor donosi program obuka. Na osnovu istog člana zakona direktor donosi program obuka na godišnjem nivou kako bi se shodno navedenoj zakonskoj odredbi stručna obuka vršila na adekvatan način. Stručne obuke se održavaju u saradnji sa Agencijom za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine, a po potrebi i sa drugim stručnim institucijama.

- Intenzivirati saradnju sa drugim organima na kantonalnom nivou

Posebno je potrebno intenzivirati saradnju u oblasti socijalne zaštite sa nadležnim službama socijalne zaštite i i drugim subjektima (mjesne zajednice, općina i sl), a sve sa ciljem ostvarivanja socijalne pomoći i prava na što kvalitetniji i sigurniji način. Saradnju je potrebno intenzivirati i sa Ministarstvom za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo u dijelu koji se tiče primjene zakona iz ove oblasti, te inicirati donošenje propisa koji će regulisati rad predškolskih ustanova u privatnom vlasništvu. Organizovanjem stručnih tematskih edukacija, internog i eksternog karaktera unaprijedit će procese inspeksijskog nadzora i ukupan rad svih inspeksijskih službi.

- Nabavka aplikativnog softvera i drugih tehničkih uređaja

Nabavkom novog aplikativnog softvera automatizirali bi se određeni procesi rada i postigla bi se efikasnost i ekonomičnost u postupanju. Trenutni kapacitet kojim raspolaže ovaj organ u softverskom domenu nije dovoljan, odnosno dešava se da zbog preopterećenosti dolazi do "pada sistema" ili je sam sistem usporen, što otežava i usporava rad uposlenika ovog organa. Iz tog razloga je neophodno izvršiti nabavku softvera. Nabavkom novog softvera stvorile bi se informatičke pretpostavke za uspostavu baze podataka i praćenje informatičkih trendova kao i unapređenje sistema rada modernom informatičkom tehnologijom, sa krajnjim ciljem povećanja efikasnosti rada inspeksijske službe, uvezanosti kako samih inspektora, tako i drugih institucija neophodnih za uvid u rad konkretnog subjekta nadzora.

Rad Inspektorata poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije bi bio unaprijeđen i boljim opremanjem inspektora i nabavkom određene opreme neophodne za rad inspektora. Identifikaciju

pojedinih parcela i katastarskih čestica na poljoprivrednom ili šumskom zemljištu, umnogome bi olakšali GPS uređaji, zatim aparati za fotografisanje zatečenog stanja u inspekcijskom pregledu, kao i druga tehnička i zaštitna oprema neophodna u vršenju pregleda u posebnim uslovima, koju Kantonalna uprava trenutno ne posjeduje.

- Izmjena sistematizacije radnih mjesta i donošenje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo

Nakon sagledavanja i analize stanja u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo vezano za organizaciju radnih mjesta, utvrđeno je da je neophodno donijeti novu sistematizaciju radnih mjesta i Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, sa unutrašnjom reorganizacijom, spajanjem pojedinih inspektorata i službi, formiranjem novih organizacionih jedinica, te optimizacijom broja uposlenih. Također potrebno je istaći potrebu za dodatnom popunom sistematizovanih radnih mjesta usljed preuzimanja poslova od Stručne službe za zajedničke poslove Kantona Sarajevo, a vezano za poslovanje Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, potkapacitiranosti koja je prisutna u gotovo svim organizacionim jedinicama.

Imajući u vidu da je Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, kao samostalna upravna organizacija, bila obavezna sa 01.01.2024. godine preuzeti sve poslove iz nadležnosti Uprave, a koje je do tada obavljala Stručna služba za zajedničke poslove Kantona Sarajevo, u šestom mjesecu 2023. godine počelo se sa aktivnostima preuzimanja poslova. Uskladu sa navedenim, u cilju zakonskog postupanja i poslovanja kako Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, tako i drugih službi u Kantonu Sarajevo, iako u potpunosti podkapacitirana, od 01.01.2024. godine Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo je preuzela sljedeće segmente poslovanja:

- Personalne i opće poslove;
- Poslove nabavke i distribucije materijalnih sredstava;
- Potpunu samostalnost u poslovima pisarnice;
- Poslove prepisa i umnožavanja materijala;
- Poslove održavanja i korištenja voznog parka;
- Poslove zakupa poslovnih prostorija, te poslove obezbjeđenja poslovnih prostorija, održavanja istih, obezbjeđenja komunalija, protupožarne zaštite i održavanja čistoće, kao i ostale prateće poslove vezane za poslovne prostorije;
- Obezbjeđenje dobrovoljnog osiguranja uposlenika;
- Usluge korištenja reprezentacije;
- Usluge korištenja fiksne i mobilne telefonije i obezbjeđenja internet pristupa;

Ostale prateće nespomenute poslove, što je bio veliki izazov za rukovodstvo Uprave i službenike, koji je uspješno okončan bez ikakvih posljedica za poslovanje Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo.

- Osigurati mjesta, objekte za izolaciju životinja

Nepostojanje odgovarajućeg objekta za smještaj životinja u situacijama kada veterinarski inspektor može privremeno oduzeti životinje, ima uticaj na efikasnost i kvalitet rada ove inspekcije, posebno u segmentu nadzora nad radom stočne pijace kao i nehumanog postupanja sa životinjama, neuslovnog držanja, nepoštivanja mjera ograničenja ili zabrane kretanja životinja u slučaju pojave zaraznih bolesti i dr. Nemogućnost djelovanja u ovom smislu, onemogućava

kontrolu zaraznih bolesti na propisan način u slučaju pronalaska neoznačenih životinja u prometu preko stoče pijace, prijevozu odnosno transportu životinja prijevoznim sredstvima i u pregonu (ispaša). U posljednje vrijeme ponovo je evidentan problem u populaciji pasa litalica, dok KS nema sistemsko rješenje u pogledu adekvatnog skloništa pod svojim nadzorom i kontrolom.

S ciljem uspostave sistema kontrole držanja i trgovine životinjama, kontrole zaraznih i drugih bolesti životinja potrebno je osigurati odgovarajući prijevoz životinja (od mjesta oduzimanja), prostor za smještaj i boravak životinja, nadzor nad objektom i životinjama, uključujući hranu i vodu, veterinarsko zdravstveni red u pogledu ulaska/izlaska ljudi i životinja, bisigurnosne mjere itd., te kontrolu zdravlja (dijagnostičke i druge veterinarske preglede) za vrijeme trajanja karantina. U dijelu nadzora nad provedbom obaveznih mjera kontrole zaraznih i parazitarne bolesti životinja, koje provode veterinarske organizacije, problem predstavlja nepodjeljenost terena po mjerodavnim veterinarskim organizacijama, koji traje već godinama.

Pravilnikom o uslovima za osnivanje i obavljanje veterinarske djelatnosti i načinu dodjele područja djelovanja ("Sl. novine FBiH", 5/16) propisano je da su kantonalna ministarstva dužna podijeliti područja djelovanja, teren u okviru svoje nadležnosti, po veterinarskim organizacijama u roku od godinu dana, što nije provedeno u praksi, što je potrebno inicirati u skorije vrijeme.

- Obezbjedenje mjesta za držanje privremeno oduzete stoke

Potreba za iznalaženjem i obezbjeđenjem smještajnih kapaciteta i drugih potrebnih uslova u postupcima kojima bi poljoprivredna inspekcija mogla privremeno izuzimati stoku koja se drži u neuslovnim objektima i u zonama u kojima je zabranjeno držanje stoke.

- Podnošenje inicijative za izmjenu zakonskih propisa

Bez decidno regulisane pravne regulative i ispravnog pozicioniranja uloge nadzornih organa, odnosno inspeksijskih službi unutar institucije sistema ne može se stvoriti polazna platforma za efektivnu i efikasnu javnu upravu i javni sektor.

Ključni i najveći problem svake društvene zajednice od koga ponajviše zavisi uređenje jedne pravne države, predstavlja zakonska regulativa. U okviru izmjena i dopuna važećih propisa bilo bi poželjno da se u svim materijalnim propisima predvidi da inspeksijski nadzor nad provođenjem odredbi koje regulišu uslove za obavljanje djelatnosti, odnosno obavezu registracije kod nadležnog suda ili pribavljanje odobrenja za rad, kao i ispunjavanje minimalno-tehničkih uslova, vrši inspekcija iz bilo koje upravne oblasti, čime bi se stvorile pretpostavke da svaki inspektor bez obzira o kojoj upravnoj oblasti se radi, može izreći i zabranu obavljanja djelatnosti, ukoliko se utvrdi da određeni subjekt nadzora posluje bez registracije, odnosno bez odobrenja nadležnog organa ili ispunjavanja minimalno tehničkih uslova, uz obligatornu mjeru osiguranja izvršenja ove vrste upravne mjere putem pečaćenja objekta. Trenutno je navedeno u nadležnosti tržišne inspekcije, međutim cijeneći broj inspektora u ovoj inspekciji kao i njihovu nadležnost propisanu drugim zakonima po kojima postupaju, smatramo da isti nisu u mogućnosti posvetiti posebnu pažnju ovom pitanju.

Ono što je prisutno i što otežava rad pojedinih inspektora su trenutni važeći propisi. Naime, istim nije precizno definisana nadležnost kantonalnih inspektora u odnosu na općinske i gradske inspekcije, odnosno nije precizno definisano pitanje nadzora između inspekcije i ministarstva. Navedeno je posebno naglašeno u stambenoj i komunalnoj oblasti, iz tog razloga, u narednom periodu nakon što se još sagleda nedorečenost i nepreciznost pojedinih zakonskih normi namjeravamo pokrenuti inicijativu za izmjenu i dopunu zakona koji su doneseni na kantonalnom nivou.

Ujedno ističemo da je prilikom donošenja propisa neophodno konsultovati inspekciju jer dosadašnja praksa je pokazala da se donesu zakoni ili podzakonski propisi kojima se propisuje nadležnost inspektora, a ista je neusklađena sa materijalnim propisima. Prilikom donošenja propisa u svim slučajevima kada je to bilo moguće, ovaj organ je učestvovao u javnoj raspravi, dostavio niz primjedbi i sugestija međutim iste od strane predlagača zakona ili podzakonskih propisa nisu prihvaćene. Aktivnim učešćem inspeksijskih službi u donošenju propisa stvorile bi se pretpostavke za lakšu i jednostavniju primjenu u praksi.

Pored navedenog predlažemo, u cilju efikasnijeg rada inspeksijskih službi, izmjenu postojećih, odnosno donošenje zakonskih propisa i to: u okviru izmjena i dopuna važećih propisa, prije svega, bilo bi poželjno da se u svim materijalnim zakonima bilo koje upravne oblasti kojima su propisani uslovi za obavljanje pojedine djelatnosti, predvidi da inspeksijski nadzor nad provođenjem odredbi koje regulišu uslove za obavljanje djelatnosti, odnosno obavezu registracije kod nadležnog suda ili pribavljanja odobrenja za rad, kao i ispunjavanja minimalno-tehničkih uslova vrši inspekcija iz bilo koje upravne oblasti, čime bi se stvorile pretpostavke da svaki inspektor, bez obzira o kojoj se upravnoj oblasti radi, može izreći zabranu obavljanja djelatnosti, ukoliko određeni subjekt nadzora posluje bez registracije, odnosno odobrenja nadležnog organa ili ispunjavanja minimalno-tehničkih uslova uz obligatornu mjeru osiguranja izvršenja ove vrste upravne mjere putem pečaćenja objekta. Prema važećim rješenjima, izricanje ove upravne mjere je u isključivoj nadležnosti tržišnoturističke inspekcije, što je, uzmemo li u obzir važnost suzbijanja rada bez odobrenja i uvođenje svih subjekata nadzora u okvire pravne regulative, potpuno neopravdano i ne doprinosi njegovom efikasnom suzbijanju. Tome u prilog govori konstatacija da kontrola ovih pitanja ne iziskuje posebno stručno znanje da bi bila ekskluzivno pravo samo ove inspekcije, te bi bilo poželjno materijalnim zakonima propisati nadležnost za vršenje nadzora u ovom pogled od strane inspekcije bilo koje upravne oblasti.

Poseban problem u inspeksijskom nadzoru predstavljaju i propisi koji ne definišu pitanje nadzora, sadrže kaznene odredbe i propisuju prekršaje, ali ne sadrže odredbu o upravnom nadzoru, pa samim tim i inspeksijskom nadzoru. Ukoliko jasno i precizno nije definisano koji je organ uprave nadležan za vršenje nadzora, bespredmetno i zakonski neutemeljeno je donositi provedbene propise i pojedinačne upravne akte i izricati upravne mjere. Osim toga, nepropisivanje nadzora dalje povlači i pitanje pokretanja prekršajnog postupka, jer ostavlja dilemu koji organ izriče novčane kazne i izdaje prekršajne naloge, odnosno podnosi zahtjeve za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaje koji su propisani takvim zakonom. Slijedom navedenog, takve kaznene odredbe ostaju praktično neprimjenjive.

U pogledu specifičnosti problematike u dijelu neizvršenja i/ili neispunjavanja obaveza određenih odredbama propisa iz nadležnosti veterinarske inspekcije, cijeneći konstatovane neusklađenosti i nepravilnosti, njihovu učestalost i zastupljenost, evidentno je da označavanje i deklarisanje proizvoda životinjskog porijekla u svim fazama poslovanja sa hranom životinjskog porijekla predstavlja značajan problem, koji proizilazi iz postojanja više propisa koji na različit način uređuju pitanja označavanja i deklarisanja hrane, kao i nedostatnosti propisa koji uređuju označavanje i deklarisanje neupakovane hrane, što izrazito komplikuje jedinstvenu implementaciju propisa od strane subjekata u poslovanju sa hranom. S tim u vezi, kod nadležnih tijela nužno je inicirati rješavanje legislativnog okvira u narednom periodu, ali i intenzivirati preventivne inspeksijske nadzore i kontrole s akcentom na pravilnost označavanja i deklarisanja proizvoda u svim fazama poslovanja, posebno neupakovanom hranom (mesom, ribom i dr.), s ciljem otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, zaštite interesa potrošača u pogledu prava na odabir, informiranost i sl., kao i osiguranja sljedivosti kroz sve faze poslovanja sa hranom.

Pored navedenog i dalje postoje problemi u segmentu neusaglašenosti i nedostataka određenih provedbenih propisa na svim razinama. Neusaglašenost propisa kako je inicirano u ranijem periodu, odnosi se na neusaglašenost Zakona o veterinarstvu na državnom i federalnom nivou, nedorečenost pojedinih odredbi Zakona o zaštiti dobrobiti životinja kao i nedostatak pojedinih podzakonskih propisa na osnovu istih zakona. U narednom periodu nužno je kod nadležnih tijela inicirati izmjene predmetnog Zakona o zaštiti dobrobiti životinja u dijelu kaznenih odredbi, kao i rješavanje dostatnosti istih odredbi iz Zakona o zdravstvenom nadzoru, kao i Zakona o zdravstvenoj ispravnosti živežnih namirnica i predmeta opće upotrebe.

Takođe, potrebno je donošenje *lex specialis* zakona kojima će se na kantonalnom nivou urediti oblasti u kojima nadzor vrše tržišno-turistički inspektori, kao i podzakonskih akata kojima će se jasno propisati nadležnost za postupanje, kao i ovlaštenja. Bez dobre i decido regulisane pravne regulative i ispravnog pozicioniranja inspeksijskih službi ne mogu se postići željeni efekti u suzbijanju negativnih pojava za koje je nadležna tržišno-turistička inspekcija. U okviru izmjena i dopuna važećih propisa treba se u svim materijalnim propisima predvidjeti da inspeksijski nadzor nad provođenjem odredbi koje regulišu uslove za obavljanje djelatnosti ili prihvatanja odobrenja za rad, kao i ispunjavanje minimalno-tehničkih uslova, vrši inspekcija iz bilo koje upravne oblasti, čime bi se stvorile pretpostavke za efikasno i efektivno djelovanje svakog inspektora koji bi mogao izreći i zabranu obavljanja djelatnosti ukoliko određeni subjekt nadzora posluje bez registracije, odnosno bez odobrenja mjerodavnog organa ili ispunjavanja minimalno tehničkih uslova, uz obligatornu mjeru osiguranja izvršenja ove vrste upravne mjere putem pečaćenja objekta.

Problem takođe postoji i kod kontrole zatečenog stranog državljanina koji ne posjeduje radnu dozvolu niti prebivalište na području BiH, u smislu kako tom licu izdati propisanu novčanu kaznu jer se prekršajni nalog ne može izdati niti naplatiti na licu mjesta. Stav je da se u ovim slučajevima uključe i nadležni inspektori Ureda za strance koji bi poduzimali mjere iz svoje nadležnosti, a sve u cilju regulisanja ovog problema u okviru postojećih pravnih regula.

Potrebno je skrenuti pažnju i na uočeno postojanje opravdane sumnje da pojedina lica, koja su već dobila odobrenje za rad i ista posjeduju iskaznicu turističkog vodiča, a u međuvremenu su isti objavili djelatnost kod nadležnog općinskog organa, zloupotrebljavaju prethodno izdato odobrenje za rad, te s tim u vezi će se tražiti i da se nadležno Ministarstvo uključi u smislu poništavanja iskaznice i provođenja upravnog postupka u kojem će se izvršiti revizija izdatih i važećih odobrenja.

Takođe, potrebno je revidirati Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i uskladiti nadzor nad provođenjem mjera u uslovima pandemije i epidemije; definisati i decidirati zaštitne mjere u vezi Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (ponovljene prekršaje); izraditi i definisati Programe općih mjera za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti u skladu sa članom 9. Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Sl. novine FBiH" br. 29/05). Kroz izmjene ili dopune Zakona obuhvatiti privatni oblik djelatnosti o opštim sanitarnim uslovima koje moraju ispunjavati objekti pod sanitarnim nadzorom (škole, vrtići, frizersko/kozmetički saloni, saloni za tetovažu, slana soba i slično) koji trenutno nisu obuhvaćeni Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti; revidirati i uskladiti doneseni Pravilnik o izmjeni pravilnika o obimu i vrsti javnozdravstvene djelatnosti koji ne može biti predmet privatne prakse ("Službene novine Federacije BiH", broj 39/14) i Pravilnik o načinu obavljanja zdravstvenih pregleda osoba pod zdravstvenim nadzorom ("Sl. novine FBiH", br.69/12 i 39/14) sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Sl. novine FBiH", broj 29/05) i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti ("Sl. novine FBiH", broj 46/10 i 75/13); donijeti/revidirati Zakon o sanitarnoj inspekciji ("Sl. novine SRBiH", broj 23/77, 16/82, 13/83, 2/92); donijeti Propise koji će regulisati preventivno-sanitarni nadzor nad izgradnjom objekata (koji su pod sanitarnim nadzorom); donijeti Propise za djelatnost

igraonica, privatnih vrtića i udruženja, koji nisu registrovani kao predškolske ustanove; precizirati i definisati propisom kozmetičke/estetske/zdravstvene usluge koje uključuju invazivne aplikacije preparata pod kožu (npr. mezoterapija, dermapen, terapija mikroiglicama), botox, hijaluron, tetovaže i slično); donijeti nacionalne smjernice i zakonske propise kod postupanja u slučaju pojave legionarske bolesti, jer broj turističkih objekata u Kantonu Sarajevo je svakim danom sve veći kao i mogućnost infekcije; definisati nadležnosti i propise za napuštene/zapuštene privatne posjede kada postoji opasnost od izbijanja zaraznih bolesti; donijeti Pravilnik o obavljanju ljekarskih pregleda (sadržaj i postupak ljekarskih pregleda); donijeti decidne propise o načinu, mjestu izrade, roku upotrebe i laboratorijskoj analizi, uzorkovanju magistralnih i galenskih lijekova prije stavljanja u promet; donijeti i usaglasiti propise Ministarstva zdravstva sa Ministarstvom za obrazovanje, nauku i mlade za problem nevakcinisanja velikog broja djece u Kantonu Sarajevo; donijeti propise o upotrebi/zloupotrebi nargila u objektima; donijeti propis o kontroli hidžame, kao vrsti zdravstvene usluge; donijeti novi Zakon o hrani, te uskladiti navedeni zakon sa drugim zakonskim propisima koji regulišu oblasti proizvodnje i prometa hrane za ljudsku upotrebu; dopuniti Zakon o inspekcijama Kantona Sarajevo, zbog nemogućnost sankcionisanja lica koje obavljaju djelatnost bez rješenja nadležnog organa ili izvan obima rješenja jer važeći Zakon o inspekcijama Kantona Sarajevo nema propisanu kaznenu odredbu za takvu vrstu prekršaja bilo od fizičkog bilo od pravnog lica.

Pravilnik o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju stručnih zvanja odgajatelja, profesora/nastavnika i stručnih saradnika u predškolskim ustanova, osnovnim i srednjim školama i domovima učenika ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 19/04) je donesen na osnovu Zakona iz 2004. godine kojeg je potrebno prilagoditi trenutnim zakonskim odredbama jer isti ima bezbroj tumačenja a koji nisu objavljeni u službenim novinama. Isti ne predviđa ocjenjivanje asistentata, kao ni direktora ili pomoćnika direktora. Naime, jasno je i nesporno da direktora škole ocjenjuje školski odbor, iako nisu precizirani niti utvrđeni kriteriji za isto. Stoga se postavlja pitanje, da li direktor škole ima pravo na sticanje viših stručnih zvanja, kojih (nastavničkih ili saradničkih), po kojem kriteriju.... Pitanje se nameće i u odnosu na odredbe člana 146. stav 7. Zakona o srednjem obrazovanju prema kojoj prava i obaveze direktora iz radnog odnosa, koji podrazumijevaju prethodno radno mjesto, miruju, a jasno je da je pravo na napredovanje u viša stručna zvanja pravo koje proizilazi iz prethodnog radnog odnosa odnosno na radnom mjestu nastavnika, što potvrđuju i odredbe člana 1. Pravilnika kojim je kao uslov za ocjenjivanje nastavnika i stručnih saradnika propisano da se isti mogu ocjenjivati pod uvjetom da su u radnom odnosu. Stoga je potrebno izvršiti izmjene Pravilnika i definisati slijedeća pitanja: da li se vrši ocjenjivanje rukovodnog osoblja, konkretno pomoćnika direktora, ko vrši isto i po kojem kriteriju, da li rukovodno osoblje, konkretno pomoćnik direktora, ima pravo na napredovanje, u koja zvanja i na koji način, da li direktor škole ima pravo na sticanje viših stručnih zvanja, kojih (nastavničkih ili saradničkih), po kojem kriteriju. S tim u vezi posebnu pravnu nesigurnost proizvodi i činjenica da je Ministarstvo za odgoj i obrazovanje u razmaku od samo par mjeseci dalo mišljenje (po zahtjevu Inspektorata) na isto ili slično činjenično stanje sa krajnje suprotnim sadržajem (kontradiktorno jedno drugom).

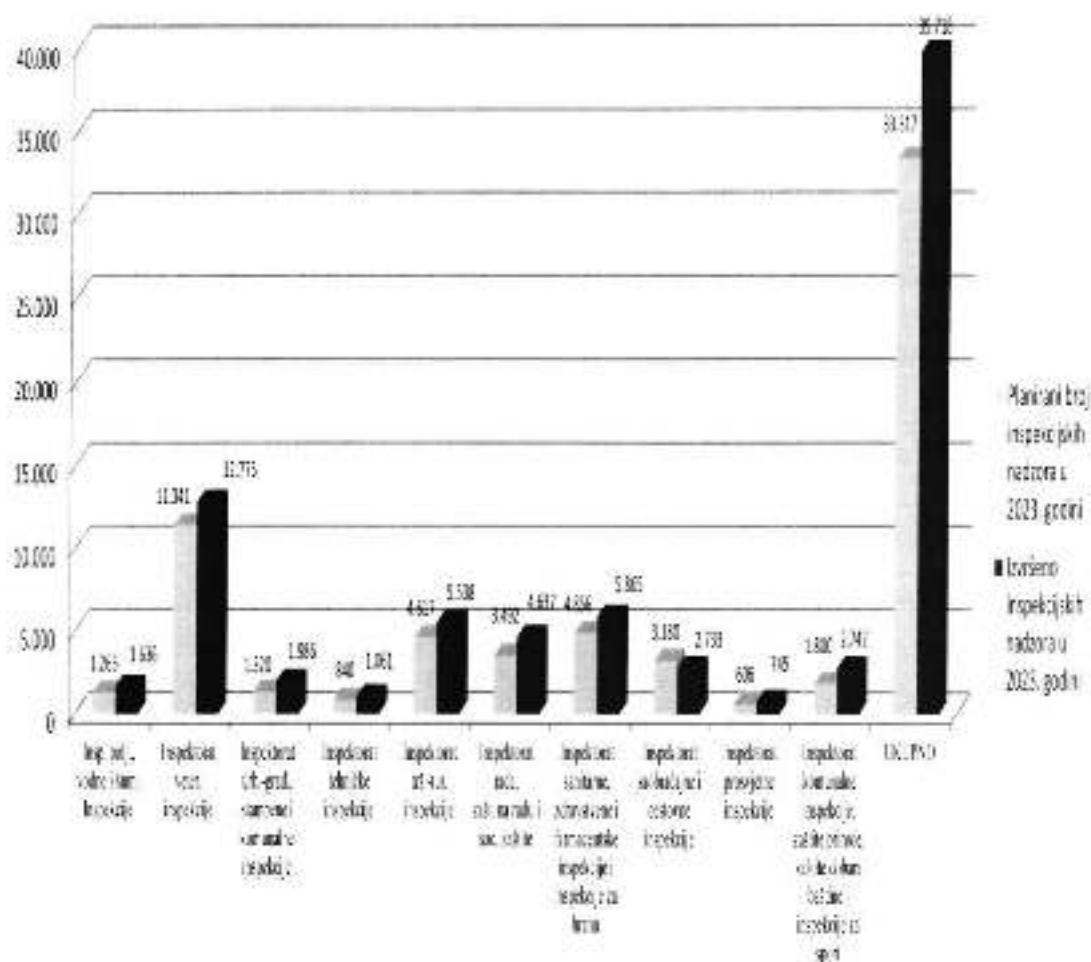
Veliki problem u komunalnoj oblasti koju ovaj Inspektorat nadzire predstavlja nepostojanje propisa kojima bi bilo regulisano održavanje čistoće na privatnim posjedima, a posebno u slučajevima nepoznatog ili nedostupnog vlasnika. Iako je veliki napredak u oblasti komunalne čistoće predstavljalo usvajanje Elaborata o lokacijama reciklažnih dvorišta, niša i zelenih otoka sa lociranjem u prostorno-planskoj dokumentaciji i investicijskom planu i dalje se veliki broj predstavlki odnosi na problem lociranja posuda za odlaganje otpada. Shodno naprijed navedenom, neophodno je hitno iznaći drugačije i logičnije rješenje od postojećeg lociranja i nabavki posuda.

Inspektor za zaštitu prirode održava redovnu i aktivnu saradnju sa resornim Ministarstvom prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, Zavodom za planiranje, Zavodom za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa, Zavodom za izgradnju grada Sarajeva, Federalnom upravom za inspeksijske poslove, kao i sa srodnim inspekcijama. Posebno napominjemo da, iako je to predviđeno zakonom, još uvijek nije formiran Zavod za zaštitu prirode tako da primarnu ulogu o stanju u ovoj oblasti ima isključivo resorno Ministarstvo- Sektor zaštite okoliša. Posebno skrećemo pažnju da je u cilju poboljšanja stanja u ovoj oblasti potrebno pokrenuti postupke upisa zaštićenih područja u ZK čime bi se postigao adekvatan stepen zaštite i obezbijedila zabilježba da se nekretnine i zemljište nalaze unutar ZP i kao takve potpadaju pod poseban režim. Analiza postupanja ove inspekcije pokazuje da je riječ o složenim, planiranim nadzorima koji će benefite pokazivati u narednom periodu. Potrebno je posvetiti pažnju planovima upravljanja šumskim sortimentom odnosno pojačati nadzor nad zdravstvenim stanjem i sječom šuma. Opći stav je da je u cilju poboljšanja stanja neophodno jačati vještine nadzorničke službe koja djeluje pri JUZP.

Tabela: Uporedni pregled planiranih i izvršenih nadzora u 2023. godini

R.B.	NAZIV INSPEKTORATA	Planirani broj inspeksijskih nadzora u 2023. godini	Izvršeno inspeksijskih nadzora u 2023. godini	INDEX (4/3)
1	2	3	4	5
1	Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije	1.265	1.636	129,33
2	Inspektorat veterinarske inspekcije	11.341	12.775	112,64
3	Inspektorat urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije	1.320	1.986	150,45
4	Inspektorat tehničke inspekcije	840	1.061	126,31
5	Inspektorat tržišno-turističke inspekcije	4.617	5.538	119,95
6	Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite	3.492	4.637	132,79
7	Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutске inspekcije i inspekcije za hranu;	4.856	5.865	120,78
8	Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije	3.180	2.733	85,94
9	Inspektorat prosvjetne inspekcije	606	745	122,94
10	Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport	1.800	2.742	152,33
	UKUPNO:	33.317	39.718	119,21

Grafikon: Uporedni pregled planiranih i izvršenih nadzora u 2023. godini

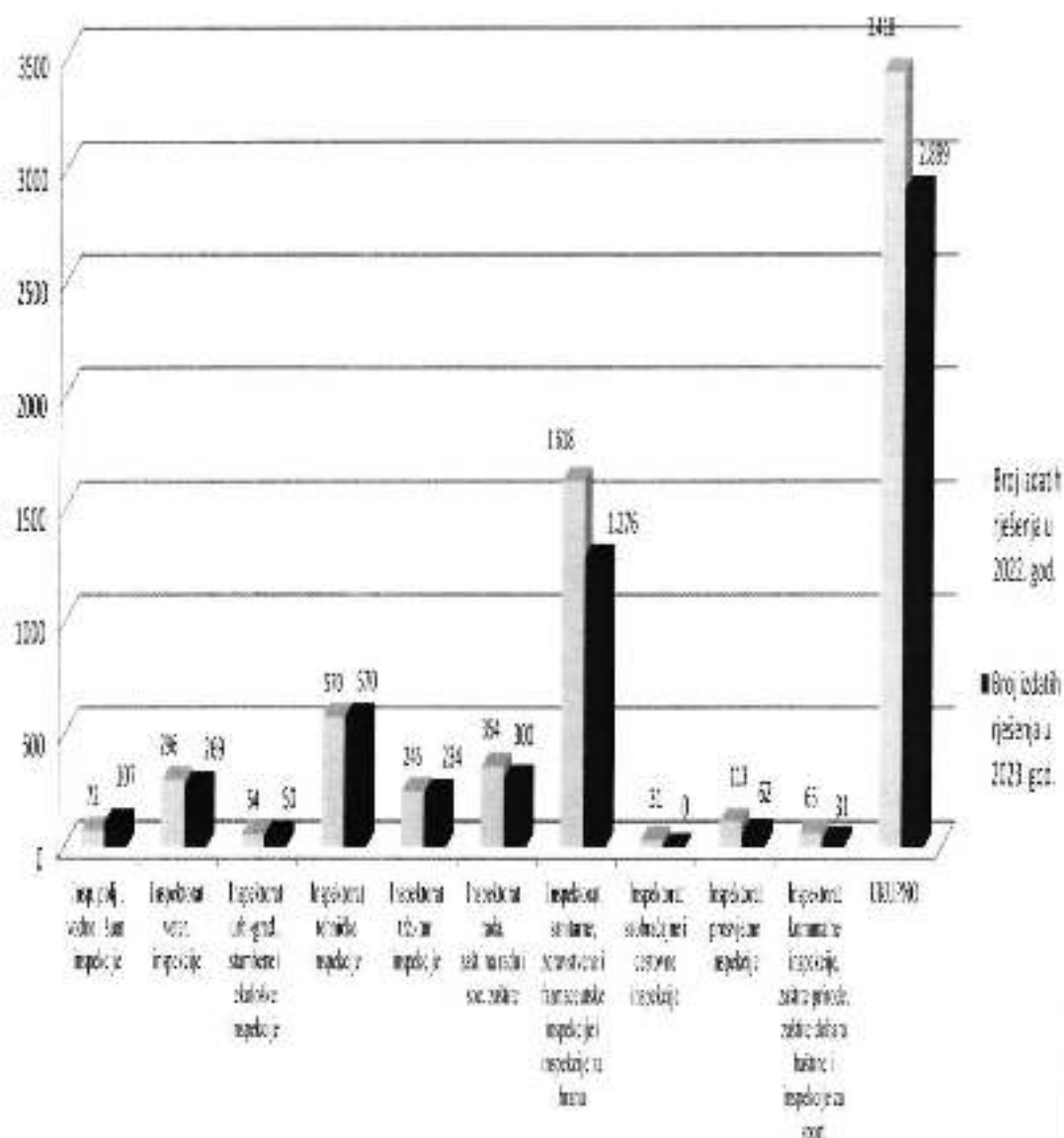

U cilju otklanjanja utvrđenih nedostataka doneseno je 2899 rješenja što je u odnosu na prethodni izvještajni period, kada je doneseno 3418 rješenja, manje za 519 rješenja.

Tabela : Uporedni pregled donesenih upravnih mjera u 2022. /2023. godini

R.B.	NAZIV INSPEKTORATA	Broj izdatih rješenja u 2022. godini	Broj izdatih rješenja u 2023. godini	INDEX (4/3)
1	2	3	4	5
1	Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije	72	107	148,61
2	Inspektorat veterinarske inspekcije	296	269	90,88
3	Inspektorat urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije	54	50	92,59
4	Inspektorat tehničke inspekcije	570	570	100,00
5	Inspektorat tržišno-turističke inspekcije	245	234	95,51
6	Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite	354	300	84,75
7	Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutске inspekcije i inspekcije za hranu	1.618	1.276	78,86
8	Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije	31	0	0,00
9	Inspektorat prosvjetne inspekcije	113	62	54,87
10	Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport	65	31	47,69
	U K U P N O:	3.418	2.899	84,82

Grafikon : Uporedni pregled donesenih upravnih mjera u 2022./2023. godini

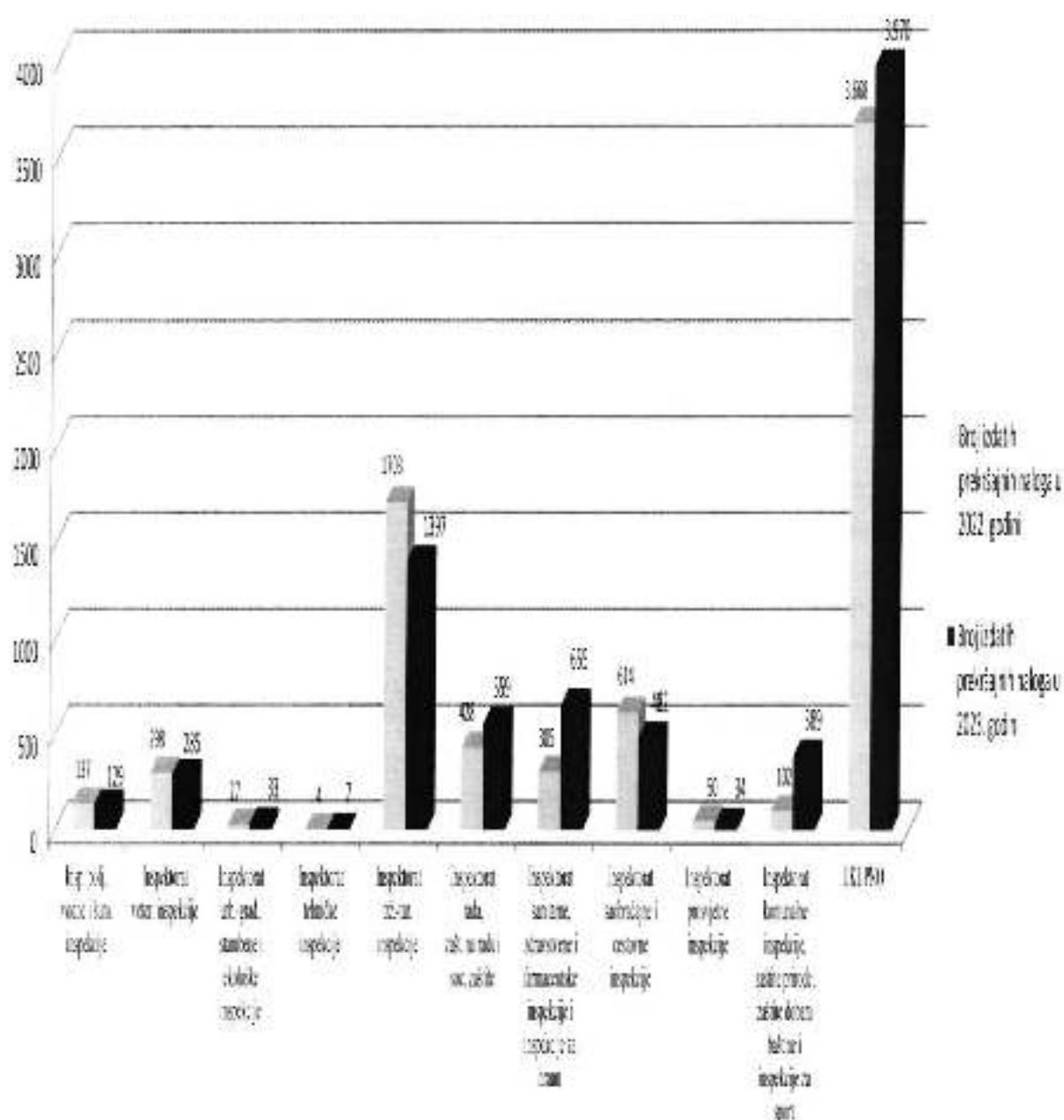

Pored navedenih upravnih mjera, inspektori su u 2023. godini izdali 3970 prekršajnih naloga u novčanoj vrijednosti od 4.034.808 KM, što je u odnosu na prethodni izvještajni period, kada je izdato 3668 prekršajnih naloga u novčanoj vrijednosti 3.666.418 KM, više za 302 prekršajna naloga, ili u novčanom iznosu više za 368.390KM.

Tabela: Uporedni pregled izdatih prekršajnih naloga i novčanih kazni 2022./2023. godine

R.B.	NAZIV INSPEKTORATA	Broj izdatih prekršajnih naloga u 2022. godini	Visina izrečenih novčanih kazni (KM) u 2022. godini	Broj izdatih prekršajnih naloga u 2023. godini	Visina izrečenih novčanih kazni (KM) u 2023. godini	INDEX (5/3)	INDEX (6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije	137	139.060	129	248.450	94,16	178,66
2	Inspektorat veterinarske inspekcije	298	394.382	285	449.060	95,64	113,92
3	Inspektorat arhitektonsko-građevinske, stanišne i cestišne inspekcije	27	17.350	33	35.960	122,22	207,26
4	Inspektorat tehničke inspekcije	4	23.000	7	7.100	175,00	30,43
5	Inspektorat tržišno-turističke inspekcije	1703	1.721.523	1397	1.641.076	82,03	95,33
6	Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite	428	384.706	559	583.006	130,61	151,55
7	Inspektorat sanitarni, zdravstveni i farmaceutске inspekcije i inspekcije za hranu	305	489.897	655	598.366	214,75	122,15
8	Inspektorat saobraćajne i osnovne inspekcije	614	363.500	482	365.000	78,50	100,41
9	Inspektorat prosvjetne inspekcije	50	94.850	34	56.600	68,00	59,67
10	Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobrih baština i inspekcije za sport	102	38.350	389	50.270	381,37	131,08
	UKUPNO:	3.668	3.666.418	3.970	4.034.808	108,21	110,05

Grafikon: Uporedni pregled izdatih prekršajnih naloga 2022./2023. godine

U ukupnom broju od 722 donijeta rješenja od strane nadležnog suda, odnosno u 66 % prekršajnih postupaka, izrečena je novčana kazna u iznosu od 583.330,00 KM, u ukupno 160 donijetih rješenja od strane nadležnog suda, odnosno 14,6 % prekršajnih postupaka izrečena je sankcija uvjetna osuda u novčanoj vrijednosti od 192.423,00 KM, za ukupno 69 donijetih rješenja od strane nadležnog suda, odnosno 6,3 % prekršajnih postupaka izrečena je sankcija ukor u novčanoj vrijednosti od 57.130,00 KM.

Rješavajući po zahtjevu za sudsko odlučivanje nadležni sud je donio 13 rješenja kojim je obustavio prekršajni postupak protiv okrivljenih, odnosno u 1,2 % prekršajna postupka jer nije dokazano da je okrivljeni počinio prekršaj za koji se tereti, a što je manje za 0,5 % u odnosu na 2022. godinu, te je rješavajući po zahtjevu za sudsko odlučivanje donio ukupno 27 rješenja kojim je obustavio prekršajni postupak protiv okrivljenih, odnosno u 2,5 % prekršajna postupka jer postoje drugi razlozi predviđeni zakonom, te je u 9 prekršajnih postupaka koja su okončana donošenjem rješenja zbog propuštanja okrivljenih da se pojave na zakazani usmeni pretres, rješavajući po prijedlogu okrivljenih za povrat u predašnje stanje, donio rješenja kojim su ista stavljena van snage i dozvolio povrat u predašnje stanje, dok se 3 prekršajna postupka trenutno nalaze u fazi odgode.

Tabela 1: Sankcije izrečene u prekršajnom postupku po prekršajnom nalogu i zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka

INSPEKTORAT	Ukupan broj okončanih predmeta u prekršajnom postupku	Sankcije izrečene u prekršajnom postupku po prekršajnom nalogu i zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka											Odgoda
		Novčana kazna nalog/ zaht	Novčana kazna izraženo u KM	Uvjetna kazna	Uvjetna kazna izraženo u KM	Ukor	Ukor izraženo u KM	Obustava	Obustava izraženo u KM	Obustava iz drugih razloga	Obustava iz drugih razloga KM	Vraćen u predašnje stanje	
Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije	25	21	15161	1	500	3	1000	0	0	0	0	0	0
Inspektorat veterinarske inspekcije	57	46	46143	7	10880	3	1020	0	0	0	0	1	0
Inspektorat urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije	16	8	1730	3	3200	4	2600	0	0	1	1100	0	0
Inspektorat tehničke inspekcije	6	6	5000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Inspektorat tržišno-turističke inspekcije	440	319	278536	62	64901	37	35910	4	5520	12	12400	4	2
Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite	171	105	87967	42	58731	11	10900	3	5000	7	9500	2	1
Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutске inspekcije i inspekcije za hranu	112	102	82092	3	5011	4	1300	2	1000	0	0	1	0
Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije	139	99	58781	27	18200	3	1400	3	2500	6	7100	1	0
Inspektorat prosvjetne inspekcije	30	15	6920	10	22000	3	2500	1	5000	1	1000	0	0
Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport	7	1	1000	5	9000	1	500	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	1003	722	583330	160	192423	69	57130	13	19020	27	31100	9	3

Od ukupno 37 okončana prekršajna postupaka pokrenuta zahtjevom za pokretanje prekršajnog postupka, u 26, odnosno 70 % prekršajna postupaka izrečena je novčana kazna u iznosu od 18.931 KM, u 8 slučajeva, odnosno 22 % prekršajna postupaka izrečena je sankcija uvjetna osuda u novčanoj vrijednosti od 4.850 KM, a u 2, odnosno 5,4 % prekršajna postupka izrečena je sankcija ukor. (Tabela 2)

Tokom 2023. godine Općinski sud u Sarajevu, u prekršajnim postupcima izrekao je, rješavajući po zahtjevima pokrenutih od strane Inspektorata tržišno-turističke inspekcije, 9 zaštitnih mjera za privremeno oduzimanje robe/predmeta prekršaja, te 7 zaštitne mjere zabrane obavljanja djelatnosti od strane Inspektorata saobraćajne i cestovne inspekcije.

Tabela 2: Sankcije izrečene u prekršajnom postupku po podnesenom zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka

INSPEKTORAT	Ukupni broj okončanih predmeta u prekršajnom postupku	Sankcije izrečene u prekršajnom postupku po prekršajnom zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka							
		Novčana kazna	Novčana kazna izražena u KM	Uvjjetna kazna	Uvjjetna kazna izražena u KM	Ukor	Obustava	Obustava iz drugih razloga	Vraćen u predašnje stanje
Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije	2	1	100	0	0	1	0	0	0
Inspektorat tržišno-turističke inspekcije	18	13	14081	4	3150	1	0	0	0
Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije	17	12	4750	4	1700	0	0	0	1
UKUPNO	37	26	18931	8	4850	2	0	0	1

Tokom 2023. godine ukupno su okončana 966 prekršajna postupaka pokrenuta izdavanjem prekršajnog naloga, pri čemu je od toga u 696, odnosno 72 % prekršajnih postupaka izrečena je sankcija novčana kazna u iznosu od 564.399 KM, u 152, odnosno 15,7 % prekršajnih postupaka izrečena je sankcija uvjetna osuda, čija vrijednost izražena u novcu iznosi 187.573 KM, u 67 odnosno 6,9 % prekršajnih postupaka izrečena je sankcija ukor čija vrijednost izražena u novcu iznos 57.130 KM, dok je 13, odnosno 1,3 % prekršajnih postupaka obustavljeno, jer nije dokazano da je okrivljeni počinio prekršaj za koji se tereti, a 27, odnosno 2,7 % prekršajnih postupaka je obustavljeno jer postoje drugi razlozi predviđeni zakonom, dok je u predašnje stanje vraćeno 8, odnosno 0,8 % prekršajnih postupaka, dok se 3, odnosno 0,3 % prekršajnih postupaka trenutno nalazi u statusu odgode. (Tabela 3)

Tabela 3. Sankcije izrečene u prekršajnom postupku po prekršajnom nalogu

INSPEKTORAT	prekršajnom postupku Ukupan broj okončanih predmeta u	Sankcije izrečene u prekršajnom postupku po prekršajnom nalogu											Odgoda
		Novčana kazna	Novčana kazna izraženo u KM	Uvjjetna kazna	Uvjjetna kazna izraženo u KM	Ukor	Ukor izraženo u KM	Obustava	Obustava izraženo u KM	Obustava iz drugih razloga	Obustava iz drugih razloga KM	Vraćen u predašnje stanje	
Inspektorat poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije	23	20	15061	1	500	3	1000	0	0	0	0	0	0
Inspektorat veterinarske inspekcije	57	46	46143	7	10880	3	1020	0	0	0	0	1	0
Inspektorat urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije	16	8	1730	3	3200	4	2600	0	0	1	1100	0	0
Inspektorat tehničke inspekcije	6	6	5000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inspektorat tržišno-turističke inspekcije	422	306	264455	58	61751	36	35910	4	5520	12	12400	4	2
Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite	171	105	87967	42	58731	11	10900	3	5000	7	9500	2	1
Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutске inspekcije i inspekcije za hranu	112	102	82092	3	5011	4	1300	2	1000	0	0	1	0

Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije	122	87	54031	23	16500	3	1400	3	2500	6	7100	0	0
Inspektorat prosvjetne inspekcije	30	15	6920	10	22000	3	2500	1	5000	1	1000	0	0
Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport	7	1	1000	5	9000	1	500	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	966	696	564399	152	187573	68	57130	13	19020	27	31100	8	3

Općinski sud u Sarajevu, prekršajno odjeljenje u prekršajnim postupcima po prekršajnim nalogima izrekao je 696 novčanih kazni, odnosno u 69,3 % od ukupnog broja izrečenih kazni, u novčanoj vrijednosti od 564.399 KM

Prilikom odlučivanja o visini i vrsti prekršajne sankcije Općinski sud u Sarajevu je potvrdio novčanu kaznu u 193 slučaja, odnosno 27,7 % prekršajnih postupaka u novčanoj vrijednosti od 271.265 KM, primjenio institut ublažavanja novčane kazne u 493 slučaja, odnosno 70,8 %, za novčanu vrijednost, a u odnosu na prekršajne naloge u iznosu 1.063.174 KM, svojim rješenjem izrekao novčane kazne u iznosu od 268.834 KM čime je umanjena vrijednost novčanih kazni u odnosu na izdate prekršajne naloge za 794.340 KM.

Novčana kazna izrečena u prekršajnom nalogu, rješenjima Općinskog suda u Sarajevu, prekršajno odjeljenje, u malom broju uvećana je i to u 10 slučajeva, odnosno 1,4 %, tako što je za novčanu vrijednost po nalogima od 15800 KM, Sud svojim rješenjem izrekao novčane kazne u iznosu od 23600 KM čime je uvećana vrijednost novčanih kazni u odnosu na izdate prekršajne naloge za 7.800 KM. (Tabela 4)

Tabela 4: Analitički pregled izrečenih novčanih kazni u sudskim postupcima

Opis novčane kazne	Broj prekršajnih naloga	Izrečena novčana kazna po izdatom prekršajnom nalogu u KM	Izrečena novčana kazna po sudskom rješenju u KM	Novčana razlika u KM
Rješenjem suda potvrđena novčana kazna	193	271.965	271.965	0
Rješenjem suda ublažena novčana kazna	493	1.063.174	268.834	-794.340
Rješenjem suda uvećana novčana kazna	10	15800	23.600	7.800

UKUPNO	696	1.350.939	564.399	-786.540
---------------	------------	------------------	----------------	-----------------

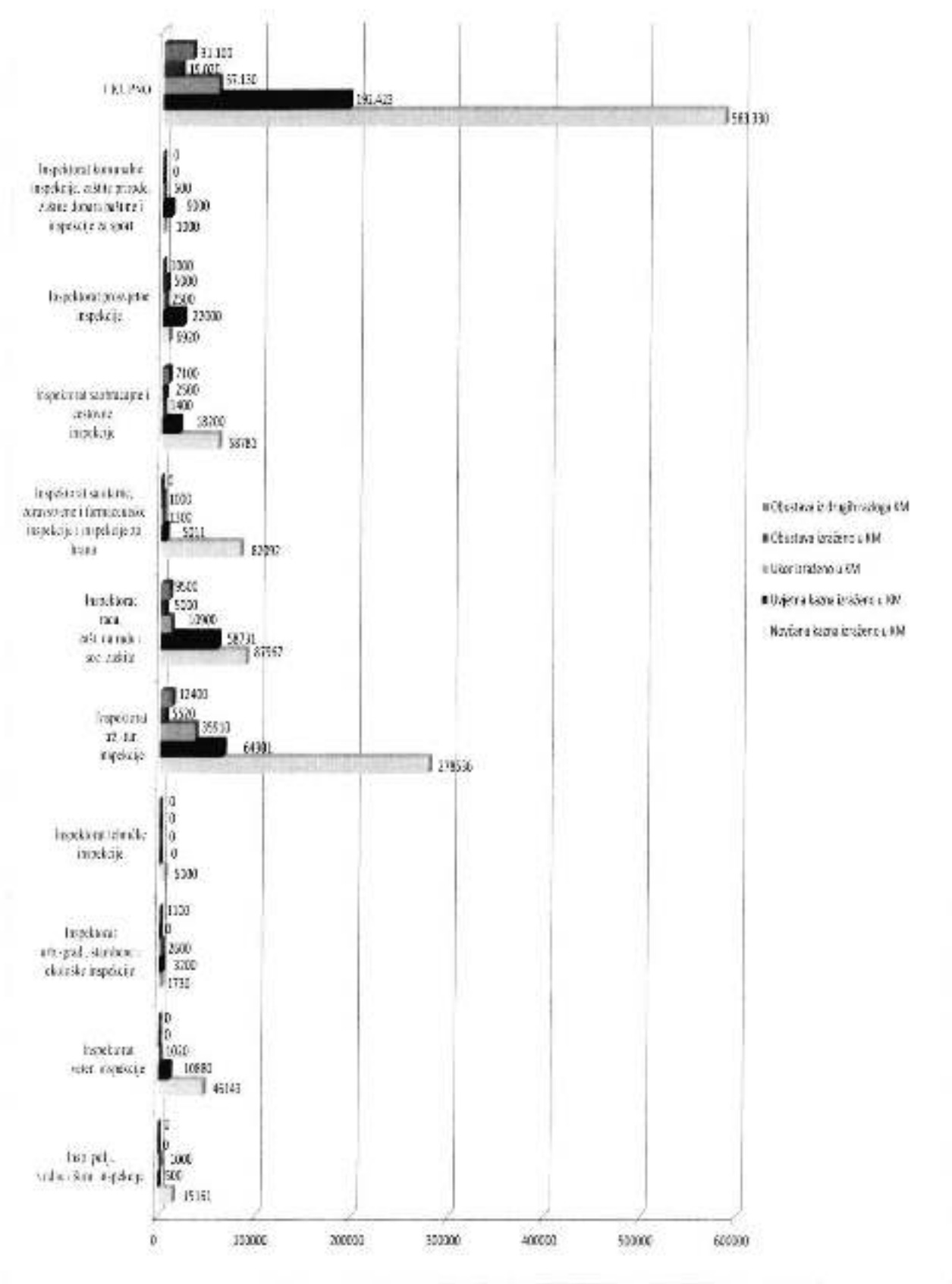
Sintetički pokazatelji pokazuju da je po izdatim prekršajnim nalogima i podnesenim zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka u 2023. godini zakazano 1237 sudskih ročišta, od čega je okončano 1003 ročišta, dok je 234 slučaja izvršena odgoda ili je predmet povučen prije donošenja odluke Suda. Prekršajna odgovornost je utvrđena u 951 slučaj i to u 722 - izricanjem novčane kazne, 160 - izricanjem uvjetne kazne i 69 - izricanjem kazne ukora. Dok je u 9 slučajeva izvršen povrat u pređašnje stanje, u 13 slučajeva su obustavljeni postupci zbog toga što nije dokazana prekršajna odgovornost, doneseno 27 obustava jer su postojali drugi razlozi i 3 ročišta odgođena a bit će tema rasprave u narednom periodu. (Tabela 5)

Tabela 5: Zbirni pregled donesenih sudskih rješenja po izdatim prekršajnim nalogima i podnesenim zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka

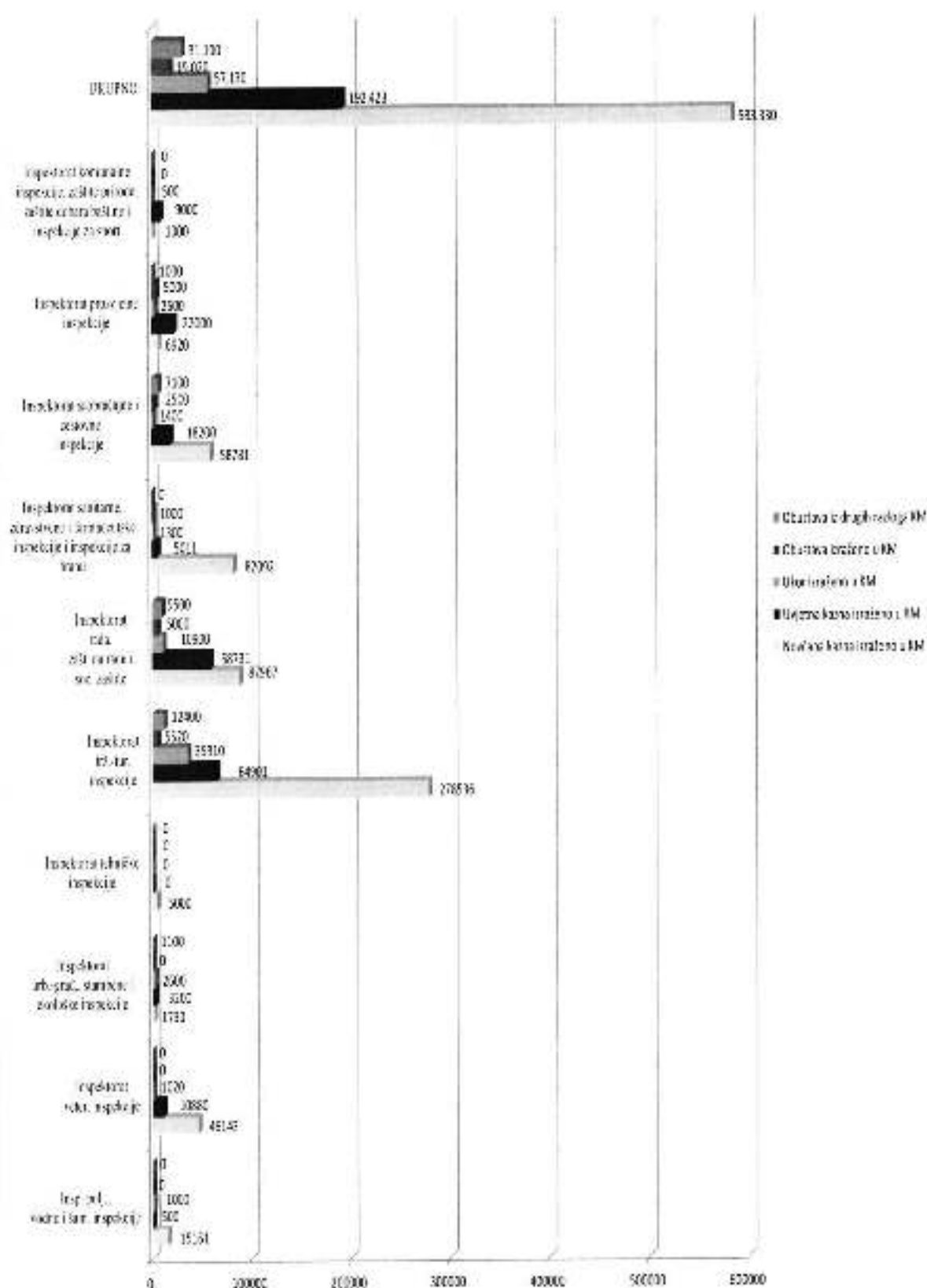
Sudski ročišta	Broj rješenja (3+7+8+9+10)	Utvrđena prekršajna odgovornost (4+5+6)	Izrečena novčana kazna	Izrečena uvjetna kazna	Izrečena kazna ukor	Povrat u pređašnje stanje	Obustavljeni postupci	Obustavljeni postupci iz drugih razloga	Odgoda ročišta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1237	1003	951	722	160	69	9	13	27	3

Pored navedenog, u izvještajnom periodu na prvostepena rješenja Općinskog suda u Sarajevu, prekršajno odjeljenje, izjavljeno je ukupno 8 žalbi od strane ovog organa, od čega je 4, odnosno 50 % prihvaćeno, 4 žalbi, odnosno 50% je odbijeno kao neosnovane od strane Kantonalnog suda u Sarajevu.

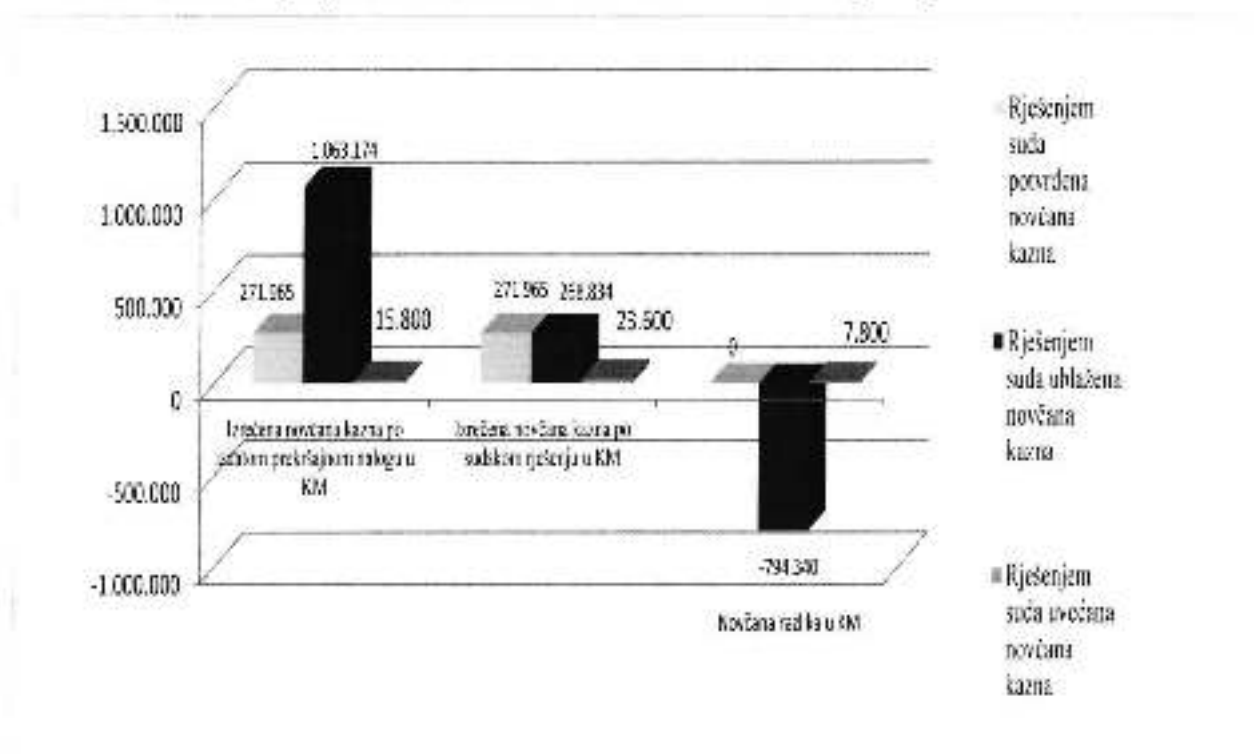
Od strane okrivljenih na prvostepena rješenja podneseno je 28 žalbi od kojih je 5 , odnosno 17,8 % prihvaćeno, 18 odnosno 64,2 % odbijene od strane Kantonalnog suda u Sarajevu, dok se 5 žalbi, odnosno 74,8 % nalazi u postupku rješavanja. Na sve podnesene žalbe dato je, blagovremeno, 28 pisanih odgovora.

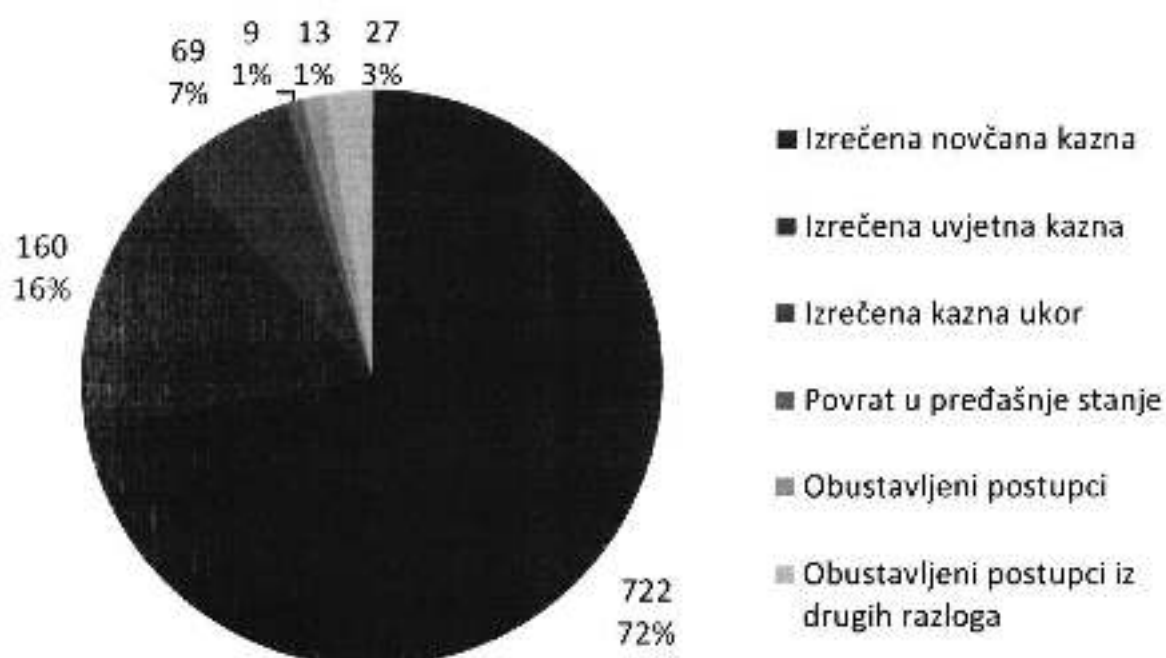
Grafikon: Sankcije izrečene u prekršajnom postupku po prekršajnom nalogu

Grafikon: Analitički pregled izrečenih novčanih kazni u sudskim postupcima

Grafikon: Zbimni pregled donesenih sudskih rješenja

Ukupan broj formiranih i protokolisanih predmeta u izvještajnom periodu iznosi 48333 i broj zavedenih ulaznih predmeta iznosi 17062, te broj pripremljenih i otpremljenih pošiljki ukupno iznosi 19198. U izvještajnom periodu primljeno je i dato u postupak ukupno 896 anonimnih telefonskih i 722 telefonske prijave sa podacima, što ukupno iznosi 1618 telefonskih prijava, dok je anonimnih viber prijava i viber prijava sa podacima bilo 768, te je prema procjenama putem dežurnog telefona dato cca 2.000 raznih informacija.

Po svim zaprimljenim prijavama je postupljeno na način što je blagovremeno izvršen inspekcijski nadzor, te obaviješten podnosilac predstavke o utvrđenom stanju i poduzetim mjerama.

O prijemu stranaka i razlozima obraćanja vodi se uredna evidencija po inspektoratima. Cilj vođenja evidencija je da se konstatuju najčešća kršenja prava iz određene oblasti i pojavni oblici prisutni na terenu, što u određenim slučajevima inicira inspekcijski nadzor. U ovom dijelu posebno želimo naglasiti da se određeni broj stranaka svakodnevno obraća po istom osnovu te iako dobiju usmene i pismene upute inspektora o poduzetim radnjama i nadležnostima inspekcije i dalje vrše pritisak na rad pojedinih inspekcijskih službi.

Stručni savjetnik za informisanje Kantonalne uprave za inspekcijske poslove KS u protekloj godini je za potrebe sredstava javnog informisanja (web Uprave, dnevne novine, tv, radio, portali) pripremio ukupno 167 informacija i odgovora na medijske upite o aktivnostima Kantonalne uprave i 10 Inspektorata koje djeluju u njenom sastavu.

U protekloj godini, u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove, po navedenom osnovu je zaprimljeno 95 zahtjeva za pristup informacijama (šesnaest ili 16,84 % manje u odnosu na prethodnu godinu).

Osim što ažurira segment web stranice koji se odnosi na informacije (novosti) o radu inspektorata KUIP-a, službenik za informisanje unosi na web stranicu i zastupnička pitanja i inicijative, odnosno pojedinačne akte u skladu sa Uredbom o vrsti i postupku objavljivanja propisa i javnosti rada organa uprave, javnih preduzeća, javnih ustanova i pravnih lica čiji je osnivač Kanton Sarajevo. U toku 2023.godine na web stranicu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove KS stručni savjetnik za informisanje unio je ukupno 314 pojedinačnih akata (167 informacija za javnost i odgovori na novinarska pitanja i 95 zahtjeva za pristup informacijama).

Na osnovu člana 14. Zakona o slobodi pristupa informacijama ("Sl.novine Federaciji Bosne i Hercegovine", br.32/01 i 48/11), te člana 2. Pravilnika o pristupu informacijama Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, službenik za informisanje je u toku 2023.godine po podnesenih 95 zahtjeva za pristup informacijama donio ukupno 77 rješenja, 9 obavijesti, 9 službenih zabilježki i jedan zaključak o spajanju predmeta.

Fizičkim licima je donijeto 50 rješenja, pravnim licima, ustanovama i udruženjima 19, dok je advokatskim kancelarijama doneseno 8 rješenja.

Od ukupnog broja donesenih rješenja pristup informaciji u cijelosti je odobren u 32 slučaja (41,55 %), u 28 (36, 36 %) je odbijen ili nije mogao biti obrađen, dok je u 17 slučajeva (22,07%) djelimično odobren pristup informacijama u posjedu Kantonalne uprave. Tražene informacije su dostavljene slanjem poštom na adresu ili je podnosiocu zahtjeva omogućen uvid u spis i/ili kopiranje u prostorijama Uprave. Pristup informacijama, između ostalog, najčešće nije odobren ili je djelimično odobren, jer organ kojem se podnosilac obraća ne raspolaže traženom informacijom ili radi utvrđenih izuzetaka u zaštiti privatnosti u smislu člana 8. i člana 6. stav (3)

Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH, organ nije nadležan za postupanje po zahtjevu; nepotpuni i neprecizni zahtjevi; tražene kopija prekršajnih naloga izdatih trećim licima i sl. S obzirom da se podnesenim zahtjevima nerijetko tražilo otkrivanje identiteta podnosioca prijave za vršenje inspeksijskih nadzora važno je istaći da navedena informacija prema članu 25. stav (2) Zakona o inspekcijama KS ("Službene novine Kantona Sarajevo 02/17) predstavlja službenu tajnu.

Nezadovoljna stranka može protiv rješenja službenika za informisanje podnijeti prigovor rukovodiocu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove u roku od osam dana, od dana prijema rješenja. U 2023. godini od 77 donesenih rješenja izjavljeno je pet žalbi na rješenje službenika za informisanje, koje su drugostepenim rješenjem odbijene kao neosnovane.

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove ima službeni web site <http://kuip.ks.gov.ba> putem kojeg se, osim informacija o Kantonalnoj upravi i nadležnostima inspektorata, plasiraju najaktuelnije informacije, izvještaji i obavještenja, informacije o postupku javnih nabavki, najčešće postavljena pitanja, odgovori na pitanja zastupnika u Skupštini KS, aktuelne konkursne procedure, medijski natpisi o Kantonalnoj upravi, kao i ostali informativni sadržaji u vezi sa radom organizacionih jedinica koje djeluju u sastavu Kantonalne uprave.

Posebnu pažnju, putem stručnog savjetnika za informisanje, Kantonalna uprava se posvećuje promociji aktivnosti inspeksijskih organa u javnosti, što se ostvaruje svakodnevnom saradnjom sa predstavnicima medija. Cilj navedenih aktivnosti je:

- proaktivno, sistematično, kontinuirano, pravovremeno i tačno informisanje javnosti putem portala, pisanih i elektronskih medija, o aktivnostima inspektorata koji djeluju u sastavu Kantonalne uprave;
- kreiranje i promovisanje pozitivne slike o Kantonalnoj upravi i radu inspeksijskih organa.

Uzevši u obzir ove činjenice, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo je i u toku 2023. godine imala stalnu saradnju sa predstavnicima portala, pisanih medija, radija i televizije, kojima smo u najkraćim rokovima nastojali obezbijediti informacije koje potražuju i na način na koji je svakome od njih potrebno, uz vođenje službene evidencije o svakom pojedinačnom zahtjevu i odgovoru.

Smatrajući da je omogućavanje javnosti da traži i prima informacije temeljni princip transparentne i otvorene vlasti, namjera nam je da i ubuduće intenziviramo razmjenu informacija s ciljnim javnostima, a sve u službi povećanja otvorenosti, ali i pravovremenog i nedvosmislenog informisanja. Ovakav pristup svakako je jedan od mehanizama koji doprinosi kreiranju atmosfere povjerenja javnosti u rad Kantonalne uprave, a odsustvo transparentnosti povećava percepciju nepovjerenja i neučinkovitosti javnih organa uopšte. Uzevši u obzir da je transparentnost u interesu društva kao cjeline, ali i interesu svih građana, primjenom odredaba Zakona o slobodi pristupa informacijama FBiH, ali i saradnjom sa medijima, ovaj organ nastoji obezbijediti proaktivno informisanje i dostupnost informacija nad kojima ima kontrolu. Time se građanima omogućava pravovremeno informisanje o radu Kantonalne uprave, o planovima i aktivnostima ovog organa, te o načinu ostvarivanja građanskih prava.

VIII PROGRAMSKA ORIJENTACIJA

Programska orijentacija Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo usmjerena je ka kvalitetnom pristupu obavljanja inspeksijskih poslova. U Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, koristeći iskustva sa terena, biće stvorene pretpostavke za efikasniji rad inspeksijskih službi na nivou Kantona Sarajevo po ugledu na inspeksijske službe Evropske unije gdje se prije svega misli na uspostavu interaktivnog odnosa između inspeksijskih službi i subjekata nadzora u smislu edukativnog, preventivnog i korektivnog djelovanja inspekcija, zatim na uspostavu sistema neselektivnog odabira subjekata nadzora, na formiranje mješovitih inspeksijskih timova i koji time smanjenju vremena prisustva inspekcije kod subjekata nadzora.

Kantonalna uprava će u 2024. godini, zahvaljujući postignutom i stečenom iskustvu u prethodnom periodu, dinamizirati svoje aktivnosti na obavljanju inspeksijskog nadzora utvrđenog godišnjim programom rada, bliže razrađenog kroz mjesečne planove obavljanja inspeksijskog nadzora, uz uvažavanje datih mišljenja od strane kantonalnih ministarstava iz odgovarajućih upravnih oblasti i aktuelne problematike i potreba. Također, za naredni period ova Kantonalna uprava će preduzeti sve radnje i mjere iz svoje nadležnosti kako bi tokom 2024. godine u cijelosti realizovala sve zacrtane strateške ciljeve, programe, rokove, realizacije i ostvarila očekivane rezultate, kako u dijelu vršenja inspeksijskog nadzora tako i dijelu koji se odnosi na povećanje kadrovske i stručne efikasnosti inspekcija, stručne obuke inspektora u dijelu primjene normative i zastupanja Kantonalne uprave po prekršajnim nalogima i zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka pred općinskim sudovima, radi sticanja znanja kao strateškog resursa ove Kantonalne uprave. Pored toga Kantonalna uprava će i dalje raditi na realizaciji svih Odluka i Zaključaka Vlade Kantona Sarajevo na najefikasniji i najefektivniji način, a takođe, kao i u prethodnom periodu, u najkraćem vremenskom roku davati odgovore na sva poslanička i vijećnička pitanja. Biti će poduzete aktivnosti kako bi se podigao nivo efikasnosti i efektivnosti rada javne uprave, s ciljem približavanja kako građanima, tako i privrednim subjektima koji posluju u zoni realne ekonomije. Posebne aktivnosti su planirane na suzbijanju neformalnog ekonomskog sektora. Informisanjem građana i privrednih subjekata putem web stranice Kantonalne uprave, koja je dostupna svim zainteresovanim u cilju davanja primjedbi, prijedloga, sugestija koje se odnose na rad ovog organa, kao i postavljanja pitanja iz nadležnosti ovog organa, ostvaren je cilj dostupnosti i transparentnosti u radu. Putem zvanične web stranice građani Kantona Sarajevo se redovno informišu o aktivnostima i poduzetim mjerama inspeksijskih organa koji djeluju unutar Kantonalne uprave, o pojačanim inspeksijskim nadzorima, kao i rezultatima istih, te o najavama predstojećih planiranih aktivnosti.

Isto tako, kroz dugoročnu projekciju razvoja će biti naznačeni projekti na kojima će Kantonalna uprava posvetiti posebnu pažnju.

Za uspješnu realizaciju predloženih mjera i aktivnosti, a u cilju unapređenja inspeksijskog nadzora, kao i unapređenja rada kompletnog javnog sektora na prostoru Kantona Sarajevo i šire, neophodno je puno jedinstvo svih ključnih subjekata, odnosno neophodno je ostvarenje imperativa jedinstva svih aktera zaduženih za efikasno provođenje mjera i aktivnosti koje su predviđene ovim prijedlozima, a koje su u njihovoj nadležnosti. Nadalje, za uspješnu realizaciju projekata, predloženih mjera i aktivnosti iz ovog prijedloga, neophodno je ostvariti ravnopravno raspoređivanje zadataka i aktivnosti na svim nivoima zakonodavne i izvršne vlasti, kao i odrediti neposredne izvršitelje istih kao nosioce, u tačno zadatim rokovima, kroz jasno definisani operativni plan rada. Inspektori kao državni službenici sa posebnim ovlaštenjima koriste u postupcima inspeksijskih nadzora jesu zakoni i drugi propisi, prije svega Zakon o inspekcijama

Kantona Sarajevo („Službene novine KS“, br. 2/17 i 37/21) kao lex specialis zakona i Zakon o upravnom postupku Federacije BiH („Službene novine F BiH“, br. 2/98 i 48/99) kao lex regularis zakona, a zatim i svi zakoni koji reguliraju upravne oblasti nad čijom primjenom 27 inspekcija organiziranih u 10 inspektorata u sastavu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, provode inspekcijske nadzore.

U skladu sa odredbama Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo i Odluke o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 23/21, 52/21 i 32/22) Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo donosi Godišnji program rada do 15. oktobra tekuće godine za narednu godinu i služi za definiranje i utvrđivanje ciljeva i planova rada Kantonalne uprave.

Godišnji program rada, između ostalog sadrži broj planiranih inspekcijskih nadzora za svaki inspektorat, odnosno svaku inspekciju koja djeluje u okviru nadležnog inspektorata. Sve inspekcije sačinjavaju mjesečne planove rada do 25. - og u mjesecu za naredni mjesec i sačinjavaju mjesečne izvještaje o radu do 08. u mjesecu za prethodni mjesec.

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo teži postići apsolutnu primjenu zakona i provedbenih propisa koji reguliraju oblasti iz nadležnosti Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, ekonomske odgovornosti u pogledu izvršavanja inspekcijskih poslova iz nadležnosti kantonalnih inspekcija koje djeluju u sastavu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo i etičke odgovornosti u pogledu poštivanja pravila i principa ponašanja uspostavljenih Etičkim kodeksom za državne službenike u Federaciji BiH, a zatim i odnosa prema građanima i međusobni odnos državnih službenika kao i radnog okruženja.

Iz normativnog dijela Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo, preciznije sadržaja odredbi člana 4. stav (1) istog zakona, kojim je propisano da se inspekcijskim nadzorom osigurava zakonitost i zaštita javnog i privatnog interesa i stava (2) istog člana, kojim je propisano da je djelatnost inspekcijskog nadzora proglašena djelatnošću od javnog interesa za Kanton Sarajevo, jasno je da se vodilo računa o stvaranju javne vrijednosti.

Kontinuitet rada Kantonalne uprave se ogleda u članu 30. stav (3) Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo, gdje je propisano da je nadležna inspekcija dužna da u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva za vršenje inspekcijskog nadzora obavi inspekcijski nadzor, a o utvrđenom činjeničnom stanju i eventualno poduzetim mjerama u roku od osam dana od dana okončanja inspekcijskog nadzora pisanim putem obavijesti podnosioca zahtjeva.

Postignuti rezultati su izvršeni inspekcijski nadzori u kojem su utvrđene činjenice i eventualno određene mjere.

Osnovna funkcija Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo utvrđena je u Zakonu o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija KS („Službene novine KS“, br. 02/12 i 13/17), kojim zakonom je propisan djelokrug rada Uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo i u Zakonu o inspekcijama Kantona Sarajevo („Službene novine KS“, broj: 02/17) kao lex specialis zakona, kojim je u članu 4. stav (1) propisano da se inspekcijskim nadzorom osigurava zakonitost i zaštita javnog i privatnog interesa, dok je stavom (2) istog člana propisano da je djelatnost inspekcijskog nadzora proglašena djelatnošću od javnog interesa za Kanton Sarajevo.

Godišnji program rada sadrži broj planiranih inspeksijskih nadzora (po kvartalima) sa utvrđenim aktivnostima za svaki inspektorat, odnosno svaku inspekciju koja djeluje u okviru nadležnog inspektorata (po njihovoj strukturi, vrsti i kvantitetu), kao i utvrđene ciljeve inspeksijskih nadzora i to: odgovornost koja podrazumijeva odgovoran odnos prema zakonskoj regulativi i povjerenju oblasti inspeksijskog nadzora, te prema svim učesnicima u inspeksijskom postupku podnosiocima prijava i subjektima nadzora; racionalnost koja se odnosi na uspostavljanje ekonomske organizacione strukture u oblasti inspeksijskog nadzora i postupanja; funkcionalnost koja podrazumijeva organizaciju vršenja poslova u skladu sa njihovom prirodom, načinom obavljanja i njihovom međusobnom funkcionalnom povezanošću kao i ostvarivanje pune zaposlenosti svih izvršilaca na način adekvatan vrsti, složenosti i obimu poslova; efikasnost - organizacija rada uspostavljena na način kojim se u najvećoj mogućoj mjeri, sa optimalnim brojem zaposlenih, omogućava efikasno izvršavanje nadzora nad zakonskom regulativom i zadovoljavanje potreba građana i drugih subjekata; timski rad koji je jedna od glavnih intencija Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo kojom se istovremeno postiže cilj zaštite zakona, a subjektima nadzora pojednostavljuje i olakšava kontakt sa inspeksijskim organima.

U Godišnjem programu rada planiran je broj inspeksijskih nadzora koje će izvršiti svaki inspektorat, odnosno nadležna inspekcija koja djeluje u okviru inspektorata. Broj upravnih mjera i izdatih prekršajnih naloga se ne planira jer isti zavisi od stvarnog činjeničnog stanja koji se utvrđuje neposredno u postupku inspeksijskog nadzora.

U pogledu popunjavanja i održavanja radnih mjesta, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo se godinama susreće sa određenim barijerama koje determiniraju uspostavljeni budžetski okviri i prema kojima su do kraja 2023. godine bila obezbjeđena novčana sredstva po osnovu plaća i naknada iz plaća za ukupno 143 zaposlena. Neophodno je istaći potrebu za potpunom sistematizovanih radnih mjesta usljed potkapacitiranosti koja je prisutna u gotovo svim inspektoratima u Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove.

Članom 40. Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 2/17) propisano je da je inspektor obavezan da se neprestano stručno obrazuje i usavršava za obavljanje poslova inspeksijskog nadzora u trajanju od najmanje 40 sati godišnje iz propisa koji se odnose na oblast inspeksijskog, upravnog i prekršajnog postupka, o čemu direktor donosi program obuka. Na osnovu istog člana zakona direktor donosi program obuka kako bi se shodno navedenoj zakonskoj odredbi stručna obuka vršila na adekvatan način.

U 2023. godini donijet je Program stručne obuke rukovodećih državnih službenika, inspektora, drugih državnih službenika i namještenika Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo za period od 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine, broj: 14-03-30.1-01564/23 od 05.05.2023. godine. Agencija za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine tokom cijele godine pruža usluge edukacije iz različitih upravnih oblasti, uglavnom kroz on line prezentacije čime je olakšan proces pohađanja i provođenja obuka, te predstavlja snažan alat u usavršavanju službenika.

Međusobni odnosi službenika su uređeni Etičkim kodeksom za državne službenike u Federaciji BiH, prema kojima se odnosi između državnih službenika temelje na poštovanju, pristojnosti, povjerenju, saradnji i strpljenju.

Nabavkom novog aplikativnog softvera automatizirali bi se određeni procesi rada i postigla bi se efikasnost i ekonomičnost u postupanju. Trenutni kapacitet kojim raspolaže ovaj organ u softverskom domenu nije dovoljan, odnosno dešava se da zbog preopterećenosti dolazi do "pada sistema" ili je sam sistem usporen, što otežava i usporava rad uposlenika ovog organa. Iz tog razloga je neophodno izvršiti nabavku softvera. Nabavkom novog softvera stvorile bi se

informatičke pretpostavke za uspostavu baze podataka i praćenje informatičkih trendova kao i unapređenje sistema rada modernom informatičkom tehnologijom, sa krajnjim ciljem povećanja efikasnosti rada inspeksijske službe, uvezanosti kako samih inspektora, tako i drugih institucija neophodnih za uvid u rad konkretnog subjekta nadzora.

U Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, potrebno je obezbjediti efikasnu i kontinuiranu komunikaciju između Glavnih inspektora koji neposredno rukovode nadležnim inspektoratima i inspektora koji neposredno provode inspeksijske nadzore kod subjekata nadzora, kao i koordinaciju na relaciji direktor Uprave i glavni inspektori. Glavni inspektori u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji obavljaju slijedeće poslove: vrše poslove i zadatke rukovođenja Inspektoratom; planira i na terenu organizuje vršenje inspeksijskog nadzora i u vršenju tih poslova odlučuje o pitanjima za koja je zakonom ovlašten; daje prijedlog poslova i zadataka iz djelokruga Inspektorata za godišnji program i mjesečne planove Inspektorata; daje uputstva i usklađuje rad inspektora u Inspektoratu; stara se o zakonitosti, blagovremenosti, potpunosti vršenja poslova u Inspektoratu; vrši neposredni inspeksijski nadzor u složenijim slučajevima i po naređenju direktora Uprave; utvrđuje plan i program rada inspekcije i obezbjeđuje njihovu realizaciju; učestvuje u pripremi propisa iz djelokruga Inspektorata; izvještava direktora Uprave o radu Inspektorata; predlaže ocjene o radu inspektora u Inspektoratu direktoru Uprave.

Složenost posla i težine obavljanja poslova i zadataka je predviđena Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti Kantona Sarajevo kojim je, između ostalog propisano da se na ime posebnih uslova rada uvećava plaća inspektora za 30%.

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo u skladu sa odredbama Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo donosi Godišnji program rada do 15. oktobra tekuće godine za narednu godinu, sve inspekcije sačinjavaju mjesečne planove rada do 25. - og u mjesecu za naredni mjesec, te pored toga, sve inspekcije sačinjavaju i mjesečne izvještaje o radu do 8 - og u mjesecu za prethodni mjesec, radi mogućnosti uvida u postignute rezultate na terenu i mjerenja rezultata u odnosu na planirane.

Konačno, upoređivanje ostvarenih rezultata s planiranim moguće je provoditi na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou.

Jedna od osnovnih funkcija Kantonalne uprave za inspeksijske poslove je usmjerena na zaštitu i poboljšanje zdravlja stanovništva u Kantonu Sarajevo, kroz djelovanje Inspektorata veterinarske inspekcije i Inspektorata sanitarne, zdravstvene, farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu što je utvrđeno Programom rada Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo.

Suzbijanje neformalnog sektora u Kantonu Sarajevo je zasigurno jedan od prioriteta u radu Kantonalne uprave. Neformalni ekonomski sektor ili "siva ekonomija" u najširem smislu označava ekonomske aktivnosti nad kojima državni aparat nema odgovarajući nadzor, odnosno koje se nalaze izvan zakonskih okvira. U užem smislu se pod time podrazumijevaju "normalne" ekonomske aktivnosti vezane uz obične robe i usluge, a koje nisu zakonski prijavljene, npr. angažovanje neprijavljenih radnika u poslovne svrhe. Takva ekonomija nije oporezovana, i ne pridonosi bruto domaćem proizvodu države.

Nad ovakvim ekonomskim aktivnostima država teško uspostavlja adekvatan nadzor. Naime, radi se o legalnim ekonomskim aktivnostima u vezi sa robama i uslugama, ali se iste ne prijavljuju u skladu sa zakonom. Zbog toga se i kaže da se ove ekonomske aktivnosti odvijaju na rubu zakona ili u tzv. "sivoj" zoni.

Eklatantni primjeri rada neformalnog sektora predstavlja neevidentiranje i neprijavljivanje ostvarenog prometa i po osnovu toga stečenih prihoda, angažiranje radnika bez zaključenog ugovora o radu i bez izvršene prijave na obavezno osiguranje ili tzv. "rad na crno", neplaćanje poreza prilikom ostvarenih prihoda i slično.

Jedna od osnovnih tačaka Programske orijentacija Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo fokusirana je na suzbijanje rada neformalnog sektora u Kantonu Sarajevo, gdje ključnu ulogu imaju tržišno - turistička inspekcija i inspekcija rada.

Nakon iskustava stečenih radom na terenu, prepoznate su slijedeće pojave:

1. Veliki broj subjekata obavlja registrovanu djelatnost bez namjere za poštivanje zakonskih propisa odnosno sa umišljajem.
2. Veliki broj registrovanih subjekata čini prekršaje iz neznanja.
3. Tranzicijski sistem je podložan za razvoj neformalnog ekonomskog sektora u Kantonu Sarajevo.
4. Sankcije propisane u Zakonu o fiskalnim sistemima i Zakonom o radu nemaju odvratajući učinak za ponavljanje počinjavanja prekršaja, te se u slučaju višestrukog počinjenja prekršaja sankcije počiniocima nisu adekvatne.

Visina kazne koju inspektor može izreći prekršajnim nalogom za neizdavanje fiskalnih računa u skladu sa Zakonom o fiskalnim sistemima jeste za pravno lice u iznosu od 2.500,00 KM i za odgovorno lice u pravnom licu u iznosu od 1.000,00 KM, a za fizičko lice koje obavlja djelatnost u iznosu od 3.000,00 KM.

Takoder, u skladu sa Zakonom o radu visina kazne koju inspektor može izreći prekršajnim nalogom za svakog radnika koji nema zaključen ugovor o radu i ako nije izvršena prijava na obavezno osiguranje, za pravno lice 500,00 KM, za odgovorno lice u iznosu od 500,00 KM, dok za poslodavca - fizičko lice može izreći novčanu kaznu u iznosu od 200,00 KM, a za lice koje je zatečeno na radu bez zaključenog ugovora o radu, novčanu kaznu od 100,00 KM.

Isto tako, s ciljem efikasnije borbe protiv neformalnog ekonomskog sektora u Kantonu Sarajevo, nužno je razvijati i unapređivati povjerenje na relaciji inspekcije – građani i subjekti nadzora koji posluju u skladu sa zakonom, na način da isti dostavljaju potrebne informacije o uočenim nepravilnostima i nezakonitostima Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo koja će putem nadležnih inspekcijama provoditi usmjerene inspeksijske nadzore u skladu sa sadržajem odredbi člana 30. Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo.

Predložena mjera se planira provesti kroz pojačane inspeksijske nadzore i prisustvo inspektora na terenu kako u radne tako i u neradne dane, u dane vikenda i uvođenjem kontinuiranog dvosmjenskog i noćnog rada, a sve sa ciljem jačanja discipline u primjeni propisa, a posebno iz oblasti radnog zakonodavstva i fiskalne politike kao i suzbijanje svih oblika poslovanja koji nisu u skladu sa zakonskim propisima gdje inspeksijski nadzori trebaju biti planirani, ciljani, brzi i učinkoviti.

U skladu sa Zakonom o agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije ("Službeni glasnik BiH", br. 103/09 i 58/13), korupcija označava svaku zloupotrebu moći povjerene javnom službeniku ili licu na političkom položaju na državnom, entitetskom, kantonalnom nivou, nivou Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, gradskom ili općinskom nivou, koja može dovesti do privatne koristi, te da korupcija predstavlja krivično delo, da se kao radnja izvršenja ovog krivičnog djela javlja, gotovo po pravilu, zloupotreba službenog položaja ili

ovlaštenja od strane nosilaca tih ovlaštenja, neophodno je postojanje dvije strane u ovom krivičnom djelu, od kojih jednu čini ona kojoj je potrebna određena usluga, a drugu čini ona koja može i hoće da pruži tu uslugu.

Sama osnovna djelatnost Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo je visoko podložna raznim oblicima koruptivnih rizika, odnosno koruptivnog djelovanja te je iz tih razloga, ključna uloga Sektora za internu kontrolu čija je jedna od zadaća kontrola ispravnosti, zakonitosti, profesionalnosti i etičnosti postupanja inspektora, ali i ostalih državnih službenika i namještenika u Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo.

U saradnji sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo izrađen je Plan integriteta Kantonalne uprave za 2023. godinu kako bi se integritet Kantonalne uprave i nadležnih inspekcija dodatno razvio i unapredio u pogledu pravilne primjene Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo i u skladu sa Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo kao lex specialis zakona, Zakona o upravnom postupku kao lex regularis zakona, koji uređuju određene upravne oblasti, kao i u skladu sa Etičkim kodeksom za državne službenike u Federaciji BiH.

IX IZVRŠENJE KONTINUIRANIH POSLOVA

Izvršenje kontinuiranih poslova odnosi se na rad organizacionih jedinica koje djeluju unutar ovog organa, odnosno inspektorata i sektora.

Aktivnosti koji se odvijaju u inspektoratu, prikazane su za svaku inspekciju pojedinačno a isto između ostalog sadrži: broj inspektora koji su obavljali poslove inspeksijskog nadzora, propise nad čijom primjenom su vršeni inspeksijski nadzori, broj planiranih i izvršenih inspeksijskih nadzora, broj donijetih rješenja, izdatih prekršajnih naloga i njihovu vrijednost, predmet u kojem su vršeni inspeksijski nadzori.

1. INSPEKTORAT POLJOPRIVREDNE, VODNE I ŠUMARSKJE INSPEKCIJE

U Inspektoratu poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije pored glavnog inspektora broji 7 inspektora od čega :

- **3 kantonalna poljoprivredna inspektora**
- **2 kantonalna vodna inspektora**
- **2 kantonalna šumarska inspektora**

Aktivnost i poslovi u Inspektoratu poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije u periodu od 01.01. do 31.12.2023.godine, su se provodili u skladu sa Planom i programom rada Uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo za 2023.godinu. Inspeksijski nadzori i ostala aktivnost je u potpunosti podređena izvršavanju redovno planiranih i drugih aktivnosti iz nadležnosti inspekcija, a provodena je uz korištenje i primjenu propisa koji uređuju pojedine oblasti, sa posebnim akcentima na primjenu onih propisa koji unapređuju stanje i štite zdravlje ljudi, životinja i ukupne imovine u pojedinoj oblasti, kao što su mjere za unapređenje stočarske proizvodnje, kontrola evidencija poljoprivrednog zemljišta i kontrola podsticajnih mjera, što je uređeno Zakonom o stočarstvu u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH" broj: 66/13), Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službene novine FBiH" broj: 42/10), Odlukom o držanju stoke na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo"

broj: 17/16), Zakonom o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 1/12 i 15/13), kao i drugim zakonskim i podzakonskim aktima, kada je u pitanju poljoprivredna inspekcija. Kada je u pitanju planiranje i postupanje u nadležnosti vodne inspekcije, aktivnost je bila planirana i provodila se u kontroli mjera koje obavezuju pribavljanje vodnih akata za upravljanje vodama u Kantonu Sarajevo uz posebne kontrole otpadnih voda, zatim zaštita vodotoka, kontrola vodotoka druge kategorije i dr., što je uređeno Zakonom o vodama u Federaciji BiH ("Službene novine F BiH" broj: 70/06), Zakonom o vodama u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 18/10 i 43/16), Odlukom o zonama sanitarne zaštite vodozahvata za javno snabdijevanje stanovništva i drugim zakonskim i podzakonskim aktima kojima je uređeno postupanje vodne inspekcije. Planirani poslovi i zadaci u šumarskoj inspekciji su bili uglavnom usmjereni sveukupnoj zaštiti šuma u Kantonu Sarajevo, a provodili su se kroz kontrolu planskih sječa šuma s posebnim osvrtoom na zaštitu šuma od bespravnih sječa i bespravnog zauzimanja šumskog zemljišta, kontrole upravljanja i gospodarenja sa državnim šumama u Kantonu Sarajevo, što je uređeno Zakonom o šumama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 5/13 i 10/21) i drugim zakonskim i podzakonskim aktima, kada je u pitanju šumarska inspekcija. Ostvareni rezultati se kreću u okvirima planiranih za 2023. godinu, a približno su jednaki rezultatima kada se uporede sa ranijim rezultatima ovih inspekcija, što je rezultat pojačanog rada u svim inspekcijama u inspektoratu, prije svega zbog provođenja odluka i naredbi nadležnih organa i institucija o pojačanoj aktivnosti, a pored toga su bile planirane pojačane mjere nadzora u pojedinim oblastima kontrole, posebno u šumarskoj inspekciji koja je u toku godine provodila pojačane mjere na zaštiti šuma i sprečavanju bespravnih sječa na Kantonu Sarajevo. Posebno je potrebno istaći da su inspekcije u toku godine sačinile i dostavile nadležnim organima znatan broj informacija, obavještenja, odgovora na poslanička i druga pitanja, sve u skladu sa odredbama Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo.

1.1 Poljoprivredna inspekcija

Kantonalni poljoprivredni inspektori vrše nadzor nad primjenom zakona i to:

- Zakon o zaštiti zdravlja bilja („Sl.glasnik BiH“, broj 23/03),
- Zakon o fitofarmaceutskim sredstvima Bosne i Hercegovine („Sl.glasnik BiH“, broj 49/04)
- Zakon o mineralnim đubrivima („Sl.glasnik BiH“, broj 46/04),
- Zakon o genetički modificiranim organizmima ("Sl. glasnik BiH," broj: 23/09),
- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednog bilja („Sl.novine Federacije BiH“, broj 55/01),
- Zakon o zaštiti bilja i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju („Sl.list SFRJ“, broj 74/89),
- Zakon o stočarstvu („Sl.novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Sl.novine Federacije BiH“, broj 52/09),
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu ("Sl.novine Federacije BiH", broj 64/04),
- Zakon o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Sl.novine Federacije BiH“, broj 42/10),
- Zakon o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji („Sl.novine Federacije BiH“, broj 8/04),
- Zakon o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području KS ("Sl.novine Kantona Sarajevo", broj 1/12),

- Pravilnik o uslovima za stavljanje u promet, kvalitetu i kontroli kvaliteta mineralnih đubriva te skladištenju i rukovanju mineralnih đubriva ("Sl.glasnik BiH", broj 90/09),
- Pravilnik o načinu i uslovima ostvarenja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnje ("Sl.novine Federacije BiH", broj 56/13),
- Pravilnik o posebnim uslovima za ostvarenje prava na novčani podsticaj ("Sl.novine Kantona ", broj 21/13),
- Pravilnik o mjerama za unapređenje stočarske proizvodnje na području KS ("Sl.novine KS", broj 19/10),
- Odluka o mjerama za sprečavanje širenja i uništavanje korovske biljne vrste - ambrozije ("Sl.novine FB iH", broj 89/11).

Poslove kantonalnog poljoprivrednog inspektora su do mjeseca juna 2023. godine obavljala 2 izvršioca, a dolaskom još jednog inspektora u mjesecu junu 2023. godine poslove obavljaju 3 izvršioca.

Poljoprivredni inspektori su u toku 2023. godine izvršili ukupno 754 inspeksijska pregleda, što je nešto više od planiranog broja pregleda u toku godine. Broj izvršioca u toku 2023. godine je isti kao i u toku 2022. godine, obzirom da je u toku 2022. godine jedan inspektor otišao u penziju, a u toku 2023. godine jedan inspektor počeo sa radom u mjesecu junu. Ako se uporede podaci iz predhodne i tekuće godine može se zaključiti da su rezultati u tekućoj godini nešto bolji od rezultata iz predhodne godine.

Za utvrđene nepravilnosti inspekcija je donijela 25 rješenja kojima je naloženo otklanjanje utvrđenih nedostataka, a zbog kršenja zakonskih propisa izdato je 52 prekršajna naloga sa izrečenim novčanim kaznama u iznosu od 28.100,00 KM, uz napomenu da je većina prekršajnih naloga uglavnom realizovana, obzirom da su lica koja su činila prekršaje prihvatala prekršajnu odgovornost. Poljoprivrednim inspektorima, u toku godine se od strane Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Ministarstva privrede Kantona Sarajevo dostavlja znatan broj zahtjeva, koji su uglavnom vezani za kontrole različitih podsticajnih mjera u poljoprivrednoj proizvodnji a koje inspekcija prioritetno uzima u rad i postupa po dostavljenim zahtjevima, o čemu se pismeno informišu navedena ministarstva. Takođe, zbog opšteg socijalnog stanja, sve veći broj lica nabavlja i drži stoku u gradskim zonama u kojima nije dozvoljeno držanje stoke, što ponekad otežava inspekciji preduzimanje mjera u skladu sa propisima, uz napomenu da se neki postupci ne mogu provesti do kraja zbog toga što nisu uredene mjere po kojima bi se stoka mogla eventualno privremeno izuzimati i držati do okončanja eventualnih sudskih postupaka.

Tabelarni prikaz o broju planiranih i izvršenih inspeksijskih pregleda i drugih preduzetih mjera

GODINA	BROJ PLANIRANIH PREGLEDA	BROJ IZVRŠENIH PREGLEDA	BROJ RJEŠENJA	BROJ NALOGA	NOVČANI IZNOS
2023	710	754	25	52	28100
2022	650	649	25	57	13900

1.2

Vodna inspekcija

Kantonalni vodni inspektori vrše nadzor nad primjenom zakona i to:

- Zakon o vodama („Sl.novine Federacije BiH“, broj 70/06).
- Zakon o vodama („Sl.novine Kantona Sarajevo“, broj 18/10).
- Pravilnik o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontrolu izmirivanja opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada („Sl.novine Federacije BiH“, br. 62/07,46/09,79/11 i 88/12).
- Pravilnik o uslovima i kriterijima koje mora ispunjavati pravno lice za izradu dokumentacije na osnovu kojeg se izdaje vodni akt („Sl.novine Federacije BiH“, br.17/08 i 38/12).
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencija i dostavljanje podataka o količinama zahvaćene vode („Sl.novine Federacije BiH“, broj 83/08).
- Pravilnik o načinu određivanja granice vodnog dobra i o postupku utvrđivanja pripadnosti zemljišne čestice javnom vodnom dobru („Sl.novine Federacije BiH“, broj 26/09).
- Pravilnik o načinu i uslovima ograničenog prava korištenja javnog vodnog dobra („Sl.novine Federacije BiH“, broj 26/09).
- Pravilnik o uslovima i kriterijima koje moraju zadovoljavati ovlaštena pravna lica za obavljanje stručno-tehničkih poslova iz nadležnosti agencije za vode i načinu izdavanja ovlaštenja („Sl.novine Federacije BiH“, br. 75/09 i 43/10).
- Pravilnik o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenata na vodama i obalnom vodnom zemljištu („Sl.novine Federacije BiH“, broj 71/09).

Vodni inspektori su u 2023 godini izvršili ukupno 452 redovna inspeksijska pregleda što je neznatno više u odnosu na planirani broj pregleda. Za utvrđene nepravilnosti doneseno je 60 rješenja u kojima je naloženo otklanjanje određenih nepravilnosti, a zbog kršenja zakonskih propisa, izdato je 30 prekršajnih naloga sa izrečenim novčanim kaznama u iznosu od 71.500,00 KM.

Uporedbom podataka o rezultatima rada sa prethodnom godinom, evidentne su neznatne razlike u broju izvršenih inspeksijskih pregleda. Po pitanju stanja u oblasti nadzora i dalje je prisutna problematika ne pribavljanja vodnih akata od strane lica koja koriste vodne resurse, zatim tendencije za korištenjem vode iz vlastitih izvora i bunara bez mjernih uređaja, kao i ne provođenje adekvatnih mjera za prečišćavanje otpadnih voda i ispuštanja tih voda u postojeće vodotoke i njihov tretman, na čemu će se u narednom periodu preduzimati pojačane mjere. Isto tako sa nadležnim resornim Ministarstvom privrede Kantona Sarajevo, treba usaglasiti postupke izdavanja vodnih saglasnosti i odobrenja za upotrebu voda. U toku godine na zahtjev Ministarstva privrede Kantona Sarajevo izvršen je određen broj usmjerenih inspeksijskih pregleda u kojima je vršena kontrola korištenja i plaćanja naknada za korištenje vodnih resursa, kao i kontrole ispuštanja otpadnih i oborinskih voda. Inspekcija je u toku godine, na zahtjev zastupnika u Skupštini Kantona Sarajevo, Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, kao i drugih organa i subjekata, izradila 21 različitu vrstu informaciju u oblasti koju kontrolišu.

Tabelarni prikaz planiranih i izvršenih inspeksijskih pregleda i preduzetih mjera

GODINA	BROJ PLANIRANIH PREGLEDA	BROJ IZVRŠENIH PREGLEDA	BROJ RJEŠENJA	BROJ NALOGA	NOVČANI IZNOS
2023	420	452	60	30	71500
2022	420	444	23	22	50300

1.3 Šumarska inspekcija

Kantonalni šumarski inspektori vrše nadzor nad primjenom zakona i to:

- Zakon o šumama („Sl.novine Kantona Sarajevo“, br. 5/13 i 10/21),
- Zakon o lovstvu („Sl.novine Federacije BiH“, br. 4/06,10/08),
- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja („Sl.novine Federacije BiH“, broj: 71/05),
- Zakon o uvjetima, načinu obavljanja djelatnosti rezanja drveta („Sl.novine Federacije BiH“, broj 27/97),
- Zakon o zabrani držanja koza („Sl.novine Kantona Sarajevo“, broj 7/98), te 17 podzakonskih akata pravilnika i odluka.

U šumarskoj inspekciji poslove obavljaju 2 izvršioca.

Šumarska inspekcija je u 2023. godini izvršila ukupno 430 redovna inspeksijska pregleda u oblasti šumarstva. Ako se podaci o broju pregleda u oblasti šumarstva uporede sa podacima o broju planiranih pregleda vidljivo je da je taj broj nešto veći od nivoa planiranih pregleda. Po pitanju mjera koje preduzimaju inspektori u oblasti kontrole, vidljivo je da su za utvrđene nepravilnosti donijeli 22 rješenja kojima je naloženo otklanjanje utvrđenih nedostataka u oblasti šumarstva. Zbog kršenja zakonskih propisa, inspekcija je izdala ukupno 47 prekršajna naloga u kojima je izrečena novčana kazna u iznosu od 148.850,00 KM. Zbog kršenja odredaba Zakona o šumama Kantona Sarajevo od strane Kantonalnog javnog preduzeća za gospodarenje državnim šumama "Sarajevo-šume" d.o.o. Sarajevo, u toku godine je istima izdat određen broj prekršajnih naloga za propuste u radu vezane za gospodarenje i korištenje državnih šuma u Kantonu Sarajevo. Problematika zaštite i čuvanja šuma od krađe i bespravnih sječa, a za što su po Zakonu o šumama zaduženi lugari iz Kantonalnog javnog preduzeća "Sarajevo-šume" doo Sarajevo, ostaje i dalje najveća problematika obzirom da nova organizacija čuvarske službe nije u potpunosti zaživjela, na čemu će inspekcija u narednom periodu maksimalno insistirati.

Tabelarni prikaz planiranih i izvršenih inspeksijskih pregleda i preduzetih mjera

GODINA	BROJ PLANIRANIH PREGLEDA	BROJ IZVRŠENIH PREGLEDA	BROJ RJEŠENJA	BROJ NALOGA	NOVČANI IZNOS
2023	420	430	22	47	148850
2022	420	404	24	58	74860

Sve inspektori Inspektorata su u toku 2023. godine izvršili 1497 inspekcijskih pregleda iz oblasti poslova Inspektorata poljoprivredne, vodne i šumarske inspekcije, što je neznatno više u odnosu na planirane poslove inspektorata. Doneseno je ukupno 72 rješenje kojim je naloženo otklanjanje utvrđenih nedostataka u oblasti koje kontroliše. Zbog ne poštivanja zakona i propisa koji uređuju pojedinu oblast izdato je ukupno 137 prekršajna naloga u kojima su izrečene novčane kazne u iznosu 248.450,00 KM.

Tabelarni prikaz planiranih i izvršenih inspekcijskih pregleda

GODINA	BROJ PLANIRANIH PREGLEDA	BROJ IZVRŠENIH PREGLEDA	BROJ RJEŠENJA	BROJ NALOGA	NOVČANI IZNOS
2023	1265	1636	107	129	248450
2022	1490	1497	72	137	139060

Iz tabelarnog prikaza se vidi da su pokazatelji o rezultatima rada u 2023. godini, u odnosu na plan za 2023. godinu, po broju pregleda i po broju upravnih mjera, a posebno izdatih prekršajnih naloga i izrečenih novčanih kazni, znatno veći, zbog pojačanih mjera inspekcijskih nadzora.

Posebno je potrebno istaći da je Inspektorat u toku godine sačinio preko 30 informacija, obavještenja, odgovora na poslanička i druga pitanja, sve u skladu sa odredbama Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo i dostavile nadležnim organima, zastupnicima i institucijama, što nije brojčano iskazano u priloženim tabelama.

2. INSPEKTORAT VETERINARSKE INSPEKCIJE

U Inspektoratu veterinarske inspekcije Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, poslove inspekcijskog nadzora obavljaju kantonalni veterinarski inspektori i glavni veterinarski inspektor.

U izvještajnom periodu inspekcijske poslove obavljalo je 16 veterinarskih inspektora, uključujući glavnog veterinarskog inspektora, dok je u posljednjem kvartalu jedan veterinarski inspektor stekavši pravo na penziju te prestao sa radom.

Kantonalni veterinarski inspektori, uključujući glavnog veterinarskog inspektora, su u periodu 01.01.-31.12.2023. godine izvršili ukupno 12.775 inspekcijskih nadzora i kontrola, uključujući planirane i neplanirane inspekcijske nadzore i kontrole, kao i veterinarsko-zdravstvene preglede po zahtjevu poslovnih subjekata, koji obavljaju djelatnosti koje podliježu stalnom veterinarsko-zdravstvenom nadzoru i kontroli.

U okviru provedenih inspekcijskih nadzora i kontrola doneseno je 269 upravnih mjera, rješenja, te je izrečeno 285 novčanih sankcija, izdavanjem prekršajnih naloga u novčanoj vrijednosti od 449.060,00 KM.

Inspekcijski nadzor i kontrole iz nadležnosti veterinarske inspekcije (iz)vršene su nad radom registriranih i odobrenih objekata za obavljanje veterinarske djelatnosti, objekata za proizvodnju i promet hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje, objekata za promet veterinarskih lijekova, sjemena za umjetnu oplodnju, objekata za uzgoj i smještaj životinja, uključujući proizvodne životinjske vrste (farme goveda, ovaca, koza, peradi i dr.), kao i neproizvodne vrste

(konji, psi, zoološke životinje i dr.) i drugim objektima, pravnim i fizičkim licima čije je poslovanje, obaveza i dužnost, utvrđena legislativom u oblasti veterinarstva i sigurnosti hrane.

Inspektorat veterinarske inspekcije Kantonalne uprave za inspekcijske polove Kantona Sarajevo vrši nadzor nad provođenjem niže navedenih zakona i podzakonskih akata koji su doneseni na osnovu istih:

- Zakon o veterinarstvu u BiH („Službeni glasnik BiH“, br.34/02)
- Zakon o hrani („Službeni glasnik BiH“, br.50/04)
- Zakon o genetski modifikovanim organizmima („Službeni glasnik BiH“, br.23/09)
- Zakon o zaštiti dobrobiti životinja („Službeni glasnik BiH“, br.25/09)
- Zakon o veterinarstvu u FBiH („Službene novine FBiH“, br.46/00)
- Zakon o lijekovima koji se upotrebljavaju u veterinarstvu („Službene novine FBiH“, br.15/98,70/08)
- Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opće upotrebe („Službeni list SFRJ“, br.53/91)
- Zakon o zdravstvenom nadzoru nad životnim namirnicama i predmetima opće upotrebe („Službeni list SR BiH“, br.43/86,18/90)

Inspekcijski nadzor i službene kontrole iz nadležnosti veterinarske inspekcije nad izvršavanjem navedenih zakona i propisa donesenih na istih (više od 130 važećih propisa) vrši se: nad radom veterinarskih organizacija, veterinarskih ustanova, samostalne veterinarske prakse i veterinarskih službi, nad objektima, opremom, sredstvima, te uslovima za držanje, uzgoj i proizvodnju životinja i proizvoda životinjskog porijekla, nad provođenjem naređenih mjera za sprječavanje, otkrivanje i suzbijanje zaraznih bolesti životinja koje provode veterinarske organizacije i vlasnici životinja, nad sredstvima za prijevoz i uvjetima prijevoza, te objektima, uvjetima i opremom za promet životinja i proizvoda životinjskog porijekla, nad objektima, opremom, uvjetima i načinom rada veterinarskih organizacija u obavljanju zdravstvene zaštite životinja, nad dobivanjem, proizvodnjom, skladištenjem sjemena za vještačko osjemenjivanje i oplodjenih jajnih ćelija, nad uvjetima skladištenja i upotrebe veterinarskih lijekova i pomoćnih lijekovitih sredstava, nad zdravstvenom ispravnošću hrane i vode za životinje, kao i nad svim objektima, sredstvima, predmetima i opremom koji mogu biti prenosnici zaraznih bolesti kod životinja ili na drugi način mogu ugroziti njihovo zdravlje i zdravlje ljudi u prometu preko teritorije Kantona.

Po službenoj dužnosti određenom učestalošću u 2023. godini veterinarski inspektori vršili redovne službene kontrole i nadzore nad radom 297 registrovanih i odobrenih objekata u veterinarstvu, subjekta na području Kantona Sarajevo, čije poslovanje, rad podliježe nadzoru veterinarske inspekcije.

U odobrenim i registrovanim objektima, u periodu izvještavanja, veterinarski inspektori su postupajući po zahtjevu za obavljanje veterinarsko-zdravstvenih pregleda vršili i veterinarsko-zdravstvene preglede životinja prije i poslije klanja, veterinarsko-zdravstvene preglede u proizvodnji, preradi i distribuciji, preglede kod utovara, istovara i pretovara i dr.

Osim u odobrenim objektima, redovan inspeksijski nadzor obavlja se i u objektima registrovanim pod posebnim uslovima kod nadležnog Ministarstva privrede KS (mesnice, ribarnice i dr. prodavnice neupakovanog mesa stoke za klanje i peradi i ribe), kao i drugim objektima, mjestima i prostorima u kojima se posluje proizvodima životinjskog porijekla i životinjama (tržnice, sajmovi i sl.).

Inspeksijski nadzor nad radom objekata vrši se redovno, određenom učestalošću na osnovu analize rizika prema planu službenih kontrola za tekuću godinu radi verifikacije postupanja subjekata u skladu sa relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima i/ili po zahtjevu subjekta u vezi sa obavljanjem veterinarsko zdravstvenih pregleda kod utovara, istovara sirovina, proizvoda, lijekova i dr., pregleda životinja prije i posle klanja radi stavljanja na tržište proizvoda ocjenjenih prikladnim za javnu potrošnju.

U okviru izvršenih inspeksijskih nadzora i kontrola, uzeto je ukupno 5.486 uzoraka proizvoda životinjskog porijekla, sirovina, hrane za životinje, vode, briseva površina u kontaktu sa hranom i drugih materijala životinjskog porijekla za različita laboratorijska ispitivanja, kako je prikazano u nastavku.

Vrsta laboratorijskog ispitivanja/analize	Broj po vrsti analize
Mikrobiološka analiza	4.280
Analiza rezidua veterinarskih lijekova	176
Analiza rezidua teških metala	432
Analiza rezidua pesticida	176
Analiza rezidua radionuklida	164
Toksini, metaboliti	188
BSE	48
Tržišni kvalitet	125
Ukupno:	5.589

U izvještajnom periodu po laboratorijskom ispitivanju u slučajevima utvrđenih neusklađenosti djelovalo se upravno, izdavanjem rješenja s ciljem otklanjanja nedostataka u pogledu higijene (na osnovu ispitanih briseva), zabrane prometa proizvoda i neškodljivog uklanjanja (na osnovu ispitanih parametara zdravstvene ispravnosti i kvaliteta) kao i prekršajno, izricanjem novčanih sankcija.

Neusklađenosti koje su detektovane mikrobiološkim analizama u izvještajnom periodu odnose se na nalaz povećanog broja aerobnih mezofilnih bakterija i eneterobakterija u brisevima površina (15), nalaz salmonela u uzorcima od mesa peradi (34), nalaz fekalnih streptokoka u vodi (4), nalaz E.coli u mesnim pripravcima iznad dopuštenih graničnih vrijednosti (15), nalaz E.coli u siru iznad dopuštenih graničnih vrijednosti (5), nalaz eneterobakterija u svježim proizvodima ribarstva iznad dopuštenih graničnih vrijednosti (1), nalaz S.aureus u mješovitim proizvodima sa mesom peradi (1), te nalaz povećanog broja bakterija i somatskih stanica u sirovom mlijeku (16). U izvještajnom periodu, u pogledu kvaliteta utvrđene neusklađenosti odnose se na sadržaj masti i vezivnog tkiva iznad dozvoljenih normi u proizvodima od usitnjenog mesa (12), kao i fiziklano hemijskih svojstava meda u proizvodnji i pometu u pogledu HMF-a (hidroksimetilfurfural) i električne provodljivosti (8).

U okviru provedenih inspeksijskih nadzora nad zdravstvenom ispravnošću kao i kvalitetom proizvoda životinjskog porijekla u proizvodnji i prometu, u izvještajnom periodu veterinarski inspektori su u skladu sa zakonskim ovlaštenjima po činjenično utvrđenom stanju u pogledu zdravstvene neispravnosti i neprikladnosti za konzumaciju hrane, kao i neispravne hrane za životinje, naredili zabranu prometa i upotrebe te neškodljivo uništenje 104.774,73 kg proizvoda i sirovina životinjskog porijekla, kao i dodataka namijenjenih upotrebi u proizvodnji proizvoda životinjskog porijekla.

U okviru veterinarsko-zdravstvenih pregleda u objektima za klanje prije i poslije klanja pregledano je 3.703 trupova goveda svih starosnih kategorija, 8.847 trupova ovaca svih starosnih kategorija.

U objektima za proizvodnju i promet proizvoda životinjskog porijekla i hrane za životinje životinjskog i neživotinjskog porijekla izvršen je veterinarsko zdravstveni pregled 2.932 kamionske pošiljke u međunarodnom prometu, odnosno uvozu/izvozu.

U objektima koji su pod stalnim veterinarsko zdravstvenim nadzorom, prilikom veterinarsko zdravstvenih pregleda i kontrole pojedinačnih pošiljki proizvoda životinjskog porijekla koje se otpremaju u unutrašnjem prometu (kod utovara) izdato je 9.504 veterinarske potvrde - 2a obrazaca za proizvode namijenjene javnoj potrošnji i 1.396 2b obrasca za proizvode namijenjene daljoj preradi ili utilizaciji. Za obavljene veterinarsko zdravstvene preglede, veterinarski inspektori su obračunali i izdali 1.851 veterinarsku naknadu/računa, a iznos obračunatih veterinarskih naknada za obavljene veterinarsko zdravstvene preglede za period izvještavanja jest 625.374,00 KM od čega je 80% - 500.299,20 KM prihod Kantona.

U periodu izvještavanja, veterinarski inspektori zbog utvrđenih prekršaja izrekli su ukupno 285 novčanih sankcija, izdavanjem prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 449.060,00 KM, u skladu sa zakonskim osnovom kako je prikazano u nastavku.

Zakonski osnov za novčane sankcije	Broj prekršajnih naloga po zakonskom propisu	Učešće (%)
Zakon o veterinarstvu BiH	163	57,19%
Zakon o veterinarstvu FBiH	21	7,36%
Zakon o hrani	9	3,16%
Zakon o zaštiti dobrobiti životinja	3	1,00%
Zakon o zdravstvenom nadzoru	20	7,00%
Zakon o zdravstvenoj ispravnosti	19	6,67%
Zakon o inspekcijama KS	33	11,57%
Sticaj	17	5,96%
Ukupno:	285	100,00%

U periodu izvještavanja veterinarski inspektori su izdali 269 rješenja, zbog utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti u radu, a struktura donesenih mjera prikazana je u nastavku.

Vrsta upravne mjere/rješenja	Ukupan broj rješenja po vrsti	Učešće (%)
Mjere za otklanjanje nepravilnosti i preventivne mjere s ciljem provedbe važećih propisa	70	26,00%
Mjere donesene s ciljem provođenja obaveznih mjera, zaštite zdravlja, ispunjenja obaveza i sl.	91	33,84%
Mjere zabrane obavljanja djelatnosti, upotrebe prostora i opreme, obavljanja radnji u suprotnosti sa propisima i sl.	3	1,11%
Mjere zabrane prometa i neškodljivog uništenja neispravnih sirovina i proizvoda, vode i sl., i mjere oduzimanja životinja	70	26,00%
Mjere prinudnog izvršenja rješenja, zaključci o prinudnom izvršenju novčanim kažnjavanjem i/ili putem drugog lica	23	8,55%
Ostale upravne mjere	12	4,50%
Ukupno:	269	100,00%

Zbog zanemarivanja zdravlja i dobrobiti životinja, veterinarski inspektori su u izvještajnom periodu trajno oduzeli 4 psa, koji su u daljem postupak predati na dalju brigu drugim zainteresiranim stranama.

Inspektorat veterinarske inspekcije je u izvještajnom periodu, osim redovnih planiranih inspeksijskih nadzora i kontrola u odobrenim i registrovanim objektima, obavio značajan broj inspeksijskih kontrola i pregleda po zahtjevu stranaka, što uključuje neplanirane inspeksijske nadzore i kontrole, kao i kontrolne preglede.

U periodu 01.01.-31.12.2023. godine, postupljeno je po 985 zahtjeva, prijave, predstavke ili inicijative građana, MZ, institucija, privrednih subjekata i policije u vezi sa različitim predmetom kontrole (pojava ili sumnja na zarazne bolesti, nepravilnosti u držanju životinja, nepravilnosti u prometu proizvodima životinjskog porijekla, psi litalice, zahtjevi za ovjeru certifikata za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca i dr.). Najveći broj zahtjeva, u izvještajnom periodu, odnosi se na zahtjeve za pregled i ovjeru certifikata za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca (516 zahtjeva), nepravilnosti kod držanja životinja (276 zahtjeva), zatim na prijave napade pasa vlasničkih i litalica (100 zahtjeva ili prijave), pojavu ili sumnju na zarazne bolesti životinja (64 prijave), uočene nepravilnosti u prometu hrane (28 zahtjeva) i ostale zahtjeve (1 zahtjev).

Značajan udio radnih aktivnosti veterinarske inspekcije tokom 2023. godine uključuje redovne, planirane aktivnosti, rad na praćenju stanja i provođenju intenzivnih preventivnih mjera sprječavanje pojave i širenja stočnih zaraznih bolesti, posebno mjera dijagnostičkih ispitivanja i preventivnih mjera koje su određene Programom mjera zdravstvene zaštite životinja, kao i neplanirane kontrolne aktivnosti u slučajevima sumnje ili potvrde određene zarazne bolesti životinja.

U izvještajnom periodu zabilježeni su slučajevi bruceloze ovaca, kao i bruceloza kod pasa, američka gnjiloča pčelinjeg legla kod pčela, te trihineloza i afrička svinjska kuga kod divljih svinja, kao i infektivni rinotraheitis goveda kod rasplodnjaka, bika.

U okviru naređenih mjera pod nadzorom veterinarske inspekcije u periodu 01.01.-31.12.2023. godine, izvršena je pored ostalih mjera za sprečavanje, suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznih bolesti (bio-sigurnosne mjere, dodatno laboratorijsko ispitivanje i dr.) eutanazija i neškodljivo uklanjanje 28 ovaca i 9 pasa pozitivnih na brucelozu, 21 pčelinja zajednica sa košnicama iz američkom gnjilocom zaraženih pčelinjaka.

Kod 10 odstrijeljenih divljih svinja utvrđeno je prisustvo trihinela, zbog čega su trupovi istih neškodljivo uništeni pod nadzorom veterinarske inspekcije, dok je kod 4 svinje potvrđena i afrička svinjska kuga, koje su također pod službenim nadzorom neškodljivo uklonjene i uništene.

Kantonalni veterinarski inspektori, uključujući glavnog veterinarskog inspektora, su u periodu 01.01.-31.12.2023. godine izvršili 12.775 inspeksijskih nadzora i kontrola, 1.434 ili 12,64% nadzora više od planiranog broja inspeksijskih nadzora za isti period, a 653 ili 5,12% manje u odnosu na broj izvršenih nadzora u 2022.godini.

U okviru provedenih inspeksijskih nadzora i kontrola doneseno je 269 rješenja, 27 ili 9,12% više rješenja o upravnim mjerama u odnosu na broj rješenja u 2022.godini.

U izvještajnom periodu izdavanjem prekršajnih naloga izrečeno je 285 novčanih sankcija u novčanoj vrijednosti od 449.060,00 KM, što je za 13 ili 4,36% prekršajnih naloga manje po broju, ali za 54.878,00 KM ili 13,93 % više u novčanom iznosu.

Radi zaštite zdravlja i interesa potrošača, kao i zdravlja životinja, u izvještajnom periodu veterinarski inspektori su zabranili promet i upotrebu 104.774,73 kg zdravstveno neispravnih proizvoda životinjskog porijekla i sirovina.

S ciljem zaštite zdravlja ljudi i životinja od zaraznih bolesti, po nalogu i pod nadzorom veterinarske inspekcije uklonjene su 72 zaražene životinje i/ili životinjske zajednice, 37 životinja pozitivnih na brucelozu, 10 divljih svinja pozitivnih na trihinelozu i 4 na afričku svinjsku kugu te 21 pčelinju zajednicu pozitivnu na američku gnjilocu legla.

Radi (pr)ocjene zdravstvene ispravnosti životinja za klanje pregledano je 12.550 životinja prije i poslije klanja namjenjenih javnoj potrošnji, 2.245 ili 21,78% više u odnosu na 2022. godinu.

Cijeneći prikazane parametre Inspektorat veterinarske inspekcije Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo je u potpunosti realizovao Program rada za 2022.godinu, u pogledu broja inspeksijskih nadzora (realizacija 112,64%) uz značajan broj poduzetih upravnih i prekršajnih mjera, posebno u dijelu koji se odnosi na mjere s ciljem neškodljivog uklanjanja zaraženih životinja kao i zdravstveno neispravnih sirovina i proizvoda namjenjenih javnoj potrošnji.

Treba istaći da su u izvještajnom periodu svi programi kontrole doneseni na državnom i federalnom nivou u kojima je veterinarska kantonalna inspekcija bila izvršilac, implementirani s realizacijom 100% uključujući plan praćenja rezidua za 2023.godinu kojeg donosi Ured za veterinarstvo, Monitoring salmonela kod žive perad i kao i plan službenog uzorkovanja hrane životinjskog porijekla za 2023.godinu koje donosi federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, kao i uzorkovanja i ispitivanja koja su financirana od strane Kantona Sarajevo, odnosno Monitoring zastupljenosti *Campylobacter* spp., *Salmonella* spp., *Listeria*

monocytogenes i *E.coli* O157:H7 u proizvodima animalnog porijekla (sirovo mlijeko i meso peradi i goveda) i kontrola mikrobiološke čistoće površina u objektima na području Kantona Sarajevo, Monitoring avijarne influence, njukastelske bolesti i klamidioze kod divljih ptica i ptica u zatočeništvu na području KS, Ispitivanje zdravstvene ispravnosti i kvaliteta mesnih pripravaka te Ispitivanje zdravstvene ispravnosti i kvaliteta meda i dr.

U pogledu specifičnosti problematike u dijelu neizvršenja i/ili neispunjavanja obaveza određenih odredbama propisa iz nadležnosti veterinarske inspekcije, cijeneći konstatovane neusklađenosti i nepravilnosti, njihovu učestalost i zastupljenost, evidentno je da označavanje i deklarisanje proizvoda životinjskog porijekla u svim fazama poslovanja sa hranom životinjskog porijekla predstavlja značajan problem, koji proizilazi iz postojanja više propisa koji na različit način uređuju pitanja označavanja i deklarisanja hrane, kao i nedostatnosti propisa koji uređuju označavanje i deklarisanje neupakovane hrane, što izrazito komplikuje jedinstvenu implementaciju propisa od strane subjekata u poslovanju sa hranom.

S tim u vezi, nužno je inicirati rješavanje legislativnog okvira u narednom periodu, ali i intenzivirati preventivne inspeksijske nadzore i kontrole s akcentom na pravilnost označavanja i deklarisanja proizvoda u svim fazama poslovanja, posebno neupakovanom hranom (mesom, ribom i dr.), s ciljem otklanjanja nedostataka i nepravilnosti, zaštite interesa potrošača u pogledu prava na odabir, informiranost i sl., kao i osiguranja sljedivosti kroz sve faze poslovanja sa hranom.

Nepostojanje odgovarajućeg objekta za smještaj životinja u situacijama kada veterinarski inspektor može privremeno oduzeti životinje, ima uticaj na efikasnost i kvalitet rada ove inspekcije, posebno u segmentu nadzora nad radom stočne pijace kao i nehumanog postupanja sa životinjama, neuslovnog držanja, nepoštivanja mjera ograničenja ili zabrane kretanja životinja u slučaju pojave zaraznih bolesti i dr. Nemogućnost djelovanja u ovom smislu, onemogućava kontrolu zaraznih bolesti na propisan način u slučaju pronalaska neoznačenih životinja u prometu preko stočne pijace, prijevozu odnosno transportu životinja prijevoznim sredstvima i u pregonu (ispaša). U posljednje vrijeme ponovo je evidentan problem u populaciji pasa litalica, dok KS nema sistemsko rješenje u pogledu adekvatnog skloništa pod svojim nadzorom i kontrolom.

S ciljem uspostave sistema kontrole držanja i trgovine životinjama, kontrole zaraznih i drugih bolesti životinja potrebno je osigurati odgovarajući prijevoz životinja (od mjesta oduzimanja), prostor za smještaj i boravak životinja, nadzor nad objektom i životinjama, uključujući hranu i vodu, veterinarsko zdravstveni red u pogledu ulaska/izlaska ljudi i životinja, bisigurnosne mjere itd., te kontrolu zdravlja (dijagnostičke i druge veterinarske preglede) za vrijeme trajanja karantina.

U dijelu nadzora nad provedbom obaveznih mjera kontrole zaraznih i parazitaranih bolesti životinja, koje provode veterinarske organizacije, problem predstavlja nepodjeljenost terena po mjerodavnim veterinarskim organizacijama, koji traje već godinama. Sve do tačne podjele terena i odgovornosti u vezi s istim, Kanton Sarajevo ne može imati poznat status u pogledu zaraznih bolesti, što bi u narednom periodu mogao biti veliki problem u trgovinskim odnosima na unutrašnjem i međunarodnom tržištu. U skladu sa Pravilnikom o uslovima za osnivanje i obavljanje veterinarske djelatnosti i načinu dodjele područja djelovanja ("Sl. novine FBiH", 5/16) kojim je propisano da su kantonalna ministarstva dužna podijeliti područja djelovanja, teren u okviru svoje nadležnosti, po veterinarskim organizacijama u roku od godinu dana, što nije provedeno u praksi, ovu problematiku je potrebno inicirati što prije.

Pored navedenog i dalje postoje problemi u segmentu neusaglašenosti i nedostataka određenih provedbenih propisa na svim razinama. Neusaglašenost propisa kako je inicirano u ranijem periodu, odnosi se na neusaglašenost Zakona o veterinarstvu na državnom i federalnom nivou,

nedorečenost pojedinih odredbi Zakona o zaštiti dobrobiti životinja kao i nedostatak pojedinih podzakonskih propisa na osnovu istih zakona.

Problem primjene Zakona o zaštiti dobrobiti životinja i podzakonskih akata donesenih na osnovu istog, pored opće nevolje i nehtjenja da se problem sistemski rješi, ogleda se i u izrazito niskim novčanim sankcijama propisanih zakonom, u minimalnom iznosu od 30 KM za fizička lica, od 200KM za pravna lica, koje su s jedne strane neefikasne, jer su preniske, a s druge strane i neusklađene sa Zakonom o prekršajima u FBiH.

Kazne propisane Zakonom o zdravstvenom nadzoru, kao i Zakonom o zdravstvenoj ispravnosti živežnih namirnica i predmeta opće upotrebe, koji su na snazi (preuzeti iz SFRJ) također u dijelu minimalnih novčanih kazni za pravna lica, nisu usklađeni sa Zakonom o prekršajima FBiH, u pogledu minimalnih novčanih kazni koje se mogu izreći za pojedini prekršaj.

U januaru 2016. godine donesen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o visini naknade i načinu raspodjele sredstava za obavljene veterinarsko-zdravstvene preglede i kontrolu ("Sl.novine F BiH", br.5/16) promjenjana je namjena sredstava koja su prihod budžeta Kantona, gdje su cjelokupni prihodi iz obračunatih veterinarskih naknada namijenjeni za provođenje mjera zdravstvene zaštite životinja i veterinarskog javnog zdravstva na području kantona.

U inspektoratu veterinarske inspekcije Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo obavljaju se i poslovi redovnog veterinarsko-zdravstvenih pregleda za koje se plaćaju naknade, koje su u određenom procentualnom iznosu pripadale i veterinarskoj inspekciji Kantona Sarajevo (namjenska sredstva za rad službenih veterinaru i veterinarskih inspektora i jačanje njihove kadrovske i tehničke opremljenosti) u skladu sa Pravilnikom o visini naknade i načinu raspodjele sredstava za obavljene veterinarsko-zdravstvene preglede i kontrolu ("Sl.novine F BiH", br.51/11, 55/12). Doneseni Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o visini naknade i načinu raspodjele sredstava za obavljene veterinarsko-zdravstvene preglede i kontrolu ("Sl.novine F BiH", br.5/16) je u suprotnosti sa odredbama Direktive EU 882/2004 o službenim kontrolama koje se provode radi provjeravanja poštivanja propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja u dijelu koji se odnosi na finansiranje službenih kontrola, odnosno u Poglavlju V, članu 26. Direktive, gdje stoji da države članice odnosno nadležna tijela osiguravaju dostatna finansijska sredstva za osoblje i ostala sredstva potrebna za službene kontrole, na bilo koji način koji one smatraju primjerenim, uključujući i putem općeg oporezivanja ili uvođenjem pristojbi ili naknada.

Detaljanom analizom stanja i potreba u oblasti hrane i veterinarstva, evidentno je povećanje broja subjekata, osnivanjem novih subjekata, koji obavljaju djelatnosti koje podliježu nadzoru veterinarske inspekcije, kao i povećanje obima poslovanja postojećih subjekata, premašujući ljudske i materijalne kapacitete veterinarske inspekcije KS, zbog čega je nužno iznaći odgovarajuće modele za delegiranje pojedinih zadataka, jednostavnijih kontrolnih pregleda kod subjekata sa ograničenim područjem trgovanja (unutrašnji promet) veterinarskim organizacijama na području Kantona.

Treba posebno istaknuti da su kantonalne vlasti u FBiH, osim u Kantonu Sarajevo i Zapadno-hercegovačkom kantonu, još ranije za preglede pošiljki životinja, sirovina i proizvoda životinjskog porijekla u unutrašnjem prometu ovlastili veterinare iz veterinarskih organizacija, dok se inspeksijski organi provode ciljane na riziku zasnovane službene kontrole i nadzore, planove praćenje i monitoringe, te nadzor i kontrolu u izvoznim objektima te objektima za klanje i rasijecanje mesa.

Napominjemo da je većina problema u oblasti veterinarstva navedenih u ovoj sekciji izvještaja, postoji već niz godina, ali se ovdje ponavljaju i naglašavaju s obzirom da se na rješavanju istih nije uradilo dosta ili ništa.

3. INSPEKTORAT URBANISTIČKO - GRAĐEVINSKE, EKOLOŠKE I STAMBENE INSPEKCIJE

Inspektorat urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije Kantonalne uprave organizovan je da putem nadležnih inspekcija vrši neposredni inspeksijski nadzor nad provođenjem niza federalnih i kantonalnih materijalnih i procesnih zakona i podzakonskih akata iz tri (3) oblasti:

- oblast urbanizma i građenja - urbanističko-građevinska inspekcija;
- oblast upravljanja zajedničkim dijelovima zgrade - inspekcija u stambenoj oblasti;
- oblast zaštite okoliša - inspekcija zaštite okoliša.

Inspektorat je počeo sa radom početkom jnuara 2022. godine, nakon izvršene reorganizacije Inspektorata urbanističko-građevinske, ekološke, komunalne i stambene inspekcije u kojem su organizaciono pored ove 4 djelovale još inspekcija zaštite prirode i inspekcija zaštite baštine. Inspektoratom rukovodi glavni inspektor koji je te poslove obavljao i prije reorganizacije.

Poslovi inspeksijskog nadzora u Inspektoratu sistematizovani su za ukupno 13 izvršilaca - glavni inspektor i 12 inspektora – po 4 inspektora u svim navedenim oblastima. S tim u vezi potrebno je napomenuti da je sistematizacija u stambenoj oblasti i oblasti zaštite okoliša predviđjala minimalni broj inspektora neophodan za funkcionisanje nadzora u odnosu na zakonska ovlaštenja i obim posla.

Početkom 2023. godine u Inspektoratu je bilo popunjeno ukupno 7 mjesta - glavni inspektor i 6 inspektora, što predstavlja 54% od ukupnog broja sistematizovanih radnih mjesta. Broj izvršilaca u stambenoj oblasti do kraja godine se povećao za jedan, te je popunjenost iznosila 62%.

Najvećim dijelom 2023. godine u Inspektoratu su radili glavni inspektor i 5 inspektora, što je 86%.

Naime, tokom 2023. godine veliki broj inspektora, uključujući i glavnog inspektora, bio je neplanirano odsutan duže vrijeme zbog bolesti. Ukupno odsustvo po osnovu korištenja bolovanja iznosilo je 649 dana ili 33% u odnosu na ukupan broj radnih dana. Ukupno odsustvo po osnovu korištenja godišnjeg odmora iznosilo je 197 dana ili 10%. Ukupno odsustvo na nivou Inspektorata iznosilo je cca 846 dana ili 43% od ukupnog broja radnih dana.

Shodno svemu naprijed navedenom, u takvim okolnostima bilo je veoma zahtjevno organizovati rad Inspektorata na način da se prioritetno i u najvećoj mogućoj mjeri za duži period obezbijede uslovi za rad po pristiglim prijavama i zahtjevima kako je planirano. U cilju prevazilaženja ovog problema, bilo je neophodno pažljivo planirati rad inspektora, a zatim ovlastiti inspektore da pored redovnih vrše i poslove po ovlaštenju shodno potrebama. Prioritet je predstavljala urbanističko-građevinska inspekcija pa je po ovlaštenju u ovoj inspekciji radila inspektorica u stambenoj oblasti do odlaska na porodijsko. Istovremeno, jedan inspektor u stambenoj oblasti je tokom 2023. godine, po ovlaštenju direktora mijenjao glavnog inspektora do povratka sa bolovanja u nivou i mjeri koja je u tom periodu obezbjeđivala osnovno funkcionisanje Inspektorata.

Inspektorat je tokom 2023. godine vršio inspeksijske nadzore u oblasti urbanizma i građenja, stambenoj oblasti i oblasti zaštite okoliša u skladu sa zakonskim ovlaštenjima i godišnjim planom nadzora.

Tokom izvještajnog perioda Inspektorat je putem nadležnih inspekcija vršio redovne, usmjerene, kontrolne i preventivne nadzore. Inspeksijski nadzori su pokretani po službenoj dužnosti i vršeni profesionalno i u skladu sa pravilima struke. U okolnostima izrazite podkapacitiranosti obim i vrsta planiranih inspeksijskih nadzora su u znatnoj mjeri zavisili od organizacije rada i raspoloživih kadrovskih kapaciteta. U cilju praznjenja ovog problema u urbanističko-građevinskoj inspekciji Uprava je u skladu sa mogućnostima ovlastila inspektoricu u stambenoj oblasti da u određenom periodu vrši poslove urbanističko-građevinskog inspektora. Takođe, glavni inspektor prema potrebi i u skladu sa mogućnostima tokom cijele godine preuzima rad na predmetima iz sve tri inspekcije kojima rukovodi.

Redovni nadzori se pokreću po službenoj dužnosti u skladu sa godišnjim i mjesečnim planom u cilju praćenja stanja i primjene postojeće regulative u okviru nadležnosti, obezbjeđenja kontinuiteta i podizanja kvaliteta u nadziranoj oblasti. Usmjereni inspeksijski nadzori se pokreću po predstavkama-prijavama građana, i veoma često povodom zastupničkih inicijativa i pitanja koje se prioritarno uzimaju u postupanje, a ciljevi su im isti kao i kod redovnih nadzora s tim što u osnovi zahtjeva primarno stoji interes za otklanjanje uočnih nepravilnosti. Takođe, u cilju povećanja efikasnosti i efektivnosti rad inspekcije zaštite okoliša organizovan je na način da redovni i usmjereni nadzori podijeljeni odvojeno po inspektorima. U skladu sa procjenom, nadzori se provode i kao timski, a mogu biti hitni ili pak kontinuirani posebno vezano za ekscesna stanja kada se vrše i preraspodjele inspektora, organizovanje dežura, pri čemu ovaj Inspektorat redovno preuzima i poslove koordinacije federalnih, kantonalnih i općinskih inspekcija.

U svim oblastima nadzora prioritet u radu je prije svega zaštita života i zdravlja ljudi, imovine odnosno zaštita javnog interesa Kantona Sarajevo. Iz tih razloga unutar planova postavljeni su prioriteti u inspeksijskom nadzoru na osnovu kojih je planiran mjesečni rad inspektora, pri čemu glavni inspektor na naprijed navedene okolnosti konstantno vrši trijažu pristiglih zahtjeva. Prioritet u radu tokom izvještajnog perioda imali su usmjereni nadzori (rad po prijavama građana i pravnih lica, poslaničkim inicijativama i pitanjima, zahtjevima, ekscesima etc...), a unutar toga uvijek su prioritet nadzori kojima se štiti zdravlje, sigurnost i imovina građana, te nadzori kojima se izravno štiti javni interes, kao i zahtjevi Vlade, ministarstava, Tužilaštva, Ureda za borbu protiv korupcije i Ureda ombudsmana.

Iako svaka od ovih inspekcija ima specifičnosti u nadzorovanju zajednički im je način rada i princip postupanja, a to je da nastoje uspostaviti interaktivni odnos sa subjektima kontrole radi dugoročne saradnje i uvođenja u sistem uz istovremeni rad na formiranju kvalitetne baze podataka u cilju praćenja i unapređenja stanja u oblasti nadzora i u skladu sa opredjeljenjima KUIP u obavljanju inspeksijskih poslova. Intencija KUIP-e i ovog Inspektorata je da se prema subjektima nadzora djeluje prije svega preventivno i edukativno kada se ukazuje na obaveze poštivanja zakona, uzroke koji bi mogli dovesti do štetnih posljedica u slučaju nepoštivanja, njihova prava i obaveze u inspeksijskom nadzoru, daju informacije i savjeti u pogledu pravilne primjene zakona i drugih propisa. Korektivnim i represivnim radnjama se pristupa po potrebi, odnosno na osnovu procjene postupajućeg inspektora ukoliko procjeni da ne postoji drugi mehanizam kojim bi se pod utvrđenim činjenicama i okolnostima otklonila uočena ili počinjena nepravilnost, ali uvijek na način da se prema subjektu nadzora prije svega poduzimaju one mjere predviđene propisima koje su za njih povoljnije ako se takvim mjerama postiže cilj zakona. Korektivnim djelovanjem postupajući inspektori nalažu subjektima nadzora ispravljanje uočnih nepravilnosti i nezakonitosti, a represivnim radnjama se prekršilac sankcioniše izdavanjem prekršajnih naloga ili pokretanjem prekršajnih postupaka kod nadležnog suda.

Za kvalitetno vršenje inspeksijskog nadzora u ovoj oblasti inspektori moraju poznavati i niz drugih propisa iz oblasti nadzorivanja kantonalnih, federalnih i općinskih organa ali i iz niza drugih oblasti u kojima se vrše inspekcijeki nadzori a što je često veoma složeno i zahtijeva dodatno vrijeme i konstantno educiranje i čitanje propisa. Ovo je neophodno kako bi se stranke, većinom neuke, nakon što se utvrdi nenadležnost ili potreba za složenim ili timskim nadzorima uputile na nadležni organ u cilju daljeg postupanja po dostavljenom zahtjevu ili utvrđenim činjenicama: kao što je npr. Zakon o stvarnim pravima, propisi u oblasti urbanizma i gradnja, propisi u oblasti zaštite baštine, propisi kojima se reguliše kućni red u stambenim zgradama, propisi iz oblasti komunalnih poslova kojima se reguliše održavanje čistoće, te postupanje i održavanje vik instalacija, instalacija grijanja, kao i propisi vezano za dimnjačarsku djelatnost, sanitarnu oblast, elektrinstalacije, propisi vezani za tržišnu inspekciju, oblast saobraćajnog i cestovnog prometa, sanitarnu oblast, etc...)

Prednje navedno je veoma bitno zato što zajednički problem svim inspekcijama predstavlja veliki broj prijava za koje se utvrdi nenadležnost. Tokom izvještajnog perioda inspekcije su zajedno proslijedile na dalju nadležnost više od 300 prijava, od čega je više od jedne trećine prosljedila urbanističko-građevinska inspekcija. Prijave se dostavljaju na više raspoloživih načina (lično, pismeno, telefonski, mailom, viber, ...), bez pravovremene adekvatne selekcije po nadležnostima za rješavanje istaknutih problema. Kao što smo rekli, ovo do izražaja najviše dolazi kod prijava dostavljenih kantonalnoj urbanističko-građevinskoj inspekciji kada se sve što ima ikakve veze sa građenjem dostavlja ovoj inspekciji a tek nakon uvida u sadržaj zahtjeva utvrdi se nadležnost neke druge inspekcije odnosno isključiva nadležnost općinske urbanističko-građevinske inspekcije shodno odredbama *lex specialis*. Ostale dvije inspekcije imaju isti problem ali u manjoj mjeri, a vezan je uglavnom za sukob nadležnosti u nivou kantonalnih, gradskih i/ili općinskih inspekcija. Kod stambene inspekcije to su najčešće sukobi nadležnosti sa gradskom komunalnom inspekcijom i općinskom urbanističko-građevinskom inspekcijom. Kod inspekcije zaštite okoliša najčešće su sporni predmeti vezani za nadležnosti protivpožarne inspekcije i gradske komunalne inspekcije. Uzroci ovako velikog broja prijava za koje nismo nadležni vjerovatno u najvećem dijelu leži u neukosti podnosioca zahtjeva, ali postoji i određen dio podnosioca koji je upoznat sa nadležnostima a insistira da rad na predmetu preuzme kantonalna inspekcija kao "veći" nivo, odnosno zato što sumnja u zakonitost postupanja nadležnih općinskih organa ili se isti oglašavaju nenadležnim, preopterećenim i slično. Pored toga, veliki dio prijavitelja dostavlja nepotpune podatke o subjektu nadzora i mjestu ev. prekršaja, a veoma često takve nepotpune podatke ostavljaju podnosioci zahtjeva koji insistiraju na anonimnosti tako da ne postoji mogućnost upotpune zahtjeva niti daljeg vođenja postupka. Jedan od razloga za veliki broj prijava, pored dostupnosti svakako leži i u činjenici da je zahtjev za inspeksijski nadzor besplatan.

Posebno ističemo aktivnosti po pitanju preventivnih radnji i vršenja nadzora vezano za praćenje provođenja obavezujućih mjera vezanih za zaštitu zraka u Kantonu Sarajevo koje sprovodi KUIP, a to su Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo ("Sl. novine Kantona Sarajevo", broj 49/23 i 50/23) i Odluka o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Sl. novine Kantona Sarajevo", broj 23/16).

Ovaj Inspektorat djeluje putem inspektora zaštite okoliša i urbanističko-građevinskih inspektora, a glavni inspektor je odgovorno lice i koordinator za sprovođenje U cilju intenziviranja i koordiniranog djelovanja kantonalnih i općinskih inspekcija, u kontekstu pravovremenog i adekvatnog sistemskog odgovora nadležnih inspekcija na propisane mjere u periodu prekomjernog zagađenja zraka, glavni inspektor održava redovnu saradnju sa resornim Ministarstvom i nadležnim inspeksijskim organima. Inspeksijski nadzori nad primjenom Plana i Odluke se vrše kako je propisano: tokom cijele godine kao redovni i usmjereni odnosno kao preventivni, kontinuirani i tokom proglašenja epizoda prekomjerne zagađenosti zraka

"UPOZORENJE" i "Uzbuna". Subjekti nadzora su privredni subjekti, pravna i fizička lica i građani koji svojom djelovanjem utiču ili mogu uticati na zaštitu i poboljšanje kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo. Pored toga, napominjemo da KUIP kao jedan od subjekata zaduženih za primjenu Plana, organizuje i vrši i druge poslove shodno odredbama Poglavlja III stav 2.12. Plana. O provedenim nadzorima, utvrđenom stanju i poduzetim mjerama dostavlja se izvještaj Ministarstvu koji sadrži informaciju o poduzimanju preventivnih i kontinuiranih mjera; poduzimanju mjera tokom proglašenih epizoda; poduzimanju ostalih mjera - koordinacija aktivnosti na federalnom, kantonalnom i općinskom nivou i dostava zbirnih i pojedinačnih podataka i informacija općinskih službi za inspeksijski nadzor o postupanju tokom proglašenja epizoda. Izvještaj obavezno sadrži i prijedlog mjera za poboljšanje stanja. Napomene radi, inspeksijske nadzore u smislu Plana i Odluke vrši prije svega inspektori zaštite okoliša tokom redovnih i usmjerenih nadzora. Inspeksijske nadzore nad primjenom Odluke vrše i tržišni, te saobraćajni i cestovni inspektori Kantonalne uprave, shodno odredbama čl. 17. Odluke. Takođe, nadzore nad primjenom Plana u okviru redovnih aktivnosti vrši i Inspektorat tehničke inspekcije putem kantonalnih termoelektričnih inspektora.

Pored naprijed navedenog, tokom 2023. godine Inspektorat je provodio inspeksijske nadzore po zahtjevu Ureda za borbu protiv korupcije, Tužilaštva Kantona Sarajevo, kao i po zastupničkim pitanjima i inicijativama Institucije ombudsmana a prijave su dostavljane za sve inspekcije. Ovi nadzori uobičajeno spadaju u red složenih i zahtijevaju izuzetnu stručnost i odgovornost postupajućih inspektora. Takođe, Inspektorat je redovno pružao informacije građanima, vladinom i nevladinom sektoru kao direktan odgovor na postavljena pitanja ili putem stručnog saradnika za informisanje KUIP. Sve prednje navedeno predstavlja opće i zajedničke elemente u radu Inspektorata urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije vezane za predmete vršenja nadzora. U pojedinačnim izvještajima navedeni su predmeti vršenja nadzora po inspekcijama.

U 2023. godini planirano je da se izvrši 1.320 nadzora. Tokom 2023. godine izvršeno je ukupno 1.986 nadzora iz oblasti Inspektorata. **Broj ukupno izvršenih nadzora (1.986)** u odnosu na broj planiranih nadzora (1.320) je više za 530 ili 50% više, tako da **index ispunjenja plana iznosi 1,50**.

Tabela uporednog pregleda pokrenutih postupaka, donijetih rješenja i prekršajnih naloga

2023.	Nadzori	Upravni akti/ Rješenja	PN	Iznos KM
<i>Plan za 2023.</i>	<i>1320</i>			
Realizacija 2023.	1986	50	33	35,960
Index R/P	1,5			
2022	Nadzori	Upravni akti/ Rješenja	PN	Iznos KM
<i>Plan za 2022.</i>	<i>1320</i>			
Realizacija 2022.	1456	54	27	17,350
Index R/P 2022	1,1			

Index 2023/2022	Nadzori	Upravni akti/ Rješenja	PN	Iznos KM
	1,36	0,93	1,22	2,07

U naprijed navedenim inspekcijskim nadzorima, poduzete su sljedeće upravne mjere: Donijeto je ukupno 50 upravnih akata. Od ukupno donijetih upravnih mjera 40 su rješenja, a ostalo (10) su ostali upravni akti (zaključci).

- Izvršenje je potvrđeno kod 38 izdatih upravnih akata, od čega je 28 rješenja. Nije izvršeno 7 rješenja (2 u stambenoj oblasti i 5 u oblasti zaštite okoliša). U toku je izvršenje 5 rješenja. Svako utvrđeno nepostupanje po upravnim aktima sankcionisano je izdavanjem prekršajnih naloga shodno procesnom zakonu.

- Protiv donijetih upravnih i ostalih akata uloženo je 14 žalbi. Sve žalbe su riješene, a žalba je odbijena/odbačena.

- U 6 predmeta inspekcija zaštite okoliša pokrenut je upravni spor. Odluka suda je donijeta u 2 predmeta.

- Na osnovu utvrđenog stanja izdata su **33 prekršajna naloga** u ukupnom iznosu **35.960 KM**. U trenutku sačinjavanja ovog Izvještaja ne raspolažemo sa konačnom evidencijom o plaćenim nalogima, odnosno o ev. prekoračenom vremenu plaćanja ili zatraženom sudskom odlučivanju.

Pregled izvršenih nadzora i poduzetih mjera po strukturi u 2023. godini

R br	Inspekcija	01.01. do 31.12.2023. godine									
		NADZORI UKUPNO				UPRAVNI AKTI		SANKCIJE			
		Ukupan broj nadzora	Nadzori u oblasti nadzorovanja			Nadzori po ovlašte nju	Rješenja	Ostalo	PN	Iznos KM/ ukupan iznos KM	Prek. post.
Redovni nadzori	Usmjer eni nadzori		Kontrol . / prev. nadzori								
1	Urbanističko građevinski	543	582			od toga 39 p.o.	1				
			18	564			1				
2	Inspektor u stambenoj oblasti	850	811				13		22	21,460	
			56	750	5		7	6			
3	Zaštita okoliša	593	593 (+89up#)				36 (+89up#)		11	14,500	
			59	460	74		32	4			
UKUPNO		1986	1986 (+89up#)			39	50 (+89up#)		33	35,960	
			133	1774	79 (+89up#)		40	10			

Na osnovu iskazanih procenata izvršenja aktivnosti po inspekcijama, može se zaključiti da je Inspektorat, unatoč niza otežavajućih okolnosti, ispunio i znatno premašio kvantitativnu normu inspeksijskih nadzora utvrđenu planom za 2023. godinu. Naravno, procentualni i kvalitativni rezultati bili bi daleko veći od planiranih da nisu postojala objektivna ograničenja i neplanirane smetnje za realizaciju Plana na koja se nije moglo uticati, kao što su neplanirana odsustva i bolovanja radi čega je Inspektorat radio sa 67% planiranog kapaciteta. U svakom slučaju, za ostvarene rezultate isključivo je zaslužan izuzetan i pojačan angažman postojećih inspektora kojim se pokušao nadomjestiti nedostatak inspektora po raznim osnovama. Nažalost, zbog velikog broja zahtjeva za inspeksijski nadzor povodom kojih se pokreću usmjereni postupci, dolazi do odlaganja planiranih redovnih nadzora.

Analizom uporednog pregleda planiranih i izvršenih nadzora u 2023. godini i uporedbom sa 2022. godinom, utvrđeno je sljedeće:

- Tokom 2023. godine izvršeno je ukupno 1986 nadzora. Tokom 2022. godine u predmetnim inspekcijama izvršeno je ukupno 1456 nadzora. Broj izvršenih nadzora u 2023. (1986) u odnosu na broj izvršenih nadzora u 2022. (1456) godini veći je za 530, tako da je indeks realizacije 1,36.

- Tokom 2023. godine izdato je ukupno 50 upravnih akata što je u odnosu na 54 upravna akta koja su izdata u 2022. godini, manje za 4 upravna akta, a indeks realizacije iznosi 0,93.

- Tokom 2023. godine izdata su 33 prekršajna naloga u iznosu 35.960 KM što je u odnosu na 27 prekršajnih naloga u iznosu 17.350KM koji su izdati u 2022. godini, više za 6 prekršajnih naloga (indeks realizacije 1,22), odnosno više za 18.610KM (indeks realizacije 2,07).

Uporedni pregled izvršenih nadzora Inspektorata po oblastima

(odnos planiranih i izvršenih nadzora u 2023. godini i uporedba sa 2022. godinom)

R. br	Inspekcija	Plan inspekc. nadzora za 2023. godinu	Izvršeno ukupno u 2023. g. tj. Oblast nadzora/ ukupno**	Ispunjenje plana Index 4/3	Izvršeno ukupno u 2022. godini	Uporedba realizacije 2023/2022 Index 4/6
1	2	3	4	5	6	7
	Urbanističko građevinska	220	582	2,64	355	1,64
2	Stambena oblast	660	811	1,22	729	1,10
3	Zaštita okoliša	440	593 (+89up#)	1,25	372	1,6
	UKUPNO	1.320	1986 (+89up#)	1,50	1456	1,36

Uporedno posmatrano u odnosu na prethodnu godinu i zatečeno stanje na terenu u smislu zakonitosti postupanja, konstatuje se evidentno poboljšanje. Poboljšanje se odnosi na kvalitet i kvantitet nadzora i poduzete mjere kao i na poboljšanje u oblastima nadzora vezano za povećanu disciplinu subjekata nadzora u pojedinim oblastima. Veoma je bitno naglasiti da su u 2023. godini ostvareni rezultati koji su izuzetni u odnosu na okolnosti pod kojima je Inspektorat radio, a prije svega u odnosu na sljedeće probleme sa kojima se susrećemo: podkapacitiranost, nemogućnost korekcije (smanjenja) plana prema stvarnom broju inspektora, čime je ustvari došlo do povećanja norme za postojeće inspektore, višekratna neplanirana duža odsustva po osnovu bolovanja koja su u uslovima podkapacitiranosti i velikog obima posla opterećavala sve inspektore.

3.1. Urbanističko-građevinska inspekcija

Urbanističko-građevinski inspektor vrši nadzor nad primjenom sljedećih federalnih i kantonalnih propisa iz oblasti urbanizma i građenja:

- Zakon o prostornom uređenju ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 24/17, 1/18);
 - Zakon o građevinskim proizvodima ("Sl. novine Federacije BiH", broj 78/09);
 - Uredba o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i sudionicima u građenju ("Sl. novine Federacije BiH", br. 28/22; 42/22 i 93/22);
 - Uredba o postupku i uvjetima za legalizaciju građevina izgrađenih bez građevinske dozvole ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 6/06, 18/07, 18/08, 35/12, 51/15);
 - Uredba o urbanističko-tehničkim uvjetima, prostornim standardima i normativima za otklanjanje i sprječavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera za kretanje invalidnih lica koja koriste tehnička i ortopedska pomagala ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 05/00);
 - Kontrola primjene Tehn. pravilnika i normativa u oblasti projekta, građenja i upotrebe objekata;
 - Kontrola postupanja u skladu sa prostornim i provedbenim planovima;
- Istovremeno, ova inspekcija kontroliše i kantonalne propise iz oblasti zaštite okoliša:
- Odluka o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16)
 - Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenja zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", 49/23 i 50/23)

Zakonom o prostornom uređenju ("Sl. novine Kantona Sarajevo", br. 24/17 i 1/18) propisano je da nadzor iz oblasti urbanizma i građenja na području Kantona Sarajevo obavljaju općinski, gradski i kantonalni urbanističko-građevinski inspektori, svaki u okviru svojih nadležnosti. Nadzori kantonalnog urbanističko-građevinskog inspektora spadaju u red najsloženijih inspeksijskih nadzora. Na složenost posebno utiče činjenica da se vrši nadzor nad procesima i dokumentima koje donose organi u čijem radu učestvuju timovi stručnjaka, različiti postupci nadzora nad donošenjem planske dokumentacije, koji su sami po sebi složeni, multidisciplinarni i dugoročni, zatim nadzori nad složenim postupcima odobravanja građenja, veličina objekata, obim nadzora i veliki broj učesnika u građenju koji su subjekti nadzora u postupku kontrole građenja, kao i subjekti nadzora koji pripadaju općinskim i kantonalnim organima uprave i upravnim organizacijama.

Urbanističko-građevinski inspektor Kantonalne uprave za inspeksijske poslove tokom obavljanja inspeksijskog nadzora u oblasti urbanizma i građenja vrši nadzor nad radom učesnika u prostornom planiranju odnosno nadzor nad izradom i provođenjem planskih dokumenta koje donosi Skupština Kantona Sarajevo, nadzor nad usaglašenošću urbanističke saglasnosti, odobrenja za građenje i upotrebne dozvole koju je donijelo resorno Ministarstvo, nadzor nad primjenom urbanističko-tehničkih građevinskih normativa i propisa (kao što su: pravilnici, standardi, naredbe o obaveznom atestiranju, uredbe, i slično), nadzor nad izgradnjom i korištenjem građevina i drugih zahvata u prostoru za koje je odobravanje za građenje donijelo

Ministarstvo, kvalitetom ugrađenih građevinskih materijala, etc... Pored toga, veoma važan i obiman segment nadzora ove inspekcije, u kojem se bilježi najveći broj prijava, predstavlja inspeksijski nadzor nad radom općinskih i gradskih urbanističko-građevinskih inspektora u provođenju propisa iz oblasti prostornog uređenja. Takođe, u cilju obezbjeđenja zakonitosti i harmonizacije postupanja u inspeksijskom nadzoru u ovoj oblasti, kantonalna urbanističko-građevinska inspekcije pruža pomoć općinskim inspekcijama u primjeni Zakona o prostornom uređenju i Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo.

U izvještajnom periodu vršen je redovan nadzor nad građenjem stambeno-poslovnih objekata i stambeno poslovnih kompleksa za koje je urbanističku saglasnost i odobrenje za građenje donijelo resorno Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo. S tim u vezi, napominjemo da je krajem 2023. godine došlo do aktiviranja 2 nova gradilišta. Gradilišta na kojima su ranije prekinuti radovi iz različitih razloga se, bez obzira na njihov trenutni status, periodično kontrolišu sa aspekta bezbjednosti i zaštite života i zdravlja ljudi kao i radi preveniranja eventualnih nepravilnosti do kojih bi moglo doći ukoliko nastavak radova ne bi bio prijavljen ovoj inspekciji.

Redovan nadzor najčešće obuhvata i najmanje jednogodišnji nadzor nad radom 9 općinskih urbanističko-građevinskih inspekcija koji ima elemente preventivnog nadzora sa nizom statističkih podataka. U postupku nadzora općinske inspekcije dostavljaju Izvještaj o radu za određeni izvještajni period (polugodišnji/godišnji) sa podacima o kadrovskoj potpunosti i materijalno tehničkim uslovima u kojima djeluju. Zbirni izvještaj općinskih inspekcija je jedinstven pokazatelj stanja u ovoj oblasti za područje Kantona i isti se po okončanju postupka dostavlja Ministarstvu. Tokom ranije provedenih kontrola utvrđeno je da još uvijek postoje općinske inspekcije koje nisu uvezane u jedinstveni registar novčanih kazni, niti je uspostavljeno izdavanje prekršajnih naloga. Posebna pažnja biće posvećena kontroli postupanja vezano za segment kontrole primjene represivnih mjera propisanih Zakonom o prostornom uređenju (krivična prijava, prekršajna prijava, prekršajni nalog), s obzirom da je u prethodnom periodu kod skoro svih općinskih inspekcija uočen izraziti nesrazmjer u broju izdatih rješenja o rušenju i poduzetih represivnih mjera koje su propisane zakonom. Ova inspekcija je do sada u više navrata na navedene okolnosti djelovala preventivno i pismeno upozoravala općinske inspekcije i nadležne općinske organe na naprijed navedeno i obavezu poštivanja zakonskih propisa.

Analiza inspeksijskih postupaka pokazuje da više od 95 % pokrenutih nadzora ove inspekcije tokom 2023. godine predstavljaju usmjereni nadzori koji se pokreću po službenoj dužnosti po dostavljenim prijavama građana-fizičkih lica, pravnih lica te po anonimnim predstavkama. Takođe, uočeno je da se Inspektoratu obraća sve veći broj stranaka zahtjevima za prvestepeni nadzor nad radovima ili procesima za koje je nadležna općinska inspekcija što ev. može govoriti o nepovjerenju u rad općinskih inspekcija odnosno u povjerenju u rad ovog organa.

Nadzor nad radom općinskih urbanističko-građevinskih inspektora, koji se pokreće povodom dostavljenih prijava, najčešće je vezan za sljedeće okolnosti:

- postupci koji se odnose na kontrolu bespravnog izvođenja radova na prostoru općine,
- kontrola radova na objektima koji se izvođe na osnovu odobrenja nadležnog općinskog organa a postoji opravdana sumnja ili je utvrđeno odstupanja od odobrene urbanističko- tehničke dokumentacije ili nastavak radova nakon obustave,
- kontrola donijetih rješenja o urbanističkoj saglasnosti, odobrenju za građenje i upotrebnoj dozvoli vezano za pretpostavljene ili utvrđene nepravilnosti u odnosu na usvojenu prostorno-plansku dokumentaciju.

Takođe, stranke se često žale da postupci općinskih urbanističko-građevinskih inspektora traju jako dugo te iz tog razloga nezadovoljni traže nadzor nad radom općinske inspekcije, a veoma često, podnosioci zahtjeva od ove inspekcije traže intervenciju za prinudno izvršenje rješenja

općinske inspekcije, iako je nadzor nad navedenim u nadležnosti kantonalne upravne inspekcije, s obzirom da se radi o kontroli rokova za postupanje odnosno o izvršnom postupku koji se vodi na osnovu Zakona o upravnom postupku ("Sl. novine FBiH", broj 2/98, 48/99 i 61/22). Zahtjevima se takođe traži rješavanje pitanja uzurpacije, korištenja i pretvaranja zemljišta, što u bitnom nije u našoj nadležnosti.

I tokom 2023. godine zahtjevima se sve češće traže inspeksijski nadzori nad izradom i provođenja planskih dokumenta koji se donose na nivou općine ili se zahtijeva kontrola usaglašenosti urbanističke saglasnosti, odobrenja za građenje i/ili upotrebne dozvole koje se donose u postupku odobravanja građenja u općinskim organima. Veoma često se zahtijeva nadzor nad radom općinske inspekcije vezano za nadzore nad objektima koji su u postupku legalizacije, nad objektima koji se nalaze u zaštićenim pojasevima, objektima čijom gradnjom se narušava privatnost, izgradnjom ograda, i sl. Nažalost, znatan dio prijava posljedica je neriješenih imovinsko-pravnih odnosa i narušenih međuljudskih i rodbinskih odnosa, što dodatno u svim segmentima otežava postupanje nadležne inspekcije.

Na osnovu dosadašnjeg iskustva, možemo konstatovati da svaka od općinskih inspekcija ima specifičnosti koje utiču na postupke inspeksijskog nadzora. Bespravna gradnja predstavlja najveći problem svih općinskih inspekcija i prioritet u njihovom postupanju. Poseban problem predstavlja bespravna gradnja i/ili odstupanje od urbanističko-tehničke dokumentacije u postupku odobravanja građenja i građenja u zaštićenim pojasevima i područjima (putni, aerodromski, vodozaštitni, urbani krajolik, etc) u čije rješavanje je potrebno uključiti i ostale inspekcije koje imaju isključivu nadležnost za nadzor u zaštićenim pojasevima ili područjima u cilju njihove zaštite (cestovna inspekcija, vodna inspekcija, inspekcija zaštite baštine, inspekcija zaštite prirode, FUZIP, etc.). Kantonalna urbanističko-građevinska inspekcija je u svim slučajevima kada je utvrdila određene nepravilnosti u radu općinskog inspektora, djelovala na odgovarajući način u skladu sa ovlaštenjima. Općinskim inspektorima je prije svega ukazano na utvrđene činjenice kao i na zakonske propise i obavezu provođenja istih, date su upute za dalje postupanje ili smo djelovali donošenjem upravnog akta. Međutim, unatoč naprijed navedenom, na osnovu dosadašnjeg iskustva, mišljenja smo da trenutni kapaciteti općinskih inspekcija nisu dovoljni da bi se vršio kvalitetan nadzor u skladu sa ovlaštenjima. Naime, priroda nadzora općinske inspekcije je takva da je pored bespravne gradnje koja je prioritet ali uglavnom i najjednostavnija za inspeksijski nadzor, neophodno veliku pažnju posvetiti nadzoru nad građenjem u smislu kontrole kvaliteta i poštivanja urbanističko-tehničkih uslova. Posebnu, u posljednje vrijeme, možda i najvažniju pažnju potrebno je posvetiti nadzoru nad upravnim aktima koje donosi nadležni općinski organ u postupku odobravanja građenja a čiju zakonitost isključivo nadzire općinska inspekcija. S tim u vezi podsjećamo da je Zakonom o prostornom uređenju propisano je da ukoliko stvarno nadležni općinski inspektor u vršenju inspeksijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon, odnosno u slučaju kada utvrdi da doneseno rješenje sadrži nepravilnosti koje su ovim zakonom predviđene kao razlog ništavosti, ima obavezu da obavijesti nadležni organ o postojanju razloga za proglašenje ništavosti. Istim zakonom je propisano da organ koji je donio rješenje koje je u suprotnosti sa zakonom i podzakonskim aktima ista oglašava ništavim, a u skladu sa odredbama propisa iz oblasti upravnog postupka. Obnovu postupka, pod zakonom propisanim uslovima, može tražiti stranka, odnosno organ koji je donio rješenje po službenoj dužnosti (247. stav.1. Zakona o upravnom postupku ("Sl. novine FBiH" 2/48, 48/99, 61/22). Takođe, sporna rješenja može po pravu nadzora poništiti ili ukinuti i drugostepeni organ u skladu sa čl. 261.st.1. istog zakona.

Pored naprijed navedenog kantonalni urbanističko-građevinski inspektor je tokom 2023. godine nadzirao i primjenu Plana inteventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti u Kantonu

Sarajevo, vezano za ograničenje ili zabranu izvođenja građevinskih radova u periodima proglašenih epizoda, za objekte za koje je odobrenje izdalo resorno Ministarstvo.

Nakon svega, podsjećamo da se i tokom 2023. godine nastavlja nepoštivanje Zakona o prostornom uređenju od strane općinskih službi za privredu vezano za odobravanje početka djelatnosti u prostorima koji se nalaze unutar objekata kolektivnog stanovanja za koje nije proveden postupak promjene namjene što je bila obaveza shodno odredbama Zakona o prostornom uređenju s obzirom da se u istima bitno mijenjaju ranije odobreni uslovi korištenja prostora. Činjenica da postoje Komisije za početak obavljanja ugostiteljske djelatnosti u praksi se nije pokazala kao dovoljan garant ispravnosti rada poslovnog prostora tako da se i dalje javlja niz problema koji se često reflektuju u oblasti nadzora inspekcije zaštite okoliša i inspekcije zaštite kulturne baštine ukoliko se isto dešava na objektima pod zaštitom. Takođe, kontinuiran problem predstavlja upotreba bespravno izgrađenih objekata ili objekata koji su u postupku legalizacije, objekata koji su promijenili namjenu ili uveli nove instalacije a da ne posjeduju upotrebnu dozvolu odnosno objekata na kojima nije izvršen tehnički prijem izvedenih radova. Takođe, veliki dio problema uzrokovan je i nedostatkom prostorno-planske dokumentacije. Takođe, smatramo da se posebna pažnja treba posvetiti problematici priključaka bespravnih objekata na komunalnu infrastrukturu, a kao važan segment borbe protiv bespravne gradnje odnosno obaveze poštivanja postojeće zakonske legislative iz oblasti urbanizma i gradnje.

Pored naprijed navedenog, tokom izvještajnog perioda utvrđeno je sljedeće:

- izvršeno 47 timskih nadzora;
- proslijedeno 125 zahtjeva na dalji postupak i nadležnost;
- prisustvo na 2 edukacije.

Na osnovu analize postignutih rezultata prema Planu i poređenja sa 2022. godinom, utvrđeno da je 2023. godine došlo do znatnog povećanja broja nadzora. Ostvarene rezultate rada moguće je ispravno valorizovati kao izuzetan angažman inspektora uvažavajući okolnosti koje su obilježile rad ove inspekcije kako tokom 2023. godine tako i tokom 2022. godine, vezano za broj inspektora koji su vršili nadzore:

- Podkapacitiranost uzrokovana nedovoljnim brojem inspektora prema sistematizaciji, i nemogućnost prijema novih inspektora (popunjenost ove inspekcije iznosi 25%) što bitno utiče na nemogućnost vršenja planiranih redovnih nadzora. S tim u vezi je i činjenica da tokom dugog odsustva inspektora u 2022. godini nije bilo mogućnosti adekvatne zamjene što je pored svega dovelo do preopterećenosti inspektora po povratku sa bolovanja.

3.2. Inspekcija u stambenoj oblasti

Poslove nadzora u ovoj oblasti od 24.05.2023. godine obavljalo 4 inspektora.

Inspektor u stambenoj oblasti vrši nadzor nad primjenom sljedećih kantonalnih propisa (zakonskih i podzakonskih akata) iz oblasti kojom nadzoruje: —

- Zakon o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade ("Sl. novine KS", broj: 19/17 i 17/18)
- Podzakonski akti ("Sl. novine Kantona Sarajevo", broj 30/17 i 17/18);
- Pravilnik o uvjetima za obavljanje poslova upravnika
- Pravilnik o određivanju prinudnog predstavnika etažnih vlasnika
- Uputstvo o preuzimanju zajedničkih dijelova zgrade na upravljanje i načinu promjene upravn.

- Uputstvo o sadržaju obrasca "Godišnji izvještaj o radu upravnika"
- Uputstvo o sadržaju obrasca "Evidencija zgrada, stanova, sam.prostorija i etažnih vlasnika"
- Uputstvo o zapisniku o odlučivanju etažnih vlasnika
- Upute za popunjavanje zapisnika na obrascu ZS-1
- Upute za popunjavanje zapisnika na obrascu ZS-2
- Instrukcije o načinu prijave i otklanjanju kvara.

Podaci iz evidencije resornog Ministarstva o broju zgrada, broju predstavnika etažnih vlasnika te broju upravnika, sami po sebi govore o složenosti ove oblasti i velikom broju subjekata nadzora. Radi boljeg razumijevanja složenosti ove oblasti ističemo da nadležni inspektori nadziru održavanje preko 4.500 ulaza u Kantonu Sarajevo, kojim trenutno upravlja 10 upravnika i preko 2.000 predstavnika etažnih vlasnika. Pored naprijed navedenih, inspeksijskim nadzorima obuhvaćeni su i svi etažni vlasnici čiji objekti se nalaze pod upraviteljstvom.

Kao posebna problematika javlja se činjenica da etažni vlasnici, koristeći pogodnosti prijavljivanja i zahtjevanja inspeksijskih nadzora, vrše prijave kvarova putem KUIP ne poštujući odredbe Zakona o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade, pa preskaču PEV i prijave dostavljaju direktno ovoj inspekciji čime se ista bespotrebno opterećuje i dovodi u ulogu servisa upravnika.

Inspektori u stambenoj oblasti konstantno zaprimaju veliki broj zahtjeva za inspeksijski nadzor uključujući i zahtjeve resornog Ministarstva, te zastupnička pitanja.

Veoma često inspektori uzimaju učešće u Timu KUIP kada na rješavanju određenih problema zajednički rade srodne inspekcije. Uglavnom se radi o saradnji sa komunalnim i sanitarnim inspektorima. Inspektori redovno primaju stranke, a upute strankama se daju pismeno, mailom ili telefonom. Redovni nadzori se vrše po zahtjevu Ministarstva. Usmjereni nadzori vrše se po zahtjevima stranaka, a inspektori određuju prioritet u postupanju. Najmanje jednom godišnje nakon što Ministarstvo izvrši godišnje kontrole u ovoj oblasti inspektori pokreću postupke radi utvrđenih nepravilnosti. U cilju prevazilaženja uočenih nedostataka u zakonskoj regulativi i poboljšanja stanja, održavani su redovni kontakti sa Ministarstvom te dogovoren način postupanja.

Najveći broj nadzora ove inspekcije u izvještajnom periodu vezan je za oštećenja objekta izazvana procurenje atmosferilija odnosno kvarove na unutrašnjim VIK instalacijama, atmosferilija, kontrolu i pregled liftova, stanje PP zaštite odnosno opreme (PP aparata i gromobranske instalacije), izradu i dostavu plana i izvještaja, zaključivanje Ugovora o osiguranju na osnovu odluke EV i ugovora o pozajmici, poziv na godišnji skup EV, postupak postavljanja reklama na fasadi zgrade, usklađivanje ugovora, etc..

Zakonom o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade ("Službene novine Kantona Sarajevo br. 19/17 i 17/18) nisu razgraničene nadležnosti MKPIPUGZO i inspekcije u stambenoj oblasti, kao ni drugih inspekcija, a posebno inspektorata za zaštitu od požara. Naredbom o sigurnosti liftova ("Službeni glasnik BiH" 99/12) nisu jasno propisani organi nadležni za vršenje nadzora nad primjenom iste, te se kroz nadzor nad primjenom Zakona o upravljanju zajedničkim dijelovima zgrade traže se nadzori i nad propisima koji uređuju oblast PP zaštite, tako i Naredbe o sigurnosti liftova. Zakonom o upravljanju zajedničkim dijelovima je propisana obaveza PEV-a da postavlja na vidnom mjestu u zgradi, godišnje prijedloge planova i izvještaje, kao i kvartalne izvještaje, međutim u praksi se dešava da se isti skidaju, a nije propisan način vođenja evidencije ili drugi vid dokazivanja izvršavanja obaveza PEV-a, te se inspeksijski nadzori provode na osnovu izjava

tokom postupka, a što predstavlja problem prilikom provođenja inspekcijskih nadzora i utvrđivanja činjeničnog stanja. Znatni problemi se dešavaju prilikom utvrđivanja vjerodostojnosti podataka na zapisniku o odlučivanju etažnih vlasnika (ZS-1 i ZS-2) posebno vezano za činjenicu da u znatnom broju zahtjeva potpise etažnih vlasnika ne prikupljaju lica koja su navedena na zapisniku ili je to samo jedno lice, najčešće PEV, pored toga Ministarstvo ne raspolaže ažurnom evidencijom etažnih vlasnika, kao ni upravnici, te je veoma teško utvrđivati stvarno činjenično stanje, te ovakvi zahtjevi, iziskuju saslušanje znatnog broja etažnih vlasnika i lica koja su prikupljala potpise. Poseban problem vezano za zapisnike predstavljaju navodi da su potpisi pojedinih etažnih vlasnika krivotvoreni, a inspektori nemaju ovlaštenja u skladu sa članom 22. Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo za utvrđivanje eventualnog krivotvorenja potpisa, odnosno dokumenta u konkretnim slučajevima Zapisnika o odlučivanju etažnih vlasnika, te se u tom slučaju podnosioci upućuju na nadležno tužilaštvo. Pored toga Zakonom nije propisano u kom periodu se može izjaviti žalba na Mišljenje MKPIPUGZO vezano za odluke etažnih vlasnika prilikom promjene PEV-a i upravnika, kao ni lica koja su aktivno legitimisana za podnošenje prigovora, tako da se zna dešavati da se traži utvrđivanje vjerodostojnosti podataka na zapisniku po proteku i nekoliko godina od donošenja Mišljenja Ministarstva.

Pored toga, podsjećamo na neophodnost uređenja oblasti kojom se propisuje kućni red i mir u stambenim zgradama. Naime, zahtjevi koji su prosljeđivani drugim organima u najvećem broju se odnose na Odluku o kućnom redu u stambenim zgradama ("Službene novine Kantona Sarajevo" br. 17/08) i dostavljani su gradskom komunalnom inspektoratu na nadležno postupnje u skladu sa članom 30. Zakona o inspekcijama i članom 65. stav 4. ZUP-a. Međutim, iako je predmetna Odluka na snazi, gradski komunalni inspektori vraćaju predmete, uz obrazloženje da je Stupanjem na snagu Zakona o stvarnim pravima predmetna Odluka stavljena van snage. Ne želeći dalje polemizirati o ovome, ovaj Inspektorat će u narednom periodu zatražiti mišljenje/tumačenje nadležnih organa odnosno inicirati donošenje nove Odluke. Razlozi za ovo su veoma jasni: ne može se desiti da etažni vlasnici sami uređuju navedenu oblast. Zakonskim propisom mora biti uređen minimum neophodan za zadržavanje standarda življenja u urbanim sredinama i objektima kolektivnog stanovanja.

U 2023. godini planirano je da se izvrši 660 nadzora.

Tokom 2023. godine izvršeno je ukupno 811 nadzora. Broj ukupno izvršenih nadzora (811) u odnosu na broj planiranih (660) je veći za 151, tako da **index** ispunjenja plana iznosi **1,22**.

U naprijed navedenim inspekcijskim nadzorima, poduzete su sljedeće upravne mjere: Donijeto je ukupno 13 upravnih akata, i to 3 rješenja, 4 rješenja upozorenja i 6 zaključaka. Kontrola izvršenja rješenja se odvija u kontinuitetu. 2 rješenja nisu izvršena. Na izdata rješenja uložena je 1 žalba. Žalba je riješena (odbijen zahtjev). U izvještajnom periodu za utvrđene nepravilnosti izdata su 22 prekršajna naloga u ukupnom iznosu 21.460KM.

Komparativna analiza sa 2022. godinom pokazuje sljedeće:

Tokom 2023.godine provedeno je 811 nadzora, što je u odnosu na 729 nadzora iz 2021. godine više za 82 nadzora, a uporedni index iznosi 1,10

Poređenje sa 2022. godinom vezano za izdate upravne akte pokazuje sljedeće:

Tokom 2023. godine izdato je 13 upravnih akata, a 2022. godine izdat je 21 upravni akt, a uporedni index iznosi 0,62.

Tokom 2023. godine izdata su 22 PN u iznosu 21.460KM, a 2022. godine izdata su 24 PN u iznosu 13.050 KM. To je manje za 2 PN (indeks realizacije 0,92) i više za 8.410 KM (indeks realizacije 1,64).

Pored naprijed navedenog, tokom izvještajnog perioda utvrđeno je sljedeće:

- izvršeno 10 timskih nadzora;
- proslijeđeno 60 zahtjeva na dalji postupak i nadležnost;
- prisustvo na 2 edukacije.

Na osnovu iskazanih procenata izvršenja aktivnosti može se zaključiti da su kantonalni inspektori u stambenoj oblasti unatoč nizu otežavajućih okolnosti, ispunili u svemu povjerene zadatke i dužnosti, a planirane inspeksijske nadzore realizovali sa indeksom ispunjenja 1,22 odnosno 1,29. Za ostvarene rezultate isključivo je zaslužan izuzetan i pojačan angažman postojećih inspektora kojim se pokušao nadomjestiti nedostatak inspektora po raznim osnovama.

3.3. Ekološka inspekcija

Poslove nadzora u ovoj oblasti obavljaju 2 inspektora. Sistematizacijom su predviđena 4 mjesta. Popunjenost iznosi 50%.

Uslovi organizacije rada u 2023. godini: ukupno odsutno po osnovu bolovanja 73 dana ili 14%

Inspektori zaštite okoliša u skladu sa nadležnostima vrši nadzor nad primjenom sljedećih federalnih i kantonalnih propisa:

- Zakon o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", broj 15/21)
- Uredba o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš ("Službene novine FBiH", broj 51/21)
- Uredba kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu ("Službene novine FBiH", broj 51/21)
- Pravilnik o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera ("Službene novine FBiH", broj 51/21)
- Pravilnik o sadržaju studije uticaja na okoliša ("Službene novine FBiH", broj 63/21)
- Pravilnik o registrima postrojenja i zagađivanjima ("Službene novine FBiH", broj 82/07)
- Pravilnik o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 8/11)
- Zakon o zaštiti zraka ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 4/10)
- Odluka o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 23/16)
- Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenja zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 49/23 i 50/23)
- Pravilnik o monitoringu kvalitete zraka ("Službene novine FBiH", br. 12/05 i 9/16)
- Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak ("Službene novine FBiH", br. 9/14 i 97/17)
- Pravilnik o emisiji isparljivih organskih jedinjenja ("Službene novine FBiH", broj 12/05)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje ("Službene novine FBiH", br. 3/13 i 92/17)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak ("Službene novine FBiH", broj 12/05)
- Pravilnik o uvjetima mjerenja i kontrole sadržaja sumpora u gorivu ("Službene novine FBiH", broj 6/08)
- Pravilnik o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvalitete zraka ("Službene novine FBiH", br. 1/12, 50/19)

i 3/21)

- Zakon o zaštiti od buke ("Službene novine FBiH", broj 110/12)
- Zakon o zaštiti od buke ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16)
- Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", br. 33/03,72/09 i 92/17)
- Pravilnik o kategorijama otpada sa listama ("Službene novine FBiH", br. 9/05)
- Uredba o proizvodima koji poslije upotreba postaju posebna kategorija otpada i kriterijima za obračun i način plaćanja naknada ("Službene novine FBiH", broj 51/21)
- Uredba o selektivnom prikupljanju, pakovanju i o kategorijama otpada sa listama ("Službene novine FBiH", broj 9/05)
- Pravilnik o građevinskom otpadu ("Službene novine FBiH", broj 93/19)
- Pravilnik o upravljanju otpadom iz proizvodnje titan dioksida ("Službene novine FBiH", broj 20/21)
- Pravilnik o upravljanju otpadnim gumama ("Službene novine FBiH", broj 94/21)
- Pravilnik o upravljanju otpadnim vozilima ("Službene novine FBiH", broj 94/21)
- Pravilnik o postupanju sa uređajima i otpadom koji sadrže poliklor.jod. ("Službene novine FBiH" broj 94/21)
- Pravilnik o upravljanju otpadnim baterijama i akumulatorima ("Službene novine FBiH", broj 94/21)
- Pravilnik o upravljanju otpadnim uljima ("Službene novine FBiH", broj 94/21)
- Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda ("Službene novine FBiH", br. 87/12, 107/14,8/16,79/16 i 12/18)
- Pravilnik koji određuje postupanje sa opasnim otpadom koji se ne nalazi na listi otpada ili čiji je sadržaj nepoznat ("Službene novine FBiH", broj 9/05)
- Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom ("Službene novine FBiH", br. 88/11,28/13,8/16,54/16103/16,84/17,85/20)
- Pravilnik o životinjskom otpadu i drugim neopasnim materijalima prirodnog porijekla koji se mogu koristiti u poljoprivredne svrhe ("Službene novine FBiH", broj 8/08)
- Zakon o prikupljanju, proizvodnji i prometu sekundarnih sirovina i otpadnih materijala ("Službene novine FBiH", broj 35/98)
- Uredba o načinu prikupljanja, odlaganja, razvrstavanja i obavljanja otkupa sekundarnih sirovina i otpadnog materijala ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 16/02)
- Uredba o obavezi dostavljanja godišnjeg izvještaja o ispunjenju uvjeta iz dozvole za upravljanje otpadom ("Službene novine FBiH", broj 31/06)
- Uredba o naknadama za plastične kese tregerice ("Službene novine FBiH", broj 9/14)

U 2023. godini inspektori zaštite okoliša vršili su redovne, usmjerene, preventivne i kontrolne nadzore nad sprovođenjem propisa iz oblasti zaštite okoliša, zaštite zraka, zaštite od buke i upravljanja otpadom. Inspektori učestvuju u radu EU programa - Radna grupa za životnu sredinu/okoliš. Poglavlje 27. Glavni inspektor učestvuje kao imenovani predstavnik po funkciji.

Redovan nadzor tokom 2023. godine vršen je u skladu sa ovlaštenjima u oblasti primjene zakona i podzakonskih akata, pri čemu su prioritet nadzori iz oblasti zaštite zraka. Međutim, nadzori su bitno reducirani u odnosu na plan sa aspekta redovnih nadzora zbog podkapacitiranosti inspekcije. Tokom 2023. godine pokrenut je veliki broj usmjerenih nadzora na osnovu dostavljenih prijava, a isti su vršeni su po zahtjevu stranaka i uglavnom su se odnosili na okolnosti kontrole primjene zakona o zaštiti zraka, zakona o zaštiti od buke, a dio i na kontrole upravljanja otpadom.

Izvršeni nadzori iz oblasti zaštite zraka uglavnom su vezani za kontrolu obaveznog godišnjeg monitoringa emisija u zrak, a vršeni su povodom prijava koje se odnose na emisije iz ugostiteljskih objekata, emisije iz postrojenja za proizvodnju toplotne energije i postrojenja za

tehnološke procese, loženje vatre na otvorenom, etc....

Pored toga, veliki broj nadzora pokreće se povodom prijave koje se odnose na buku: buku od rashladnih uređaja, buku od rada na vanjskom prostoru uključujući gradilišta, buku od manifestacija na otvorenom, buku od muzike sa uređaja za reprodukciju zvuka unutar ugostiteljskih objekata ili na buku od muzike uživo. Građani su prijavljivali i buku unutar stambenih zgrada, iako ista nije u nadležnosti ove inspekcije. Takođe, zaprimane su i primjedbe na glasnoću czana ili zvona sa vjerskih objekata. Predmeti inspeksijskih nadzora su i mirisi i buka koje emituju pekare, buregdžinice, fast-food objekti, nargile, ali i objekti uslužne djelatnosti kao što se autolakirnice i sl. Problem povećanog intenziteta buke i neugodnih mirisa, pojačano se javlja dolaskom proljeća i toplijeg vremena, s tim što pojam "neugodnih" mirisa, nije dovoljno definisan postojećim propisima niti postoje granične vrijednosti u odnosu na koje se može vršiti monitoring. Za priličan broj prijava zaprimljenih u ovoj inspekciji, inspektor nije mogao odrediti u čijoj su nadležnosti (npr. mirisi iz kuhinje iz susjednog stana u stambenoj zgradi i sl.) a takođe se zaprimaju NN prijave koje se odnose na NN subjekta te je nemoguće izvršiti inspeksijski nadzor. Za određeni broj prijava utvrđeno je da rješavanje istih nije obuhvaćeno zakonskom regulativom odnosno da su postupanja u nadležnosti drugih organa pa su takve proslijedene na dalje postupanje stvarno nadležnim organima.

Poučeni iskustvom ranijih godina kada je Kanton Sarajevo bio izložen enormnom zagađenju zraka u zimskom periodu, ovaj Inspektorat je znatan dio aktivnosti tokom 2023. godine usmjerio ka preventivnom djelovanju vezano za zaštitu zraka. Inspeksijski nadzori nad primjenom Plana i Odluke se vrše kako je propisano: tokom cijele godine kao redovni i usmjereni odnosno kao preventivni, kontinuirani i tokom proglašenja epizoda prekomjerne zagađenosti zraka "UPOZORENJE" i "Uzbuna". Ove sezone, epizode su relativno kasno proglašene trajale su kratko: prva epizoda Upozorenje je proglašena 10.12. trajala do 13.12.2023. godine. Sljedeća epizoda Upozorenje je proglašena 18.12. a zatim je 20.12. proglašena Uzbuna, a obje su ukinute 22.12.2023. godine. Kontrole inspekcije zaštite okoliša su vršene prema Listi koje je objavljena na stranici resornog Ministarstva. Kod subjekata kontrole je na osnovu utvrđenog stanja naredeno vršenje monitoringa kako bi se provjerile emisije u zrak. Rezultati monitoringa nisu pokazali povećane vrijednosti polutanata. Posebno napominjemo da ova inspekcija ni tokom 2023. godine, kao ni ranijih godina, nije zaprimila nijedan negativan izvještaj o izvršenom monitoringu uključujući i postrojenja koja se nalaze na Listi Ministarstva.

U zimskom periodu, Inspektorat zaprima i veliki broj prijava kojima se traži kontrola kućnih ložišta. Uglavnom, sumnja se stavlja na korištenje nekvalitetnog uglja, loženje raznih materija, neispravne i neodržavane dimovodne kanale. Iako je poznato da ova problematika kućnih ložišta shodno postojećoj regulativi nije u nadležnosti KUIP odnosno kantonalne inspekcije zaštite okoliša, apelujemo na sve nadležne organe da u cilju zaštite zdravlja građana i kvalitete življenja poduzimaju sve mjere koje su im na raspolaganju kako bi se omogućilo korištenje povoljnijih energenata.

Kao poseban segment u oblasti zaštite okoliša potrebno je izdvojiti upravljanje otpadom. Tokom izvještajnog perioda ova inspekcija je u vrhu prioriteta imala i redovne kontrole vezane za odlaganje otpada iz proizvodnih procesa i odlaganje građevinskog otpada. U tom smislu, identifikovani su problemi vezano za tretman navednog otpada i nepostojanje lokacije za odlaganje zemlje iz iskopa i građevinskog otpada na području Kantona Sarajevo. Veliki problem predstavlja i postojanje velikog broja divljih deponija, deponija koje se prave oko napuštenih objekata te formiranje deponija na privatnom zemljištu, a sve može biti ili jeste povezano sa nelagalnim odlaganjem građevinskog ili proizvodnog otpada, odnosno nepostojanjem lokacije za legalno odlaganje istog. Kao problem je identifikovan i otpad iz proizvodnje pločastog namještaja ukoliko je riječ o opasnim otpadu zato što na području FBiH ne postoji firma koja je registrovana za zbrinjavanje ove vrste otpada pa isti većinom završava u privatnim ložištima.

I tokom 2023. godine u ovoj oblasti i dalje je aktuelan problem uzrokovan odobravanjem građenja ili namjene prostora odnosno promjene namjene prostora bez preciziranja uslova zaštite okoliša koje je potrebno ispuniti za konkretan objekat ili djelatnost, kao i bez provjere ispunjavanja propisima određenih uslova prije donošenja odobrenja za obavljanje neke djelatnosti, posebno u kontekstu namjene prostora, a prema karti namjene. Najveći problem predstavlja odobravanje ugostiljskih i sličnih sadržaja (kafana, restoran, picerija, etc...) , a posebno odobravanje obavljanje pekarske i slične djelatnosti (buregdžinica, čevabdžinica, fast-food i sl.) u poslovnom prostoru stambeno-poslovnih zgrada koje su projektovane za opću namjenu (trgovina, kancelarije i sl.), a da prije izdavanja odobrenja za obavljanje konkretne djelatnosti nije izvršena prehodna provjera ispunjavanja uslova određenih posebnim zakonima (toplotna izolacija, zvučna izolacija, odvodnja toplote i mirisa) odnosno nije izvršena promjena namjene shodno odredbama Zakona o prostornom uređenju iako u je cilju obavljanja posebne djelatnosti potrebno ispuniti određene minimalno tehničke i sanitarne uslove, odnosno izvršiti rekonstrukciju prostora i/ili uvođenje novih instalacija čime se bitno mijenjaju uslovi korištenja postojećeg prostora. Takvo postupanje rezultira velikim nezadovoljstvom stanara radi neadekvatne odvodnje mirisa i povećane buke koju proizvode novi uređaji ,, uređaji za klimu-ventilaciju, odnosno uređaji za reprodukciju muzike. Iz tog razloga se dešava da inspekcija zaštite okoliša, umjesto da vrši nadzor nad stvarnim zagađivačima i velikim objektima (industrijska postrojenja , proizvodnja, etc), rješava probleme koji su mogli i trebali biti riješeni u prethodnom postupku, a stranke korisnici prostora se dovođe u situaciju pravne nesigurnosti. Za rješavanje navedenog problema potrebno je sistemsko djelovanje.

Tokom 2023. godine se kao posljedica stupanja na snagu novog Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", 15/21) pojavio veliki broj problema vezanih za utvrđivanje dalje nadležnosti inspeksijskog nadzora nad objektima za koje je ranije Federacija davala okolinsku dozvolu i nadzirala isto putem FUZIP-e , a sada su spuštene na kantonalni nivo ili je prestala zakonska obaveza za izdavanje iste pa se segment zaštite okoliša tretira kroz propisivanje urbanističko tehničkih uslova u postupku odobravanja građenja, a zakon se nije decido odredio vezano za nadležnosti nego je čak uveo određene dileme uvođenjem novih pojmova. U cilju prevazilaženja nastalih problema vezano za primjenu ovog krovnog zakona očekujemo dalje postupanje Federalnog ministarstva okoliša i turizma. Ovo bi svakako morao biti prioritet zato što je većina nadzora koji su bili u nadležnosti Federalne inspekcije, prešla na kantonalnu inspekciju zaštite okoliša koja bi sada, ako se drugačije ne riješi, trebala da vrši nadzore iz prijašnje federalne nadležnosti, kantonalne nadležnosti kao i veliki broj nadzora koje bi, prema mjesnoj nadležnosti trebala vršiti općinska inspekcija.

U 2023. godini planirano je da se izvrši 440 nadzora. Tokom 2023 godine izvršeno je ukupno 593 nadzora. Broj ukupno izvršenih nadzora (593) u odnosu na broj planiranih (440) je veći za 153 tako da **index ispunjenja plana iznosi 1,6**. U naprijed navedenim inspeksijskim nadzorima, poduzete su sljedeće upravne mjere: Donijeto je ukupno 36 upravnih akata, i to 30 rješenja, 2 rješenja upozorenja i 4 zaključka. Kontrola izvršenja rješenja se odvija u kontinuitetu: 26 rješenja je izvršeno, 5 rješenja nije izvršeno, a 5 izvršenja rješenja je u toku . Za neizvršeno rješenje subjektu nadzora izdat je prekršajni nalog shodno procesnom zakonu. Na izdata rješenja uložene je 13 žalbi. Sve žalbe su riješene . Pokrenuto je 6 upravnih sporova, a 2 su okončana odlukom suda.

U izvještajnom periodu za utvrđene nepravilnosti izdato je **11 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu 14.500KM**.

Poređenje sa 2022. godinom pokazuje sljedeće:

Tokom 2023. godine provedena su 593 nadzora, što je u odnosu na 372 nadzora iz 2022. godine povećanje za 221, a uporedni index iznosi 1,6.

Tokom 2023. godine izdato je su 36 upravna akata, a 2022. godine izdata su 32 upravna akta, uporedni index iznosi 1,13

Takođe, tokom 2023. godine povećan je broj izdatih PN i izrečenih novčanih kazni u odnosu na 2022. godinu. 2023. izdato je 11 PN u iznosu 14.500KM, a 2022. godine izdata su 3 PN u iznosu 4.300 KM. To je više za 8PN (indeks 3,7) i iznos od 10.200 KM (indeks realizacije 3,40).

Pored naprijed navedenog, tokom izvještajnog perioda utvrđeno je sljedeće:

- izvršeno 38 timskih nadzora;
- proslijeđeno preko 100 zahtjeva na dalji postupak i nadležnost;
- prisustvo na 10 edukacija.

Na osnovu iskazanih procenata izvršenja aktivnosti može se zaključiti da su inspektori unatoč niza otežavajućih okolnosti, ispunila u svemu povjerene zadatke i dužnosti i planirane inspeksijske nadzore realizovala sa indeksom ispunjenja 1,6.

4. INSPEKTORAT KOMUNALNE INSPEKCIJE, ZAŠTITE PRIRODE, ZAŠTITE DOBARA BAŠTINE I INSPEKCIJE ZA SPORT

Inspektorat komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport je organizovan da vrši inspeksijski nadzor nad primjenom kantonalnih i federalnih materijalnih i procesnih zakona u sljedećih 4 oblasti:

- **oblast komunalnih djelatnosti – kantonalni komunalni inspektori,**
- **oblast zaštite prirode – kantonalni inspektor zaštite prirode,**
- **oblast zaštite dobara baštine – kantonalni inspektor za zaštitu dobara baštine,**
- **oblast sporta – kantonalni inspektor za sport.**

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo u Inspektoratu komunalne inspekcije, zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspekcije za sport sistematizovano je jedno radno mjesto glavnog inspektora, šest radnih mjesta kantonalnog komunalnog inspektora i po jedno radno mjesto kantonalnog inspektora zaštite prirode, zaštite dobara baštine i inspektora za sport, dok je trenutna popunjenost Inspektorata pet izvršilaca – dva kantonalna komunalna inspektora i po jedno radno mjesto inspektora prethodno navedeno.

Tokom 2023. godine u ovom Inspektoratu je radilo 5 kantonalnih inspektora što je 55,55% manje od sistematizovanog broja, odnosno 50,00% manje od ukupnog broja sistematizovanih radnih mjesta (10) obzirom da je radno mjesto Glavnog inspektora upražnjeno.

4.1. Komunalna inspekcija

vrši nadzor nad primjenom sljedećih zakona:

-Zakon o komunalnim djelatnostima (Službene novine KS^{14/16;43/16;10/17 i 19/17, 20/18 i 22/19})

- Zakon o komunalnoj čistoći ("Službene novine KS" 14/16; 43/16; 10/17 i 19/17, 20/18 i 22/19)
- Zakon o obavezama i ovlaštenjima kontrolora operatera javnog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", 37/14)
- Odluka o uslovima i načinu prokopavanja javnih površina na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", 2/10, 22/05, 30/08)
- Odluka o uređivanju i održavanju gradskih grobalja ("Sl. novine Grada Sarajeva", br. 27/84)
- Uredba o opštim uslovima za snadbijevanje vodom za piće, obradu i odvođenje otpadnih i atmosferskih voda ("Službene novine Kantona Sarajevo", 22/16)
- Uredba o snadbijevanju prirodnim gasom Kantona Sarajevo ("Službene novine K.S", 22/16)
- Uredba o održavanju javne rasvjete ("Službene novine Kantona Sarajevo", 22/16)
- Uredba o uređivanju i održavanju zelenih i rekreativnih površina u KS ("Sl. novine KS", 22/16)
- Uredba o opšt. uslovima za proizvodnju i korištenje topl.energije ("Službene novine KS", 22/16).

Inspeksijski nadzor *u oblasti komunalnih djelatnosti* na području Kantona vrše kantonalni, gradski i općinski komunalni inspektori. Kantonalnim inspektorima u radu pomažu komunalni redari KJKP "Rad" i KJKP "Park". Nadzori ove inspekcije su vršeni kao redovni, usmjereni i preventivni. Redovan nadzor tokom 2023. godine vršen je u oblasti komunalnih djelatnosti čije obavljanje obezbjeđuje Kanton, u prvom redu nadzor nad komunalnim djelatnostima i nadzor nad komunalnom čistoćom. Ovaj nadzor obuhvata postupanje po službenim zabilješkama i zapisnicima komunalnih redara KJKP "Rad" i KJKP "Park" koji se redovno dostavljaju ovoj inspekciji na dalje postupanje. Disproporcija u broju redara i inspektora već godinama predstavlja problem u radu ove inspekcije sa kojim su svi upoznati, a čije se rješenje nazire u najavljenom formiranju komunalne policije na nivou Kantona. Usmjereni inspeksijski nadzori odnosili su se na zahtjeve za sanaciju kvarova na vodovodnim i kanizacionim instalacijama, te na manipulacijama na unutrašnjim instalacijama grijanja, a zahtjevi ove vrste su u stalnom porastu i dijelom su uzrokovani neblagovremenom sanacijom već evidentiranih kvarova od strane nadležnih službi KJKP ViK. Takođe, u prethodnom periodu inspekcija je postupala i po prijavama vezanim za održavanje javne rasvjete. Najveći broj prijava odnosi se na segment komunalne čistoće kojem je posvećena velika pažnja. Predmeti u kojima se prijavljuju problemi vezani za Zakon o komunalnoj čistoći su prioritet u rješavanju.

Poslove kantonalnog komunalnog inspektora, tokom 2023. godine su obavljala 2 inspektora i 3 po ovlaštenju direktora.

Tokom 2023. godine izvršen je ukupno 2.397 inspeksijski nadzor, od čega 1.007 redovnih, 1.379 usmjerenih i 11 kontrolnih nadzora. U istom periodu donijeto je 21 upravnih akata i to : 21 rješenja od čega 18 rješenja o upozorenju, 3 rješenja o naređenju. Izvršeno je jedno rješenje o naređenju, nije bilo uložених žalbi niti pokrenutih upravnih sporova. Tokom izvještajnog perioda inspektori su izdali su ukupno 366 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 47.220 KM.

Tokom 2022. godine izvršen je ukupno 1448 inspeksijski nadzor, od čega 277 redovnih, 1.171 usmjerenih. U istom periodu donijeto je 35 upravnih akata i to: 35 rješenja od čega 26 rješenja o upozorenju, 9 rješenja o naređenju. Izvršeno je 9 rješenja o naređenju, nije bilo uložених žalbi niti pokrenutih upravnih sporova. Tokom izvještajnog perioda inspektori su izdali su ukupno 77 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 20.400 KM.

Poređenje 2023. godine sa 2022. godinom pokazuje sljedeće:

Utvrđuje se uvećanje nadzora u 2023. godini, pa je indeks realizacije veći. Poređenjem broja i iznosa izdatih PN u 2023. godini sa 2022. godinom utvrđuje se veći indeks realizacije. Poređenje broja izdatih rješenja upravnih akata tokom 2023. sa brojem iz 2022. utvrđuje se smanjenje indeksa.

4.2. Inspekcija za zaštitu prirode

vrši nadzor nad primjenom sljedećih zakona:

- Zakon o zaštiti prirode ('Službene novine FBiH', 66/13)
- Zakon o proglašenju šireg područja Vodopada "Skakavac" Spomenikom prirode ('Službene novine Kantona Sarajevo', 11/10)
- Zakon o proglašenju Spomenika prirode "Vrelo Bosne" ('Službene novine Kantona Sarajevo', 6/10-Prečišćeni tekst)
- Zakon o proglašenju zaštićenog pejzaža "Bijambare" ('Službene novine K.S.', 6/10)
- Zakon o proglašenju Zaštićenog pejzaža "Trebević" ('Službene novine KS', 15/14)
- Pravilnik o sadržaju i načinu izrade Plana upravljanja zaštićenim područjima ('Službene novine FBiH', 65/06).

Inspeksijski nadzor *u oblasti zaštite prirode* obuhvata prije svega redovnu kontrolu svih zaštićenih područja na području Kantona Sarajevo kojima upravlja KJU za zaštićena prirodna područja, a to su: Vrelo Bosne, Bijambare, Skakavac, Trebević i Bentbaša. Nadzor nad radom KJUJP obuhvata kontrole planova upravljanja, kontrolu programa rada i promocije zaštićenih područja. Ovaj nadzor obuhvata i oblast sanitarne sječe te poduzimanje mjera vezano za kontrolu prisustva invazivnih biljnih vrsta na ZP nelegalnu sječu šume unutar zaštićenih područja. Pored toga, vršeni su i nadzori upotrebe motornih sanki u prirodi- lokalitet Igman, Bjelašnica, Trebević. U cilju očuvanja prirodnih staništa vršena je kontrola paljenja otpada i očuvanje prirode u smislu kontrole općih uslova, kontrole poljoprivrednih djelatnosti. Takođe, vršene su i kontrole odvodnje otpadnih voda na ZP Trebević. Naglasak u inspeksijskim nadzorima je prije svega stavljen na upoznavanje subjekata nadzora sa zakonskim obavezama odnosno na preventivno djelovanje u skladu sa Zakonom o inspekcijama. Ovaj način se pokazao veoma učinkovit i prihvatljiv za subjekte nadzora koji su u hitnim stvarima u svemu pokazali visok stepen odgovornosti i postupali u skladu sa upozorenjima i uputama. Kontrole ove inspekcije na ZP Vrelo Bosne uticale su na prestanak ili smanjenje prometovanja zemljištem na tom lokalitetu, a u konačnici i smanjenim brojem novozapočetih objekata. Inspeksijski nadzori se po potrebi vrše u koordinaciji sa općinskom urbanističko-građevinskom inspekcijom.

Tokom 2023. godine izvršen je ukupno 184 inspeksijski nadzor, od čega 43 redovnih, 139 usmjerenih i 2 kontrolnih nadzora. U istom periodu donijet je 1 upravni akt i to : 1 rješenje o naređenju. Izvršeno je jedno rješenje o naređenju, nije bilo uloženi žalbi niti pokrenutih upravnih sporova. Tokom izvještajnog perioda inspektor je izdao su ukupno 22 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 2.900 KM.

Tokom 2022. godine izvršen je ukupno 113 inspeksijski nadzor, od čega 32 redovnih, 77 usmjerenih i 4 kontrolnih. U istom periodu donijeto je 1 upravnih akata i to : 1 rješenja o naređenju. Izvršeno je 1 rješenja o naređenju, nije bilo uloženi žalbi niti pokrenutih upravnih sporova. Tokom izvještajnog perioda inspektor je izdao su ukupno 15 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 2.350 KM.

Poređenje 2023. godine sa 2022. godinom pokazuje sljedeće:

Utvrđuje se uvećanje nadzora u 2023. godini, pa je indeks realizacije veći. Poređenjem broja i iznosa izdatih PN u 2023. godini sa 2022. godinom utvrđuje se veći indeks realizacije.

Poređenje broja izdatih rješenja upravnih akata tokom 2023. sa brojem iz 2022. utvrđuje se stagniranje indeksa u istom broju.

4.3. Inspekcija za zaštitu dobra baštine

vrši nadzor nad primjenom sljedeće zakonske regulative:

- Zakon o zaštiti kulturne baštine ("Službene novine Kantona Sarajevo", 2/00, 37/08),
 - Zakon o muzejskoj djelatnosti ("Službene novine Kantona Sarajevo", 13/17),
 - Zakon o provedbi odluke Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljene prema aneksu 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH ("Službene novine FBH" br. 2/02, 8/02, 6/04, 51/07)
 - Provedbena planska prostorna dokumentacija kojom se određuju prostori pod zaštitom i propisuju mjere zaštite (regulacioni planovi, urbanistički projekti,...)
- Pored toga, ova inspekcija u svom radu koristi i sljedeće propise:
- Zakon o prostornom uređenju ("Službene novine Kantona Sarajevo", 24/17 i 1/18).

Inspeksijski nadzor *u oblasti zaštite dobara baštine* na području Kantona vrši se u koordinaciji uz pomoć Zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Kantona Sarajevo kao relevantne institucije koja daje stručna mišljenja za potrebe nadležnih službi u postupku odobravanja građenja, odnosno za potrebe građana, koja prati stanje na terenu, pruža stručnu pomoć i nadzire izvođenje radova. Putem Zavoda ova inspekcija dolazi do vjerodostojnih podataka bitnih za vršenje inspeksijskog nadzora, uključujući i bazu subjekata kontrole i stručne podatke o nivou zaštite. Istovremeno, shodno odredbama Zakona o zaštiti kulturne baštine i Zakona o muzejskoj djelatnosti ova inspekcija kontroliše rad Zavoda i lica koji se bave muzejskom djelatnošću vezano za postojanje zakonom propisanih uslova za obavljanje navedenih poslova. Oblast nadzora ove inspekcije obuhvata prije svega redovne nadzore po zahtjevu Zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Kantona Sarajevo, te redovne nadzore nad zaštićenim pojedinačnim objektima i lokalitetima u cilju preveniranja negativnih uticaja na stanje zaštićenih objekata i lokaliteta. Usmjereni nadzori vrše se po zahtjevima stranaka ili po službenoj dužnosti.

Tokom 2023. godine izvršen je ukupno 109 inspeksijski nadzor, od čega 59 redovnih, 49 usmjerenih i 1 kontrolnih nadzora. U istom periodu donijeto je 3 upravnih akata i to : 1 rješenje o upozorenju i 2 rješenja o naređenju. Izvršenje rješenja o naređenju je u postupku kontrole, nije bilo uložених žalbi niti pokrenutih upravnih sporova. Tokom izvještajnog perioda inspektor je izdao su ukupno 1 prekršajni nalog u ukupnom iznosu od 150 KM.

Tokom 2022. godine izvršen je ukupno 25 inspeksijski nadzor, od čega 6 redovnih, 27 usmjerenih i 2 kontrolnih. U istom periodu donijeto je 1 upravnih akata i to : 1 rješenja o naređenju. Izvršeno je 1 rješenja o naređenju, nije bilo uložених žalbi niti pokrenutih upravnih sporova. Tokom izvještajnog perioda kod inspektora nije bilo izdavanja prekršajnog naloga uopšte.

Poređenje 2023. godine sa 2022. godinom pokazuje sljedeće:

Utvrđuje se uvećanje nadzora u 2023. godini, pa je indeks realizacije veći. Poređenjem broja i iznosa izdatih PN u 2023. godini sa 2022. godinom utvrđuje se veći indeks realizacije.

Poređenje broja izdatih rješenja upravnih akata tokom 2023. sa brojem iz 2022. utvrđuje se uvećanje indeksa realizacije.

4.4. Inspekcija za sport

vrši inspeksijski nadzor nad primjenom sljedeće zakonske regulative:

- Zakon o sportu (Prečišćeni tekst) ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 45/12 – Prečišćeni tekst i broj 36/21)

- Zakon o javnim skijalištima ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 54/12)
- Pravilnik o kategorizaciji sportista prema ostvarenim rezultatima ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 1/22)
- Pravilnik o kriterijima za podršku finansiranju javnog interesa u sportu Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 8/22)
- Pravilnik o kriterijima za sufinansiranje troškova treninga za seniorske ekipe premijerligaških klubova Kantona Sarajevo u ekipnim sportovima ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 27/20)
- Pravilnik o sigurnosti na uređenim kupalištima ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 28/17)
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja matičnih evidencija u sportu na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/03)
- Pravilnik o zdravstvenom nadzoru sportista na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 27/03)
- Pravilnik o kategorizaciji i namjeni sportskih objekata na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/03)
- Pravilnik o bližim uslovima stručne spremlje stručnog kadra u sportu ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/03)
- Pravilnik o bližim uslovima za organizovanje sportskih priredbi na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/03)
- Program obuke i osposobljavanja spasilaca na uređenim kupalištima ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/18 i 8/21)
- Zakon o sportu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 27/08, 102/09 i 66/16).

Inspeksijskim nadzorima **u oblasti sporta** obuhvaćene su sportske organizacije (klubovi, društva, savezi, udruženja, preduzeća) u smislu pravnih lica i sva fizička lica koja učestvuju svojim radom, aktivnostima i djelatnostima u oblasti sporta, te sportsko-rekreativni objekti. Ova inspekcija konstantno zaprima i izvršava veliki broj zahtjeva za upute ili stručni, upravni ili inspeksijski nadzor uključujući i zahtjeve Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo. Prioritetne aktivnosti navedene inspekcije su bile usmjerene na redovan nadzor/kontrolu obaveza zatečenih pravnih lica u sportu, redovan nadzor/kontrolu klubova, sportskih društava, sportskih saveza i organizacija za podršku sportu, ustanova u sportu, sportskih aktivnosti, sportskih objekata, obaveza vlasnika i lica koja upravljaju sportskim objektima, u toku kojih se kontrolisala zakonitost djelovanja organizacija u sportu, privrednih društava i ustanova u sportu, ispunjavanje uslova za obavljanje zadataka u sportu, obavljanje sistematskih i zdravstvenih pregleda, ispunjavanje propisima određenih pravila za organizaciju takmičenja, ostvarivanje prava sportista i stručnih kadrova i sportskih organizacija, upravljanje i namjensku upotrebu sportskih objekata, vođenje propisane evidencije i dokumentacije. Najveći broj nadzora ove inspekcije u izvještajnom periodu vezan je za sukladivanje i poštivanje propisa koji regulišu rad pravnih i fizičkih lica u oblasti sporta a na osnovu Zakona o sportu.

Evidentno je i konstatovano stanje da je Inspektorat ispunio kumulativnu normu inspeksijskih nadzora utvrđenu na bazi mjesečnih planova rada inspektora. Nažalost, zbog velikog broja zahtjeva za inspeksijski nadzor povodom kojih se pokreću usmjereni postupci, dolazi do odlaganja planiranih redovnih nadzora. U izvještajnom periodu inspektori ovog Inspektorata su blagovremeno postupali prema dostavljenim zahtjevima građana i institucija, a za utvrđene nepravilnosti su djelovali na zakonom predviđen način. Za ovakve rezultate zaslužan je pojačan angažman inspektora kojim se pokušao nadomjestiti nedostatak inspektora po raznim osnovama.

Uporedni pregled postupaka i poduzetih mjera po strukturi, te indeks realizacije 2023. godine u odnosu na 2022. godinu je prikazan kako slijedi:

Planirani broj inspeksijskih nadzora za period 01.01.-30.09.2023. godine iznosi 1.350;

Izvršeni broj inspeksijskih nadzora za period 01.01.-30.09.2023. godine iznosi 2.138;

Izvršeni broj inspeksijskih nadzora za period 01.01.-30.09.2022. godine iznosi 1.185;

Broj izdatih prekršajnih naloga za period 01.01.-30.09.2023. godine iznosi 313 = 40.250,00 KM;

Broj izdatih prekršajnih naloga za period 01.01.-30.09.2022. godine iznosi 60;

Broj izdatih rješenja za period 01.01.-30.09.2023. godine je 23;

Broj izdatih rješenja za period 01.01.-30.09.2022. godine je 64;

U 2023. godini izvršeno je ukupno 2.742 nadzora iz oblasti Inspektorata, te poduzete sljedeće upravne mjere: donijeto je ukupno 31 upravni akt - rješenja od kojih je 26 upozorenja i 5 naređenja. Izvršena su 2 rješenja a ostala rješenja o naređenju su u postupku provjere izvršenja rješenja odnosno kontrolnih pregleda za što će se naknadno eventualno svako utvrđeno nepostupanje po svakom od navedenih rješenja tj. neizvršenje po rješenju sankionisati izdavanjem prekršajnih naloga shodno procesnom zakonu. Protiv donijetih upravnih i ostalih akata, nije bilo uložених žalbi. Na osnovu utvrđenog stanja izdato je 389 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu 50.270,00 KM.

U 2022. godini izvršeno je ukupno 1.731 nadzora iz oblasti Inspektorata, te poduzete sljedeće upravne mjere: donijeto je ukupno 65 upravnih akata - rješenja od kojih je 44 naređenja, a 23 upozorenja. Izvršena su 42 rješenja, a ostala 2 rješenja o naređenju su neizvršena i za svako utvrđeno nepostupanje po svakom od navedenih rješenja, tj. neizvršenje po rješenju sankionisano je izdavanjem prekršajnih naloga shodno procesnom zakonu. Protiv donijetih upravnih i ostalih akata, nije bilo uloženo žalbi. Na osnovu utvrđenog stanja izdato je 102 prekršajna naloga u ukupnom iznosu 38.350,00 KM.

Tokom 2023. godine izvršen je ukupno 52 inspeksijski nadzor, od čega 33 redovnih, 18 usmjerenih i 1 kontrolnih nadzora. U istom periodu donijeto je 7 upravnih akata i to: 7 rješenja o upozorenju, nije bilo uložених žalbi niti pokrenutih upravnih sporova. Tokom izvještajnog perioda kod inspektora nije bilo izdavanja prekršajnog naloga uopšte.

Tokom 2022. godine izvršen je ukupno 131 inspeksijski nadzor, od čega 83 redovnih, 13 usmjerenih i 30 kontrolnih i 5 po ovlaštenju Direktora. U istom periodu donijeto je 27 upravnih akata i to: 24 rješenja o naređenju i 3 rješenja o upozorenju. Izvršeno je 24 rješenja o naređenju, nije bilo uložених žalbi niti pokrenutih upravnih sporova. Tokom izvještajnog perioda inspektor je izdao ukupno 10 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 15.600 KM.

Poređenje 2023. godine sa 2022. godinom pokazuje sljedeće:

Utvrđuje se umanj enje nadzora u 2023. godini, pa je indeks realizacije manji. Poređenjem broja i iznosa izdatih PN u 2023. godini sa 2022. godinom utvrđuje se manji indeks realizacije.

Poređenje broja izdatih rješenja upravnih akata tokom 2023. sa brojem iz 2022. utvrđuje se umanj enje indeksa realizacije.

Veliki problem u komunalnoj oblasti koju ovaj Inspektorat nadzire predstavlja nepostojanje propisa kojima bi bilo regulisano održavanje čistoće na privatnim posjedima, a posebno u slučajevima nepoznatog ili nedostupnog vlasnika. Iako je veliki napredak u oblasti komunalne čistoće predstavljalo usvajanje Elaborata o lokacijama reciklažnih dvorišta, niša i zelenih otoka sa lociranjem u prostorno-planskoj dokumentaciji i investicijskom planu i dalje se veliki broj

predstavki odnosi na problem lociranja posuda za odlaganje otpada. Shodno naprijed navedenom, neophodno je hitno iznaći drugačije i logičnije rješenje od postojećeg lociranja i nabavki posuda. Kao i uvijek, ističemo zadovoljstvo saradnjom sa komunalnim redarima "KJKP" Rad" i "KJKP" Park" koji su velika pomoć ovoj inspekciji.

U sklopu odnosno u nadležnosti inspekcije zaštite dobara baštine posebno su specifični nadzori ove inspekcije nad objektima koji su u vlasništvu ili posjedu Općine a na kojima radove izvodi pravno ili fizičko lice koje je sa Općinom sklopilo ugovor o zakupu poslovnog prostora nakon čega je pristupljeno radovima konstruktivne sanacije bez saglasnosti Zavoda. Također, inspeksijski nadzori su vršeni i na okolnosti izvođenja građevinskih radova u zaštićenim cjelinama. U cilju ispravnog postupanja ova inspekcija je tokom 2023. godine nastavila redovnu i aktivnu saradnju sa resornim Ministarstvom kulture i sporta Kantona Sarajevo, Zavodom za planiranje Kantona Sarajevo, Federalnom upravom za inspeksijske poslove, Komisijom za očuvanje nacionalnih spomenika FBiH, općinama kao i sa srodnim inspekcijama. S obzirom na sve naprijed navedeno, u izveštajnom periodu naglasak je prije svega stavljen na upoznavanje subjekata nadzora sa zakonskim obavezama odnosno na preventivno djelovanje u skladu sa Zakonom o inspekcijama. Ovaj način se pokazao kao veoma učinkovit i prihvatljiv za subjekte nadzora, zato što je cijeli postupak pribavljanja saglasnosti veoma složen i često ovisi o nizu faktora.

5. INSPEKTORAT TEHNIČKE INSPEKCIJE

Inspektorat pored glavnog inspektora broji 5 kantonalnih inspektora od čega:

- **1 kantonalni elektroenergetski inspektor**
- **2 kantonalna termoeenergetska inspektora**
- **1 kantonalni rudarski inspektor**
- **1 kantonalni geološki inspektor**

Inspektori Inspektorata tehničke inspekcije u 2023. godini imali su za cilj vršenje inspeksijskog nadzora nad provođenjem zakona i podzakonskih akata, tehničkih normativa i standarda kod pravnih i drugih lica u okviru nadležnosti ovoga Inspektorata, koji se odnose na oblasti:

- elektroenergetike;
- termoeenergetike;
- geoloških istraživanja i
- oblasti rudarstva.

Inspektori Inspektorata tehničke inspekcije inspeksijskim nadzorom preduzimali su i preventivne mjere u skladu sa Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo i drugim propisima.

Inspektorat tehničke inspekcije planirao je za 2023. godinu ukupno 860 nadzora, a ostvario 1061 nadzor.

5.1 Elektroenergetska inspekcija

Kantonalni elektroenergetski inspektori su u 2023. godini imali za cilj vršenje inspekcijskih nadzora nad provođenjem zakona, podzakonskih akata, tehničkih normativa i standarda kod pravnih i drugih lica u okviru svoje nadležnosti, propisane članom 98 stav (2) Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 66/19, 94/15, 54/19, 1/22 i 61/22).

Kantonalni elektroenergetski inspektori vrše nadzor nad primjenom:

- Zakon o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH”, br. 66/13, 94/15, 54/19 1/22 i 61/22);
- Opšti uslovi za isporuku električne energije („Službene novine FBiH”, br. 89/14, 7/18 i 84/19);
- Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98 i 61/22);
- Zakon o prekršajima ("Službene novine FBiH", broj: 63/14);
- Zakon o inspekcijama u Kantonu Sarajevo ("Službene novine KS", br. 2/17 i 37/21);
- Zakon o mjeriteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/01 i 75/14);
- Naredba o mjerilima u zakonskom mjeriteljstvu i rokovima verifikacije ("Službeni glasnik BiH", br. 67/12 i 75/14).

Pravilnika o tehničkim normativima koji se odnose na oblast elektroenergetike:

- Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju niskonaponskih nadzemnih vodova ("Sl.list SFRJ" broj: 6/92);
- Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1kV do 400 kV ("Sl.list SFRJ" broj: 65/88 i "Sl. list SRJ", broj: 18/92);
- Pravilnik o tehničkim normativima za pogon i održavanje elektroenergetskih postrojenja i vodova ("Sl. list SRJ", broj: 41/93);
- Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu objekata od atmosferskog pražnjenja ("Sl. list SRJ", broj: 11/96);
- Pravilnik o tehničkim normativima za električne instalacije niskog napona ("Sl.list SFRJ", br. 53/88, 54/88, 28/95);
- Pravilnik o utvrđivanju uvjeta za obavljanje periodičnih pregleda, mjerenja i ispitivanja na elektroenergetskim postrojenjima, električnim uređajima, električnim instalacijama i izdavanju isprava ("Službene novine FBiH", broj: 18/15);
- Pravilnik o tehničkim normativima za uzemljenja elektroenergetskih postrojenja nazivnog napona iznad 1000 V ("Sl. list SRJ", broj 61/95) i
- Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu niskonaponskih mreža i pripadajućih i transformatorskih stanica ("Sl.list SFRJ", broj: 13/78 i "Sl. list SRJ", broj: 37/95).

U Kantonu Sarajevo instalirano 648 dionice DV 20 (10) kV sa svim odcjepima i 1905 trafostanica sa RP. nadzemnom/podzemnom niskonaponskom mrežom, koji opslužuju 239.211.00 registrovana kupca električne energije u JP Elektroprivreda BiH d.d Sarajevo, Podružnica "Elektrodistribucija" Sarajevo, koji su u nadležnosti kantonalne elektroenergetske inspekcije.

Kantonalni elektroenergetski inspektor vršio je inspeksijske nadzore/preglede po žalbama građana, predstavki, koje se odnose na niskonaponsku nadzemnu mrežu u cilju pogonske ispravnosti i sigurnosti predmetne mreže, kao i snabdjevanja električnom energijom krajnjih kupaca pripadajućeg trafo područja.

Takođe, po službenoj dužnosti vršeni su redovni inspeksijski pregledi/nadzori u cilju utvrđivanja pogonske sigurnosti i ispravnosti:

- trafostanica TS 10(20)/0,4 kV,
- srednjenaponskog nadzemnog voda DV 10(20) kV, odcjepa za TS 10(20)/0,4 kV

U nastavku je dat tabelarni prikaz izvršenih inspeksijskih nadzora u nadležnosti kantonalnih elektroenergetskih inspektora u 2023. godini:

OBJEKTI/PREDMETI INSPEKCIJSKOG NADZORA				
Srednjenaponska i niskonaponska mreža 0,4 kV-20 kV	Trafostanice (TS)	Mjerna mjesta krajnjih kupaca	Ostalo	UKUPNO
70	111	13	28	222

MJERE INSPEKCIJSKIH NADZORA				
RJEŠENJA O OTKLANJANJU NEDOSTATAKA / NEPRAVILNOSTI	ZABRANE	ZAKLJUČAK	Σ	RJEŠENJA U ROKU (planirana kontrola u 2024. godini)
20	2	11	22	5

Inspektorat tehničke inspekcije u izvještajnom periodu za 2023. godinu, sa 1 (jednim) kantonalnim elektroenergetskim inspektorom, izvršio je 222 inspeksijska nadzora. U 2023. godini izdato je ukupno 22 rješenja i to: 20 rješenja o otklanjanju nedostataka i nepravilnosti u skladu sa članovima 105. i 106. Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH”, broj: 66/13, 94/15, 54/19 1/22 i 61/22) i člana 67. stav 1. Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo, („Službene novine KS”, broj: 2/17 i 37/21), doneseno je 11 Zaključaka i 2 zabrane. Izdati su prekršajni nalozi u ukupnoj vrijednosti od 3.000,00KM. Nije bilo zaprimljenih žalbi na rješenja o naloženim mjerama.

Nadzori su vršeni prema planu i programu koji obuhvata:

- pogonsku sigurnost i ispravnost elektroenergetskih objekata / postrojenja u cilju ocjene njihove tehničke ispravnosti, pogonske spremnosti, bezbjednosti pogona, pogonskog i drugog osoblja;
- rješavanje žalbi građana, koje se odnose na primjenu Opštih uslova za isporuku električne energije („Službene novine FBiH”, br. 89/14, 7/18 i 84/19):
 - prigovor korisnika distributivnog sistema na kvalitet napona električne energije;

- sigurnost isporuke i snabdjevanja;
- održavanje mjernog mjesta,
- kontrola mjernih uređaja (brojila);
- promjene na postojećem priključku i obračunskom mjernom mjestu kao i na bilo kojem drugom dijelu distributivne mreže i dr.

Predmet nadzora u 2023. godini bili su:

- Srednjenaponska i niskonaponska mreža 0,4 kV - 20 kV.....70 nadzora;
- Transformatorske stanice TS 10 (20)/0,4 kV..111 nadzora;
- Mjerna mjesta krajnjih kupaca13 nadzora i
- Ostalo (rješavanje žalbi građana, koje se odnose na primjenu Opštih uslova za isporuku električne energije („Službene novine FBiH”, broj: 89/14, 7/18 i 84/19):28 nadzora.

Obzirom na programske ciljeve u dijelu postupanja kantonalnog elektroenergetskog inspektora u planu i programu rada za 2023. godinu, može se konstatovati da su isti u potpunosti ostvareni po realizaciji zahtjeva stranaka.

U svom radu kantonalni elektroenergetski inspektor je vršio inspeksijske nadzore nad primjenom gore navedenih zakona i drugih propisa koji se odnose na:

- Izvršenje zakona, propisa, standarda, tehničkih normativa i opštih akata u postupku projektovanja, planiranja, izgradnje, rekonstrukcije, eksploatacije i održavanje elektroenergetskih objekata, postrojenja, instalacija, uređaja i opreme koja nisu stavljena u nadležnost federalnog inspektora;
- Elektroenergetske tehničke standarde i normative;
- Proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije;
- Korištenje, održavanje i unapređenje elektroenergetskih postrojenja;
- Tehničko upravljanje elektroenergetskim sistemom;
- Kontrolu elektroenergetske opreme, aparata i uređaja koji su uvezani;
- Upotrebe i održavanja elektroenergetskih postrojenja u cilju ocjene njihove tehničke ispravnosti, pogonske spremnosti, sigurnosti pogona, pogonskog i drugog osoblja;
- Prati i proučava izmjene zakona i drugih propisa, sprečavanja nastajanja štetnih posljedica i otklanjanja uzroka koji mogu dovesti do štetnih posljedica i o tome donosi rješenje;
- Upoznaje subjekte nadzora o pravima i obavezama koja imaju u postupku inspeksijskog nadzora u skladu sa zakonom;
- Daje informacije i savjete subjektima nadzora o djeotvornijem načinu izvršenja zakona i drugih propisa;
- Gradi povjerenje sa subjektima nadzora, koji mu se obraćaju zbog povrede zakona i drugih propisa;
- Permanentno i stručno se obrazuje i usavršava za vršenje poslova inspeksijskog nadzora iz propisa koji se odnose na oblast inspeksijskog, upravnog i prekršajnog postupka;

5.2 Termoenergetska inspekcija

Kantonalni termoenergetski inspektori su u 2023. godini imali za cilj vršenje inspeksijskih nadzora nad provođenjem zakona, podzakonskih akata, tehničkih normativa i standarda kod pravnih i drugih lica u okviru svoje nadležnosti.

Kantonalni termoenergetski inspektor vrši nadzor nad primjenom sljedećih zakona i podzakonskih akata.

Zakoni:

1. Zakon o termoenergetskoj inspekciji ("Sl. novine RBiH", br. 23/92 i 13/94),
2. Zakon o privrednim društvima ("Sl. novine FBiH", broj: 81/15),
3. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98 i 48/99)
4. Zakon o prekršajima u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 63/14)

Uredba:

Uredba sa zakonskom snagom o termoenergetskoj inspekciji ("Službeni list RBiH", br. 23/92 i 113/94)

Pravilnici:

- Pravilnik o tehničkim propisima za izradu i upotrebu parnih kotlova, parnih sudova, pregrijača pare i zagrijača vode ("Sl. list SFRJ", br. 07/57, 23/57, 56/72 i 61/72),
- Pravilnik o tehničkim normativima za stabilne posude pod pritiskom ("Sl. list SFRJ", broj: 16/83),
- Pravilnik o tehničkim normativima za pokretne zatvorene sudove za komprimirane, tečne i pod pritiskom rastvorene gasove ("Sl. list SFRJ", br. 25/80 i 9/86), i drugih podzakonskih akata i propisa koji uređuju navedenu oblast.
- Pravilnik o tehničkim normativima za stabilne posude pod tlakom za ukapljene atmosferske plinove (kisik, dušik i argon) ("Službeni list SFRJ", broj: 9/86)
- Pravilnik o tehničkim normativima za pregled i ispitivanje tlačnih posuda za tekući ugljični dioksid ("Službeni list SFRJ", broj: 76/90)
- Pravilnik o tehničkim normativima za radove pri čišćenju i odmašćivanju opreme za kisik ("Službeni list SFRJ", broj: 74/90)
- Pravilnik o izgradnji stanica za snabdjevanje gorivom motornih vozila i o uskladištenju i pretakanju goriva ("Službeni list SFRJ", broj: 27/71)
- Pravilnik o tehničkim normativima za pokretne zatvorene sudove za komprimirane, tečne i pod pritiskom rastvorene gasove ("Službeni list SFRJ", br. 25/80 i 9/86)
- Pravilnik o tehničkim normativima za stabilne posude pod pritiskom ("Službeni list SFRJ", broj: 16/83)
- Tehnički propisi za izradu i upotrebu parnih kotlova, parnih sudova, pregrijača pare i zagrijača vode ("Službeni list SFRJ", br. 7/57, ispravka 22/57, dopuna 3/58)
- Tehnički propisi za izradu i upotrebu zatvorenih sudova za komprimirane, tečne i pod pritiskom rastvorene gasove ("Službeni list RbiH", broj: 2/92)
- Tehnički normativi za komprimirane, tečne i pod pritiskom rastvorene gasove ("Službeni list SFRJ", broj 25/80);
- Pravilnik o izmjenama i dopunama tehničkih propisa za izradu i upotrebu parnih kotlova, pregrijača pare i zagrijača vode ("Službeni list SFRJ", broj 56/72).

Instrukcija ili naredba

- Naredba o opremi pod pritiskom ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 52/11)

U nastavku je dat tabelarni prikaz izvršenih inspeksijskih nadzora u nadležnosti termoenergetske inspekcije u 2023. godini:

Tabela 1. Uporedna tabela planiranih i ostvarenih inspeksijskih nadzora u 2023. godini

Inspektorat Tehničke inspekcije	Plan (br. inspeksijskih nadzora u 2023.g.)	Realizacija (br. inspeksijskih nadzora u 2023.g.)
Termoenergetska inspekcija	420	576

Tabela 2. Objekti / predmeti inspeksijskog nadzora

OBJEKTI/PREDMETI INSPEKCIJSKOG NADZORA						
Kotlovi	Stabilne posude	Rezervoari kompresora	Pokretne posude	Ostalo	Σ	Isprave
52	131	156	235	2	576	59

Tabela 3. Mjere inspeksijskih nadzora

MJERE INSPEKCIJSKIH NADZORA					
RJEŠENJA O OTKLANJANJU NEDOSTATAKA / NEPRAVILNOSTI	ZABRANE	ZAKLJUČAK	RJEŠENJA ODOBRENJA	Σ	RJEŠENJA U ROKU (planirana kontrola u 2024. godini)
15	21	8	501	537	2

Rješenja odobrenja za upotrebu, vode se kao izvršena rješenja.

Naplaćeno je 8.945,00 KM administrativne takse.

U 2023. godini pregledane su 6223 boce.

Nije bilo zaprimljenih žalbi na rješenja o naloženim mjerama.

Izrečene su upravne mjere, kako slijedi:

- Izdato ukupno 537 rješenja ;
- izdato je 15 rješenja o otklanjanju nedostataka
- Zabrane 21 rješenja
- Rješenja o upotrebi 501

Dva Rješenja o otklanjanju nedostataka izdata u 2023. godini, biće predmet kontrole nadležnih kantonalnih inspektora u 2024. godini.

Kao što je ranije naglašeno kantonalni termoenergetski inspektori uglavnom rade po zahtjevima stranaka za inspeksijski pregled opreme pod pritiskom, a da bi dobili rješenja o upotrebi iste, od strane ove inspekcije. Za navedene preglede se naplaćuje administrativna taksa i to po tarifnom stavu 29. Zakona o administrativnim taksama – prečišćeni tekst („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 30/01, 22/02, 10/05 i 26/08) u iznosu od 15 KM za rješenja o upotrebi i za isprave posuda, a po tarifnom stavu 1. istog zakona, u iznosu od 2 KM na podnešeni zahtjev. Administrativna taksa je naplaćena u ukupnom iznosu od 8.945,00 KM

Pregledi po vrstama opreme su u direktnoj vezi sa zahtjevima vlasnika ili korisnika opreme, koji zavisi od toga kada im ističe upotrebna dozvola (dužina rješenja za upotrebu opreme se izdaju

zavisno od stanja opreme i potrebe za kontrolom, i pravilnika za pojedinu vrstu opreme koji regulišu najduži period odobravanja korištenja). Iz toga proizilazi da se samo može upoređivati ukupni broj pregleda, a upoređivanje po vrstama opreme ne daje stvarne rezultate zbog velike različitosti opreme pod pritiskom.

Jedan inspektor je pored svojih poslova obavljao poslove kantonalnog inspektora zaštite na radu po ovlaštenju direktora Kantonalne uprave.

5.3 Geološka inspekcija

Kantonalni geološki inspektor vrši nadzor nad provođenjem:

1. Zakon o rudarstvu FBiH ("Sl. novine FBiH", broj: 26/10),
2. Zakon o privrednim društvima ("Sl. novine FBiH", broj: 81/15),
3. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98 i 48/99),
4. Zakon o rudarstvu ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 29/12)
5. Zakon o prekršajima u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 63/14)
6. Zakon o geološkim istraživanjima ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 41/12)

Tabela 1. Uporedna tabela planiranih i ostvarenih inspeksijskih nadzora u 2023. godini

Inspektorat Tehničke inspekcije	Plan (br. inspeksijskih nadzora u 2023.g.)	Realizacija (br. inspeksijskih nadzora u 2023.g.)
Geološka inspekcija	120	132

Tabela 2. Objekti / predmeti inspeksijskog nadzora

OBJEKTI/PREDMETI INSPEKCIJSKOG NADZORA				
Geološka istraživanja	Eksplataciona polja	Dokumentacija	Labaratorija	UKUPNO
1	98	32	1	132

Tabela 3. Mjere inspeksijskih nadzora

MJERE INSPEKCIJSKIH NADZORA				
RJEŠENJA O OTKLANJANJU NEDOSTATAKA / NEPRAVILNOSTI	ZABRANE	ZAKLJUČAK	Σ	RJEŠENJA U ROKU (planirana kontrola u 2024. godini)
5	1	0	6	0

Tokom 2023. godine, kantonalni geološki inspektor izvršio je 132 inspeksijska nadzora. Izdato je 1 (jedno) Rješenje o zabrani obavljanja djelatnosti, što je sa aspekta primjene Zakona o inspekcijama KS kao lex specialis propisa koji primjenjuje ovaj inspektorat i Zakona o geološkim

istraživanjima, te pet rješenja o otklanjanju nedostataka/nepravilnosti. Na donešena rješenja nije bilo uložених žalbi.

Kada je riječ o subjektima nadzora koji se bave geološkim istražnim radovima, u suštini nije bilo nekih značajnijih promjena, osim povećanja broja istih i upošljavanje novih inženjera geologije. Važno je istaći da svako privredno društvo koje je registrovano za obavljanje poslova iz oblasti geologije u Kantonu Sarajevo ne počinje izvođenje geoloških istražnih radova, a da pri tom ne posjeduje uredno rješenje od Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, kojim se odobrava izvođenje detaljnih geoloških istražnih radova za određenu lokaciju. Naravno, sve ovo podrazumjeva da posjeduju urednu i ostalu dokumentaciju. Subjekti nadzora poštuju važeće zakone, a posebno se poštuje Zakona o geološkim istraživanjima Kantona Sarajevo, ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 41/12).

Na području Kantona Sarajevo nalaze se 23 eksploataciona polja, odnosno pozajmišta koja su nekada bila aktivna i na kojima se vršila eksploatacija mineralne sirovine.

Na kraju ovog izvještaja treba dodati da je neophodno uraditi izmjene i dopune Zakona o geološkim istraživanjima Kantona Sarajevo, ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 41/12), kako bi se otklonili propusti i nedostaci koji su napravljeni u navedenom Zakonu i Zakonu o geološkim istraživanjima Federacije Bosne i Hercegovine, ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj:9/10). Takođe je neophodno uraditi Zakon o klizištima Kantona Sarajevo.

5.4 Kantonalni rudarski inspektor

Kantonalni rudarski inspektor vrši nadzor nad provođenjem:

1. Zakon o rudarstvu FBiH ("Sl. novine FBiH", broj: 26/10),
2. Zakon o privrednim društvima ("Sl. novine FBiH", broj: 81/15),
3. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", br. 2/98 i 48/99)
4. Zakon o rudarstvu ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 29/12)
5. Zakon o prekršajima u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 63/14)
6. Zakon o geološkim istraživanjima ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 41/12)
7. Zakon o prometu eksplozivnih materija i zapaljivih tečnosti i gasova („Službeni list SRBIH", br. 39/89 i 36/90);
8. Zakona o zaštiti na radu ("Sl. novine FBiH", broj: 79/20) i
9. Pravilnika, koji se odnose na tehničke normative zaštite na radu i protiv požarne zaštite pri izvođenju rudarskih radova iz oblasti rudarstva na površinskim kopovima.

Predmet inspeksijskog nadzora bili su kamenolomi (pozajmišta) na kojima se vršila eksploatacija u ranijem periodu, shodno Uredbi sa zakonskom snagom o rudarstvu („Službeni list RBiH", br. 24/93 i 13/94), kao i kamenolomi koji su eksploataciju obavljali u skladu sa odobrenjima i dozvolama u skladu sa Zakonom o rudarstvu Kantona Sarajevo, („Službene novine Kantona Sarajevo", broj 29/12).

Isto tako u nadležnosti rudarskog inspektora su i privredna društva koja se bave bušenjem i miniranjem na rudarskim kopovima.

Svrha ovog nadzora je upravljanje mineralnim sirovinama s ciljem:

- postizanja racionalne i održive eksploatacije mineralnih sirovina;
- postizanje društvenog i privrednog razvoja;
- zaštite rudnog blaga;
- osiguranje učestvovanja javnosti u donošenju odluka koje se odnose na rudna bogatstva i

- upravljanje mineralnim sirovinama obuhvata sve postupke i radnje potrebne za optimalnu eksploataciju i korištenje mineralnih sirovina koje će vršiti kantonalna vlast.

Tabela 1. Usporedna tabela planiranih i ostvarenih inspeksijskih nadzora u 2023. godini

Inspektorat Tehničke inspekcije	Plan (br. inspeksijskih nadzora u 2023.g.)	Realizacija (br. inspeksijskih nadzora u 2023.g.)
Rudarska inspekcija	120	131

Tabela 2. Objekti / predmeti inspeksijskog nadzora

OBJEKTI/PREDMETI INŠPEKCIJSKOG NADZORA			
Društva za BiM	Društva za ZnR	Eksplataciona Polja	UKUPNO
5	1	125	131

Tabela 3. Mjere inspeksijskih nadzora

MJERE INŠPEKCIJSKIH NADZORA				
RJEŠENJA O OTKLANJANJU NEDOSTATAKA / NEPRAVILNOSTI	ZABRANE	ZAKLJUČAK	Σ	RJEŠENJA U ROKU (planirana kontrola u 2024. godini)
3	2	0	5	0

U 2023. godini kantonalni rudarski inspektor je izvršio 131 inspeksijski nadzor.

Predmet inspeksijskog nadzora rudarskog inspektora bili su kamenolomi na teritoriji Kantona Sarajevo koji su aktivni kao i pozajmišta (kamenolomi), na kojim su se u predhodnom periodu izvodili radovi eksploatacije a koji su bili predmet eksploatacije ostalih mineralnih sirovina shodno Uredbi o rudarstvu od 1993. godine, do izrade Federalnog zakona o rudarstvu 2010. odnosno Kantonalnog 2012. godine. Rudarski inspektor je pri vršenju inspeksijskih nadzora izdao 3 (tri) rješenja o otklanjanju nedostataka i 2(dva) rješenja o zabrani.

6. INŠPEKTORAT TRŽIŠNO – TURISTIČKE INŠPEKCIJE

U Inspektoratu tržišno-turističke inspekcije nadzor nad primjenom zakona iz oblasti trgovine, turizma, ugostiteljstva i obrta obavljaju tržišno-turistički inspektori.

Inspektorat pored glavnog inspektora je u 2023. godini brojao

- 18 tržišno-turističkih inspektora

Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 2/17, 37/21) uređeno je vršenje poslova inspeksijskog nadzora iz nadležnosti Kantonalne uprave za

inspeksijske poslove Kantona Sarajevo - Inspektorata tržišno-turističke inspekcije radi osiguranja kontrole nad primjenom izvršavanja kantonalnih i drugih zakona, drugih propisa i općih akata kao i postupak inspeksijskog nadzora. Inspeksijskim nadzorom osigurava se zakonitost i zaštita javnog i privatnog interesa u skladu sa zakonom. Inspeksijski nadzor organizovan prema ovom zakonu je djelatnost od opšteg interesa za Kanton. U postupku vršenja inspeksijskog nadzora inspektor se pridržava načela zakonitosti, javnosti, efikasnosti, profesionalne nepristrasnosti, nediskriminacije i političke neovisnosti. Također se pridržava načela pravičnosti tako da mjera naložena od strane inspektora bude srazmjerna težini učinjene povrede.

Prioriteti Inspektorata tržišno-turističke inspekcije su osiguranje discipline u primjeni propisa, kako kod subjekata nadzora shodno uočenim ili ukazanim nepravilnostima tako i u pogledu podnosioca prijave, pisanih zahtjeva pravnih i fizičkih lica sa ciljem da se osigura i održi legalnost funkcioniranja zaštite javnog i privatnog interesa. Generalno gledano izvršenim inspeksijskim nadzorima kontrolisala se provedba propisa sa ciljem uređenja upravnih oblasti koje nadzire ovaj Inspektorat radi obezbjeđenja što kvalitetnijeg i efikasnijeg pružanja javnih usluga i uspostave fiskalne i druge discipline subjekata nadzora.

Osim sankcionisanja prekršilaca izricanjem upravnih i prekršajnih mjera te kontrolom izvršenja izrečenih mjera djelovalo se i preventivno, edukativno i korektivno na subjekte nadzora kako bi se uspostavila i unaprijedila funkcionalnost odnosno odredila pravila poslovanja u svim sferama javnog i privatnog sektora. Inspektori su pružali stručnu pomoć subjektima nadzora u primjeni propisa iz oblasti vršenja inspeksijskog nadzora kako bi se postigla svrsishodnost nadzora odnosno naloženih mjera.

U izvještajnom periodu, u ovom Inspektoratu izvršeno je 5538 inspeksijskih nadzora, što je u odnosu na planiranih 4617 nadzora više za 921 nadzor odnosno 19,95 %, od čega je 4141 redovni nadzor i 1397 nadzora po zahtjevu stranke. Od ukupnog broja naprijed navedenih nadzora, evidentirano je 3907 urednih, te 1631 subjekt nadzora koji su zatečeni u momentu nadzora u prekršaju. Po svim podnesenim zahtjevima za vršenje inspeksijskog nadzora blagovremeno je izvršen inspeksijski nadzor.

Zahtjevi stranaka su se odnosili na kontrole vezano za kvalitet proizvoda, reklamacije na kupljenu robu, kvalitet usluga i prijave objekata koji nemaju validna odobrenja za rad izdata od strane nadležnog organa u oblasti trgovine, usluga, turističko-ugostiteljske djelatnosti i obrta, na neizdavanje fiskalnih računa te plaćanje članarine Turističkoj zajednici.

U navedenim inspeksijskim nadzorima poduzete su slijedeće mjere: doneseno je 234 rješenja, od čega 111 rješenja o zabrani rada, i to: 49 rješenja o zabrani obavljanja ugostiteljske djelatnosti izdatih pravnim i fizičkim licima zbog neposjedovanja odobrenja za rad ili neispunjavanja uslova za obavljanje te djelatnosti, 27 rješenja o zabrani obavljanja trgovačke djelatnosti izdatih pravnim i fizičkim licima zbog neposjedovanja odobrenja za rad izdatog od nadležnog organa ili neispunjavanja uslova za obavljanje te djelatnosti, 26 rješenja o zabrani obavljanja obrtničke djelatnosti izdatih fizičkim licima zbog neposjedovanja odobrenja za rad ili neispunjavanja uslova za obavljanje te djelatnosti, 5 rješenja o zabrani upotrebe mjernih instrumenata po zakonu o mjeriteljstvu i 4 rješenja o zabrani rada izdata pravnim i fizičkim licima zbog nepoštivanja odredbi drugih Zakona.

Od ukupnog broja rješenja donesena su i 123 rješenja o otklanjanju nedostataka.

Pored navedenog, izdato je 1397 prekršajnih naloga u novčanoj vrijednosti od 1.641.076,00 KM i podneseno je 17 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka pri čemu je izrečena zaštitna mjera, privremeno oduzimanje robe - predmeta prekršaja u vrijednosti od 13.194,10 KM.

Inspektorat tržišno-turističke inspekcije vrši nadzor nad primjenom zakona, i to:

1. Zakon o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 25/06, 88/15),
2. Zakon o autorskim i srodnim pravima („Službeni glasnik BiH“ broj 63/10),

3. Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava („Službeni glasnik BiH“, broj 63/10),
4. Zakon o javnim skijalištima („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 54/12),
5. Zakon o poticaju razvoja male privrede („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj 29/15),
6. Zakon o privrednim društvima („Službene novine FBiH“ broj: 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05, 91/07 i 84/08, 81/15, 75/21),
7. Zakon o fiskalnim sistemima („Sl. novine Federacije BiH“ broj 81/09),
8. Zakon o unutrašnjoj trgovini („Službene novine FBiH“ broj 40/10, 79/17),
9. Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine FBiH“ broj 32/09),
10. Zakon o turističkoj djelatnosti („Službene novine FBiH“ broj 32/09),
11. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj 35/09, 75/21),
12. Zakon o kontroli cijena („Službene novine FBiH“ broj: 2/95 i 70/08),
13. Zakon o kontroli predmeta od plemenitih metala („Službene novine FBiH“ broj: 6/98, 35/9 i 11/99, 76/04),
14. Zakon o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje („Službene novine FBiH“ broj 38/22),
15. Zakon o načinu prikupljanja, odlaganja, razvrstavanja i obavljanja otkupa sekundarnih sirovina i otpadnog materijala („Službene novine FBiH“ broj 16/02),
16. Zakon o mjeriteljstvu u FBiH („Službene novine FBiH“ broj 8/05),
17. Zakon o standardizaciji („Službene novine FBiH“ broj 19/01),
18. Zakon o turizmu („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj 19/16, 31/17, 13/21),
19. Zakon o posredovanju u prometu nekretnina („Sl. novine Federacije BiH“ broj 75/21),
20. Zakon o žigu („Sl. glasnik BiH“, broj 53/10).

Podzakonski akti koji regulišu navedenu oblast koji se primjenjuju u vršenju inspeksijskog nadzora:

21. Pravilnik o uslovima minimalne tehničke opremljenosti poslovnih prostora za obavljanje trgovine i trgovinskih usluga („Sl. novine Federacije BiH“ broj 49/12),
22. Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja trgovačke knjige („Sl. novine FBiH“ broj 28/06),
23. Pravilnik o razvrstavanju i minimalnim uvjetima ugostiteljskih objekata iz skupine "Restorani", "Barovi", "Catering objekti" i "objekti jednostavnih usluga" („Sl. novine FBiH“ broj 40/10),
24. Pravilnik o pružanju ugostiteljskih usluga u pokretnim objektima („Sl. novine Federacije BiH“ broj 40/10),
25. Pravilnik o količini brašna utrošenog za proizvodnju pekarskih proizvoda („Sl. glasnik BiH“ broj 76/10),
26. Pravilnik o pekarskim proizvodima („Sl. glasnik BiH“ broj 77/10),
27. Pravilnik o minimalnim tehničkim i drugim uslovima za obavljanje registrovane djelatnosti iz oblasti prerađivačke industrije („Sl. novine FBiH“ broj 112/12),
28. Pravilnik o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpnim stanicama u Federaciji BiH („Sl. novine FBiH“ broj: 84/11 i 39/11),
29. Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja knjige žalbi („Sl. novine FBiH“ broj 40/10),
30. Pravilnik o minimalnim tehničkim i drugim uslovima za obavljanje obrtničkih i srodnih djelatnosti („Sl. novine FBiH“ broj 47/09 i 72/11),

31. Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja knjige gostiju i popisa gostiju ("Sl. novine FBiH" broj 40/10), kao i drugi podzakonski akti (odluke i uredbe).
32. Pravilnik o iskaznici za turističke vodiče ("Sl. novine FBiH" broj 30/10).
33. Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja registra izdatih licenci ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj, 31/17)
34. Pravilnik o postupcima u provođenju programa razvoja male privrede ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj, 17/16)
35. Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja imenika agenata posredovanja u prometu nekretnina ("Sl. novine FBiH" broj : 105/21),
36. Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja registra posrednika u prometu nekretnina ("Sl. novine FBiH" broj : 105/21),
37. Pravilnik o izmjeni pravilnika o djelatnostima obaveznih članova Turističke zajednice Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 2/18),
38. Odluka o visini boravišne takse na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 54/18).
39. Odluka o zaštiti i poboljšanju kvalitete zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 23/16),
40. kao i drugi podzakonski akti (odluke i uredbe).

Aktivnosti u Inspektoratu tržišno-turističke inspekcije u izvještajnom periodu odvijale su se na osnovu unaprijed planiranih godišnjih i mjesečnih zadataka koji su zasnovani na širokom spektru nadležnosti, vrlo čestim pojavnim oblicima na terenu, zahtjevima stranaka, kao i nadležnih institucija iz ove upravne oblasti te u skladu sa stanjem u kojem se društvo nalazilo na području Kantona Sarajevo.

Redovni inspeksijski nadzori su odabrani tako da se omogući i realizira što efikasnija kontrola nad sprovođenjem zakona i podzakonskih akata čiju provedbu nadzire ovaj organ u svim subjektima koji su predmet inspeksijskog nadzora.

U izvještajnom periodu prioriteti inspeksijskog djelovanja bili su fokusirani na kontrolu primjene odredaba Zakona o kontroli cijena sa posebnim osvrtom na poštivanje odredbi Odluka Vlade FBiH o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena kojom je propisano kao mjera neposredne kontrole cijena utvrđivanje maksimalne visine marže u trgovini (kalkulativne cijene) za pojedine proizvode, Odluke Vlade FBiH o propisivanju mjere neposredne kontrole cijena određivanjem najvišeg nivoa cijena za pelet kao i Odluke o mjerama neposredne kontrole cijena određenih proizvoda od interesa za Kanton Sarajevo, utvrđivanjem marži.

Inspeksijski nadzor je vršen kod pravnih lica koji imaju benzinske pumpne stanice na području Kantona Sarajevo, u dijelu koji se odnosi na kontrolu ispunjenosti propisanih uslova, opreme i uređaja u skladu sa Pravilnikom o načinu evidentiranja i kontroli prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpnim stanicama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", 84/11 i 39/12) kojim je propisan postupak i način evidentiranja i kontrole prometa naftnih derivata na benzinskim pumpnim stanicama putem elektronskih mjernih sistema, tehnički zahtjevi za ugrađenu opremu i ovlašteni serviseri, način uvezivanja ugrađene opreme i njeno stavljanje u upotrebu te Uputstvom Federalnog ministra trgovine, vezano za informacije od Federalnog ministarstva trgovine o benzinskim pumpnim stanicama koji ne dostavljaju AMN i XML izvještaje.

Također se vršio nadzor i po Odluci o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena V.broj: 528/2021 od 01.04.2021.godine kojom je propisana kao mjera neposredne kontrole cijena utvrđivanje marži u trgovini za naftne derivate. Privrednim društvima koja obavljaju djelatnost

trgovine na veliko naftnim derivatima propisana je maksimalna veleprodajna marža u apsolutnom iznosu u visini od 0,06 KM/litru derivata, te se privrednim društvima koja obavljaju djelatnost trgovine na malo naftnim derivatima propisuje maksimalna maloprodajna marža u apsolutnom iznosu u visini od 0,25 KM/litru derivata.

Poseban angažman ostvaren je i u inspekcijskim nadzorima nad primjenom Zakona o zaštiti potrošača u BiH, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli cijena te Zakona o unutrašnjoj trgovini koji su bili usmjereni prevashodno na kontrolu cijena proizvoda prije i nakon sniženja, a sve u interesu zaštite potrošačkih prava. Po ovom osnovu izvršen je nadzor kod 2123 subjekta i izdato je 727 prekršajnih naloga.

Obzirom da je akcenat predmetnih inspekcijskih nadzora bila zaštita potrošačkih prava, inspektori ovog inspektorata su prilikom vršenja nadzora posebnu pažnju posvetili kontroli istaknutih maloprodajnih cijena artikala koji su zatečeni u prodaji, odnosno da li istaknuta maloprodajna cijena artikla zatečena u prodaji odgovara kalkuliranoj maloprodajnoj cijeni istih artikala te da li je jasno i vidljivo označen proizvod koji je na rasprodaji cijenom prije i cijenom nakon sniženja. Poduzete aktivnosti su podrazumijevale praćenje i analiziranje kretanja cijena pojedinih proizvoda i njihov uticaj na stabilnost tržišta i cijena kao i životni standard stanovništva, te analiziranje djelovanja ekonomske politike na visinu cijena i opskrbljenost tržišta sa primarnim ciljem stabilizacije tržišnih i ekonomskih prilika.

U izvještajnom periodu zapaženo je da je oblik trgovine putem online platformi sve više zastupljen a što predstavlja i specifičan vid trgovine (tzv. "virtualne prodavnice"). Naime, članom 47. Zakona o unutrašnjoj trgovini u FBiH precizirana je prodaja na daljinu kao oblik trgovine na malo robom i uslugama koje trgovac vrši ponudom putem sredstava za komunikaciju potrošaču koji nije neposredno prisutan. Prodaju na daljinu može organizovati samo trgovac registriran za tu vrstu trgovine. Prodaja na daljinu - daljinska trgovina je trgovina robom na malo, kao i pružanje usluge potrošačima, koju trgovac organizira upotrebom sredstava za komunikaciju između fizički udaljenih lica i za tu vrstu trgovine trgovac mora biti registrovan i mora posjedovati odgovarajući poslovni prostor za obavljanje administrativnih poslova kao i odgovarajuća sredstva i opremu, zavisno od oblika daljinske trgovine koju obavlja. Za obavljanje ovog oblika trgovine trgovac je dužan da osigura odgovarajuće skladište robe koju prodaje i robom rukuje na način da osigura očuvanje njenog kvaliteta. Razvojem informacionih tehnologija proces trgovine se sve češće završava na internetu. Ovdje moramo napraviti razliku između registrovanih subjekata koji pored prodaje u poslovnom prostoru nude potrošačima i mogućnost kupovine putem njihovih internet stranica, ili putem drugih internet stranica i fizičkih lica koja putem društvenih mreža, u vlastitim domovima nelegalno nude različite proizvode i usluge, čije korišćenje za same građane predstavlja veliki potrošački rizik. Napominjemo da je pitanje ulaska u privatne prostorije i vršenje pretresa istih prioritetno u nadležnosti istražnih organa. Za suzbijanje nelegalnog rada u stambenim prostorijama neophodno je da se intenzivnije angažuju nadležni organi koji su ovlašteni da vrše istrage i da ulaze u privatni prostor građana. Veliki problem predstavlja i mogućnost identifikacije lica koja vrše internet prodaju.

Imajući u vidu navedeno primarno je donijeti, odnosno izmijeniti i dopuniti postojeće pozitivne zakonske propise koji samo donekle razrađuju ovaj oblik trgovine poznat kao djelatnost oglašavanja preko medija koja uključuje prodaju vremena i prostora za različite vrste medijskog oglašavanja i kojim će se preciznije regulisati nadležnost za provođenje inspekcijskog nadzora nad ovim subjektima.

U izvještajnom periodu, kontinuirano su vršeni inspekcijski nadzori koji podrazumijevaju kontrolu obavljanja trgovine bez odobrenja nadležnog organa i kontrolu prometa robe bez vjerodostojne dokumentacije, sa akcentom na prometovanje akcizne robe cigareta i rezanog

duhana, koji su bili organizovani u prijedpodnevnim i u popodnevnim turnusima, kao i u danima vikenda na frekventnim lokalitetima Kantona Sarajevo, sa ciljem sprječavanja bespravnog prometa. Inspektori inspektorata tržišno-turističke inspekcije su u toku svojih aktivnosti koje su obavljene u skladu sa akcionim planom, ostvarili saradnju sa drugim inspekcijama uprave kroz rad u mješovitim timovima, uz asistenciju službenika MUP-a Kantona Sarajevo.

Istakli bi da se u toku ovih kontrolnih aktivnosti akcenat stavio na prometovanje akcizne robe. Roba u vrijednosti od 13.194,10 KM koja je bila predmetom prekršaja je oduzeta i predana u Direkciju robnih rezervi Kantona Sarajevo do okončanja prekršajnog postupka koji je pokrenut kod nadležnog suda.

Takoder želimo istaći da se od strane ovog organa aktivnosti na suzbijanju bespravnog prometa na svim frekventnim lokalitetima Kantona Sarajevo, u saradnji sa pripadnicima policije MUP-a, vrše u kontinuitetu, u skladu sa raspoloživim resursima i drugim aktivnostima koje smo obavezni vršiti, te da samo ovaj organ ne može eliminirati pojavu nelegalnih uličnih prodavača, obzirom da je to kompleksnija problematika koja predstavlja opšti društveni problem.

U toku redovnih kontrolnih aktivnosti, posebna pažnja je data i kontroli ispunjenosti minimalno-tehničkih uvjeta za obavljanje obrtničke djelatnosti i obavljanja djelatnosti trgovine u pogledu uređenja i opreme poslovnog prostora, kao i drugih uvjeta utvrđenih važećim zakonima i podzakonskim propisima (minimalni uvjeti).

U izvještajnom periodu vršeni su nadzori i u oblasti turizma obzirom da je Kanton Sarajevo prepoznat kao turistička destinacija. Prihodi od turizma daju veliki doprinos razvoju privrede pa je prilikom planiranih aktivnosti rada ovog organa akcenat bio na ovoj integralnoj oblasti i ostalim komplementarnim djelatnostima kako bi se osiguralo efikasnije korištenje turističkih potencijala. U ovom periodu izvršen je nadzor nad radom subjekata koji obavljaju turističku djelatnost odnosno koji pružaju turističke usluge i koji posreduju u turističkom prometu. Kontrolama su obuhvaćena pravna i fizička lica koja su registrovana za obavljanje turističke djelatnosti kao i pružaoci turističkih usluga u smještajnim objektima. Smještajnim objektom, u smislu zakona se smatra hotel, motel, pansion, turistički apartman, odmaralište, kamp, planinarski dom, soba za iznajmljivanje i svi drugi objekti u kojima se pružaju usluge smještaja a koji svoje usluge nude i putem booking.com službene stranice oglašavanja. Nadzor se izvršio u 418 objekata koji pružaju uslugu smještaja u Kantonu Sarajevo, s tim što se poseban akcenat stavio na prijavu boravka lica koja se koriste uslugama noćenja, odnosno na obračun, naplatu i uplatu boravišne takse. U izvršenim inspeksijskim nadzorima utvrđeno je da je obračunata i uplaćena boravišna taksa u iznosu od 649.488,00 KM. U slučajevima gdje su inspektori utvrdili prekršaje, poduzete su zakonom predviđene mjere, odnosno izdato je 59 prekršajnih naloga i izdato je 3 rješenja o otklanjanju nepravilnosti i 3 rješenja o zabrani rada.

Intenziviranim djelovanjem inspekcije po pitanju kontrola plaćanja članarine Turističkoj zajednici koju su dužni plaćati obavezni i dobrovoljni članovi zavisno od pravnog statusa obveznika (fizičko ili pravno lice) je uplaćena članarina u iznosu od 57.569,87 KM.

Za utvrđene nepravilnosti izdato je 14 prekršajnih naloga.

U postupku izvršenih inspeksijskih nadzora na predmetne okolnosti tržišno-turistički inspektori su utvrđivali i kontrolu pružanja usluga smještaja i boravka migranata kroz poslovnu dokumentaciju ugostiteljskog objekta za smještaj, odnosno putem evidencije u Knjizi gostiju u skladu sa odredbama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti FBiH. Inspektorat je informaciju o zatečenom stanju proslijedio Ministarstvu sigurnosti BiH, Službi za poslove sa strancima na dalje nadležno postupanje obzirom da su sve druge aktivnosti koje se odnose na migranta propisane postojećim procedurama Ministarstva sigurnosti BiH, Službe za poslove sa strancima koja

provodi sve postupke u vezi kretanja migranata koji imaju ili nemaju prijavu boravka niti identifikacione dokumente.

Pojačani inspekcijski nadzori su ostvareni u pogledu kontrole primjene Zakona o fiskalnim sistemima sa posebnim akcentom na neizdavanje računa i neposjedovanje fiskalnog sistema. Pojačane aktivnosti najavljivane su i putem medija, sa ciljem da pravna i fizička lica koja posluju na području Kantona Sarajevo preispitaju poslovanje i blagovremeno ga usklade sa zakonskim propisima, te na taj način izbjegnu represivne mjere.

Prilikom vršenja ovih kontrola imala se u vidu Odluka o određivanju drugih djelatnosti koje ne podliježu obavezi evidentiranja prometa putem fiskalnih uređaja, kojom su određene djelatnosti kod čijeg obavljanja, polazeći od tehničkih i funkcionalnih karakteristika fiskalnog sistema i specifičnosti obavljanja tih djelatnosti ne postoji obaveza evidentiranja prometa preko fiskalnih uređaja propisana u Zakonu o fiskalnim sistemima. Pojačani inspekcijski nadzori vršeni su u kontinuitetu do 31.12.2023. godine, sa napomenom da je vršena pojačana kontrola organizovana kroz rad više timova nad povratnicima u činjenju prekršaja po ovom osnovu. U toku ovih aktivnosti izvršeno je 792 inspekcijska nadzora i izdat je 241 prekršajni nalog u vrijednosti novčane kazne u iznosu od 573.720,00 KM.

Imajući u vidu intenzitet, odnosno broj izvršenih inspekcijskih nadzora u izvještajnom periodu, koji su vršeni kod određenih subjekata više puta sedmično, prema objektivnim potrebama jer se radilo o povratnicima u činjenju prekršaja neizdavanja računa, a shodno izvještajima na ove okolnosti, procijenjeno je da su postignuti zadovoljavajući rezultati, odnosno da se smanjio broj prekršaja po osnovu neizdavanja računa.

U cilju suzbijanja obavljanja ugostiteljske djelatnosti bez odobrenja nadležnog organa, u ovom izvještajnom periodu vršeni su nadzori subjekata koji su nakon što su izvršili odjavu, nastavili sa obavljanjem ugostiteljske djelatnosti, kao i kod subjekata koji su prije dobijanja odobrenja nadležnog organa započeli sa obavljanjem ugostiteljske djelatnosti (tzv. "radnje u pripremi"). Predmetni inspekcijski nadzor je izvršen kod 664 subjekta pri čemu je doneseno 68 rješenja o otklanjanju nepravilnosti te 49 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti i izdato je 233 prekršajnih naloga u vrijednosti od 90.460,00 KM.

U toku ovih kontrolnih aktivnosti, posebna pažnja je data i kontroli usluživanja alkoholnih pića osobama mladim od 18 godina.

Na lokalitetima Općina Centar i Stari Grad te Novi grad, Novo Sarajevo i Ilidža vršene su kontrole koje su bile organizovane u popodnevnom turnusima u vezi sa primjenom Odluke o radnom vremenu u određenim djelatnostima, sa akcentom na radno vrijeme ugostiteljskih objekata u poslijepodnevnom satima i danima vikenda. Zbog nepoštivanja istih izdata su 22 prekršajna naloga u vrijednosti od 14.050,00 KM.

Također je od strane ovog organa vršena kontrola u pogledu primjene Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o posebnim uvjetima evidentiranja i obilježavanja brašna koje se stavlja na tržište, sa posebnim osvrtom na kontrolu korištenja, prijevoza brašna i netačnog vođenja propisane evidencije.

Inspekcijski nadzor se vršio i u pilanama koje su registrovane za obavljanje djelatnosti rezanja drveta sa akcentom na klasiranje i obilježavanje rezane građe u skladu sa važećim standardom te dostavljanje podataka o prorezu oblovine i proizvodnji rezane građe nadležnom organu.

Ovom prilikom napominjemo da je Inspektorat tržišno – turističke inspekcije Kantonalne uprave za inspekcijske poslove zaprimio Zaključak Skupštine Kantona Sarajevo broj 01-04-5506-1/20 od 25.02.2020. godine u kojem se Kantonalna uprava za inspekcijske poslove obavezuje da

intenzivira nadzore nad pravnim licima koja vrše prodaju uglja na području Kantona Sarajevo, kao i nad onim pravnim licima koja već imaju zabranu prodaje istog i da se o poduzetim nadzorima i utvrđenim činjenicama na sedmičnom nivou izvještava Skupština i Vlada Kantona Sarajevo. Na osnovu Zaključka u periodu od 11.03.2020. godine do današnjeg dana kantonalni tržišno – turistički inspektori na sedmičnoj osnovi vrše nadzore kod pravnih lica koja obavljaju djelatnost prometa uglja na području Kantona Sarajevo, odnosno nadzore nad primjenom Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo” broj 23/16). Nadzori su na sedmičnoj osnovi, od strane kantonalnih tržišno – turističkih inspektora vršeni kod sljedećih pravnih lica: Šumarstvo Ijuta d.o.o. Konjic u podružnici koja se nalazi u Sarajevu u ulici Osik 861, Oganj transport d.o.o. Sarajevo koji se nalazi u ulici Mali Kiseljak 47, Bas Dam d.o.o. Sarajevo koji je lociran u ulici Aleja Bosne Srebrene do broja 131, Lumberjack d.o.o. Sarajevo koji se nalazi u ulici Bačići broj 66 (Drvosječa d.o.o. Sarajevo) i u trgovačkoj radnji Ogrijev transport koja se nalazila u ulici Igmanska broj 93 Vogošća (trgovačka radnja je prestala sa radom). Informacija o izvršenim nadzorima od strane kantonalnih tržišno – turističkih inspektora iniciranim predmetnim Zaključkom dostavlja se Skupštini KS na sedmičnom nivou u kojem se redovito ističe ono što je predmet našeg nadzora a to je :

- u Kantonu Sarajevo nije dozvoljena prodaja i upotreba uglja, koji ima ukupni sadržaj gorivog sumpora iznad 1% i toplotnu moć nižu od 12000 kJ/kg; zabranjeno je skladištenje i upotreba čvrstih goriva, kako za privatne i poslovne subjekte tako i za distributere, koja se koriste za produkciju toplotne energije ukoliko nisu zaštićena od atmosferskih uticaja; dokaz o zadovoljenju uslova o sadržaju sumpora koji treba biti izdat od strane akreditovane laboratorije za analizu uglja prema BAS EN ISO 17025.

U suštini ishod svakog pojedinačnog inspeksijskog nadzora kantonalnih tržišno – turističkih inspektora u posljednje dvije godine bio je uredan, te se može smatrati da je postignuta svrha istih i da su subjekti nadzora svoje poslovanje uskladili sa Odlukom o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo („Sl. Novine KS”, broj 23/16) u domenu nadležnosti tržišno – turističke inspekcije.

Uzimajući u obzir da su odredbama Zakona o zaštiti zraka uređeni tehnički uvjeti, mjere za sprečavanje ili smanjivanje emisija u zrak, planiranje zaštite kvaliteta zraka, posebni izvori emisija, katastar emisija, kvalitet zraka, skladištenje fosilnih goriva kao i prekršaji za pravna i fizička lica, što je integrisani pristup u smislu zaštite okoliša upravni nadzor nad sporovođenjem istoga spada u nadležnost Federalnog ministarstva, a poslove inspeksijskog nadzora vrše federalni i kantonalni inspektori u ovisnosti od toga koji je organ izdao okolinsku dozvolu u skladu sa svojim nadležnostima. Obzirom na kompleksnost ove problematike koja iziskuje integrisani inspeksijski nadzor koji je definisan članom 58. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u KS i to sa aspekta nadležnosti inspekcije za zaštitu okoliša, komunalne inspekcije, saobraćajne inspekcije, inspekcije za zaštitu od požara te nadležne općinske službe nastaviti će se sa pojačanim inspeksijskim nadzorima u domenu svojih mjerodavnosti, te će se o istom blagovremeno dostavljati izvještaji.

Izvještaj o radu zasniva se na Programu rada, mjesečnim i sedmičnim planovima rada inspektorata kojim je planiran broj inspeksijskih nadzora koje inspektori trebaju izvršiti u određenom vremenskom periodu. Broj upravnih mjera i izdatih prekršajnih naloga nije planiran jer isti zavisi o stanju zatečenom prilikom vršenja inspeksijskog nadzora.

Izvještaj o radu se zasniva na postojećem broju inspektora koji je manji od broja izvršilaca predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Uprave. Izvršenje konkretnih poslova i radnih

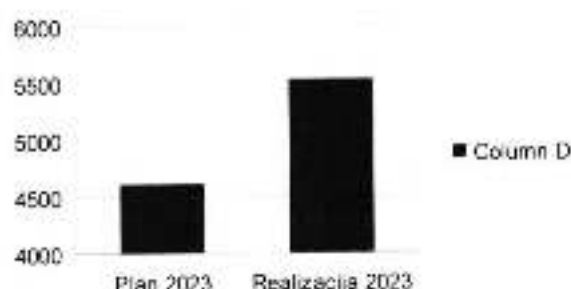
zadataka u značajnoj mjeri je zavisilo od trenutnog stanja na terenu u svakoj pojedinoj oblasti u kojoj inspeksijski nadzor vrše kantonalni tržišno-turistički inspektori.

Uzevši u globalu osnovne pokazatelje izvještaja, Inspektorat tržišno-turističke inspekcije je postigao zadovoljavajuće rezultate posebno naglašavajući da su isti postignuti sa znatno manjim brojem izvršilaca.

Posmatrajući izvještaj u globalu, može se konstatovati da su inspektori ovog inspektorata posao izvršavali odgovorno i efikasno u okviru svojih nadležnosti, kao i da su ispunili i druge obaveze koje su im utvrđene i drugim propisima.

U odnosu na prethodno navedeno, u tabeli koja slijedi prikazana je realizacija ovog Inspektorata u odnosu na Plan za 2023. godinu.

TRŽIŠNO-TURISTIČKA INSPEKCIJA	
Plan 2023	4617
Realizacija 2023	5538
Prebačaj	19,95%

Navedenu konstataciju potvrđuje podatak da su inspektori ovog inspektorata sa manjim brojem izvršilaca izvršili više inspeksijskih nadzora od broja koji je bio predviđen u godišnjem planu aktivnosti za 2023. godinu (planirano ukupno 4617 nadzora, a izvršeno 5538 nadzora što predstavlja prebačaj od 19,95 %).

Tabelarni prikaz uporednih pokazatelja za 2022. i 2023. godinu.

GODINA	Broj inspektora	Ukupan broj ostvarenih nadzora	Ukupan broj izdatih rješenja	Ukupan broj izdatih prekršajnih naloga	Ukupan iznos izdatih pn	Ukupno prekrš. prijava	Ukupno mjera
2022.	20	6061	245	1700	1721523,00	15	1964
2023.	17	5538	234	1397	1641076,00	17	1948

Ukupan broj inspektora u inspektoratu

Ukupan broj ostvarenih nadzora

Ukupan broj izdatih rješenja 2022/2023

Ukupan broj izdatih rješenja 2022/2023

Ukupan iznos izdatih PN 2022/2023

7. INSPEKTORAT RADA, ZAŠTITE NA RADU I SOCIJALNE ZAŠTITE

Inspektorat je u 2023. godini brojao 12 izvršilaca kantonalnih inspektora od čega:

- **8 inspektora rada**
- **2 inspektora rada u oblasti zaštite na radu**
- **2 inspektora socijalne zaštite**

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo na nivou Inspektorata rada, zaštite na radu i socijalne zaštite predviđeno je ukupno 27 inspektora i 1 glavni inspektor, od čega 20 kantonalnih inspektora rada, 5 kantonalnih inspektora rada u oblasti zaštite na radu i 2 kantonalna inspektora socijalne zaštite. Iz navedenog proizlazi da je popunjenost u 2023. godini ovog Inspektorata bila 44,44 %.

U odnosu na sistematizovani broj radnih mjesta i broj izvršilaca u 2023. godini, jedan kantonalni inspektor rada se nalazi na suspenziji, jedan kantonalni termoeenergetski inspektor je po osnovu ovlaštenja direktora obavljao poslove inspeksijskog nadzora iz nadležnosti kantonalnog inspektora rada u oblasti zaštite na radu, jedan inspektor rada pored poslova svog radnog mjesta obavljao je i posao glavnog inspektora Inspektorata, po ovlaštenju, dva kantonalna inspektora rada su pored poslova svog radnog mjesta obavljali i poslove prosvjetnog inspektora, dok je krajem decembra 2023. godine jedan tržišno-turistički inspektor interno premješten na neodređeno vrijeme u ovaj Inspektorat na radno mjesto kantonalnog inspektora rada.

U izvještajnom periodu inspektori ovog Inspektorata su proveli ukupno 507 radnih dana, odnosno 4309 radnih sati na bolovanju. Treba istaći da je u ovoj godini zabilježeno smanjenje odsustva s rada po osnovu privremene spriječenosti za rad u odnosu na prošlu godinu kada su inspektori proveli 689 radnih dana, odnosno 5512 radnih sati na bolovanju.

Aktivnosti Inspektorata rada, zaštite na radu i socijalne zaštite u izvještajnom periodu bile su usmjerene na provođenju nadzora nad primjenom Zakona o radu ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 26/16, 89/19 i 44/22) i na osnovu njega donesenih propisa, Zakona o zaštiti na radu ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 79/20, Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 36/1999, 54/2004, 39/2006, 14/2009, 7/2014 - rješenje US BiH, 45/2016, 19/2017 - drugi zakon i 40/2018) kojima su osigurana prava zaposlenim licima u gore navedenim zakonskim propisima i nadzor nad izvršenjem zakona i drugih propisa i općih akata.

Sve aktivnosti iz naprijed navedenih oblasti su se odvijale na osnovu unaprijed planiranih godišnjih i mjesečnih zadataka, koji predstavljaju osnovne funkcije ovog inspektorata, odnosno poslovi koji proizilaze iz djelokruga rada Inspektorata rada, zaštite na radu i socijalne zaštite.

Izvještaj o radu se zasniva na postojećem broju inspektora u inspektoratu. Međutim, broj izvršitelja je još uvijek manji od broja izvršitelja koji je predviđen Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave za inspeksijske poslove, posebno broj izvršitelja u inspekciji rada i inspekciji zaštite na radu.

Napominjemo da se prilikom izrade normativa rada (minimalni broj inspeksijskih pregleda) koje je trebalo izvršiti, uzela u obzir i činjenica da svi inspektori u toku 2023. godine neće raditi svih 12 mjeseci, već okvirno 10 mjeseci, zbog korištenja godišnjih odmora iz prethodne godine u toku

prve polovine 2023. godine, kao i zbog korištenja prvog dijela godišnjeg odmora za 2023. godinu i korištenja odsustva po osnovu vjerskih i državnih praznika.

Izvještaj o radu za 2023. godinu zasniva se na programu rada i kvartalnim planovima rada kojim je određen minimalan broj inspeksijskih pregleda koje su inspektori trebali izvršiti u određenom vremenskom periodu, a broj upravnih i kaznenih mjera nije planiran. Prilikom izrade plana, u vidu se imala zakonska obaveza inspektora za poduzimanjem svih propisanih mjera iz njihove nadležnosti u slučaju utvrđivanja određenih nedostataka i nepravilnosti tokom inspeksijskog nadzora, kao i obaveza prijavljivanja uočenih krivičnih dijela. Izvršeni broj pregleda inspeksijskih nadzora može se smatrati utvrđenom normom za svaku vrstu inspekcije, odnosno za svakog pojedinog inspektora.

Izvršenje konkretnih poslova i radnih zadataka za pojedini mjesec, u značajnoj mjeri zavisio je od trenutnog stanja na terenu u svakoj pojedinoj oblasti u kojoj inspeksijski nadzor vrše kantonalni inspektori, te od konkretno dobijenih posebnih zaduženja od nadležnih organa, prisustva inspektora na radu, a koji u Programu rada nisu konkretno utvrđeni za svaki pojedini mjesec, već je u istom utvrđena samo polazna osnova.

Inspeksijski nadzor se vršio na području devet općina i to: Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža, Hadžići, Vogošća, Ilijaš i Trnovo.

Kantonalni inspektori rada ove Uprave uzeli su učešća i u obukama realiziranim od strane Evropske unije, a koje se odnose na borbu protiv trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije.

Planom rada za 2023. godinu planirano je da se na nivou Inspektorata izvrši 3492 inspeksijska nadzora sa ukupno 11 izvršitelja (8 inspektora rada, 2 inspektora rada u oblasti zaštite na radu i 1 inspektor socijalne zaštite).

U 2023. godini realizirano je 4637 inspeksijskih nadzora ili 132,8%, iz čega proizilazi da je ovaj inspektorat ispunio planirane zadatke, odnosno da je uradio 1145 inspeksijskih nadzora više od planiranih.

Obzirom da su u toku 2022. godine inspektori ovog inspektorata izdali 428 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 384.706,00 KM, a kako je u toku 2023. ukupno izdato 559 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 583006,00 KM, nedvosmislen je zaključak da je u 2023. godini utvrđeno 131 prekršaja više, odnosno izdato 131 prekršajni nalog nego u 2022. godini, što procentualno iznosi povećanje od 30,6% u broju prekršajnih naloga, a glede iznosa novčanih sankcija taj procenat je 51,54%.

Inspektori angažirani u ovom inspektoratu su u izvještajnom periodu izdali ukupno 300 rješenja – 300 rješenja kojim je naredeno otklanjanje nepravilnosti i nedostataka i 178 rješenja kojim su subjekti nadzora upozoreni na svoje postupanje.

7.1. Inspekcija rada

vrši nadzor nad primjenom zakona i to:

- Zakon o radu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 26/16, 89/18 i 44/22);
- Zakon o zapošljavanju stranaca („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 111/12);
- Zakon o vijeću zaposlenika („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 38/04);
- Zakon o štrajku („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 14/00);

- Zakon o reprezentativnosti sindikata i udruga poslodavaca („Službene novine Federacije BiH“ broj 103/21);
- Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 49/21);
- Uredba o metodologiji izračuna i usklađivanja najniže plaće („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 106/21);
- Zakon o platama i naknadama u javnim ustanovama iz oblasti socijalne zaštite u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo broj 17/15 i 18/22);
- Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo broj 19/21 i 10/22);
- Uredba o jedinstvenim kriterijima i pravilima za zapošljavanje branilaca i članova njihovih porodica u institucijama u Kantonu Sarajevo, gradu Sarajevo i općinama u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 37/20 i 27/21);
- Zakon o platama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 10/16);
- Uredba o određivanju visine plata i naknada organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 13/16);
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 92/16);
- Pravilnik sa kriterijima za prijem radnika u radni odnos u osnovnim kao javnim ustanovama na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 12/22 i 22/22);
- Pravilnik sa kriterijima za proglašenja radnika za čijim radom je potpuno ili djelimično prestala potreba u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 9/22);
- Pravilnik o izboru, imenovanju i razrješenju direktora osnovnih škola u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 2/18, 32/18 i 30/19).
- Kolektivni ugovori;

Ciljevi inspektora rada koji su planirani Programom rada za 2023. godinu (2400 inspeksijskih nadzora) realizirani su u procentu od 118,29%, iz čega proizilazi da je ova inspekcija prebacila planske zadatke za 439 inspeksijska nadzora, odnosno 18,29 %. Naime, u toku 2023. godine, inspektori rada su izvršili 2839 inspeksijskih nadzora, kako kod poslodavaca pravnih lica, tako i kod fizičkih lica, od kojeg broja je izvršeno 608 redovnih inspeksijskih nadzora (113 manje u odnosu na prošlu godinu), 1871 usmjerenih nadzora (177 više u odnosu na prošlu godinu), te 360 kontrolnih inspeksijskih nadzora (22 nadzora više u odnosu na prethodni period), po kom osnovu je izdato 90 rješenja o naređenju, 174 rješenje o upozorenju, 553 prekršajnih naloga u iznosu od 568986,00 KM. U izvještajnom periodu evidentiran rad 176 lica bez zaključenog ugovora o radu i prijave na osiguranje.

U izvještajnom periodu ciljevi su realizirani i na način preventivnog djelovanja na poslodavce u pogledu dosljedne primjene odredaba Zakona o radu i drugih propisa kojima je uređena oblast radnih odnosa, te omogućavanje radnicima ostvarivanje prava iz radnog odnosa.

Također, ciljevi se odnose i na blagovremeno postupanje po podnesenim pismenim predstavkama, zahtjevima odnosno inicijativama za vršenje inspekcijskih nadzora, prijavama građana i slično, a koje se odnose na nezakonite pojave i radnje iz nadležnosti ove inspekcije.

Na osnovu saznanja, kako od građana, a posebno od radno angažiranih lica u proizvodnoj i trgovinskoj djelatnosti, da radnici rade veći broj sati od radnog vremena (40 sati sedmično) i da se prekovremeni rad ne plaća, odnosno da je uveden suprotno odredbama Zakonu u radu, izvršeni su inspekcijski nadzori, poduzete mjere, te na taj način u znatnoj mjeri usklađeno poslovanje sa odredbama navedenog zakona.

Inspektori rada, poučeni dosadašnjim iskustvima sa terena, u okviru Programa rada za 2023.godinu, planirali su pojačane inspekcijske nadzore, a posebno u periodu trajanja turističke sezone i održavanja Sarajevo Film Festivala.

Pojačani inspekcijski nadzori su najavljeni putem službene web stranice, kao i putem medija, sa ciljem da pravna i fizička lica koja posluju na području Kantona Sarajevo preispitaju svoje poslovanje i blagovremeno ga usklade sa zakonskim propisima, te na taj način izbjegnu represivne mjere.

Rad u drugoj smjeni, kao i u kasnim noćnim satima i rad u dane vikenda organiziran je u skladu sa potrebama i mogućnostima, obzirom na odsustva inspektora po osnovu privremene spriječenosti za rad, te velikog broj prijava koje su prioritet u postupanju, a posebno prijava koje su se odnosila na kontrolu konkursne procedure.

Inspektori rada su i u ovoj godini, pored svih teškoća s kojima su se susretali vršili pojačane inspekcijske nadzore u dane praznika (Nova godina, Dan nezavisnosti, Praznik rada, Dan državnosti) uglavnom u objektima koji se bave trgovinom i ugostiteljstvom, odnosno većim trgovačkim lancima marketa, benzinskim pumpama na način evidentiranja radnika koji su radili na dan praznika, te poslodavcima nalogali dostavljanje dokaza o uvećanju plaće radnicima koji su radili na dan praznika. Na ovaj način omogućeno je radnicima ostvarivanje uvećanja plaće po osnovu rada u dane praznika.

Obzirom da je Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju Kantona Sarajevo propisana nadležnost inspektora rada u dijelu koji se odnosi na konkursnu proceduru i zaštitu prava iz radnog odnosa, to su inspektori rada vršili inspekcijske nadzore u osnovnim školama na području Kantona Sarajevo u dijelu koji se odnosi na provođenje konkursne procedure i procedure izbora direktora, te osnovnim i srednjim školama na području Kantona Sarajevo u dijelu koji se odnosi na iskazivanje tehnološkog viška. U 2023. godini, po ovom osnovu, zaprimljeno je oko 445 prijava za vršenje inspekcijskog nadzora. Najveći broj zaprimljenih prijava odnosio na okolnosti ispravnosti bodovanja kandidata prilikom provođenja konkursne procedure u osnovnim školama kao javnim ustanovama na području Kantona Sarajevo, a koji nadzori se smatraju veoma složenim obzirom da su inspektori bili obavezni i sami bodovati kandidate, kako bi utvrdili da li je ustanova pravilno primjenila odredbe Pravilnika ministarstva. Kao jedna od teškoća s kojom se susreli inspektori rada u 2023. godini je i činjenica da se konkursi u svim školama na području Kantona Sarajevo objavljuju u gotovo istom periodu kada je uobičajena sezona godišnjih odmora.

I u 2023. godine ova inspekcija je zapimala prijave koje su se odnosile na provedbu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji Kantona Sarajevo, a koja je stupila na snagu dana 11.05.2021. godine, te je po ovom osnovu zaprimljeno više od 164 prijave koje su se odnosile na provjeru ispravnosti provođenja konkursne procedure.

Također, 18.09.2020. godine na snagu je stupila Uredba Vlade Kantona Sarajevo o jedinstvenim kriterijima i pravilima za zapošljavanje branitelja i članova njihovih porodica u institucijama u

Kantonu Sarajevo, gradu Sarajevo i općinama u Kantonu Sarajevo, što je svakako doprinijelo povećanju broja prijava za kontrolu konkursne procedura.

U izvještajnoj godini Inspektorat je zaprimio više od 1871 prijava koje su se odnosile na povrede prava iz radnog odnosa kako u realnom, tako i u javnom sektoru.

Kantonalni inspektori rada u izvještajnom periodu, pored naprijed navedenog, imali su i slijedeće aktivnosti:

- Zajedničke aktivnosti (timski rad), najviše sa tržišno-turističkom, sanitarnom inspekcijom i prosvjetnom inspekcijom, a po potrebi i sa drugim inspekcijama unutar Uprave,
- Postupanje po zahtjevu Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo, a kojih je prema evidencijama bilo oko 38,
- Postupanje po zahtjevima Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo, a kojih je prema podacima kojima raspolažemo bilo oko 52,
- Postupanje po zahtjevima Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo, Ministarstva rada i socijalne politike Kantona Sarajevo, Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo - Sektor kriminalističke policije, Federalne uprave policije i drugih institucija,
- Informacije po zastupničkim pitanjima,
- postupanje po pismenim predstavkama od strane pravnih i fizičkih lica, kao i sindikalnih organizacija,
- dostava informacija po zahtjevima Tužilaštva Kantona Sarajevo, Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo - Sektor kriminalističke policije, Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo, Institucije Ombudsmena/Ombudsmana Federacije BiH, Federalnog MUP-a, Ministarstva sigurnosti BiH, Transparency International BiH i drugih institucija,
- druge aktivnosti po zahtjevu nadležnih organa.

U skladu sa programom rada ovog inspektorata za 2023. godinu, inspeksijski nadzori inspektora rada za oblast radnih odnosa su kontinuirano vršeni u svim oblastima rada subjekata nadzora, pri čemu je prioritet, kako je to predviđeno programom rada, posvećen kontroli rada "na crno", odnosno kontroli radnog angažiranja zatečenih osoba, zatim na kontroli zakonskih odredaba koje se odnose na prekovremeni rad i isplatu plata u zakonom propisanom roku. Međutim, veliki broj zahtjeva za vršenje inspeksijskih nadzora koji se odnose na kontrolu provođenja konkursnih procedura u javnom sektoru značajno je uticao na manji broj redovnih inspeksijskih nadzora u privatnom sektoru posvećen suzbijanju sive ekonomije.

Kao što je već navedeno inspektori rada za oblast radnih odnosa su u svim aktivnostima prvenstveno bili usmjereni na suzbijanje radnog angažiranja osoba bez zaključenih ugovora o radu, odnosno suzbijanja svih oblika nezakonitog radnog angažmana. Ovdje je bitno napomenuti da se inspeksijski nadzor može obavljati samo kod subjekata nadzora koji posjeduju uredne isprave za obavljanje djelatnosti, bez obzira da li se radi o subjektima nadzora koji se registriraju kod nadležnog suda ili nadležnih općinskih službi.

Na osnovu važećih zakonskih propisa, a prvenstveno na osnovu Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 2/17 i 37/21) inspektori su u svom radu primjenjivali i odredbe koje se odnose na izricanje preventivnih mjera (izricanje upozorenja, davalu upute i informacije vezane za nove zakonske propise).

U izvještajnom periodu inspektori rada su proveli ukupno 280 radnih dana, odnosno 2240 radnih sati na bolovanju, što je značajno manje u odnosu na prošlu godinu kada su inspektori rada bili odsutni 419 radnih dana, odnosno 3352 radnih sati.

7.2. Inspekcija rada u oblasti zaštite na radu

Vrši nadzor na primjenom zakona i podzakonskih propisa:

- Zakon o zaštiti na radu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 79/20).
- Pravilnik o sadržaju i načinu podnošenja izvještaja o povredi na radu i profesionalnom oboljenju („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 9/23).
- Zakon o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 38/22).
- Zakon o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti rezanja drveta („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 27/97).
- Pravilnik o tehničkim normativima za električne instalacije niskog napona („Službeni list SFRJ“, broj 53/88).
- Pravilnik o uslovima za utvrđivanje radnih mjesta sa posebnim uslovima rada i ljekarskim pregledima radnika na tim radnim mjestima („Službeni list SRBiH“, broj 2/91).
- Pravilnik o postupku skraćivanja radnog vremena na poslovima sa povećanim rizikom („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 24/21).
- Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati ovlaštene organizacije za obavljanje stručnih poslova iz oblasti zaštite na radu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 23/21).
- Pravilnik o vođenju evidencija, čuvanju isprava i sadržaju godišnjeg izvještaja iz oblasti zaštite na radu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 2/91).
- Pravilnik o načinu, postupku i rokovima vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja iz oblasti zaštite na radu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 23/21).
- Pravilnik o pružanju prve pomoći u slučaju povrede i oboljenja radnika na radu („Službeni list SRBiH“, broj 38/86).
- Pravilnik o načinu i uvjetima obavljanja poslova zaštite na radu kod poslodavca („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 34/21).
- Pravila o procjeni rizika („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 23/21).
- Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati radnici za zaštitu na radu, programu, sadržaju, načinu i troškovi polaganja stručnog ispita („Službene novine FBiH“ broj 83/21).
- Opći pravilnik o higijensko-tehničkim zaštitnim mjerama pri radu („Službeni list FNRJ“, broj 16/47, 18/47 i 36/50).
- Pravilnik o higijensko i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu u kudeljarama („Službeni list FNRJ“ broj: 46/47).
- Pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu u grafičkim preduzećima („Službeni list FNRJ“, broj 56/47).
- Pravilnik o higijenskim i tehničkim mjerama pri radu u kamenolomima i ciglanama, kao i kod vađenja gline, pijeska i šljunka („Službeni list FNRJ“, broj 69/48).
- Pravilnik o tehničkim i zdravstveno - tehničkim zaštitnim mjerama na radu pri hemijsko - tehnološkim procesima (prilog br. 8. uz „Službeni list FNRJ“, broj 55/50).

- Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri ronilačkim radovima („Službeni list FNRJ“, broj 36/58),
- Pravilnik o higijenskim i tehničkim mjerama pri radu na preradi i obradi metala („Službeni list FNRJ“, broj 40/61),
- Pravilnik o zaštiti na radu pri održavanju motornih vozila i prijevozu motornim vozilima („Službeni list SFRJ“, broj 55/65),
- Pravilnik o zaštiti na radu pri utovaru tereta u teretna motorna vozila i istovaru tereta iz takvih vozila („Službeni list SFRJ“, broj 17/66),
- Pravilnik o zaštiti na radu u poljoprivredi („Službeni list SFRJ“, broj 34/68),
- Pravilnik o zaštiti na radu u građevinarstvu („Službeni list SFRJ“, broj 42/68 i 45/68),
- Pravilnik o tehničkim normativima za dizalice („Službeni list SFRJ“, broj 65/91),
- Pravilnik o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi („Službeni list SFRJ“, broj 35/69),
- Pravilnik o posebnim mjerama i normativima za zaštitu na radu pri preradi i obradi kože, krzna i otpadaka kože („Službeni list SFRJ“, broj 47/70),
- Pravilnik o općim mjerama i normativima zaštite na radu od buke u radnim prostorijama („Službeni list SFRJ“, broj 29/71),
- Pravilnik o mjerama i normativima zaštite na radu na oruđima za rad („Službeni list SFRJ“ broj 18/91),
- Pravilnik o zaštiti na radu u šumarstvu („Službeni list SRBiH“, broj 20/85),
- Pravilnik o zaštiti na radu pri mehaničkoj preradi i obradi drveta i sličnih materijala („Službeni list SRBiH“, broj 5/86),
- Pravilnik o zaštiti na radu u željeznicama („Službeni list SRBiH“, broj 42/86 i 3/87)
- Pravilnik o opštim mjerama zaštite na radu za građevinske objekte namijenjene za radne i pomoćne prostorije i radne prostore („Službeni list SRBiH“, broj 5/88),
- Pravilnik o zaštiti na radu pri korištenju električne energije („Službeni list SRBiH“, broj 34/88).

Ciljevi Inspektorata u oblasti zaštite na radu koji su planirani Programom rada za 2023. godinu (900 inspeksijskih nadzora), realizirani su u procentu od 175%, iz čega proizlazi da je ova inspekcija prebacila planske zadatke za 675 inspeksijskih nadzora, odnosno 75 %. U toku 2023. godine, inspektori rada u oblasti zaštite na radu izvršili su 1575 inspeksijskih nadzora, od kojeg broja je izvršeno 1073 redovnih inspeksijskih nadzora, 151 usmjerenih inspeksijskih nadzora, te 351 kontrolna inspeksijska nadzora, po kom osnovu je izdato 187 rješenja, od kojih 152 rješenja naređenja i 35 rješenje o zabrani rada. Utvrđeno da je izvršeno ukupno 143 rješenja. U izvještajnom periodu evidentirano 850 povreda na radu i to 835 lakših, 10 težih povreda i pet (5) povreda sa smrtnim ishodom. Od strane inspektora rada u oblasti zaštite na radu obavljeno je ukupno 31 uviđaj nesreće na radu.

Ciljevi inspektora su se ogledali kroz djelovanje na poslodavce u pogledu dosljednog provođenja propisanih mjera zaštite na radu, blagovremeno postupanje i vršenja uviđaja po prijavljenim težim povredama na radu.

Ovako iskazani rezultati inspektora rada za oblast zaštite na radu odraz su niza isključivo objektivnih razloga. Naime, zbog zakonske obaveze izlaska na teren u slučajevima prijavljenih težih povreda na radu, ova inspekcija je u izvještajnom periodu bila limitirana, kako ljudskim tako i vremenskim kapacitetima, da ostvari veći broj redovnih inspeksijskih nadzora iz oblasti zaštite na radu, a koji se ne odnose na povrede na radu.

Dakle, inspektori rada za oblast zaštite na radu su u ovom izvještajnom periodu vršili inspeksijske nadzore koji su bili usmjereni na kontrolu subjekata nadzora, posebno u segmentu izrade akta o procjeni rizika, provođenja mjera lične zaštite radnika od mehaničkih povreda sredstvima rada, kontrolu u dijelu koja se odnosi na obuke i provjere znanja radnika iz oblasti zaštite na radu, kontrola ispravnosti sredstava rada (blagovremeni periodični pregledi i upotrebne dozvole), kontrola vršenja periodičnih ljekarskih pregleda radnika koji rade na radnim mjestima sa posebnim uvjetima rada, kao što su rad na visini, rad u vlazi, buci, zatim rad na radnim mjestima koja imaju štetno djelovanje na zdravlje radnika, bilo da se radi o radnim ili pomoćnim prostorijama.

U ovom dijelu ističemo da je u opsegu djelovanja inspektora u oblasti zaštite na radu nadzor nad primjenom Zakona o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje.

Inspektori rada u oblasti zaštite na radu su po potrebi učestvovali i u zajedničkim mješovitim timovima unutar Uprave vršeći nadzor iz svoje oblasti. Nakon izvršenih uvidaja i drugih radnji vezano za povrede na radu blagovremeno su sačinjavali zapisnik, koji je dostavljan Federalnoj upravi za inspeksijske poslove i drugim nadležnim organima.

Dakle, inspeksijski nadzori ove inspekcije su bili usmjereni na kontrole svih mjesta gdje se prema procjeni inspektora rada u oblasti zaštite na radu pojavljuju visoki rizici po zdravlje i život radnika.

U izvještajnom periodu inspektori rada u oblasti zaštite na radu su proveli ukupno 20 radnih dana, odnosno 160 radnih sati na bolovanju, što je znatno manje u odnosu na prošlu godinu kada su po ovom osnovu odsustvovali 130 radnih dana, odnosno 1040 radnih sati.

7.3. Inspekcija socijalne zaštite vrši inspeksijski nadzor nad primjenom zakona i to:

- Zakon o socijalnoj zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 38/14 - Prečišćeni tekst, 38/16, 44/17, 28/18, 52/21 i 40/22),
- Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16 i 40/18),
- Zakon o ustanovama („Službeni list RBiH“, broj 6/92, 8/93 i 13/94),
- Porodični zakon Federacije BiH („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 35/05, 41/05 i 31/14),
- Zakon o materijalnoj podršci porodicama s djecom u FBiH („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 52/22),
- Zakon o hraniteljstvu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 19/17),
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji osoba sa invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 09/10),
- Zakon o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 45/02),
- Uredba o subvencioniranju troškova boravka djece u predškolskim ustanovama na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 09/20, 16/21, 22/22 i 46/22),
- Uredba o subvencioniranju troškova grijanja („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 4/05, 7/08, 37/13, 51/14, 8/18 i 9/19, 5/20),
- Uredba o regulisanju troškova dženaze – sahrane – ukopa („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 31/17 i 1/22).

- Uredba o priznavanju prava na topli obrok u javnim kuhinjama Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 10/17, 22/19 i 19/22),
- Uredba o dodjeli novčanog iznosa za lične potrebe lica koja su smještena u ustanove socijalne zaštite („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 29/14 i 31/21),
- Pravilnik o učešću u troškovima smještaja korisnika smještenih u ustanove socijalne zaštite i srodnika obaveznih na izdržavanje („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj 22/13, 34/14 i 8/15),
- Pravilnik o općim i posebnim uslovima za osnivanje ustanova socijalne zaštite („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 24/10, 46/15 i 9/16 i 9/22),
- Pravilnik o normativu namirnica za jedan topli obrok („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 21/17,
- Instrukcija o iznosima novčanih davanja po Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 20/17, 45/17, 28/18, 18/19, 44/19, 17/20, 45/20, 17/21, 4/22, 13/22, 21/22 i 43/22),
- Instrukcija o visini mjesečnog novčanog iznosa subvencioniranja troškova grijanja, („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 10/19, 44/19, 7/20, 42/20, 6/21, 43/21 i 8/22),
- Uputstvo o vođenju evidencije o korisnicima i pruženim uslugama u javnim ustanovama („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 34/05).

Ciljevi Inspektorata za oblast socijalne zaštite koji su planirani Programom rada za 2023. godinu (192 inspeksijska nadzora), realizirani su u cjelosti obzirom da je u izvještajnom periodu izvršeno ukupno 223 inspeksijska nadzora, što procentualno predstavlja od 116,14 %, iz čega proizilazi da je inspekcija izvršila 31 inspeksijski nadzor više u odnosu na planirano. U toku 2023. godine, inspektori socijalne zaštite su izvršili 223 inspeksijska nadzora, i to 131 redovnih, 33 usmjerena nadzora, te 59 kontrolnih inspeksijskih nadzora, po kom osnovu je izdato dvadesettri (23) rješenja o naređenju, jedno (1) rješenje o upozorenju; te utvrđeno da su dvadesettri (23) rješenja izvršena. Ciljevi su uglavnom realizirani kroz preventivno djelovanje na subjekte nadzora u pogledu primjene Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom i drugih propisa iz ove oblasti, prava iz oblasti zaštite porodice s djecom, i slično.

Inspeksijski nadzori inspektora socijalne zaštite bili su posebno usmjereni na kontrolu rada ustanova socijalne zaštite, vođenje službene evidencije i dokumentacije ustanova, kontrolu korištenja prava iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, udruženja i drugo.

U izvještajnom periodu postupajući inspektori socijalne zaštite su proveli ukupno 221 radnih dana, odnosno 1768 radnih sati na bolovanju, što je bitno utjecalo na rezultate koje je postigla ova inspekcija i što je više u odnosu na prošlu godinu kada su po ovom osnovu odsustvovali 100 radnih dana, odnosno 800 radnih sati.

Kantonalni inspektori rada

Subjekt kontrole	Pregled		
	redovni	usmjereni	kontrolni
Poslodavci pravna i odgovorna lica	400	1661	318
Poslodavac fizička lica	208	210	42
UKUPNO	608	1871	360
	2839		

Zapažanja u radu i problematika uočena u toku inspeksijskih nadzora

I ovaj izvještajni period, kao i prethodne godine, upućuje na neke karakteristične pojave, kao što je kontinuirano povećanje broja pismenih predstavlki upućenih od strane pravnih i fizičkih lica, koje se ogledaju u podnošenju više pismenih podnesaka u relativno kratkom vremenskom periodu, od strane istih podnositelja, pa se može zaključiti da se radi o jedinstvenom predmetu inspeksijskog nadzora.

Ono što je karakteristično je da se od ukupno zaprimljenih inicijativa/prijava za vršenje inspeksijskog nadzora znatno više istih se odnosilo na poslodavce iz javnog sektora.

I u ovoj godini zaprimljeni su zahtjevi od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo, Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo, Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo, Institucije ombudsmana za ljudska prava, kao i zahtjevi od strane Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo, Federalnog Ministarstva unutrašnjih poslova i Poslanička pitanja. Također, zaprimljen je određeni broj zahtjeva po Zakonu o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 32/01). Rad na crno kao konstantan pojavni oblik je i dalje prisutan, ali u puno manjem obimu nego prethodnih godina, te je prestao biti masovna pojava u društvu. Inspektori rada u izvještajnom periodu u kontroliranim subjektima su zatekli 176 lica na području Kantona Sarajevo bez zaključenog ugovora o radu i prijave na osiguranje, što je u odnosu na prethodnu godinu za 70 lica više (106 je podatak o broju radnika nezakonito angažiranih u 2022. godini).

Također, „rad na crno“ i dalje je zastupljen najčešće u djetnostima registrovanim kao ugostiteljska djelatnost, a koji rad se pretežno odvija u poslijepodnevnim i noćnim satima i koji rad će od strane

ovog organa u narednom periodu biti i dalje tretiran. Pored "rada na crno", kao konstantni pojava oblik je i prekovremeni rad, rad u dane sedmičnog odmora, rad na državne praznike sa posebnim osvrtnom na tržne centre.

Razlozi koji su negativno uticali na stanje u ovoj oblasti je prije svega posljedica globalne ekonomske krize, zbog kojih se radnicima daje veći broj otkaza, odnosno radnicima angažiranim po osnovu ugovora o radu na određeno vrijeme se ne nude na zaključivanje novi ugovori o radu. Jedan od razloga uvođenja prekovremenog rada za radnike kao i nemogućnost ostvarivanja osnovnih prava iz radnog odnosa (pravo na odmor, posebno odmor u minimalnom zakonskom trajanju, dnevni i sedmični odmor) jeste činjenica da je od strane poslodavaca radno angažiran minimalan broj radnika potrebnih za obavljanje poslova radnog mjesta.

Kantonalni inspektori rada u oblasti zaštite na radu

Subjekt kontrole	Pregled			Broj povreda na radu		
	redovni	usmjereni	kontrolni	lakša	teža	smrtna
Poslodavci pravna i odgovorna lica	1073	150	352	835	10	5
Poslodavac fizička lica						
UKUPNO						
	1575			845		5

Stanje u oblasti zaštite na radu zahtijeva odgovorniji odnos poslodavaca prema zaštiti na radu, organiziranje provođenja mjera zaštite na radu, bolju saradnju poslodavaca sa inspeksijskim organima, te veći stepen discipline poslodavaca u pogledu prijavljivanja nesreće na radu. Cjelokupna situacija u ovoj oblasti ima za posljedicu nezadovoljavajući nivo organiziranja i primjena mjera zaštite na radu, zbog čega inspektori u cilju podizanja sigurnosti radnika djeluju preventivno i edukativno, u smislu ukazivanja na neophodnost poduzimanja adekvatnih mjera zaštite na radu, u skladu sa obavezama iz propisa koji reguliraju spomenutu oblast.

Takođe, Zakonom o zaštiti na radu obaveza inspektora rada u oblasti zaštite na radu je da izvrše uvidaj svakog smrtnog slučaja, nesreće koja je zadesila jednog ili više radnika i teže povrede na radu kod poslodavca, što podrazumijeva i rad nakon radnog vremena i u dane vikenda i praznika.

Kantonalni inspektori socijalne zaštite

Subjekat kontrole		Pregled	
	redovni	usmjereni	kontrolni
Javne Ustanove	131	33	59
UKUPNO		223	

U toku obavljanja poslova kantonalnih inspektora socijalne zaštite, uočeni su određeni propusti u prijemu zakonskih i podzakonskih akata u ustanovama socijalne zaštite, te je u tom smislu i djelovano od strane inspektora socijalne zaštite.

Potrebno je inicirati veću saradnju na terenu od strane nadležnih socijalnih službi i drugih subjekata (mjesnih zajednica, općina i slično) kako bi se socijalne pomoći i prava ostvarivala na što kvalitetniji i sigurniji način u cilju zaštite socijalnih prava građana Kantona Sarajevo i njihovih porodica.

Inicirati na potpunoj primjeni zakona da službe socijalne zaštite, odnosno subjekti koji provode postupak za priznavanje prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite po službenoj dužnosti pribavljaju dokaze, kao materijalne dokaze, koji su neophodni za ostvarivanje određenih prava, te da stranke dobiju informaciju, javno obavještenje od nadležnih službi u općinama o početku isplate materijalnih davanja.

Uporedni pokazatelji inspeksijskih nadzora izraženih procentualno 2022/2023

Inspektori	Planiran broj inspeksijskih nadzora 2022	Ostvaren broj inspeksijskih nadzora 2022	Procenat 2022	Planiran broj inspeksijskih nadzora 2023	Ostvaren broj inspeksijskih nadzora 2023	Procenat 2023
Inspektori rada	3000	2789	92,95%	2400	2839	118,29%
Inspektori rada iz oblasti zaštite na radu	900	1009	112,1%	900	1575	175,00%
Inspektori socijalne	384	232	60,41%	192	223	116,14%

	zaštite						
	Ukupno	4284	4030	94,07%	4292	4637	132,89%
	Inspektorat						

Uporedni pokazatelji izdatih rješenja, prekršajnih naloga, prekršajnih prijava i iznosa prekršajnih naloga izdatih po inspekcijama za period 2022/2023.

	Inspektori	Rješenja (naređenje /upozorenje) 2022.	PN 2022.	Prekršajne prijava 2022.	Iznos PN 2022.	Rješenja (naređenje /upozorenje) 2022.	PN 2022.	Prekršajne prijava 2022.	Iznos PN 2022.
	Inspektori rada	71/131	428		384706	90/174	553		568986
	Inspektori rada iz oblasti zaštite na radu	187/3	6			147	6		14020
	Inspektori socijalne zaštite	5				3			
	Ukupno	223/131	428		384706	223/131	559		583006

Pored naprijed navedenog, ističemo da pored nadzora koji se vrše direktno na terenu, organiziran je i prijem stranaka u prostorijama Kantonalne uprave tokom cijelog radnog vremena. Prijem vrše dežurni inspektori rada, a na osnovu prethodno sačinjenog plana dežura, uz napomenu da se u izvještajnoj godini odstupilo od istog zbog velikog broja zahtjeva za inspeksijski nadzor zbog čega je najvećim dijelom prijem stranaka nakon 10,00 sati obavljao glavni inspektor. Inspektori koji nisu dežurni, stranke primaju od 8,00 do 10,00 sati, gdje najčešće vrše kontrolni pregled, uvid u dostavljenu/izuzetu dokumentaciju prilikom sačinjavanja redovnog ili usmjerenog inspeksijskog nadzora.

Inspektori rada u oblasti zaštite na radu, pored redovnih i usmjerenih inspekcijskih nadzora, po potrebi su vršili uviđaje nesreće koja je zadesila jednog ili veći broj radnika i teže povrede na radu, u organizaciji odnosno kod poslodavca. Pored naprijed spomenutih aktivnosti, inspektori rada u oblasti zaštite na radu su nakon radnog vremena i u dane vikenda i praznika u pripravnosti za slučaj vršenja uviđaja nesreće na radu.

Neophodno je napomenuti da je ovaj Inspektorat u toku izvještajnog perioda sarađivao sa Ministarstvom za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Ministarstvom za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, Ministarstvom zdravstva Kantona Sarajevo, Ministarstvom finansija Kantona Sarajevo, Ministarstvom za boračka pitanja Kantona Sarajevo, Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo, Institucijom ombudsmena za ljudska prava, kao i Kantonalnim tužilaštvom Kantona Sarajevo, Federalnim ministarstvom unutrašnjih poslova, Kantonalnim ministarstvom unutrašnjih poslova i drugim institucijama na način da je blagovremeno postupano po zahtjevima naprijed navedenih institucija, kao i blagovremeno odgovarano na zastupnička pitanja.

Na osnovu naprijed izloženog i prikazanog tabelarnog pregleda izvršenja planiranih aktivnosti ovog Inspektorata, a radi što preglednijeg sagledavanja obima realiziranih inspekcijskih nadzora u odnosu na planirane, predstavljen je i analitički prikaz uporednih pokazatelja planiranih inspekcijskih nadzora sa pregledom planirano-izvršeno, iz kojih se može vidjeti da je u izvještajnom periodu izvršeno ukupno 4637 inspekcijskih nadzora., odnosno 1145 više u odnosu na planirano, a što je 132,8% u odnosu na planirani broj.

Uvidom u prezentirane podatke za izvještajni period evidentno je da je ovaj Inspektorat ostvario dobre rezultate, posebno inspekcija rada uzimajući u obzir veliki broj prijava koji se odnosio na kontrolu provođenja konkurne procedure, manji broj inspektora rada u odnosu na planiran broj, višemjesečno odsustvo inspektora po osnovu privremene sprječivosti za rad i sl.

8. INSPEKTORAT PROSVJETNE INSPEKCIJE

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, propisano je da Inspektorat prosvjetne inspekcije kao organizacionu jedinicu čini 11 izvršilaca i to:

- 1. Glavni inspektor – 1 izvršilac**
- 2. Kantonalni prosvjetni inspektor – 7 izvršilaca**
- 3. Kantonalni prosvjetni inspektor za visoko obrazovanje – 3 izvršioca.**

Tokom 2023.godine popunjenost Inspektorata prosvjetne inspekcije bila je sa 5 izvršilaca. Međutim, potrebno je istaći da je glavni inspektor Inspektorata prosvjetne inspekcije privremeno sprječena za rad (na bolovanju) cijeli izvještajni period odnosno cijelu kalendarsku 2023.godinu.

Shodno naprijed navedenom može se reći da su u izvještajnom periodu poslove iz nadležnosti ovog Inspektorata obavljala ukupno četiri inspektora, s tim da inspektora za visoko obrazovanje pored poslova Kantonalnog prosvjetnog inspektora za visoko obrazovanje obavlja i poslove Glavnog inspektora Inspektorata prosvjetne inspekcije za cijeli izvještajni period, kantonalni prosvjetni inspektor pored poslova kantonalnog prosvjetnog inspektora obavljao je i poslove kantonalnog prosvjetnog inspektora za visoko obrazovanje za cijeli izvještajni period, jedan kantonalni prosvjetni inspektor je proveo šest mjeseci na bolovanju dok je jednom sa 31.07.2023. godine prestao radni odnos zbog ispunjavanja zakonskih uslova za penziju.

Aktivnosti Inspektorata prosvjetne inspekcije u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, te oblasti visokog obrazovanja i obrazovanja odraslih u izvještajnom periodu bile su usmjerene na provođenje nadzora nad primjenom Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju, Zakona o srednjem obrazovanju, Zakona o obrazovanju odraslih, Zakona o visokom obrazovanju i Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti kao i na osnovu ovih zakona donesenih podzakonskih akata, u ustanovama obrazovanja i Institutima.

Programirani poslovi i zadaci Inspektorata prosvjetne inspekcije iz naprijed navedenih oblasti planirani su godišnjim Programom rada Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, te se isti realizuju putem pojedinačnih mjesečnih planova i zadataka inspektora.

Izvršenje konkretnih poslova i radnih zadataka za pojedini mjesec, u značajnoj mjeri zavisio je od broja zaprimljenih zahtjeva za vršenje inspeksijskih nadzora od strane fizičkih i pravnih lica, nadležnih organa i institucija, broja prisutnih inspektora na radu, i ovlaštenja direktora za obavljanje poslova drugog radnog mjesta.

Inspektori prosvjetne inspekcije za oblast predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja vršili su nadzore nad primjenom Zakona i na osnovu njega donesenih propisa i to:

- Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 26/08, 21/09, 33/21);
- Zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/17, 33/17, 30/19, 34/20, 33/21)
- Zakon o srednjem obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/17, 30/19, 33/21)
- Zakon o obrazovanju odraslih ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 40/15, 40/20)
- Zakon o udžbenicima u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 31/19, 34/20, 33/21)
- Odluka o Pedagoškim standardima i normativima za predškolski odgoj i obrazovanje ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 46/16, 12/21 i 20/22)
- Odluka o pedagoškim standardima i normativima za osnovnu školu ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 30/18, 9/22 i 20/22)
- Pedagoški standardi i normativi za srednje obrazovanje ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/04, 27/08, 45/20, 7/21 i 20/22)
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dokumentacije u predškolskoj ustanovi ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 22/16)
- Pravilnik o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u osnovnoj školi ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 46/18, 3/20 i 25/21)
- Pravilnik o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije u srednjoj školi i domu učenika ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 4/19, 9/19 i 25/21)
- Pravilnik o izboru i imenovanju upravnih i nadzornih odbora predškolskih ustanova Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 3/11)
- Pravilnik o izboru, nadležnostima i načinu rada školskih odbora osnovnih škola u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 35/17)
- Pravilnik o izboru, nadležnostima i načinu rada školskih odbora srednjih škola Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 42/17 i 23/18)
- Pravilnik o izboru, kriterijima za izbor, nadležnostima i radu direktora srednjih škola ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 46/18)

- Pravilnik s kriterijima za prijem radnika u radni odnos u srednjim školama kao javnim ustanovama na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 12/22 i 22/22)
- Pravilnik o ocjenjivanju, napredovanju i sticanju stručnih zvanja odgajatelja, profesora/nastavnika i stručnih saradnika u predškolskim ustanovama, osnovnim, srednjim školama i domovima učenika ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 19/04)
- Pravilnik o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika osnovnih i srednjih škola u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 24/18 i 13/20)
- Pravilnik o organizaciji i realizaciji izleta, studijskih posjeta, ekskurzija, kampovanja/logorovanja, društveno/korisnog rada, škole u prirodi i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada u osnovnoj i srednjoj školi ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 15/22)
- Pravilnik o polaganju ispita u srednjim školama ("Službeni list RBiH", broj 29/95)
- Pravilnik o neopravdanom izostajanju sa nastave ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 2/20 i 24/20)
- Pravilnik o primjeni informacionog sistema EMIS u osnovnim i srednjim školama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 34/12)
- Pravilnik o inkluzivnom obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 32/19)
- Pravilnik o vođenju evidencije o neprihvatljivim oblicima ponašanja i zaštite učenika ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 29/19 i 38/22)
- Odluka o standardima i normativima za realizaciju programa obrazovanja odraslih ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 27/21)
- Pravilnik o formi i sadržaju javnih isprava u obrazovanju odraslih ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 3/22)
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije i evidencije ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 3/22)
- Pravilnik o načinu organiziranja i provođenju ispita ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 24/16).

Inspektori prosvjetne inspekcije za oblast visokog obrazovanja vršili su nadzore nad primjenom Zakona i na osnovu njega donesenih propisa i to:

- Zakon o visokom obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 33/17, 35/20, 40/20 i 39/21)
- Zakon o visokom obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/22)
- Zakon o naučnoistraživačkoj djelatnosti ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 26/16)
- Statut Univerziteta u Sarajevu iz 2023.godine
- Statuti privatnih visokoškolskih ustanova
- Pravila studiranja za prvi, drugi ciklus studija, integrirani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu iz 2023.godine
- Pravila studiranja za treći ciklus studija na Univerzitetu Sarajevu – doktorski studij iz 2018.godine
- Standardi i normativi za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 17/19)
- Pravilnik o sticanju i korištenju akademskih titula, stručnih i naučnih zvanja na visokoškolskim ustanovama na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 50/16, 5/18)
- Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa na visokoškolskim ustanovama u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 21/19)
- Propisi Univerziteta u Sarajevu koji su doneseni na osnovu Zakona o visokom obrazovanju.

Kao i prethodnih godina najveći broj zahtjeva za vršenje inspeksijskih nadzora u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja odnosio se na konkursne procedure prijema radnika u srednjim školama, konkursne procedure izbora direktora srednjih škola i predškolskih ustanova, ocjenjivanje nastavnika i stručnih saradnika, rad školskog odbora i nastavničkog vijeća, vođenje pedagoške dokumentacije i evidencije, ocjenjivanje učenika, broj upisanih učenika u prvi razred srednje škole, kontrola subjekata nadzora koja obavljaju djelatnost predškolskog odgoja i obrazovanja bez upisa u registar predškolskih ustanova, broj učenika i broj odjeljenja u osnovnim školama.

Pored naprijed navedenog, od strane prosvjetnih inspektora u osnovnim i srednjim školama Kantona Sarajevo vršeni su usmjereni inspeksijski nadzori i na druge okolnosti, kao što su izricanje odgojno disciplinskih mjera učenicima, kontrola vrednovanja i praćenja rada učenika, profil i stručna sprema nastavnog osoblja kao i ostale povrede zakona, standarda i normativa, te pravilnika koje donosi ministar.

Najveći broj zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora u oblasti visokog obrazovanja odnosio se na konkursnu proceduru izbora akademskog osoblja (uslovi za raspisivanje konkursa i ispunjavanje uslova za izbor kandidata), realizacija nastavno-naučnog procesa od strane akademskog osoblja, poštivanje Pravila studiranja za sva tri ciklusa studija, provjera postupka sticanja diploma, izbori rukovodilaca organizacionih jedinica visokoškolske ustanove, praćenje primjene Statuta i drugih općih akata koje donosi visokoškolska ustanova.

U izvještajnom periodu u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja nije izvršen nijedan redovan inspeksijski nadzor. Isto tako, u oblasti visokog obrazovanja nije izvršen nijedan redovan inspeksijski nadzor, kako zbog velikog broja zahtjeva za vršenje inspeksijskih nadzora tako i zbog činjenice da je kantonalni prosvjetni inspektor za visoko obrazovanje pored poslova svog radnog mjesta obavljao i poslove glavnog prosvjetnog inspektora, po ovlaštenju, jedan kantonalni prosvjetni inspektor pored poslova svog radnog mjesta obavljao poslove kantonalnog prosvjetnog inspektora za visoko obrazovanje, dok je jedan kantonalni prosvjetni inspektor bio odsutan šest mjeseci zbog bolovanja, a jednom prestao radni odnos sa 31.07.2023. godine zbog sticanja zakonskih uslova za odlazak u penziju.

Programom rada za 2023.godinu planiran je broj inspeksijskih nadzora za tri (3) prosvjetna inspektora i za jednog prosvjetnog inspektora za visoko obrazovanje, a kako je već ranije navedeno u izvještajnom periodu poslove iz nadležnosti ovog Inspektorata obavljala ukupno četiri inspektora, s tim da su dva inspektora za cijeli izvještajni period pored poslova svog radnog mjesta po ovlaštenju direktora obavljali i poslove drugog radnog mjesta, a dva inspektora radila šest mjeseci u izvještajnom periodu.

Programom rada za 2023.godinu planirano je da se izvrši ukupno 606 inspeksijska nadzora na nivou Inspektorata i to 495 inspeksijskih nadzora od strane prosvjetne inspekcije za oblast predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i 111 inspeksijska nadzora od strane prosvjetnih inspektora za visoko obrazovanje.

U 2023. godini izvršeno je ukupno 745 inspeksijskih nadzora ili 122,93%, i to 680 usmjerenih inspeksijskih nadzora i 65 kontrolnih inspeksijskih nadzora.

Inspektori u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, od ukupno planiranih 495 inspeksijskih nadzora, izvršili su ukupno 565 inspeksijska nadzora (114,14%) i to 520 usmjerenih i 45 kontrolni inspeksijskih nadzora.

Inspektori u oblasti visokog obrazovanja, od ukupno planiranih 111 inspeksijska nadzora, izvršili su ukupno 180 inspeksijskih nadzora (162,16%) i to 160 usmjerenih i 20 kontrolnih inspeksijskih nadzora.

Tabelarni prikaz broja planiranih i broja realizovanih inspeksijskih nadzora za period 01.01.-31.12.2023. godine

Kantonalni prosvjetni inspektor (predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje)		Kantonalni prosvjetni inspektor za visoko obrazovanje		Inspektorat prosvjetne inspekcije	
Broj planiranih nadzora	Broj realizovanih nadzora	Broj planiranih nadzora	Broj realizovanih nadzora	Broj planiranih nadzora	Broj realizovanih nadzora
495	565	111	180	606	745
114,14%		162,16%		122,93%	

Imajući u vidu naprijed navedeno, te cijeneći da je Programom rada za 2023. godinu planirano da se izvrši ukupno 606 inspeksijskih nadzora na nivou Inspektorata, a ukupan broj izvršenih inspeksijskih nadzora za 2023.godinu je **745 (122,93%)**, može se zaključiti da su inspektori svojim maksimalnim zalaganjem uspjeli izvršiti više inspeksijskih nadzora na nivou Inspektorata, u odnosu na broj planiranih Programom rada za 2023. godinu, iako je Inspektorat u cijelom izvještajnom periodu funkcionisao u smanjenom kapacitetu.

Tabelarni prikaz vrste inspeksijskih nadzora za period 01.01.-31.12.2023. godine

	Broj redovnih inspeksijskih nadzora	Broj usmjerenih inspeksijskih nadzora	Broj kontrolnih inspeksijskih nadzora	UKUPNO
Kantonalni prosvjetni inspektor (predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje)	0	520	45	565
Kantonalni prosvjetni inspektor za visoko obrazovanje	0	160	20	180
UKUPNO	0	680	65	745

Na nivou Inspektorata, u 2023.godini, donesena su ukupno **62** rješenja, od čega je 30 rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka i 32 rješenja o upozorenju. Od ukupno 30 rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka, 26 rješenja je izvršeno, dok 4 rješenja nisu izvršena. Ukupno su uložene 4 žalbe na rješenja inspektora, te je drugostepeni organ po žalbama donio 5 rješenja.

Inspektori u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja izdali su ukupno 51 rješenje, od čega je 23 rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka i 28 rješenja o upozorenju. Od 23 izdata rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka, 20 rješenja je izvršeno, 2 rješenja nisu izvršena. Uložene su ukupno 2 žalbe na rješenja inspektora, a drugostepeni organ donio je 3 rješenja po predmetnim žalbama.

Inspektori u oblasti visokog obrazovanja izdali su ukupno 11 rješenja, od čega je 7 rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka i 4 rješenja o upozorenju. Od 7 donesenih rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka, 6 rješenja je izvršeno, dok 1 rješenje nije izvršeno. Uložene su ukupno 2 žalbe na rješenja inspektora, a drugostepeni organ donio je 2 rješenja po žalbi.

U izvještajnom periodu izdato je ukupno 34 prekršajna naloga u novčanoj vrijednosti od **56.600,00 KM** i to 26 prekršajnih naloga u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja u ukupnom novčanom iznosu od 40.600,00 KM, dok su u oblasti visokog obrazovanja inspektori izdali 8 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 16.000,00 KM.

Tabelarni prikaz broja izdatih upravnih mjera u periodu 01.01.-31.12.2023. godine

	Broj nadzora	Rješenja-naredenja	Rješenja-upozorenja	Izvršena rješenja	Neizvrš. rješenja	Žalbe po rješenj.	Donesena rješenja po žalbi	Izdati prekršajni nalozi	Novčani iznosi izdatih prekršajnih naloga u KM
Kantonalni prosvjetni inspektor (predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje)	565	23	28	20	2	2	3	26	40.600,00
Kantonalni prosvjetni inspektor za visoko obrazovanje	180	7	4	6	1	2	2	8	16.000,00
UKUPNO	745	30	32	26	3	4	5	34	56.600,00
		62							

Tabela uporednih pokazatelja postignutih rezultata u odnosu na 2022. godinu

	Broj planiranih inspeksijskih nadzora	Broj izvršenih inspeksijskih nadzora	Procentualno
2022. godina	954	1112	106,07%
2023. godina	606	745	122,93%

Inspektorat prosvjetne inspekcije u svom radu postupa u skladu sa godišnjim Programom rada, te u skladu sa zahtjevima pravnih i fizičkih lica za vršenje inspeksijskih nadzora.

Budući da je članom 30. stav 3. Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 2/17 i 37/21) propisano da je nadležna inspekcija dužna u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora obaviti inspeksijski nadzor, a o utvrđenom činjeničnom stanju i eventualno poduzetim mjerama u roku od osam dana od dana okončanja inspeksijskog nadzora pisanim putem obavijestiti podnosioca zahtjeva, to podneseni zahtjevi za vršenje inspeksijskih nadzora imaju prioritet u odnosu na vršenje inspeksijskih nadzora planiranih Programom rada ovog Inspektorata.

Kao što je već ranije i navedeno u izvještajnom periodu od strane Inspektorata prosvjetne inspekcije izvršeno je ukupno 745 inspeksijskih nadzora od čega je 680 inspeksijskih nadzora koji su izvršeni po zahtjevu pravnih ili fizičkih lica i institucija svih nivoa vlasti, pri čemu su inspektori maksimalnim zalaganjem pravovremeno postupali po svim podnesenim zahtjevima.

Pored velikog broja zahtjeva za vršenje inspeksijskih nadzora, ovaj Inspektorat je u izvještajnom periodu zaprimao i veliki broj upita za postupanje kako od samih subjekata nadzora, tako i od pravnih i fizičkih lica. Na sve upite je pravovremeno odgovoreno, s tim da je određen broj istih koji se odnosio na tumačenje zakonskih i podzakonskih akata prosljeđivan nadležnom Ministarstvu. Značajan broj stranaka zatražio je i savjetodavno mišljenje inspektora u prostorijama ovog Inspektorata u pogledu pravilne primjene propisa iz oblasti prosvjetne inspekcije.

Ono što je karakteriziralo ovaj izvještajni period u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja jeste broj pisanih zahtjeva za vršenje inspeksijskih nadzora od strane učesnika u konkursnim procedurama u srednjim školama, zatim ocjenjivanje nastavnika i stručnih saradnika, poštivanje pedagoških standarda i normativa i nastavnih planova i programa.

U izvještajnom periodu određen broj zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora odnosio se i na pravna lica koja obavljaju djelatnost predškolskog odgoja a koja nisu upisana u registar ustanova, te u tom dijelu ističemo da je članom 40. stav 6. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj: 26/08) propisano da prosvjetni inspektor vrši nadzor nad zakonitošću rada predškolskih ustanova upisanih u registar ministarstva, a kako isti nisu upisani u navedeni registar tako prosvjetni inspektori nisu nadležni za vršenje inspeksijski nadzora kod navedenih pravnih lica. U izvještajnom periodu izvršen je specifičan usmjereni inspeksijski nadzor u kojem je utvrđeno da je subjekt nadzora upisan u registar predškolskih ustanova koji vodi resorno ministarstvo, te kao takav prema Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju može početi sa radom, dok istim nije upisan u sudski registar, čime nema svojstvo pravnog lica što onemogućava inspektora za eventualno poduzimanje mjera. Također, Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju predviđa novčano kažnjavanje subjekta koji otpočne sa radom bez upisa u oba registra što predstavlja još jednu pravnu nesigurnost u ovoj oblasti.

Najveći broj zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora u oblasti visokog obrazovanja odnosio se na konkursnu proceduru izbora akademskog osoblja (uslovi za raspisivanje konkursa i ispunjavanje uslova za izbor kandidata), realizacija nastavno-naučnog procesa od strane akademskog osoblja, poštivanje Pravila studiranja za sva tri ciklusa studija, rokovi za objavljivanje rezultata ispita, provjera postupka sticanja diploma.

U izvještajnom periodu zaprimljen je veći broj prijava, uglavnom anonimnim ili potpisanih u ime grupe studenata, kojima su traženi inspeksijski nadzor na jednoj od organizacionih jedinica Univerziteta u Sarajevu, a u vezi načina ponašanja pojedinih profesora i asistenata, i to u smislu održavanja nastave suprotno nastavnim planovima i programima, da nisu dostupni studentima na fakultetu i slično. Česte su prijave da neki profesori ne održavaju nastavu, ne prate silabuse.

U izvještajnom periodu izdvajamo kao specifičan inspeksijski nadzor na Univerzitetu u Sarajevu, iniciran sa više anonimnim prijavama, a u vezi raspisivanja konkursa za izbor u zvanje docenta, a kao vanredno (prijevremeno) napredovanje postojećeg člana akademskog osoblja u zvanju višeg asistenta. Nakon analize dokumentacije izuzete u inspeksijskim nadzorima i naknadno dostavljene, kao i izjava lica prisutnih inspeksijskim nadzorima datim na zapisnike, jasno je da se odluka Vijeća Fakulteta i Odluka Senata Univerziteta u Sarajevu o raspisivanju predmetnog konkursa oslanjaju na dinamički plan potreba Fakulteta za akademsku 2022/2023.godinu u kojem je prema Tabeli 3. Konkursi za izbor za izbor u isto ili više zvanje, pod rednim brojem 4, viši asistent - obavezno raspisivanje konkursa – krajnji rok za raspisivanje konkursa - 30.03.2025.godine, iz čega proizilazi da je konkurs raspisan kao napredovanje člana akademskog osoblja iz zvanja višeg asistenta u zvanje docenta, prije isteka izbornog perioda, a koje nije predviđeno Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 36/22) i Statutom Univerziteta u Sarajevu, odnosno predmetna konkursna procedura za izbor akademskog osoblja je pokrenuta suprotno odredbama člana 121. stav (2) i (3) Zakona. Ovaj inspeksijski postupak je momentom sačinjavanja izvještaja u toku, jer je u toku rok za dostavljanje izjašnjenja na službeni zabilješku o činjenicama i dokazima, nakon čega će inspektor će prema Univerzitetu u Sarajevu djelovati odgovarajućom upravnom mjerom, rješenjem, a što će biti prikazano u izvještaju za naredni mjesec.

U mjesecu maju izvršen je i kontrolni inspeksijski nadzor, odnosno kontrola izvršenja rješenja inspektora kojom prilikom je zapisnički utvrđeno da je rješenje inspektora u cijelosti izvršeno, dok je na isto rješenje istovremeno izjavljena i žalba subjekta nadzora (Univerziteta u Sarajevu), te je kompletan spis dostavljen drugostepenom organu na nadležno odlučivanje.

Također, u izvještajnom periodu izvršen je inspeksijski nadzor na okolnosti načina rada i odlučivanja na Katedri jedne od organizacionih jedinica, međutim u konkretnom slučaju, budući da je utvrđeno da je način rada Katedre propisan Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta, isto je u nadležnosti inspekcije rada, koja je na iste okolnosti vršila inspeksijski nadzor.

U izvještajnom periodu vršena je, na zahtjev poslodavca, provjera vjerodostojnosti diploma izdatih od strane Univerziteta u Sarajevu, te su organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu inspektorima dostavile tražene podatke iz službenih evidencija.

Na jednoj od organizacionih jedinica Univerziteta u Sarajevu izvršen je usmjereni inspeksijski nadzor na okolnosti postupka priznavanja položenih ispita na drugoj visokoškolskoj ustanovi prilikom upisa. U inspeksijskom nadzoru je inspektor utvrdio da organizaciona jedinica Univerziteta u Sarajevu nije postupala u skladu sa članom 182. Statuta Univerziteta u Sarajevu iz 2018.godine i Pravilnikom o ekvivalenciji položenih ispita na Univerzitetu u Sarajevu iz 2018.godine, u pogledu ekvivalencije položenih ispita studentice na drugoj visokoškolskoj ustanovi prilikom upisa u I godinu u studijskoj 2022/2023.godini, u dijelu rokova za odlučivanje po zahtjevu. Opreza radi, ističemo da inspektor nema utjecaja na odlučivanje Komisije i dekana Fakulteta po zahtjevu za ekvivalenciju položenih ispita, u smislu priznavanja ispita u cijelosti, djelimičnog priznavanja ili odbijanja priznavanja položenog ispita. Postupajući kantonalni prosvjetni inspektor za visoko obrazovanje je, u konkretnom slučaju, prema Univerzitetu u Sarajevu djelovao odgovarajućom upravnom mjerom, rješenjem, kojim subjekt nadzora upozorava na potpunu i pravilnu primjenu člana 182. Statuta Univerziteta u Sarajevu i Pravilnika o ekvivalenciji položenih ispita na Univerzitetu u Sarajevu.

Nadalje, postupajući kantonalni prosvjetni inspektor za visoko obrazovanje izvršio je usmjereni inspeksijski nadzor na jednoj od organizacionih jedinica Univerziteta u Sarajevu, kojom prilikom je utvrđeno da je student upisan u akademskoj 2021/2022.godini na II ciklus studija, a na osnovu prethodno stečenog zvanja bakalaureat/bachelor menadžmenta. Uvidom u diplomu utvrđeno je da je dana **27.10.2009.** godine završen prvi ciklus studija u trajanju od šest semestara/tri godine, na Internacionalnom univerzitetu "Philip Noel-Baker" u Sarajevu – Fakultet za menadžment, smjer

opći menadžment. Diploma je izdata dana 30.10.2009. godine, broj diplome IRK-20/13, sa potpisima: "ZA DEKANA: Član Senata IU "Philip Noel – Baker" dr.sc. Mladen Bodiroža, prof.emeritus, i REKTOR: (sa naznakom Za) IU "Philip Noel – Baker" dr.sc. Blagota Lučić, redovni profesor". Izvršen je uvid i u Dodatak diplomu izdat od strane IU Philip Noel-Baker dana 30.10.2009.godine, sa potpisima kao i na diplomu, iz kojeg je vidljivo da završen prvi ciklus u zvaničnom trajanju od šest semestara/tri godine sa položenih ukupno 31 ispit, (30 ispita + diplomski rad), broj ECTS bodova 180.

Prema dokumentaciji koja je u inspeksijskom nadzoru predočena kao fotokopija fotokografije, a u odnosu na rad navedene ustanove na području Kantona Sarajevo utvrđeno je da je u aktu Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo, broj: 11-05-38-23194-1/14 od 26.08.2014.godine upućen Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH navedeno, između ostalog, da je Rješenjem Ministarstva za obrazovanje i nauku KS od 01.12.2010. godine zabranjen dalji rad IU Philip Noel – Baker na području KS, na koji je izjavljena žalba, da je rješenjem Ministarstva za obrazovanje i nauku KS od 28.01.2011. godine žalba odbijena, kao i da na osnovu rješenja Općinskog suda u Sarajevu od 20.01.2011. godine "briše se iz registra poslovnih subjekata International University "Philip Noel – Baker". U aktu Centra za informisanje i priznavanje inostranih diploma u oblasti visokog obrazovanja BiH broj: 03-33-1-1064.2/14 od 05.09.2014.godine upućen Visokom sudskom i tužilačkom vijeću je navedeno, između ostalog, da je Ministarstvo obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo donijelo rješenje o ispunjavanju uslova za početak rada Internacionalnog univerziteta Philip Noel – Baker dana **24.12.2007.godine**, a da je rješenjem Općinskog suda u Sarajevo od **20.01.2011. godine** određeno brisanje iz registra upisa Internacionalnog univerziteta Philip Noel – Baker, te da od 20.01.2011.godine Internacionalni univerzitet Philip Noel – Baker nije priznata visokoškolska ustanova niti od jednog nadležnog organa u BiH, a da sve diplome stečene na ovoj ustanovi do gore pomenutog datuma imaju punu prohodnost i nosioci kvalifikacija stečenih na ovoj ustanovi do navedenog perioda imaju sva formalna prava u BiH i u inostranstvu, u onoj mjeri u kojoj postoje i proističu iz kompetencija koje potvrđuje kvalifikacija. U cilju pravilnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, kao i vođenja i okončanja konkretnog inspeksijskog postupka, postupajući inspektor se obratio nadležnim organima zahtjevom za dostavu informacija u smislu, da li je i u kojem periodu Internacionalni univerzitet Philip Noel – Baker bio akreditovana visokoškolska ustanova na području Kantona Sarajevo, zatim da li postoji i ko je pravni sljednik Internacionalnog univerziteta Philip Noel – Baker. S tim u vezi, datum rješenja kantonalnog ministarstva o ispunjavanju uslova za početak rada **24.12.2007.godine** (na osnovu kojeg novoosnovani univerzitet može početi sa radom), u odnosu na datum završetka studija **27.10.2009. godine** (i izdavanja diplome 30.10.2009.godine), očigledno je da nije proteklo vrijeme potrebno za završetak prvog ciklusa studija u trajanju od 6 (šest) semestara, te slijedom navedenog, da li se takva diploma može uzeti kao vjerodostojna.

U izvještajnom periodu su zaprimljena četiri rješenja Ministarstva za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo donesena po žalbama izjavljenim na zaključke prosvjetnog inspektora o dozvoli prisilnog izvršenja rješenja kojima su potvrđeni zaključci Inspektorata prosvjetne inspekcije.

9. INSPEKTORAT SANITARNE, ZDRAVSTVENE, FARMACEUTSKE INSPEKCIJE I INSPEKCIJE ZA HRANU

Broj zaposlenih u Inspektoratu na kraju izvještajne 2023. godine je 16 inspektora, od čega :

- 1 glavni inspektor
- 7 sanitarnih inspektora (6 u izvještajnom periodu)
- 4 zdravstvena inspektora
- 1 farmaceutski inspektor i
- 3 inspektora za hranu.

Program rada Inspektorata sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu provodio se neposrednim inspeksijskim nadzorom kod subjekata nad pridržavanjem propisa i mjera proisteklih iz zakona i podzakonskih akata s ciljem zaštite i unapređenja zdravlja stanovništva na području Kantona Sarajevo.

U skladu sa planom i programom rada Inspektorata sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu (u daljem tekstu Inspektorata) za 2023. godinu inspektori su vršili redovne inspeksijske kontrole u okviru propisane nadležnosti.

Pored planiranih nadzora, Inspektorat je postupao po zahtjevima i inicijativama fizičkih i pravnih lica, institucija, kao i po obavještenjima o zdravstveno neispravnim proizvodima na tržištu, (usmjereni inspeksijski nadzori), uz napomenu da se trend rasta broja zahtjeva nastavio u izvještajnoj godini, posebno zbog opširnih nadležnosti sanitarne inspekcije.

Dio izvještajnog perioda je obilježila pandemija izazvana koronavirusom, nastavak aktivnosti sanitarne inspekcije Kantonalne uprave za inspeksijske poslove u pogledu angažmana u borbi protiv koronavirusa do juna 2023. godine, a nakon proglašenja prestanka epidemije, "povratak" na redovne poslove i zadatke subjekata kontrole, posebno u zdravstvenim ustanovama, a što je u značajnoj mjeri uticalo na rad Inspektorata, a sve u cilju sprečavanja zarazne bolesti i zaštite zdravlja stanovništva u Kantonu Sarajevo.

U nadzoru nad primjenom materijalnih propisa iz svoje nadležnosti, Inspektorat je postupao u skladu sa Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo, Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o prekršajima.

Rad Inspektorata uređen je i posebnim propisima, Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakonom o sanitarnoj inspekciji, Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Zakonom o apotekarskoj djelatnosti i Zakonom o hrani i drugim zakonskim i podzakonskim aktima.

Nadzori su vršeni i organizovanjem zajedničkih, mješovitih kontrola kojima se postižu višestruki efekti, počev od bolje iskorištenosti resursa, preko manje opterećenosti subjekata kontrole, do povećanja kvaliteta kontrola zbog kompleksnosti i sljedivosti inspeksijskih nadzora.

Inspeksijski nadzori vršili su se i:

- preduzimanjem preventivnih radnji (u skladu sa zakonom) u cilju upoznavanja subjekata u poslovanju s hranom sa zakonskim odredbama koje se odnose na njihovu konkretnu djelatnost i poticanje obveznika u izvršavanju propisima određenih obaveza, upozorenje subjektima nadzora na obaveze iz propisa, ukazivanje na štetne posljedice, predlaganje mjera za otklanjanje njihovih uzroka.
- preduzimanjem korektivnih mjera radi sprečavanja i otklanjanja nezakonitosti u izvršavanju zakona i drugih propisa (upravne mjere).

Izvještajna godina prošla je i u znaku koordiniranog pristupa inspekcija u sprovođenju brojnih strateških dokumenata Vlade Kantona Sarajevo nastavak Akcionog plana za suzbijanje infekcije izazvane koronavirusom, do saradnje sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje

kvalitetom Kantona Sarajevo i Agencijom za državnu službu FBiH (CAF projekat ili Zajednički okvir procjene u sklopu Evropskog modela za unapređenje javnih organizacija i uprava kroz samoprocjenu). Nadzori nad provedbom Naredbi kriznih štabova, oba nivoa vlasti u borbi protiv pandemije izazvane korona virusom su se nastavili do juna 2023. godine (u zdravstvenim ustanovama i ustanovama socijalne zaštite), kada je proglašen prestanak epidemije Naredbom federalnog ministra ("Sl. novine Federacije BiH, broj 42/23).

Svakako treba naglasiti, da je izvještajnu godinu karakterisao nastavak otvorenosti Uprave prema javnosti, u dijelu koji se odnosio na službene kontrole, u cilju podizanja svijesti subjekata nadzora o potrebi poštivanja propisa i stvaranja kvalitetnog životnog i poslovnog ambijenta, odnosno priprema subjekata za inspeksijski nadzor, posebne najave specifične po upravnim oblastima.

Program rada Inspektorata za 2023. godinu zasnivao se na postojećem broju izvršilaca u vrijeme donošenja programa, dostupnim informacijama o radnopravnom statusu inspektora, ukupno 15 inspektora (sedam sanitarnih inspektora, tri inspektora za hranu, tri zdravstvena inspektora, jedan farmaceutski inspektor) i glavni inspektor, a Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji je sistematizirano 23 izvršioca (glavni inspektor, 8 sanitarnih inspektora, 5 zdravstvenih inspektora, 2 farmaceutska inspektora i 7 inspektora za hranu).

Jedan kantonalni sanitarni inspektor koristi porodiljsko odsustvo od februara 2023. godine do februara 2024. godine (od septembra 2022. na bolovanju do porodiljskog bolovanja), dok su zdravstveni inspektori, odsustvovali cca 60 radnih dana zbog privremene spriječenosti za rad.

Dakle, Program rada za 2023. godinu je sačinjen za 15 inspektora i realiziran je najvećim dijelom izvještajnog perioda u skladu s planom, uz opravdana odsustva inspektora, zbog bolovanja, godišnjih odmora, edukacije, državnih, vjerskih praznika, plaćenog odsustva i drugo.

Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu vrši inspeksijski nadzor nad provođenjem zakona i drugih propisa koji se odnose na oblast: zaštitu zdravlja ljudi; sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti: sanitarno-tehničke i higijenske uslove u javnim objektima (javni lokali, škole, ustanove socijalne i dječije zaštite i dr.) i drugim mjestima od značaja za osiguranje sanitarne, higijenske i protivepidemijske zaštite; zdravstveno stanje zaposlenih u djelatnostima i na poslovima koji su pod sanitarnom inspeksijskom kontrolom; preventivni sanitarni nadzor nad izgradnjom objekata pod sanitarnim nadzorom; organizovanje i obavljanje zdravstvene djelatnosti u javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama i privatnoj praksi u zdravstvu; rad zdravstvenih radnika u obavljanju zdravstvene djelatnosti način prijema, liječenja i otpuštanja pacijenata; primjenu metoda i sredstava za prevenciju, dijagnostiku, terapiju i rehabilitaciju; provođenje javnih programa i mjera zdravstvene zaštite; zakonitost akata koji se donose u zdravstvu; opskrbu lijekovima i drugim medicinskim sredstvima; propisivanje i izdavanje lijekova; zaštitu prava građana u korištenju zdravstvene zaštite i medicinske pomoći; vođenje medicinske dokumentacije; praćenje efikasnosti i sigurnosti lijekova za nabavku, smještaj, čuvanje, ispitivanje, izradu i izdavanje lijekova u apotekama i bolničkim apotekama; zbrinjavanje i uništavanje farmaceutskog otpada; službene kontrole zdravstvene ispravnosti i higijene hrane u maloprodaji, osim objekata pod nadzorom veterinarske inspekcije; službene kontrole zdravstvene ispravnosti i higijene hrane u proizvodnji i preradi ostale hrane koja nije u nadležnosti veterinarske inspekcije; službene kontrole zdravstvene ispravnosti materijala u dodiru sa hranom u proizvodnji i na tržištu obavlja i druge inspeksijske poslove određene zakonom iz nadležnosti inspektorata.

Inspeksijski nadzori su se provodili kontinuirano kod subjekata u Kantonu Sarajevo, tokom cijele godine, s ciljem zaštite zdravlja i života ljudi u okviru propisane nadležnosti Inspektorata.

Dosadašnje iskustvo u ostvarivanju nadležnosti inspekcija i obaveza usklađivanja procedura sa standardima EU, posebno u pojedinim oblastima nadzora, kao i pandemija nužno upućuju na

potrebu daljeg jačanja inspeksijskog kadra, kao i kadra koji mu pruža logističku podršku, a što se posebno odnosi na sanitarne inspektore u vanrednim uslovima.

Kantonalni inspektori Inspektorata su u izvještajnoj godini realizovali svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa svojim dinamičkim planovima i godišnjim programom rada provodili su inspeksijske nadzore na cijeloj teritoriji Kantona Sarajevo u sljedećim oblastima nadzora: zaštita zdravlja stanovništva u KS primjenom opštih i posebnih mjera, zaštita zdravlja stanovništva sa akcentom na pružanje zdravstvenih usluga, proizvodnju i promet namirnica i predmeta opšte upotrebe, promet lijekova, mjere zaštite životne sredine, praćenje zdravstvene ispravnosti vode za piće iz distributivne mreže, bazenskih i lokalnih izvora.

U navedenim oblastima u izvještajnoj godini kantonalni inspektori Inspektorata izvršili su ukupno 5865 inspeksijskih nadzora po programu rada, zahtjevima pravnih, fizičkih lica i institucija (tabela 1).

Tabela 1: Usporedni pregled planiranih i ostvarenih nadzora u 2022. godini i 2023. godini sa procentualnim pokazateljima u odnosu na planirane i izvršene inspeksijske nadzore

R.b	INSPEKCIJA	Planirani broj nadzora za 2022. godinu	Broj izvršenih nadzora za 2022. godinu	Index (7/6)	Planirani broj nadzora za 2023. godinu	Broj izvršenih nadzora za 2023. godinu	Index (7/6)
1	2	6	7	8	6	7	8
1.	Sanitarna inspekcija	2770	4412	159,27	2780	3664	131,79
2.	Zdravstvena inspekcija	520	734	141,15	924	858	92,85
3.	Farmaceutska inspekcija	242	250	103,3	244	240	98,36
4.	Inspekcija za hranu	908	0 (u sklopu izvještaja Sanitarne inspek.)	0	908	1103	121,47
UKUPNO		4440	5396	121,53	4856	5865	120,78

Napomena: Izvještaj o radu inspektora za hranu je neodvojiv i u sklopu je zajedničkog izvještaja o radu sanitarnih inspektora, u prethodnoj 2022. godine

U izvještajnom periodu, inspektori Inspektorata sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu (Inspektorat) su izvršili 5865 inspeksijskih nadzora, što je u odnosu na planiranih 4856 nadzora, **više za 1009 nadzora ili izraženo indeksom izvršenja 120,78**. Od navedenog broja inspeksijskih nadzora izvršeno je **1427 redovnih, 1578 usmjerenih i 1249 kontrolnih nadzora**.

Za utvrđene nedostatke doneseno 1276 rješenja za otklanjanje nepravilnosti u radu, 19 rješenja-

privremene zabrane rada objektima, 43 rješenja zabrane prometa zdravstveno neispravnom hranom i predmetima opće upotrebe i 29 zabrana obavljanja djelatnosti, bez rješenja nadležnog organa (zdravstvena inspekcija) i 7 privremenih zabrana proizvodnje sladoleda (inspekcija za hranu)

Dalje, izdato je 266 rješenja-sanitarnih saglasnosti na projektnu dokumentaciju, izvršen je nadzor nad 103 prijenosa umrlih lica (sprovodnice), od toga 23 ekshumacije, izvršene 530 kontrola nad kliconošama (rješenja o privremenoj zabrani rada do obesklječenja), 443 rješenja o početku rada-obesklječenja.

Dalje, za utvrđene nepravilnosti izdato je **655 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu 598.386,00 KM.**

U istom periodu u 2022. godini u Inspektoratu je izvršeno je 5396 inspeksijskih nadzora, što je u odnosu na planiranih 4440 nadzora, više za 956 nadzora ili izraženo indeksom izvršenja 121,53. Od navedenog broja inspeksijskih nadzora obavljeno je 1674 redovnih, 1014 usmjerenih i 1362 kontrolnih nadzora. Dalje, izdato je 269 rješenja-sanitarnih saglasnosti na projektnu dokumentaciju, izvršen je nadzor nad 107 prijenosa umrlih lica (sprovodnice), od toga 41 ekshumacija, izvršene 599 kontrola nad kliconošama (rješenja o privremenoj zabrani rada do obesklječenja), 518 rješenja o početku rada-obesklječenja. Doneseno 1618 rješenja za otklanjanje nepravilnosti u radu i za utvrđene nepravilnosti izdato je 305 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu 489.897,00 KM. U 2022. godini ukupan broj nadzora i donesenih upravnih mjera, koje je izvršila sanitarna inspekcija i inspekcija za hranu odstupa od planiranog zbog pandemije izazvane koronavirusom, povećanog broja zahtjeva s jedne strane i broja izvršilaca, s druge strane. Plan je realiziralo 8 sanitarnih inspektora, (5 sanitarnih i tri inspektora za hranu). Napominjemo da je teško, gotovo nemoguće porediti ostvarene rezultate u 2022. godine i 2023. godine iz sljedećih razloga:

- 2022. godinu je obilježila pandemija izazvana koronavirusom i veliki broj Naredbi Kriznih štabova, oba nivoa vlasti (potpuno prilagođen sistem rada složenoj kriznoj situaciji)
- veći broj izvršilaca, sanitarnih inspektora, po ovlaštenju direktora u Inspektoratu uz preraspodjelu radnog vremena.
- inspektori za hranu su vršili poslove sanitarnog inspektora po ovlaštenju u izvještajnom periodu tokom 2022. godine.
- dva zdravstvena inspektora su vršili poslove sanitarnog inspektora po ovlaštenju u zdravstvenim ustanovama tokom 2022. godine.

U vezi s tim, povećan broj inspeksijskih nadzora u prethodnim izvještajnim godinama (2020-2022) se objašnjava ekstremno povećanim brojem zahtjeva za inspeksijski nadzor i činjenicom da su sanitarni inspektori donosili rješenja o zabrani kretanja sekundarnih kontakata Covid 19 pozitivnih osoba od marta do 16.12. 2020. godine, kada je sistem automatiziran. Broj donesenih upravnih mjera je povećan iz istih razloga, kao i većeg broja pogoršanja higijensko epidemiološke situacije u KS ("talasi velikog broja oboljelih") u prethodne tri godine, plan je realiziralo 10-40 inspektora, uz kontrolu naredbi kriznih štabova za vrijeme povećanog broja oboljelih u KS.

Razlozi većeg broja izvršenih inspeksijskih nadzora i većeg broja prekršajnih naloga u 2023. godini, u odnosu na 2022. godinu uslovljeni su brojem inspektora i povećanim brojem zahtjeva s jedne strane i radom na terenu s druge strane, jer inspekcija za hranu je bila u sastavu sanitarne inspekcije, po ovlaštenju prethodne godine, kao i dva zdravstvena inspektora, (prvenstveno povećanog broja potvrda o nepopunoj imunizaciji djece/neimunizaciji djece, odnosno propuštanja obaveze roditelja/staratelja obavezne imunizacije-dužne brige o maloljetniku).

Poređenja radi, u 2022. godini sanitarni inspektori Inspektorata uputili 56 poziva roditeljima za izjašnjenje, na osnovu dostavljenih potvrda svih organizacionih jedinica, JU Dom zdravlja

Kantona Sarajevo, o nepotpunoj imunizaciji djece/neimunizaciji djece, a u izvještajnoj godini 568 poziva, što se veže za način rada zdravstvenih ustanova u kriznoj situaciji.

Kantonalni sanitarni inspektori i inspektori za hranu su realizirali i ostvarili plan rada, odnosno i više od planiranog u 2023. godini, zbog povećanog broja predavki, prvenstveno povećanog broja dostavljenih potvrda o nepotpunoj imunizaciji djece/neimunizaciji djece, odnosno propuštanja roditelja/staratelja obavezne imunizacije-dužne brige o maloljetniku.

Zdravstveni inspektori su realizirali plan koji je djelimično umanjen zbog broja izvršioca izazvanog dužim odsustvom zdravstvenih inspektora usljed privremene spriječenosti za rad, koja se ne može planirati.

Također, farmaceutski inspektor je izvršio 4 nadzora manje u odnosu na planirani broj nadzora, usljed privremene spriječenosti za rad (tabela 1).

Tabela 2: Uporedni pregled donesenih upravnih mjera 2022/2023. godini

r.b.	INSPEKCIJA	Broj izdatih rješenja 2022. godine	Broj izdatih rješenja 2023. godine	Indeks (4/3)
1	2	4	4	5
1.	Sanitarna inspekcija	1292	611	47,29
2.	Zdravstvena inspekcija	251	252	100,39
3.	Farmaceutska inspekcija	75	68	90,66
4.	Inspekcija za hranu	0	345	0
	UKUPNO	1618	1276	78,86

U 2023. godini inspektori Inspektorata izdali su ukupno 1276 rješenja o otklanjanju nedostataka, što je u odnosu na prethodni izvještajni period kada je doneseno 1618 rješenja manje za 342 rješenja o otklanjanju nedostataka ili 78,86%, iz naprijed navedenih razloga.

Uzmemo li obzir zajednički izvještaj sanitarnih inspektora i inspektora za hranu iz 2022. godine i zbrojimo, broj ukupno donesenih rješenja u 2023. godini iznosi 956 ili izraženo indeksom izvršenja 73,99.

Osim otklanjanja nepravilnosti, usaglašavanja utvrđenog stanja sa propisima, što je predmet inspeksijskog nadzora u ostvarivanju cilja sadržanog u zaštiti zdravlja ljudi, posredni uticaj nadzora i mjera preduzetih od strane inspektora ima mnogo širi obim, tj. legalizovanje svih segmenata u vršenju djelatnosti.

Pored navedenih upravnih mjera, inspektori su u 2023. godini izdali 655 prekršajnih naloga u novčanoj vrijednosti od 598.386,00 KM, što je u odnosu na prethodni izvještajni period kada je izdato 305 prekršajnih naloga u novčanom iznosu 489.897,00 KM više za 350 prekršajnih naloga ili 214,75 % (tabela 3).

Broj rješenja je značajno veći, kad se doda 266 rješenja-sanitarnih saglasnosti na projektnu dokumentaciju, izvršen je nadzor nad 103 prijenosa umrlih lica (sprovodnice), od toga 23 ekshumacije, izvršene 530 kontrola nad kliconošama (rješenja o privremenoj zabrani rada do obeskličenja), 443 rješenja o početku rada-obeskličenja.

Tabela 3: Uporedni prikaz donesenih prekršajnih naloga 2022/2023. godina

r.b.	INSPEKCIJA	Broj izdatih prekršajnih naloga 2022. godine	Broj izdatih prekršajnih naloga 2023. godine	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Sanitarna inspekcija	215	468	217,67
2.	Zdravstvena inspekcija	65	58	89,23
3.	Farmaceutska inspekcija	25	22	88
4.	Inspekcija za hranu	0	107	0
UKUPNO		305	655	214,75

Povećan broj prekršajnih naloga u 2023. godini, je također u vezi sa redovnim načinom rada u odnosu na krizni period prethodne izvještajne godine što će detaljno biti opisano za svaku pojedinačnu inspekciju u sastavu Inspektorata, ali prvenstveno zbog većeg broja dostavljenih potvrda o nepotpunoj imunizaciji djece od svih organizacionih jedinica JU Dom zdravlja KS.

Tabela 4: Uporedni prikaz visine izrečene novčane kazne 2022/2023. godina

r.b.	INSPEKCIJA	Visina izrečene novčane kazne 2022. godine (KM)	Visina izrečene novčane kazne 2023. godine (KM)	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Sanitarna inspekcija	320.307,00	227.605,00	71,05
2.	Zdravstvena inspekcija	117.420,00	87.001,00	74,09
3.	Farmaceutska inspekcija	52.170,00	67.250,00	128,9
4.	Inspekcija za hranu	0,00	216.530,00	0
UKUPNO		489.897,00	598.386,00	122,14

Dalje, sanitarni inspektori su provodili pojačane inspeksijske nadzore, u dane vikenda i praznika tokom izvještajne godine kao i nadzore prije i za vrijeme održavanja sportskih i kulturnih manifestacija u Kantonu Sarajevo (Marš mira i obilježavanje godišnjice nad stradanjem Bošnjaka u Srebrenici-kontrola zdravstvene ispravnosti vode, Sarajevo Street Food Market, Live Stage festival, 29. Sarajevo Film festival, Manifestacija Odbrana Bosne i Hercegovine-Igman 2023, a sve u cilju zaštite zdravlja i života građana.

9.1. Sanitarna inspekcija

Vrše nadzor nad primjenom zakona i to:

- Zakon o sanitarnoj inspekciji ("Sl. list SRBiH", broj 23/77, 16/82, 13/83 i 15/90, 2/92);
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Sl. novine FBiH", broj 29/05);

- Zakon o hrani ("Sl. glasnik BiH", broj 50/04);
- Zakon o općoj sigurnosti proizvoda ("Sl. glasnik BiH", broj 102/09);
- Zakon o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje u FBiH ("Sl. novine FBiH" broj 38/22);
- Zakon o zaštiti potrošača ("Sl. glasnik BiH", broj 25/06);
- Zakon o nadzoru nad tržištem ("Sl. glasnik BiH", broj 45/04, 44/07, 102/09);
- Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Službeni list SFRJ", broj 53/91), preuzetog Uredbom sa zakonskom snagom (Službeni list RBiH", broj 2/92 i 13/94);
- Zakon o zdravstvenom nadzoru životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe (Sl. list SRBiH broj 43/86, 18/90) preuzetog Uredbom sa zakonskom snagom (Službeni list RBiH", broj 2/92 i 13/94) i drugi zakonski i podzakonski akti.

Planom rada za 2023. godinu predviđeno je da sanitarna inspektori izvrše 2780 inspeksijskih nadzora, a izvršeno je 3664 nadzora, kako slijedi: 694 redovnih nadzora, 1031 usmjerenih, 562 kontrolnih nadzora.

Broj nadzora je uvećan **za 884 nadzora ili izraženo indeksom izvršenja 131,79** zbog povećanog broja predavki, prvenstveno dostavljenih potvrda o nepotpunoj imunizaciji/ncimunizaciji djece. Naime, od 1031 usmjereni nadzor, na okolnosti nepotpune imunizacije ili propuštene imunizacije izvršeno je 459 nadzora i upućeno 568 poziva za objašnjenje roditelju/staratelju djece koji su propustili obavezu vakcinacije djeteta u skladu sa zakonom.

Dalje, u sklopu redovnih poslova i zadataka, sanitarni inspektori sa glavnim inspektorom izdali 266 rješenja-sanitarnih saglasnosti na projektnu dokumentaciju, izvršen je nadzor nad 103 prijenosa umrlih lica (spirovodnice), od toga 23 ekshumacije postmrtnih ostataka, izvršene 318 kontrole nad kliconošama-rješenja o privremenoj zabrani rada uposlenika do obeskličenja) i 284 rješenja o početku rada-obeskličenja.

Za utvrđene nedostatke doneseno 611 rješenja za otklanjanje nedostataka u radu, 2 rješenje-privremene zabrane rada objektu, 23 rješenja zabrane prometa zdravstveno neispravnim proizvodima i 76 odgovora na zahtjev, uništenje zdravstveno neispravne hrane.

Dalje, za utvrđene nepravilnosti izdato je 468 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu 227.605,00 KM.

U istom periodu u 2022. godini sanitarni inspektori i inspektori za hranu (8 izvršioaca), po ovlaštenju sanitarni inspektori izvršili su 4412 inspeksijskih nadzora i to: 1336 redovnih, 658 usmjerenih, 1084 kontrolnih nadzora. Dalje, izdato je 269 rješenja-sanitarnih saglasnosti na projektnu dokumentaciju, izvršen je nadzor nad 107 prijenosa umrlih lica (spirovodnice), od toga 41 ekshumacija, izvršene 599 kontrola nad kliconošama (rješenja o privremenoj zabrani rada do obeskličenja), 518 rješenja o početku rada-obeskličenja.

Doneseno 1618 rješenja za otklanjanje nepravilnosti u radu, 30 rješenja-privremene zabrane rada objektima, 19 rješenja zabrane prometa zdravstveno neispravnom hranom, 102 uništenja zdravstveno neispravne hrane.

Dalje, za utvrđene nepravilnosti izdato je 305 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu 489.897,00 KM.

U 2022. godini ukupan broj nadzora i rješenja, upravne mjere, koje su izvršili sanitarni inspektori i inspektori za hranu **odstupa** od planiranog zbog pandemije izazvane koronavirusom, povećanog broja zahtjeva s jedne strane i broja izvršioaca, s druge strane. Plan je realiziralo 8 sanitarnih inspektora, (5 sanitarnih i tri inspektora za hranu).

Povećan broj inspeksijskih nadzora i donesenih upravnih mjera u 2022. godini se objašnjava enormno povećanim brojem zahtjeva za inspeksijski nadzor, zbog pandemije izazvane

koronavirusom, većeg broja pogoršanja higijensko epidemiološke situacije u KS, kada je plan je realiziralo 10 inspektora, uz kontrolu svih naredbi kriznih štabova oba nivoa vlasti.

Povećan broj prekršajnih naloga u 2023. godini (indeks izvršenja 217,67), a manji ukupni novčani iznos (indeks izvršenja 71,05) je povezan sa referatom imunizacije, odnosno sa redovnim načinom rada, u odnosu na krizni period prethodne izvještajne godine, ali prvenstveno zbog većeg broja dostavljenih potvrda o nepotpunoj imunizaciji djece od JU Dom zdravlja KS i određenim novčanim iznosom kaznene odredbe od 100,00 KM u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, kao i brojem izvršioca.

U toku izvještajne godine, sanitarni inspektori su zbog bolovanja odsustvovali u prosjeku 21 dan, zbog godišnjeg odmora, u prosjeku 30 dana, zbog vjerskih i državnih praznika: 2 -5 dana, izuzev inspektora koji su radili, raspoređeni kao dežurni inspektori, zbog edukacije u prosjeku 3-5 dana.

Djelokrug rada sanitarnih inspektora ostvaruje se neposrednim inspeksijskim nadzorom nad pridržavanjem propisa i mjera proisteklih iz zakona i podzakonskih akata s ciljem zaštite i unapređenja zdravlja stanovništva na području Kantona Sarajevo.

Sanitarna inspekcija vrši nadzor nad općom higijenskom i epidemiološkom situacijom u Kantonu Sarajevo; nadzor nad snabdijevanjem stanovništva higijenski ispravnom vodom za piće i ispunjavanje higijensko-sanitarnih zahtjeva objekata i uređaja, uređaja i opreme za vodosnabdijevanje; nadzor nad zdravstvenom ispravnošću bazena; osiguranje zdravstvene ispravnošće hrane i sanitarno-tehničkih i higijenskih uvjeta u objektima za proizvodnju i promet hrane i predmeta opće upotrebe; nadzor u objektima za smještaj i ishranu ljudi, hotelima i sl., socijalnim ustanovama; održavanje sanitarno-tehničkih i higijenskih uvjeta u javnim zgradama i javnim mjestima, nadzor nad javnim prevoznim sredstvima; nadzor u zdravstvenim ustanovama i to bolnice i domovi zdravlja, kao i privatna praksa; sanitarno-tehničkim i higijenskim uslovima u školama, vrtićima, igraonicama; nadzor nad zdravstvenim stanjem lica koja svojom djelatnošću mogu ugroziti zdravlje drugih ljudi; preventivni inspeksijski nadzor nad izgradnjom objekata koji su pod sanitarnim nadzorom; nadzori nad ekshumacijom i izdavanjem sprovodnice za umrla lica; nadzor nad provođenjem ostalih propisanih higijenskih zahtjeva radi sprječavanja i suzbijanja zaraznih bolesti, i postupanjem u skladu sa propisima kako bi se ostvario što veći stepen zaštite zdravlja ljudi i interesa potrošača.

Obzirom na šarolikost, obimnost nadzora i potrebu za primjenom najveće moguće stručnosti i odgovornosti jer se uglavnom radi o zaštiti ili unapređenju zdravlja, djelovanje inspekcije je ograničeno zbog malog broja inspektora u odnosu na rastući broj djelatnosti i objekata koje treba kontrolisati, te preuzete obimne i kompleksne zakonske legislative iz EU, a koju je trebalo do sada već implementirati.

Nadzor se provodio u objektima u kojima se vrši proizvodnja i promet hrane, kao i nadzor nad zdravstvenim stanjem lica koja dolaze u kontakt s hranom, nadzor materijala koji dolaze u kontakt s hranom, zatim timski inspeksijski nadzori-ulična prodaja hrane i nadzor bespravnog prometa na području Općina Kantona Sarajevo.

Usmjereni pregledi uglavnom su se odnosili na: nezadovoljavajući higijenski uslovi u objektima, higijena stanovanja, promet zdravstveno neispravnim namirnicama, nehigijenski uslovi u objektima za proizvodnju, promet i distribuciju hrane, neodgovarajući temperaturni uslovi čuvanja lakokvarljivih namirnica, zdravstveno neispravna voda, bazena, lokalnog vodovoda ili gradskog vodovoda, alimentarne intoksikacije, kao prioritet u postupanju.

Najčešće nepravilnosti su se odnosile na: neodržavanje higijene uređaja, prostorija, opreme, nehigijensko postupanje sa hranom, neobezbjedjivanje adekvatnih rashladnih uređaja, neprovođenje preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije u skladu sa Pravilnikom,

pojava žohara i miševa i slično. U manjem broju slučajeva evidentirano je i neposjedovanje propisane dokumentacije i deklaracija na proizvodima u momentu nadzora u ugostiteljskim objektima, trgovinama, pekarama i drugim objektima pod sanitarnim nadzorom, odnosno neprovođenje postupaka i principa vezano za HACCP/DHP/DPP.

Dalje, kao posebna vrsta usmjerenog nadzora, sve je veći broj zahtjeva za prisustvo sanitarne inspekcije pri uništenju robe proteklog roka.

Izvršenje poslova i radnih zadataka za period od 01.01.2023. godine do 31.12.2023. godine, osim redovnih zadataka u sklopu plana i programa, odnosilo se na rad kantonalnih inspektora, zavisno od trenutnog stanja na terenu u svakoj pojedinoj oblasti u kojoj inspeksijski nadzor vrše kantonalni inspektori Inspektorata, te od konkretnih dobijenih posebnih zahtjeva od nadležnih organa, a koji u Programu nisu bili planirani. Hitnost inspeksijskih nadzora, a samim tim odstupanje od Programa rada često je diktirano pojavama na terenu i uslovima tržišta, a najčešće nezadovoljavajućih sanitarno higijenskih uslova, zdravstveno neispravne vode i hrane, koja je neprikladna za ljudsku upotrebu.

Tokom izvještajnog perioda, redovnim planom Inspektorata kontinuirano su vršene kontrole sanitarno higijenskih uslova objekata pod sanitarnim nadzorom. U zimskom periodu, zbog zimske turističke sezone predmet kontrole su bili ugostiteljski objekti (hoteli), trgovine, bazeni, saloni ljepote, spa centri, zatim pekare i drugi objekti.

Najavom i početkom ljetne turističke sezone vršeni su pojačani nadzori hotela, hostela (uz obaveznu kontrolu provedbe preventivnih mjera na prisustvo Legionelle spp), SPA-prostora, bazena, kako smještajnih kapaciteta, tako i kuhinja u sklopu istih; kontrolisani su i saloni ljepote, pekare, trgovine, veletrgovine, proizvodnje, upravnici i drugi objekti.

Tokom održavanja 29. Sarajevo Film festivala sanitarni i inspektori za hranu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove KS vršili su pojačane kontrole na vanfestivalskim lokacijama, u ugostiteljskim objektima, u mješovitim inspeksijskim timovima (tržišno-turistički i inspektori rada), uz preraspodjelu radnog vremena u prvoj i drugoj smjeni.

Aktivnosti su se nastavile provoditi početkom školske 2023/2024 godine vršenjem inspeksijskih nadzora prioritarno u javnim i privatnim školskim i predškolskim ustanovama na području KS, u ciljem zaštite zdravlja učenika, nastavnog i drugog osoblja, kao i članova njihovih porodica.

Predmet inspeksijskih nadzora u odgojno-obrazovnim ustanovama su: sanitarno-higijenski uslovi, organizacija produženog boravka, organizacija i vrsta ishrane, kao i zdravstvena ispravnost namirnica koje se uslužuju na nivou ustanova (timski nadzori sa inspektorima za hranu).

Vršeni su kontinuirano timski inspeksijski nadzori iz nadležnosti sanitarne i zdravstvene inspekcije u JU Dom zdravlja KS, a vezano za provođenje obavezne imunizacije i u drugim zdravstvenim ustanovama, bolnicama na okolnosti suzbijanja, sprečavanja intrahospitalnih infekcija i obaveznog prijavljivanja zaraznih bolesti. Kontrolisano je usklađivanje sa zakonskim propisima vezano za hladni lanac, način čuvanja vakcina, te evidencije iz oblasti zdravstva, i to: Karton vakcinacije, Protokol intervencije, kao i poštivanje obaveze doktora o dostavljanju potvrda o odbijanju obavezne imunizacije nadležnoj sanitarnoj/zdravstvenoj inspekciji. Inspeksijskim nadzorima je utvrđeno da se potvrde o odbijanju obavezne imunizacije nadležnoj sanitarnoj/zdravstvenoj inspekciji nisu dostavljale zbog reorganizacije rada koja je proizašla zbog pandemije izazvane korona virusom, te je naloženo da se navedene potvrde obavezno i kontinuirano dostavljaju radi daljeg zakonskog postupanje. Inspektori su izdali upravne mjere za otklanjanje svih utvrđenih nedostataka i nepravilnosti, subjekt nadzora u potpunosti postupio po naloženim mjerama, što se ogleda u broju dostavljenih potvrda o odbijanju obavezne imunizacije. Nadzori su nastavljeni u ustanovama socijalne zaštite, trgovinama, tržnim centrima, salonima ljepote i drugim objektima.

Uz provjeru sanitarno higijenskih uslova, zdravstvene ispravnosti namirnica i proizvoda opće upotrebe koji dolaze u kontakt sa sa kožom, provedbe općih i specifičnih mjera za sprečavanje zaraznih bolesti.

Zakon o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje ("Sl. novine FBiH" broj 38/22) je stupio na snagu osmog dana od objave u "Službenim novinama Federacije BiH" (28.05.2022. godine), a počeo se primjenjivati godinu dana od dana stupanja na snagu (28.05.2023. godine). Kaznene odredbe propisane ovim zakonom početi će se primjenjivati nakon protoka 12 mjeseci od početka primjene zakona (28.05.2024. godine).

Inspektori Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo su od početka primjene zakona započeli sa kontrolom njegove u javnim prostorijama, kako u redovnim inspeksijskim nadzorima tako i po prijavama građana, o čemu su već izdate upravne mjere u smislu rješenja upozorenja ili naređenja, shodno ovlastima, na prilagodbu poslovanja istom.

Zakon je predvidio i izuzetke od zabrane pušenja (član 7), a Federalni ministar zdravlja treba donijeti podzakonski akt kojim će se propisati posebni uvjeti za posebne prostorije za pušenje u smislu izuzetaka od zabrane pušenja, što još uvijek nije doneseno i predstavlja otežavajući faktor u provedbi, posebno u ugostiteljskim objektima.

Najčešći nedostaci utvrđeni u objektima, kako slijedi:

1. Ugostiteljski objekti (s akcentom na hotele)

- nezadovoljavajuće sanitarno higijensko stanje u objektu, neredovno čišćenje i dezinfekcija, predložene evidencijske liste čišćenja se ne vode ažurno
- subjekt u poslovanju s hranom nije osigurao primjenu preventivnog postupka samokontrole baziranog na principima sistema analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka/HACCP, zajedno sa primjenom dobre higijenske prakse; nema pisanu dokumentaciju i evidencije o provođenju postupaka vezano za HACCP/DHP/DPP i druge dokumente i evidencije primjereno vrsti i veličini SPH
- hrana bez deklaracije, ili nepotpune deklaracije, nije predložena dokumentacija o porijeklu-sljedivost za hranu i dokumentacija o zdravstvenoj ispravnosti i kvalitetu
- subjekt u poslovanju s hranom ne provodi kontrolu mikrobiološke čistoće uzimanjem briseva sa površina, opreme i ne provodi redovnu kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane i vode
- nedostatak plana i mjera za prevenciju legionelle sp.
- nisu osigurani sanitarno-tehnički i higijenski uslovi bazenskih kupališta i zdravstvena ispravnost bazenskih voda
- osoblje koje radi nije imalo izvršen povremeni zdravstveni pregled na kliconoštvo kao i edukaciju iz oblasti zdravstvenog vaspitanja
- nije izvršena dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija prostora od strane ovlaštene firme; aerosolizacija prema Pravilniku.
- nije postupljeno po rješenju – neizvršenje naložene upravne mjere.

U prethodnoj godini izvršeno ukupno 422 inspeksijska nadzora u ugostiteljskim objektima, od toga 43 u hotelima. Za utvrđene nedostatke izdato 143 rješenja o otklanjanju nedostataka (30 rješenja hotelima) i 34 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 56.770,00 KM (neizvršenje rješenja, sljedivost hrane i sanitarno higijenski uslovi, nedostatak sanitarnih knjižica, zdravstvena ispravnost namirnica).

2. Trgovine, veleprodaja

- prometovanje sa robom koja nije usklađena sa zakonskom regulativom u BiH

- prostori u kojima se vrši manipulacija sa hranom ne zadovoljavaju minimalne sanitarne, tehničke i higijenske uslove-površine zida i plafona oštećene i zaprljane
- neusklađene informacije o hrani i predmetima opće upotrebe na izloženim deklaracijama sa zakonskom regulativom u BiH-nisu naznačene sve obavezne informacije ili nedostaju
- zaprljani rashladni uređaji u kojima se čuvaju namirnice za promet kao i hrana koja nije za promet
- u istim rashladnim uređajima se čuvaju zdravstveno ispravne i zdravstveno neispravne namirnice.
- nije postupljeno po rješenju – neizvršenje naložene upravne mjere.

U izvještajnom periodu sanitarni inspektori izvršili ukupno 370 inspekcijskih nadzora u trgovinama, tržnim centrima i veleprodaji. Za utvrđene nedostatke izdato 135 rješenja o otklanjanju nedostataka i 43 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 80.330,00 KM (neizvršenje rješenja, zbog prodaje namirnica i predmeta opće upotrebe proteklog roka upotrebe, nepropisno deklarirani proizvodi, nehigijenski uslovi čuvanja i skladištenje namirnica, nedostatak sanitarnih knjižica).

3. Obrazovne ustanove, školska ishrana

- edukacija uposlenika nije izvršena
- loši sanitarno-higijenski uslovi (dotrajala stolarija, oštećene zidne i podne površine, sredstava za pranje i sušenje ruku nedostaju)
- nedostatak povremenog pregleda.

U izvještajnom periodu izvršeno 200 inspekcijskih nadzora. Za utvrđene nedostatke izdato 64 rješenja o otklanjanju nedostataka i 2 prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 3.500,00 KM (pregled na kliconoštvo).

4. Predškolske ustanove, vrtići, udruženja

- nezadovoljavajuća higijena
- nedostatak sanitarnih knjižica uposlenih.

U izvještajnom periodu izvršeno 12 inspekcijska nadzora. Za utvrđene nedostatke izdato 3 rješenja o otklanjanju nedostataka i 6 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 10.500,00 KM (nehigijena, nedostatak sanitarnih knjižica).

5. Ustanove socijalne zaštite i zdravstvene ustanove

- nehigijena
- pružanje zdravstvene usluge fakultativne imunizacije, bez rješenja nadležnog organa
- nedostaci u proceduri sprečavanja intrahospitalnih infekcija.

U izvještajnom periodu izvršeno 67 inspekcijska nadzora. Za utvrđene nedostatke izdato 26 rješenja o otklanjanju nedostataka i 2 prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 3.500,00 KM (pružanje zdravstvene usluge fakultativne imunizacije, bez rješenja nadležnog organa).

6. Bazen

- nisu osigurani sanitarno-tehnički i higijenski uslovi bazenskih kupališta i zdravstvena ispravnost bazenskih voda

Izvršeno 167 inspekcijskih nadzora. Za utvrđene nedostatke izdato 83 rješenja o otklanjanju nedostataka, izvršena na način kako je inspektor naložio rješenjem.

7. Lokalni vodovodi

- nalaz ne odgovara Pravilniku

Izvršeno 56 inspekcijskih nadzora. Za utvrđene nedostatke izdato 26 rješenja o otklanjanju nedostataka, izvršena na način kako je inspektor naložio rješenjem.

8. Frizerski, kozmetički saloni, teretane

- nezadovoljavajuće sanitarno higijensko stanje u objektima u kojima se pružaju frizersko kozmetičke usluge
- preparati nepotpuno deklarirani
- uposlenici bez sanitarne knjižice.

U izvještajnom periodu sanitarni inspektori izvršili ukupno 135 inspekcijskih nadzora u salonima ljepote. Za utvrđene nedostatke izdato 31 rješenje o otklanjanju nedostataka i 9 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 15.260,00 KM.

9. Pekare

- prostori u kojima se vrši manipulacija sa hranom ne zadovoljavaju minimalne sanitarne, tehničke i higijenske uslove (oštećene zidne i podne površine, oštećena oprema)
- subjekt u poslovanju s hranom ne provodi kontrolu mikrobiološke čistoće uzimanjem briseva sa površina, opreme i ne provodi redovnu kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane i preventivnog postupka samokontrole baziranog na principima sistema analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka/HACCP, zajedno sa primjenom dobre higijenske prakse. Nema pisanu dokumentaciju i evidencije o provođenju postupaka vezano za HACCP/DHP/DPP i druge dokumente i evidencije primjereno vrsti i veličini SPH
- nisu istaknute informacije o hrani za pekarske proizvode ili nisu navedene sve informacije
- uposlenici bez sanitarne knjižice
- nije postupljeno po rješenju – neizvršenje naložene upravne mjere.

Izvršeno ukupno 81 inspekcijskih nadzora u pekarama (kontrole izvršenja rješenja redovni nadzori i usmjereni nadzori). Za utvrđene nedostatke izdato 39 rješenja o otklanjanju nedostataka i 11 prekršajna naloga u novčanom iznosu od 16.745,000 KM (neizvršenje rješenja, sanitarno higijenski uslovi).

9. Higijena stanovanja, upravnici, privatni posjedi

- pojava glodara u naselju i žohara u objektu i neigijena uopćeno

U izvještajnom periodu izvršeno 100 inspekcijskih nadzora i za utvrđene nedostatke izdato 28 rješenja o otklanjanju nedostataka.

10. Drugi (institucije, javne ustanove, banke, kladionice, automati, pijace, ulična prodaja)

11. Stadioni

Izvršena su dva usmjereni inspekcijska nadzora, po zahtjevu, na dva gradska stadiona-Asim Ferhatović Hase i Grbavica, u vezi ispunjavanja sanitarno higijenskih uslova sanitarnih čvorova i svlačionica, zbog odigravanja prvenstvenih utakmica na istim i dato je pozitivno mišljenje u oba slučaja.

Aktivnosti sanitarnih inspektora Kantonalne uprave za inspekcijske poslove u pogledu angažmana u borbi protiv koronavirusa nastavljene su do juna 2023. godine, do prestanka epidemije u KS.

Saradnja sa laboratorijama

U 2023. godini, kontinuirano prema izvještajima o laboratorijskom ispitivanju uzoraka vode lokalnog vodovoda od strane ovlaštene laboratorije o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće, a zbog hitnosti postupka, uz zabranu korištenja vode, nalogane su korektivne mjere (26) radi osiguranja zdravstvene ispravnosti vode za piće lokalnih vodovoda i javnih česmi, koje su

izvršene u zadatom kratkom roku, uz dostavljene kontrolne nalaze usaglašene sa Pravilnikom, osim za jedan lokalni vodovod provedba mjera je u toku, što se prati po službenoj dužnosti. Nadalje, prema izvještajima o laboratorijskom ispitivanju uzoraka vode bazena (167) od strane ovlaštene laboratorije o zdravstvenoj ispravnosti, a zbog hitnosti postupka, uz zabranu korištenja bazena, naložene su korektivne mjere i ponovne kontrole vršene po službenoj dužnosti (83), uz dostavljeni kontrolni nalaz usaglašen sa Pravilnikom.

Imunizacija

Sanitarna inspekcija Inspektorata sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu, a na osnovu dostavljenih potvrda o nekompletnom vakcinalnom statusu zdrave djece JU Dom zdravlja KS i upućenih poziva roditeljima/starateljima da se izjasne o razlozima nepoštivanja zakonske obaveze izdaje prekršajne naloge u slučaju nepoštivanja zakonske obaveze, a sve u cilju povećanja kolektivnog imuniteta u KS, u skladu sa članom 40. Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti.

Od januara do kraja decembra 2023. godine, a na osnovu dostavljenih potvrda o nepotpunom vakcinalnom statusu iz organizacionih jedinica JU Dom zdravlja KS, sanitarni inspektori KUIP-a su po službenoj dužnosti dostavili ukupno 568 poziva roditeljima/starateljima da se izjasne o razlozima odbijanja vakcinacije.

Pozivu inspektora do sada se odazvalo 459 roditelja, od kojih je 355 roditelja odbilo vakcinaciju djece, te su radi propuštanja te zakonske obaveze za svakog od njih pojedinačno izrečene novčane sankcije od 100,00 KM, dakle, ukupno 355 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 35.500,00 KM.

Od ukupnog broja roditelja/staratelja, manji broj roditelja (20) se izjasnilo da će vakcinisati dijete u dodatno odobrenom roku od dva mjeseca i dostavilo potvrdu o istom, dok je preostali broj roditelja u postupku službenog izjašnjenja, uz dopune podataka, u saradnji sa Upravom policije MUP KS. Roditelji koji su se odazvali pozivima ističu da je razlog odbijanja vakcinacije djece sumnja na kvalitet vakcina, te bojazan od eventualnih posljedica vakeinisanja.

DDD mjere

U 2023. godini **nije izvršena sistematska deratizacija** javnih površina i javnih dobara na području Kantona Sarajevo.

Na osnovu praćenja tokom proteklih godina, posebno u zadnje četiri godine, na određenim područjima Kantona Sarajevo u razdoblju toplih mjeseci godine pojavljuju se u povećanom broju pojedine vrste štetnih insekata, žohara koje mogu biti prijenosnici zaraznih bolesti, kao i glodara, a ujedno su smetnja građanima, stoga je bio povećan broj prijava građana, posebno iz Općine Stari Grad, Centar i Novo Sarajevo. Sanitarni inspektori Kantonalne uprave za inspeksijske poslove KS su u prethodnom izvještajnom periodu zaprimili više prijava koje se odnose na problem najezde žohara na području općina Centar i Stari Grad (javne površine).

Važno je napomenuti da kantonalni sanitarni inspektori i inspektori za hranu kontinuirano vrše inspeksijske nadzore nad provedbom preventivne dezinfekcije u objektima koje nadziru na području Kantona Sarajevo, te provode nadzore i po zahtjevima građana. Temeljem Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti predviđena mjera obavezne (preventivne) dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije čija je dinamika propisana Pravilnikom o načinu izvođenja dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije (obavezno check pitanje u objektima).

Osim preventivne izvodi se interventna, odnosno protuepidemijska, kada se procijeni da postoje opravdane indikacije za provođenje iste. Pojava žohara upućuje na loše higijensko-sanitarne uslove objekta i posljedica su dugogodišnjeg problema koji se nije sistemski rješavao, a većoj reprodukciji insekata pogodovao je i dolazak toplog vremena.

Vezano za naprijed navedeno, dana 6.7.2023. godine zaprimljena informacija broj: 01.4-4419/23 JU Zavod za javno zdravstvo KS o započetim mjerama dezinfekcije na području Općine Stari Grad, u saradnji sa Vladom KS, nastavljena na području Općine Centar, provedena u tri faze u mjesecu julu 2023. godine, uz dostavljenu informaciju i prijedlog mjera za naredni period i podsjećanje na važnost provođenja zakonskih obaveza svih odgovornih u lancu odgovornosti.

Agencija za nadzor nad tržištem BiH

Nastavljena je kontinuirana saradnja sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove i Agencijom za nadzor nad tržištem BiH.

Na osnovu prigovora potrošača Agenciji za nadzor nad tržištem BiH preko Federalne uprave za inspeksijske poslove, u vezi sa proizvodom Pokemon karte usljed neugodnog mirisa, izvršen je nadzor kod TR OFFICE SHOP, u ul. Fra Andela Zvizdovića broj 1 i tom prilikom u prodaji su zatečene četiri (4) vrste Pokemon karti:

- Pokemon trading card game, 7+, bar kod: 0 820650 811336, made in China, pakovanje od 100 karti. Na ambalaži otisnuto The Pokemon Company INTERNATIONAL, www.pokemon.com; Pokemon USA, Inc. Nema adrese proizvođača, nema deklaracije uvoznika na jednom od službenih jezika u BiH, nema podataka o uvozniku ili distributeru; Na stanju u objektu dva (2) komada
- Pokemon trading card game, bar kod: 6 920190 000663, pakovanje od 30 karti. Na ambalaži otisnuto The Pokemon Company INTERNATIONAL, www.pokemon.com; Pokemon USA, Inc., nema naziva i adrese proizvođača, nije naznačena zemlja porijekla, nema deklaracije uvoznika na jednom od službenih jezika u BiH, nema podataka o uvozniku ili distributeru; Na stanju u objektu devet (9) komada.
- Pokemon (zlatno pakovanje) sa 50 "zlatnih" karata. Na ambalaži nema nikakvog podatka niti o proizvođaču niti uvozniku, niti zemlje porijekla niti bar koda, samo slika pokemona. Na stanju u objektu devet (9) komada.
- Pokemon (crno pakovanje) sa 10 crnih karata i žuto-zlatnom štampom. Na ambalaži nema nikakvog podatka niti o proizvođaču niti uvozniku, niti zemlje porijekla, niti bar koda, samo slika pokemona. Na stanju u objektu 36 komada.

U momentu kontrole nisu posjedovali ulaznu dokumentaciju o porijeklu robe koja je neophodna radi sljedivosti proizvoda. Subjekt nadzora naknadno dostavio račun i otpremnicu od BAI SHUN d.o.o. ul. Safeta Zajke 249, Sarajevo. Sanitarni inspektor je poduzeo mjere iz svoje nadležnosti, izdato rješenje o zabrani prometa i informacija Upravi za indirektno oporezivanje, na znanje i eventualno postupanje.

Po zaprimljenom zahtjevu Federalne uprave za inspeksijske poslove u cilju sprovođenja zajedničkih aktivnosti (Projekti nadzora igračaka i kozmetike) zajedno sa Agencijom za nadzor nad tržištem u BiH, u cilju kontrole dječijih igračaka (lutke i konjići) i laboratorijskog ispitivanja na sadržaj ftalata, po dostavljenom planu i u datom roku, u prethodnom izvještajnom periodu uzeto je 4 uzoraka dječijih igračaka i poslano na analizu, u referentni ispitni laboratorij. Dostavljeni rezultati analiza, kod uzorka igračaka, kako slijedi:

- Igračka dušek jednorog, utvrđene vrijednosti parametara su u granicama referentnih vrijednosti,
- Igračka lutka beauty, utvrđene vrijednosti parametara su u granicama referentnih vrijednosti,
- Igračka set sa pištoljem i dvogledom, utvrđene vrijednosti parametara su u granicama referentnih vrijednosti,

- Igračka gumena patka sa pačićima, pokazali prisustvo Di (2-etilheksil) ftalat od 30,41 a MDK je 0,10 (proizvod nije usklađen sa Odlukom o ograničavanju stavljanja na tržište igračaka i proizvoda za djecu koji sadrže ftalate ("Službeni glasnik BiH" broj 04/10);

Shodno navedenom inspektor je subjektu nadzora naložio rješenjem, provedbu upravnih mjera:

- Izvršiti povlačenje i opoziv iz svih maloprodajnih objekata na području Kantona Sarajevo u centralno skladište.
- Postaviti obavijest na svim prodajnim mjestima za potrošače, kao sigurnosno obavještenje o prestanku korištenja spornog atributa i mogućnosti povrata novca ili zamjene za drugi proizvod, na mjestu kupovine.
- Po otklanjanju svih nedostataka pismeno obavijestiti sanitarnu inspekciju, radi poduzimanja slijedećih koraka (uništenja proizvoda).

Subjekt nadzora postupio po naloženim mjerama u zadatom roku, uz dostavu potvrde o izvršenom, uništeno ukupno 33 igračke.

9.2. Zdravstvena inspekcija

Kantonalni zdravstveni inspektori nadzore obavljaju u skladu sa nadležnostima koje su određene zakonima:

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13);
- Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10);
- Zakon o liječništvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 56/13)
- Zakon o stomatološkoj djelatnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj 37/12);
- Zakon o sestrinstvu i primaljstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 43/13);
- Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva („Službene novine Federacije BiH“, broj 37/12);
- Zakon o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11);
- Zakon o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje u FBiH ("Sl. novine Federacije BiH" broj 38/22)
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Sl. novine Federacije BiH", broj 29/05) i drugi zakonski i podzakonski akti.

Programom i planom rada za 2023. godinu predviđeno je da četiri zdravstvena inspektora izvrše 924 inspeksijskih nadzora, a izvršeno je 858 nadzora, što je za 66 nadzora manje ili izraženo indeksom izvršenja 92,85 od planiranog, zbog privremene spriječenosti za rad zdravstvenih inspektora.

Od ukupnog broja nadzora izvršeno je: 314 redovnih nadzora, 267 kontrolnih i 272 usmjerenih nadzora vršenih po zahtjevu pravnih i fizičkih lica ili institucija.

Za utvrđene nepravilnosti zdravstveni inspektori su izdali 252 rješenja za otklanjanje nedostataka, 7 rješenja zabrane rada objekta i 29 zabrana rada obavljanja djelatnosti, bez rješenja Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo i 58 prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 87.001,00 KM.

U 2023. godini ukupan broj nadzora koje je obavila zdravstvena inspekcija odstupa od planiranog, zbog privremene spriječenosti za rad, zbog godišnjeg odmora, u prosjeku 30-35 dana, plaćenog odsustva, 5 dana, državnih i vjerskih praznika, 7 dana i edukacije, cca 5 dana.

Zdravstveni inspektori su vršili zdravstveno-inspekcijske nadzore u zdravstvenim ustanovama primarne i sekundarne zdravstvene zaštite, te nadzor nad radom privatnih ordinacija, poliklinika i

ustanova socijalne zaštite. Nadzorima su obuhvaćene zdravstvene ustanove, privatnog i javnog sektora, privatnim stomatološkim ordinacijama kao i privatnim specijalističkim ordinacijama, a prioritetno su nadzori vršeni po predstavkama stranki/institucija. Nadzori su vršeni po potrebi i u salonima ljepote, obrtima i agencijama na navode pružanja zdravstvenih usluga u istim.

Predmet kontrole: prostor, oprema, kadar i obavezna medicinska dokumentacija, odnosno pružanje zdravstvenih usluga suprotno zakonu.

Većina zdravstvenih nadzora, zbog kompleksnosti vršena je u timskom radu dva zdravstvena inspektora, a u pojedinim slučajevima vršeni su nadzori i u mješovitim inspeksijskim timovima u kojima je pored zdravstvenog inspektora učestvovao tržišni inspektor, inspektor rada i inspektor socijalne zaštite.

Predstavke su se odnosile na nezadovoljstvo pruženim zdravstvenim uslugama, duga čekanja, nepravilno vođenje bolovanja, nepravilno izdato ljekarsko uvjerenje, protekle rokove preparata (reagensi/lijekovi) u zdravstvenoj ustanovi, nezadovoljstvo zdravstvenim uslugama zbog nedostataka ljekara, nepravilnosti u "vođenju bolovanja", neadekvatno odlaganje infektivnog otpada, nemogućnost produžetka terapije, neispunjavanje uslova za rad direktora zdravstvene ustanove, nezadovoljstvo pruženim stomatološkim uslugama, pružanje usluga alternativne medicine suprotno zakonu, ilegalni rad zdravstvenih radnika i drugo.

Najveći broj predstavki se odnosio na nepravilnosti u JU Dom zdravlja KS:

nedostatak ljekara, posebno specijalista porodične medicine, pedijataru, specijalista školske medicine, kao i medicinskih sestara-tehničara, nepravilno i/ili nepotpuno i neblagovremeno vođenje evidencija, nezadovoljstvo građana pruženom zdravstvenom uslugom i neprofesionalan odnos zdravstvenih radnika, duga čekanja, posebno u specijalističkoj službi.

Najčešće utvrđene nepravilnosti u javnom sektoru:

- nepotpuno vođenje medicinske dokumentacije i evidencija iz oblasti zdravstva
- neposjedovanje dokaza o funkcionalno-tehničkoj ispravnosti medicinsko tehničke opreme odnosno dokaz o urađenom redovnom preventivnom servisu opreme.

Najčešće utvrđene nepravilnosti u privatnim zdravstvenim ustanovama i privatnim ordinacijama:

- obavljanje zdravstvene djelatnosti koja nije odobrena rješenjem nadležnog ministarstva
- nepotpuno vođenje medicinske dokumentacije
- neposjedovanje dokazne dokumentacije o funkcionalno-tehničkoj ispravnosti medicinsko-tehničke opreme
- rad zdravstvenih radnika bez važeće licence nadležne komore.

Utvrdene nepravilnosti odnose se na obavljanje zdravstvene djelatnosti koja nije odobrena rješenjem nadležnog ministarstva ili nezapošljavanje zdravstvenih radnika specijalista određenih grana u punom radnom vremenu, prema registrovanim djelatnostima.

Tokom izvještajnog perioda, u sklopu redovnog plana Inspektorata, vršeni su pojačani inspeksijski nadzori u subjektima gdje je odobrena stomatološka djelatnost od nadležnog ministarstva zdravstva, s ciljem utvrđivanja usklađenosti rada sa odobrenom djelatnošću. Inspeksijskim nadzorima je utvrđeno da u privatnim stomatološkim ordinacijama kojima je odobrena djelatnost pružanja polivalentne stomatološke usluge iz oblasti opće stomatologije, pružaju se i specijalističke djelatnosti kao što su: oralna hirurgija, maksilofacijalna hirurgija, ortodoncija, protetika, dječija stomatologija i parodontologija, a koje su jasno definisane Pravilnikom o uvjetima za obavljanje privatne prakse, grupne privatne prakse, kao i uvjetima za obavljanje privatne prakse na temelju posebnog ugovora sa zdravstvenom ustanovom ("Sl. novine FBiH", broj 104/13, 16/14, 66/15) i izdvojene kao specijalističke.

Na rješenje kantonalnih zdravstvenih inspektora koji su izrekli zabranu pružanja stomatološke djelatnosti koja nije jasno precizirana rješenjem nadležnog ministarstva zdravstva, pet nosioca

privatne prakse izrekli su žalbe. Rješenja kantonalnih zdravstvenih inspektora potvrđena su od drugostepenog organa Federalne uprave za inspeksijske poslove, a žalbe odbačene kao neosnovane. Upravni sporovi po istim nisu pokrenuti.

Kontrolisani su zdravstveni radnici koji su nosioci privatne prakse, a kojima je odobrena djelatnost fizikalne terapije, te su za utvrđene nepravilnosti izdate upravne mjere. Nadzori su vršeni i u obrtima i pravnim licima kod kojih je utvrđeno da se obavlja djelatnost fizikalne terapije, a koji nemaju rješenje nadležnog ministarstva zdravstva o ispunjavanju uslova prostora, opreme i kadra za isto. Istim su kantonalni zdravstveni inspektori izdali rješenja kojima su zabranili pružanje zdravstvenih usluga, odnosno obavljanje zdravstvene djelatnosti koja nije odobrena rješenjem nadležnog ministarstva zdravstva.

Prema planu i programu redovnih inspeksijskih nadzora izvršeni su inspeksijski nadzori u ustanovi primarnog nivoa zdravstvene zaštite, a vezano za organizaciju rada patronažne službe. Izdata su rješenja kantonalnih zdravstvenih inspektora kojima je naloženo da se uspostavi plan patronažne njege i protokol planiranih posjeta patronažne sestre tehničara i osigura vođenje evidencija o obavljenim patronažnim posjetama od zdravstvenih radnika. Kontrolnim inspeksijskim nadzorima utvrđeno da je uspostavljen plan patronažne njege i protokol planiranih posjeta patronažne sestre tehničara kao i vođenje evidencija o obavljenim patronažnim posjetama, s tim da isto se odvija u okviru službe porodične medicine, te obzirom na nedostatak zdravstvenih radnika (smanjen kapacitet) odvija se smanjenim intenzitetom.

Inspeksijski nadzori izvršeni su i u ustanovi primarne zdravstvene zaštite u kojoj je organizovana palijativna njega za pacijente sa područja Kantona Sarajevo. S ciljem preventivnog djelovanja izdata je upravna mjera kojom se upozorava subjekt nadzora na pravilnu primjenu odredbi propisa vezanih za određivanje kordinatora palijativne njege.

Kantonalna zdravstvena inspekcija je postupala i po podnesenim predstavkama građana, kao i anonimnim predstavkama, vezano za neovlašteno pružanje minimalno invazivnih i nehirurških zahvata primjene hijaluronskih punila i punila botulinom toksina grupe A. Tom prilikom su vršeni inspeksijski nadzori u stomatološkim ordinacijama, kozmetičkim salonima i obrtničkim radnjama. U slučajevima kada su utvrđene nepravilnost koje se odnose na pružanje navedenih usluga, bez ispunjavanja uvjeta utvrđenih rješenjem nadležnog ministarstva zdravstva inspektori su poduzimali upravne mjere zabrane pružanja navedenih usluga, kao i izdavanje prekršajnih naloga. Planom i programom redovnih inspeksijskih nadzora obuhvaćeni su i subjekti koji se bave djelatnošću kućne njege, kao i kod subjekata koji angažuju strance-konsultante, kod koji su izrečene mjere zabrane rada, obzirom na neposjedovanje rješenja nadležnog ministarstva zdravstva.

Kada je u pitanju dom zdravlja kao ustanova primarne zdravstvene zaštite, vršena je kontrola pravilnog i potpunog vođenja evidencija o prijavi/potvrdi zaraznih bolesti, kao i blagovremnost dostavljanja istih nadležnom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo.

Inspeksijskim nadzorima su obuhvaćeni i privatni zubotehnički laboratoriji, medicinsko-biohemijski laboratoriji, a kojom prilikom su utvrđene nepravilnosti koje se odnose na opremu, uvjete kadra i vođenje evidencija.

Usmjerenim i redovnom kontrolama inspektora obuhvaćene su i djelatnosti zdravstvene zaštite djece od 0-6 godina, centri za mentalno zdravlje, djelatnost zubozdravstvene zaštite kao i ambulate porodične/obiteljske medicine u centralnom objektu i područnim ambulantama. Obuhvaćene su i djelatnosti specijalističko-konsultativne službe, tom prilikom su utvrđene nepravilnosti koje se odnose na opremu, kadar, vođenje evidencija. Nakon izvršenih inspeksijskih nadzora poduzete su zakonom propisane mjere.

Dalje, u ustanovama socijalne zaštite vršeni su redovni i usmjereni inspeksijski nadzori, gdje su inspektori utvrdili nepravilnosti koje se odnose na ispunjavanje uvjeta kadra, opreme, obavljanje djelatnosti izvan obima rješenja i vođenja evidencija iz oblasti zdravstva i upravljanja

medicinskim otpadom. U svakom pojedinačnom slučaju gdje je utvrđena nepravilnost poduzete su upravne mjere u skladu sa utvrđenim činjenicama (zabrane rada, otklanjanje nedostataka).

Kada su u pitanju prigovori pacijenata na pružene zdravstvene usluge, direktori zdravstvenih ustanova su u zakonskom roku donosili odluke o osnovanosti istih.

Također, izrečene su zabrane reklamiranja zdravstvenih usluga koje nisu odobrene kao djelatnost rješenjima nadležnog ministarstva zdravstva, shodno propisima iz oblasti zdravstva.

Postupkom pečačenja izvršeno je prisilno izvršenje rješenja zdravstvenog inspektora kojim je zabranjeno pružanje zdravstvenih usluga subjektu koje nema rješenje nadležnog Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo (privatna zdravstvena ustanova).

Za djelatnost sportske medicine izrečene su zabrane subjektima nadzora koji su registrovani kao privatne zdravstvene ustanove i kojima je odobrena djelatnost medicine rada, ali ne i sportske medicine. Vezano za naprijed navedeno, za utvrđene nedostatke izdato je i 7 rješenja zabrana rada u dvije privatne zdravstvene ustanove i 5 privatnih ordinacija.

Glede propisnog vođenja medicinske dokumentacije, zdravstvena inspekcija vršila je kontrolu i u ambulantama porodične medicine po osnovu dostavljenih informacija kontrolora Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, te su po osnovu utvrđenih činjenica izrečene novčane sankcije zdravstvenim radnicima koji su nepotpuno/nepravilno vodili medicinsku dokumentaciju.

U timskom radu sa sanitarnim inspektorima vršeni su inspeksijski nadzori s ciljem kontrole vođenja evidencija o prijavi bolničkih infekcija, te prijave sumnje/potvrde zaraznih bolesti u zdravstvenim ustanovama sekundarne zdravstvene zaštite (opća bolnica), kantonalna zdravstvena inspekcija u timu sa sanitarnom inspekcijom je na bolničkim odjelima vršila kontrolu pravilnog i potpunog vođenja individualnih izvještajnih obrazaca, prijava bolničke infekcije, kao i blagovremnosti dostavljanja istih nadležnom kantonalnom zavodu za javno zdravstvo. Inspektori su djelovali rješenjima kojim se nalaže otklanjanje nedostaka.

Vršeni su timski inspeksijski nadzori iz nadležnosti sanitarne i zdravstvene inspekcije u JU Dom zdravlja KS, a vezano za provođenje obavezne imunizacije. Kontrolisano je usklađivanje sa zakonskim propisima vezano za hladni lanac, način čuvanja vakcina, te evidencije iz oblasti zdravstva, i to: Karton vakcinacije, Protokol intervencije, kao i poštivanje obaveze doktora o dostavljanju potvrda o odbijanju obavezne imunizacije nadležnoj sanitarnoj/zdravstvenoj inspekciji. Inspeksijskim nadzorima je utvrđeno da se potvrde o odbijanju obavezne imunizacije nadležnoj sanitarnoj/zdravstvenoj inspekciji nisu dostavljale zbog reorganizacije rada koja je proizašla zbog pandemije izazvane korona virusom, te je naloženo da se navedene potvrde obavezno i kontinuirano dostavljaju radi daljeg zakonskog postupanje. Inspektori su izdali upravne mjere za otklanjanje svih utvrđenih nedostataka i nepravilnosti.

Napominjmo, da su dva zdravstvena inspektora, po ovlaštenju sanitarni inspektori nastavili kontrolisati provođenje mjera po Naredbi Federalnog ministarstva zdravstva od 10.11.2022. godine, sa rokom važenja od 60 dana, i Naredbe od 10.01.2023. godine, sa rokom važenja sve do juna, proglašenja prestanka epidemije. Za nenošenje ili nepravilno nošenje maske preko nosa i usta u zdravstvenim ustanovama i ustanovama socijalne zaštite djelovali usmenim upozorenjima, u ovom periodu, nisu izricane represivne mjere.

Nakon isteka roka za izvršenje naloženih mjera inspektori su izvršili 267 kontrola izvršenja rješenja i utvrdili da je 244 subjekta nadzora postupilo po rješenju, a dvadeset tri (23) subjekta nadzora nisu izvršili naložene mjere, o čemu su je postupljeno u skladu sa Zakonom o inspekcijama KS.

U izvještajnoj godini, vršen nadzor nad provedbom Zakona o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje u FBiH ("Sl. novine FBiH" broj 38/22), počevši od 28.5.2023. godine.

Danom stupanja na snagu Zakon o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje u FBiH ("Sl. novine FBiH" broj 38/22) zdravstveni inspektori su započeli

nadzor nad provedbom citiranog zakona, sa sanitarnim inspektorima u okviru nadležnosti, uz izricanje upozorenja na prilagodbu poslovanja istom. Otežavajući faktor u nadzoru provedbe u 2023. godini predstavlja nedostatak podzakonskog akta vezanog za izuzetke-olakšice od zabrane konzumacije duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje i nedostatak kaznene odredbe.

9.3. Farmaceutska inspekcija

Kantonalni farmaceutski inspektori nadzore obavljaju u skladu sa nadležnostima koje su određene sljedećim zakonima:

- Zakon o apotekarskoj djelatnosti ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10);
- Zakon o lijekovima („Službene novine Federacije BiH“, broj 109/12);
- Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima („Službeni glasnik BiH“, broj 58/08);
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13);
- Zakon o zaštiti potrošača u BiH ("Sl.glasnik BiH", broj 25/06) i drugi zakonski i podzakonski akti;

Planom za 2023. godinu je predviđeno da farmaceutski inspektor izvrši 244 nadzora, a izvršeno je 240 nadzora, što je za 4 nadzora manje ili izraženo indeksom izvršenja 98,36 od planiranog, zbog privremene spriječenosti za rad farmaceutske inspektorice u trajanju od 37 radnih dana.

Od ukupno 240 nadzora, izvršeno je 119 redovnih nadzora, 66 kontrolnih, 53 usmjerenih nadzora. Za utvrđene nedostatke doneseno je 68 rješenja o otklanjanju nedostataka. Izdato 22 prekršajna naloga u novčanom iznosu od 67.250,00 KM.

Farmaceutski inspektor vrši inspeksijski nadzor u skladu sa Zakonom o apotekarskoj djelatnosti, Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.

Primarni načelni stavovi farmaceutsko inspeksijskog nadzora pravnih i fizičkih lica koja vrše promet lijekova na malo je osiguranje ispravnosti djelotvornosti lijekova koji se upotrebljavaju u medicini, kao njihova zloupotreba, utvrđivanje uvjeta za dobijanje odobrenja za stavljanje lijeka u promet, proizvodnja, primjena kao i kontrola kvaliteta, utvrđivanje tragova neadekvatnog rukovanja sa upustvom o lijeku, utvrđivanje broja farmaceutskih timova, poštivanje Pravilnika o utvrđivanju marže, odnosno cijene lijekova, utvrđivanje ispunjavanja posebnih uvjeta propisanih Zakonom o zdravstvenoj zaštiti za pravna i fizička lica, praćenje evidencije o izvršenim kontrolama kvaliteta lijekova.

Inspeksijski nadzor farmaceutski inspektor vršio nad prometom lijekova na malo u apotekama javnog i privatnog sektora, specijaliziranim trgovinama za promet medicinskih sredstava na malo i nad primjenom lijekova u zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač Kanton.

Farmaceutski inspektor vrši inspeksijski nadzor u skladu sa Zakonom o apotekarskoj djelatnosti, Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.

Primarni cilj farmaceutsko inspeksijskog nadzora kod pravnih i fizičkih lica, koja vrše promet lijekova na malo je osiguranje ispravnosti djelotvornosti lijekova koji se upotrebljavaju u medicini, sprečavanje zloupotreba, utvrđivanje uvjeta za dobijanje odobrenja za stavljanje lijeka u promet, proizvodnja, primjena kao i kontrola kvaliteta, utvrđivanje tragova neadekvatnog rukovanja sa upustvom o lijeku, utvrđivanje broja farmaceutskih timova, poštivanje Pravilnika o utvrđivanju marže, odnosno cijene lijekova, utvrđivanje ispunjavanja posebnih uvjeta propisanih Zakonom o zdravstvenoj zaštiti za pravna i fizička lica, praćenje evidencije o izvršenim kontrolama kvaliteta lijekova.

Inspeksijski nadzor farmaceutski inspektor je vršio kontinuirano nad prometom lijekova na malo u apotekama javnog i privatnog sektora, specijaliziranim trgovinama za promet medicinskih sredstava na malo i nad primjenom lijekova u zdravstvenim ustanovama, odnosno ustanovama socijalne zaštite.

U redovnim i usmjerenim nadzorima u izvještajnom periodu fokussveobuhvatnih farmaceutsko-inspeksijskih nadzora je bio sljedeći:

- kontrola režima izdavanja lijekova (posebno sljedećih lijekova: antibiotici, anksiolitici, antidepresivi, hormonska terapija i drugi)
- izdavanje gotovih lijekova isključivo u originalnom pakovanju, ne "komadno", na tableticu
- kontrola materijalnog i finansijskog knjigovodstva u apotekama
- kontrola zdravstvenih ustanova-prostor, kadar i oprema
- kontrola lijekova koji se primjenjuju u zdravstvenim ustanovama
- kontrola medicinskih sredstava, da li su registrirana, te da li imaju adekvatnu deklaraciju na sekundarnom pakovanju
- kontrola odlaganja farmaceutskog otpada
- kontrola obaveznih evidencija.

Predmet kontrole-poštivanje režima izdavanja lijeka, tj. da li se lijekovi (na čijim sekundarnim pakovanjima piše da se izdaju na ljekarski recept) na propisan način izdaju?

Poseban akcenat je stavljen je na grupe lijekova: antibiotici, anksiolitici, antidepresivi, hormonska terapija, na čijem sekundarnom pakovanju jasno piše da se izdaju na recept, te se može dati isključivo po preporuci ljekara, a ne u slobodnoj prodaji. Odstupanja koja se ponavljaju i ove godine, bila su evidentirana i prehodnih jeste-nedostatak stručnog kadra u apotekama, utvrdjen je nedostatak farmaceutskih tehničara, odnosno u apotekama je utvrdeno da ima manje farmaceutskih timova u odnosu na radno vrijeme apoteke.

Dalje, čest predmet kontrole je bilo ček pitanje: Da li apoteka vodi uredno materijalno i finansijsko knjigovodstvo u skladu sa zakonom?

Vršena je kontrole urednog vođenja obaveznih evidencija u apotekama: protokol laboratorijskog rada, evidencije primljenih i izdatih opojnih droga, evidencije o potrošnji lijekova u apotekama, utvrđeni manji nedostaci u vođenju evidencija.

U tekućoj godini izvršeni su timski nadzori farmaceutskog i tržišno-turističkog inspektora u specijaliziranim trgovinama koje vrše prodaju medicinskih sredstava na malo, konkretno prodaju stomatološkog materijala. U momentu kontrole utvrdene su nepravilnosti u dvije specijalizirane trgovine koje vrše prodaju stomatološkog materijala na malo, na način da vrše prodaju medicinskih sredstava na malo, a nemaju odobrenje nadležnog organa. Za utvrđenu nepravilnost postupajući inspektor je izdao rješenje o privremenoj zabrani rada, dok se ne otkloni utvrđeni nedostatak, za istu nepravilnost djelovao je i reperesivno.

U tekućoj 2023. godini iz nadležnosti farmaceutskog inspektora naglasak je dat kontroli zdravstvenih ustanova u kojima se primjenjuju lijekovi. Utvrdeno je da ustanove koje koriste opijate u svojoj primjeni uglavnom knjigu evidencije primljenih i izdatih opojnih droga nisu vodili u skladu sa zakonom, o čemu su izdate upravne mjere.

Subjektima kod kojih su utvrđeni određeni nedostaci i nepravilnosti u radu izdata su rješenja kojima je naloženo otklanjanje istih u ostavljenom roku.

Na ukupno 68 izdatih rješenja u tekućoj godini nije bilo žalbi upućenih drugostepenom ograni, već su ista uglavnom izvršena u cijelosti ili eventualno traženo produženje roka za izvršenje mjere naložene po rješenju. Samo jedno rješenje (1) od ukupnog broja nije izvršeno u ostavljenom roku, te je postupljeno u skladu sa Zakonom o inspekcijama KS. Nakon toga naložena mjera je izvršena u cijelosti.

Od ukupno 68 rješenja, izdata 63 rješenja o otklanjanju utvrđenih nepravilnosti i nedostataka u inspeksijskim kontrolama, 3 rješenja-privremena zabrana rada u predmetnom subjektu (dvije

specijalizirane trgovine koje vrše prodaju medicinskih sredstava na malo, apoteka u sklopu ustanove socijalne zaštite, bez rješenja nadležnog organa), te je izdat i 1 zaključak o prisilnom izvršenju rješenja i 2 zaključka o produženju roka za izvršenje rješenja.

Upravne mjere koje je donio farmaceutski inspektor realizovane su na osnovu Zakona o apotekarskoj djelatnosti ("Službene novine FBiH", broj 40/10), Zakona o zaštiti potrošača u BiH ("Službene novine BiH", broj 25/06,88/15) i Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine KS", broj 2/17).

Po osnovu donesenih rješenja u apotekama (PZU, JU i privatne apoteke) naloženo je sljedeće:

- Poštivanje režima izdavanja lijekova (napominjemo, često se lijek izdaje na nalaz, što nije u skladu sa Zakonom, jer se nalaz kopira vrati pacijentu, te samim tim isti lijek pacijent može podići u drugoj apoteci, gdje dolazi do zloupotreba);
- Gotove lijekove izdavati isključivo u originalnom pakovanju;
- Apoteka mora obezbijediti magistra farmacije da bude prisutan tokom cijelog radnog vremena, jer je isti odgovoran za stručni rad u istoj;
- Apoteka je dužna obezbijediti odgovarajući broj farmaceutskih timova shodno radnom vremenu apoteke odobrenom od nadležnog ministarstva;
- Na određenim magistralnim i galenskim lijekovima u apoteci uočeno je da nemaju naveden rok upotrebe ili im je isti istekao, što je u suprotnosti sa zakonom;
- Lijekovi isteklog roka i oštećenog sekundarnog pakiranja moraju se adekvatno odlagati u farmaceutski otpad, te svaka ustanova mora imati potpisan ugovor za zbrinjavanje farmaceutskog otpada sa ovlaštenim operaterom;
- Lijekovi kojima je rok upotrebe ispravan, a odloženi su u farmaceutskih otpad jer su isti ostavljeni od strane pacijenata, potrebno je oštetiti sekundarno pakovanje i na istom napisati "Nije za prodaju";
- Nabavljati lijekove i medicinska sredstva od ovlaštenih veleprometnika, tj. onih koji su upisani u Registar veleprometnika kod Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH;
- Prometovati samo registrovanim lijekovima i medicinskim sredstvima;
- Kontrola materijalnog stanja lijekova u apoteci i pri tom upoređivati sa materijalnim stanjem lijekova u programu apoteke;
- Prometovati lijekovima koji imaju istaknutu deklaraciju, uvoznika, proizvođača za navedeni lijek, te istaknut rok upotrebe;
- Specijalizirana trgovina za promet medicinskih sredstava na malo i apoteka je dužna voditi evidencije o potrošnji lijekova i medicinskih sredstava i iste dostavljati nadležnim organima.

Dalje, u tekućoj godini od ukupno 53 prijave koje je zaprimio farmaceutski inspektor izdvajaju se:

- Prijava u kojoj se navodi da se u privatnoj zdravstvenoj ustanovi izdaju lijekovi bez ljekarskog recepta, iako po dozvoli o stavljanju lijeka u promet je potreban recept. Prijava je bila osnovana o čemu je inspektor djelovao korektivno i represivno.
- Prijava majke koja se žali da joj u apoteci uskraćuju izdavanje lijeka za dijete starosne dobi od 11 mjeseci koje ima dijagnosticiranu cističnu fibrozu. Izvršen inspekcijski nadzor na navode iz prijave, utvrđeno da su uposlnici skretali pažnju majci da doktor propisuje veću količinu lijeka nego što joj je potrebno shodno doziranju, ali isti nisu uskratili izdavanje.
- Ostale prijave su se odnosile na nezadovoljstvopacijenata izdavanjem lijeka i cijene lijeka.

Prekršajni nalozi koje je izdao farmaceutski inspektor u izvještajnom periodu bili su na osnovu Zakona o apotekarskoj djelatnosti, Zakona o zaštiti potrošača u BiH i Zakona o inspekcijama Kantona Sarajevo.

9.4. Inspekcija za hranu

Inspektori za hranu nadzore obavljaju u skladu sa nadležnostima koje su određene zakonima:

- Zakon o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04);
- Zakon o genetički modificiranim organizmima ("Službeni glasnik BiH", broj 23/09);
- Zakon o zaštiti potrošača u BiH ("Sl. glasnik BiH", broj 25/06);
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Sl. novine FBiH", broj 29/05);
- Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Službeni list SFRJ", broj 53/91), preuzetog Uredbom sa zakonskom snagom ("Službeni list RBiH", broj 2/92 i 13/94);
- Zakon o zdravstvenom nadzoru životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Sl. list SRBiH" broj 43/86, 18/90) preuzetog Uredbom sa zakonskom snagom ("Službeni list RBiH", broj 2/92 i 13/94) i drugi zakonski i podzakonski akti.

Nadzor inspekcije za hranu se vršio kontinuirano tokom cijele godine:

- kontrola subjekata u poslovanju s hranom u svim fazama, kontrola prostora, opreme i materijala koji dolaze u kontakt s hranom
- održavanje higijene prije, tokom i nakon rada, lična higijena osoblja, edukacija u području higijene i radnih postupaka, suzbijanje štetočina u kuhinjama
- zdravstvena ispravnost hrane
- kontrola uslova skladištenja/čuvanja hrane
- kontrola hrane-sljedivost
- implementiranje procesa za sigurnost hrane (HACCP)
- službeno uzorkovanje hrane u prometu i kontrola higijene.

Planom rada za 2023. godinu predviđeno je da inspekcija za hranu, (tri inspektora) izvrši 908 inspeksijskih nadzora, a u izvještajnom periodu inspektori su izvršili 1103 inspeksijska nadzora, i to: 300 redovnih nadzora, 222 usmjerena nadzora i 354 kontrolnih nadzora.

Za utvrđene nedostatke doneseno je 611 rješenje o otklanjanju nedostataka i izdato 107 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 216.530,00 KM.

Pored toga, doneseno je 7 rješenja o privremenoj zabrani rada objekata (trgovine, pekare, ugostiteljski objekat), 7 zabrana obavljanja djelatnosti-proizvodnje sladoleda i 20 rješenja o zabrani prometa zdravstveno neispravnom hranom.

Izdato je 212 rješenja-privremene zabrane rada kliconošama do obesklješćenja i 189 rješenja o početku rada nakon obesklješćenja.

Plan je realiziran i uvećan za 195 nadzora ili izraženo indeksom izvršenja 121,47 zbog povećanog broja predstavlja i kontrola izvršenja rješenja.

U toku izvještajne godine, Inspektori za hranu su odsustvovali zbog godišnjeg odmora, vjerskih i državnih praznika- 2 i 5 dana, edukacije, u prosjeku 3-5 dana (većina edukacija se provodila on-

line ili in-house), izuzev edukacije po pozivu Agencije za sigurnost hrane BiH održana je edukacija u trajanju od 1-2 dana i edukacija inspektora za hranu u Varšavi, u sklopu BTSF treninga na poziv Agencije za sigurnost hrane (5 dana) i plaćenog odsustva 5 dana.

Redovni nadzori su se provodili u objektima u kojima se vrši proizvodnja i promet hrane, kao i nadzor nad zdravstvenim stanjem lica koja dolaze u kontakt s hranom, nadzor materijala koji dolaze u kontakt s hranom, zatim timski inspekcijski nadzori-ulična prodaja hrane i bespravni promet hranom na području Općina Kantona Sarajevo.

Osim vršenja senzorskog pregleda i kontrole sljedivosti hrane, posebnim planom i programom uzorkovanja izvršeno je i planirano uzimanje uzoraka hrane na mikrobiološko ispitivanje, kao i uzimanje briseva ruku, radnih površina, opreme i pribora koji dolaze u kontakt s hranom, radi utvrđivanja higijenskog stanja u objektima. Inspektori za hranu su u izvještajnom periodu vršili nadzor nad sigurnosti hrane, uređaja, opreme i objekata u kojima se vrši proizvodnja i promet hrane, kao i nadzor nad zdravstvenim stanjem lica koja dolaze u kontakt s hranom.

Usmjereni pregledi, vršeni po prijavama na oklonosti: nezadovoljavajući higijenski uslovi u objektima, promet zdravstveno neispravnim namirnicama, hrana promijenjena organoleptički, prisustvo primjesa i onečišćenja, protekli rok namirnica, obavijesti od nadležnih institucija o zabrani prometa hrane neodgovarajućeg kvaliteta putem EU RASFF sistema za brzo uzbunjivanje za hranu i hranu za životinje, nehigijenski uslovi u objektima za proizvodnju, promet i distribuciju hrane, neodgovarajući temperaturni uslovi čuvanja lakokvarljivih namirnica, alimentarne intoksikacije, kao prioritet u postupanju.

Vršeni su timski inspekcijski nadzori (sanitarna, inspekcija rada, tržišno-turistička inspekcija), kada god je bilo moguće. Kontrolisana ishrana (ugostiteljski objekti, hoteli, školske kuhinje/kantine, ishrana u predškolskim ustanovama, zdravstvenim ustanovama, ustanovama socijalne zaštite, pekare, dostave hrane, proizvodnja i drugo u Kantonu Sarajevo.

Najčešći nedostaci utvrđeni u objektima, kako slijedi:

1. Ugostiteljski objekti

- nezadovoljavajuće sanitarno higijensko stanje u objektu u kojem se posluje s hranom, neredovno čišćenje i dezinfekcija, predložene evidencijske liste čišćenja se ne vode ažurno
- subjekt u poslovanju s hranom nije osigurao primjenu preventivnog postupka samokontrole baziranog na principima sistema analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka/HACCP, zajedno sa primjenom dobre higijenske prakse; nema pisanu dokumentaciju i evidencije o provođenju postupaka vezano za HACCP/DHP/DPP i druge dokumente i evidencije primjereno vrsti i veličini SPH
- hrana bez deklaracije, nije predložena dokumentacija o porijeklu-sljedivost za hranu i dokumentacija o zdravstvenoj ispravnosti i kvalitetu
- subjekt u poslovanju s hranom ne provodi kontrolu mikrobiološke čistoće uzimanjem briseva sa površina, opreme i ne provodi redovnu kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane i vode
- uposlenici bez povremenog zdravstvenog pregleda na kliconoštvo i obavezne edukacije iz oblasti zdravstvenog vaspitanja
- nije izvršena dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija prostora od strane ovlaštene firme
- nije postupljeno po rješenju – neizvršenje naložene upravne mjere.

U prethodnoj godini izvršeno ukupno 425 inspekcijskih nadzora u ugostiteljskim objektima, uključujući u hotelske kuhinje. Za utvrđene nedostatke izdato 166 rješenja o otklanjanju nedostataka i 58 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 100.350,00 KM (neizvršenje rješenja, sljedivost hrane i sanitarno higijenski uslovi, zdravstvena ispravnost namirnica, uposlenici bez povremenog zdravstvenog pregleda na kliconoštvo i obavezne edukacije).

2. Trgovine (veletrgovine i trgovine na malo)

- prometovanje sa robom koja nije usklađena sa zakonskom regulativom u BiH
- prostori u kojima se vrši manipulacija sa hranom ne zadovoljavaju minimalne sanitarne, tehničke i higijenske uslove
- neusklađene informacije o hrani na izloženim deklaracijama sa zakonskim regulativama u BiH-nisu naznačene sve obavezne informacije ili nisu naznačene
- zaprljani rashladni uređaji u kojima se čuvaju namirnice za promet kao i hrana koja nije za promet
- u istim rashladnim uređajima se čuvaju zdravstveno ispravne i zdravstveno neispravne namirnice.
- nedostaju ili nepotpune deklaracije i informacije o hrani
- nije postupljeno po rješenju – neizvršenje naložene upravne mjere.

U izvještajnom periodu inspektori za hranu izvršili ukupno 190 inspeksijskih nadzora u trgovinama na malo i veleprodaji. Za utvrđene nedostatke izdato 68 rješenja o otklanjanju nedostataka i 25 prekršajnih naloga u novčanom iznosu 43.750,00 KM (neizvršenje rješenja, nepropisno deklarirani proizvodi, nehigijenski uslovi čuvanja i skladištenje namirnica).

3. Obrazovne ustanove-kantine/kuhinje

- edukacija uposlenika nije izvršena
- nepopune procedure i evidencije vezano za HACCP/DHP/DPP
- zatečene vrste hrane suprotno Pravilniku.

U izvještajnom periodu izvršeno 17 inspeksijskih nadzora. Za utvrđene nedostatke izdato 7 rješenja o otklanjanju nedostataka.

4. Dostava hrane

- nezadovoljavajuća higijena
- neusklađenosti sa zakonskim odredbama u poslovanju s hranom, nema implementiran ili je neadekvatan sistem samokontrole.
- nije postupljeno po rješenju – neizvršenje naložene upravne mjere.

U izvještajnom periodu izvršeno 4 inspeksijska nadzora. Za utvrđene nedostatke izdato 1 rješenje o otklanjanju nedostataka i dva prekršajna naloga u ukupnom novčanom iznosu od 4.000,00 KM, zbog neizvršenja rješenja.

5. Ustanove socijalne zaštite i zdravstvene ustanove (ishrana)

- nehigijena, nema implementiran sistem samokontrole

U izvještajnom periodu izvršeno 10 inspeksijskih nadzora. Za utvrđene nedostatke izdato 7 rješenja o otklanjanju nedostataka.

6. Pekare

- prostori u kojima se vrši manipulacija sa hranom ne zadovoljavaju minimalne sanitarne, tehničke i higijenske uslove (oštećene zidne i podne površine, oštećena oprema)
- subjekt u poslovanju s hranom ne provodi kontrolu mikrobiološke čistoće uzimanjem briseva sa površina, opreme i ne provodi redovnu kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane i preventivnog postupka samokontrole baziranog na principima sistema analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka/HACCP, zajedno sa primjenom dobre higijenske prakse. Nema pisanu dokumentaciju i evidencije o provođenju postupaka vezano za HACCP/DHP/DPP i druge dokumente i evidencije primjereno vrsti i veličini SPIH
- nisu istaknute informacije o hrani za pekarske proizvode ili nisu navedene sve propisane informacije

- nije postupljeno po rješenju – neizvršenje naložene upravne mjere.

Izvršeno ukupno 60 inspeksijskih nadzora u pekarama (kontrole izvršenja rješenja redovni nadzori i usmjereni nadzori). Za utvrđene nedostatke izdato 40 rješenja o otklanjanju nedostataka i 14 prekršajnih naloga u novčanom iznosu od 55.410,00 KM (neizvršenje rješenja, sanitarno higijenski uslovi, sljedivost hrane, zdravstveno neispravna hrana u prometu).

7. Predškolske ustanove, vrtići, udruženja (ishrana)

- subjekt u poslovanju s hranom nije osigurao primjenu preventivnog postupka samokontrole baziranog na principima sistema analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka/HACCP, zajedno sa primjenom dobre higijenske prakse; nema pisanu dokumentaciju i evidencije o provođenju postupaka vezano za HACCP/DHP/DPP i druge dokumente i evidencije primjereno vrsti i veličini SPH
- subjekt u poslovanju s hranom ne provodi kontrolu mikrobiološke čistoće uzimanjem briseva sa površina, opreme i ne provodi redovnu kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane i vode
- uposlenici bez obavezne edukacije iz oblasti zdravstvenog vaspitanja
- zdravstveno- neispravna hrana.

Izvršeno ukupno 68 inspeksijskih nadzora (kontrole izvršenja rješenja redovni nadzori i usmjereni nadzori). Za utvrđene nedostatke izdato 17 rješenja o otklanjanju nedostataka i 4 prekršajna naloga u novčanom iznosu od 7.020, 00 KM.

8. Proizvodnja

- subjekt u poslovanju s hranom nije osigurao primjenu preventivnog postupka samokontrole baziranog na principima sistema analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka/HACCP, zajedno sa primjenom dobre higijenske prakse; nema pisanu dokumentaciju i evidencije o provođenju postupaka vezano za HACCP/DHP/DPP i druge dokumente i evidencije primjereno vrsti i veličini SPH

Izvršeno ukupno 26 inspeksijskih nadzora. Za utvrđene nedostatke izdato 9 rješenja o otklanjanju nedostataka.

9. Društvena ishrana, institucionalne kuhinje, humanitarne organizacije

- prostor u kojem se posluje s hranom ne ispunjavaju odredbe propisa o hrani, jer se ne vrši redovno čišćenje i održavanje u dobrom stanju i funkciji, te nije uređen tako da omogućavaju dobru higijensku praksu
- uposlenim licima nije osigurana edukacija-zdravstveno vaspitanje u zavodu za javno zdravstvo, nije predložen dokumentovan dokaz položenom ispitu
- u prometu zatečena neispravna hrana i neodgovarajuće kvalitete
- neposjedovanje plana samokontrole.

Izvršeno ukupno 8 inspeksijskih nadzora (kontrole izvršenja rješenja, redovni nadzori i usmjereni nadzori). Za utvrđene nedostatke izdato 4 rješenja o otklanjanju nedostataka i 2 prekršajna naloga u novčanom iznosu od 3.500,00 KM.

10. Ostalo, studentska ishrana, fizička lica

- rad bez odobrenja

Izvršeno ukupno 7 inspeksijskih nadzora (kontrole izvršenja rješenja, redovni nadzori i usmjereni nadzori). Za utvrđene nedostatke izdato 3 rješenja o otklanjanju nedostataka i 2 prekršajna naloga u novčanom iznosu od 2.500,00 KM (dva fizička lica, rad bez odobrenja).

Planom i programom službenog uzorkovanja Inspektorata, inspektori za hranu uzeli su uzorke hrane na mikrobiološke i fizičko hemijske analize i briseve na mikrobiološku čistoću, kako slijedi: U 83 kontrolisana objekta - subjekta u poslovanju sa hranom (SPH) uzeto je 163 uzoraka hrane na mikrobiološku ispravnost i 247 briseva površina, opreme i predmeta koji dolaze u kontakt s hranom, na mikrobiološku čistoću (Salmonella vrste, Koagulaza pozitivne stafiločke, Enterobakterije, Aerobne mezofilne bakterije, Listeria monocytogenes i Plijesni). Dostavljeni rezultati analiza hrane 135 uzoraka usklađeni sa zakonskim odredbama, 28 neusklađenih sa Pravilnikom; a dostavljene analize briseva za 54 ne odgovaraju zakonskim propisima (Enterobakterije, Aerobne mezofilne bakterije).

Saradnja sa Agencijom za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine i Federalnom upravom za inspeksijske poslove

Nastavljena je kontinuirana saradnja sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove i Agencijom za sigurnost hrane BiH.

Kantonalni inspektori za hranu kontinuirano, u sklopu Programa kontrole ostataka pesticida u i na hrani biljnog porijekla Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, koja je organizovana uz podršku USAID/Sweden FARMA II projekta, provode inspeksijske nadzore, te tokom izvještajnog perioda nastavili su sa provođenjem programskih aktivnosti u cilju podizanja kapaciteta nadležnih institucija u sektoru zaštite sigurnosti hrane, uzimanjem uzoraka hrane na području Kantona Sarajevo.

Dakle, u sklopu redovnog monitoringa, a na osnovu zahtjeva Agencije za sigurnost hrane izvršeno je uzorkovanje hrane u skladu s Višegodišnjim kontrolnim planom ostataka pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog porijekla u 2023. godini, uzeto 14 uzoraka hrane (sezonsko voće i povrće) kod subjekata u poslovanju s hranom, uzorci su dostavljeni u ovlašteni laboratorij, na analizu.

Nakon okončanja laboratorijskih analiza dostavljeni su izvještaji o ispitivanju, za 14 uzoraka hrane i isti odgovaraju Pravilniku o maksimalnim nivoima rezidua pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH" br. 48/21).

- U izvještajnom periodu u Kantonalnu upravu za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, zaprimljena EU RASFF obavijest, broj 04-1-26-12-96-2 od 25.01.2023.godine od Agencije za sigurnost hrane BiH o odbijanju s granice broj 2023.0565-glicidol u palminom ulju iz Indonezije. Granična kontrola u R Hrvatskoj je zadržala pošiljku palminog ulja uvezenog iz Indonezije, brend Hayat, uvoznika za R Hrvatsku Zvijezda plus d.o.o. Zagreb, uvoznika za BiH IFFCO Velvet d.o.o. Sarajevo. Navedeni proizvod je kontrolisan na prisustvo kontaminanta "glicidil esteri". Urađena analiza pokazala povećan sadržaj navedenog kontaminanta od dozvoljenog (utvrđeno 2900 µg/kg, dozvoljeno do 1000 µg/kg), a što nije usklađeno sa odredbama Pravilnika o maksimalnim dozvoljenim količinama za određene kontaminante u hrani ("Sl. glasnik BiH" broj 68/14, 79/16, 84/18). Shodno dostavljenoj obavijesti, po hitnom postupku, izvršen je inspeksijski nadzor kod uvoznika za BiH, IFFCO Velvet d.o.o. Sarajevo u ulici Hasana Merdžanovića br. 42, Vogošća. Provjerom u sistemu subjekta nadzora, kao i na licu mjesta u u skladišnom dijelu kod navedenog subjekta nije zatečen proizvod iz navedene EU RASFF obavijesti.

- Na osnovu EURASFF informacije broj: 2023.1166-nedozvoljena nova hrana 5-hydroxytryptophan (5-HTP) u dodatku prehrani iz Poljske. Uzorak ne odgovara odredbama Uredbe (EZ) br. 178/2022, Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH" broj 50/04) izvršen je usmjereni inspeksijski nadzor u sjedištu društva Elit Nutrition d.o.o. Sarajevo i trgovini na malo u ulici Ramiza Salčina broj 39 i utvrđeno kako slijedi:

Naziv proizvoda na etiketi: 5-HTP 100mg; Brand: Ostrovit; Kategorija: dodatak prehrani; Proizvođač i izvoznik: OstroVit, Sitarska 16, Zambrow 8-300 Poland; Uvoznik u BiH: Elit Nutrition d.o.o. Sarajevo, ulica Ramiza Salčina 39, Sarajevo; Lot/rok upotrebe

18HTP004/01.3.2024 (distribucijska lista); Ostali sporni lotovi: 18HTP005/ 04.1.2025, 18HTP003/ 23.7.2023. godine; Temperatura čuvanja: Ambijentalna; Opis proizvoda: bočica, 72 szt. Po 82g (6,192 kg); Utvrđena opasnost: nedozvoljena nova hrana.

U momentu inspeksijskog nadzora u sjedištu subjekta nadzora i pripadajućoj podružnici maloprodaje nije zatečen opisani sporni proizvod. Provjera stanja je izvršena na osnovu predložene kartice artikla za proizvod OST 5-HTP VEGE 100mg 180v-caps, na dan 14.3.2023. godine, gdje je stanje 0. Provjerom sljedivosti proizvoda kod kontrolisanog SPH je pregledana dokumentacija:

- faktura izvoznika-otpremnic: Fitness trading Robert Szulborski ul. Sitarska 16 18-300 Zambrow, za Elit Nutrition d.o.o. Sarjevo, od 18.3.2022, ukupno 72 komada OstroVit 5-Htp Vege 100mg 180 caps,
- rješenje Republičke uprave RS, Inspekcija za hranu u Gradišci broj: 24.140/330 od 30.3.2022, kojim se odobrava uvoz carinjenje i stavljanje u promet predmetne pošiljke, dijetetski proizvodi isporučio:ca Fitness trading Robert Szulborski ul. Sitarska 16 18-300 Zambrow,
- Registar kupaca/kartica artikla OST 5-HTP VEGE 100mg 180v-caps.

U skladu s odredbama Zakona o hrani ("Sl. Glasnik BiH" br. 50/04), naložena propisana upravna mjera -zabrane prometa, obavješćavanja javnosti, kupaca, potrošača, Agencije za sigurnost hrane BiH, povlačenje sa tržišta i opoziv proizvoda 5-HTP 100mg.

- Po EU RASSF informativnoj obavijest broj 2023.5215-nepoznat sadržaj (previše nizak sastav hranljive vrijednosti) u dodacima prehrani iz Turske, preko Bosne i Hercegovine, koja je dostavljena od Agencije za sigurnost hrane BiH broj: 04-1-2-26-12-753-2/23 od 03.08.2023. godine inspektor za hranu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo je dana 07.08.2023. godine izvršio usmjereni inspeksijski nadzor kod uvoznika Baum Paleta d.o.o. Sarajevo. EU RASFF informativna obavijest, se odnosi na proizvode (dodaci prehrane iz Turske): O caps Monad Lead kapsule, neto količina 15 kapsula (7,5g), proizvođač Nurs Lokman Hekim, država izvora: Republika Turska, lot broj: L01052023, rok upotrebe 06/2027 i Testo Y Monad Lead, neto količina 15 kapsula (7,5g), proizvođač Nurs Lokman Hekim, država izvora: Republika Turska, lot broj: 2052023, rok upotrebe 06.2027, za koje je na osnovu granične kontrole provedene u Sloveniji, identificirana opasnost: hrana neodgovarajuće kvalitete-nepravilno deklarisan proizvod, previše nizak sastav hranljive vrijednosti. Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, izdato rješenje kojim je naložena zabrana prometovanja, povrat proizvođaču/uništenje proizvoda.

- EU RASFF informativna obavijest, koja se odnosi na proizvod Testo Y, proizvođač Nurs Lokman Hekim, država izvora: Republika Turska, lot broj: 15072021, rok upotrebe 01/2026, za koje je na osnovu granične kontrole provedene u Sloveniji, identificirana opasnost: prenizak sadržaj mineralnog cinka u odnosu na deklarirani sastav hranljive vrijednosti, iz čega proizilazi da navod na deklaraciji predmetnog proizvoda nije tačan, što je ujedno u suprotnosti sa članom 7 tačka 1 (a) Pravilnika o pružanju informacija potrošačima o hrani ("Službeni glasnik BiH" broj: 68/13). Izvršen je usmjereni inspeksijski nadzor kod uvoznika Baum Paleta d.o.o. Sarajevo, u momentu nadzora se nije mogao utvrditi lot o čemu je upućena informacija Agenciji za sigurnost hrane BiH.

- EU RASFF hitnoj obavijesti o Aflatoksinu u rižinim krekerima iz Nizozemske, via Njemačka, uvoznik dm drogerie markt d.o.o., inspeksijski nadzor izvršen, sporni proizvod povučen sa tržišta BiH, uz opoziv proizvoda. Navedeni SPH je proveo postupak povlačenja i opoziva neusklađenog proizvoda na osnovu obavjesti, zaprimljene iz Austrije.

- Postupajući po EU RASFF informativnoj obavijesti broj 2023.4911-2-chloroethanol (0.049 mg/kg-ppm) u suhom grahu iz Kanade, pakiranom u Bosni i Hercegovini, koja je dostavljena od Agencije za sigurnost hrane BiH broj: 04-1-26-12-717-2/23 od 24.07.2023. godine kao i dodatna informacija: 04-1-26-12-717-4/23 od 28.09.2023. godine, inspektor za hranu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, izvršio usmjerene inspeksijske nadzore kod Mercator BH d.o.o. Sarajevo, Poslovna jedinica 067, Hipermarket, EuroCompany 99 d.o.o. Ljubuški, Podružnica Sarajevo i utvrđeno da proizvod sa spornim lotom nije zatečen u poslovnica na području Kantona Sarajevo.

- EU RASFF hitna obavjest – prisustvo nedeklarisanog glutena u kakao konditorskom proizvodu iz BiH. Na osnovu obavjesti, kontrolisan proizvođač TAKO d.o.o. Sarajevo. Izdato rješenje o zabrani prometa, povlačenje i opoziv proizvoda Mi Nutes Rice – kakao konditorski proizvod sa rižom (13%), uz dostavu materijalnog dokaza o provedenom.

- EU RASFF hitna obavjest - promjenjene organoleptičke osobine proizvoda "Manchmelow" U izvještajnom periodu izvršen je nadzor po obavijesti Agencije za sigurnost hrane BiH, a koji se odnosi na opoziv i povlačenje proizvoda "Manchmelow" od 105 grama i 205 grama, rok trajanja do 15.02.2024. godine, koje distribuira na području Kantona Sarajevo MCI d.o.o., PJ Sarajevo smješten u ulici Blažuj 78. Kontrolom su poduzete mjere zabrane prometovanja istim i povlačenje sa tržišta sa određenim rokom (SPH započeo povlačenje i opoziv). Dana 30.10.2023. godine subjekt dostavio obavijest da je postupljeno po naloženoj mjeri i sa tržišta povučeno ukupno 91592 komada svih pakovanja, te da će navedena količina biti transportovana u glavni magacin u Širokom Brijegu gdje će biti uništenje.

Dalje, Inspektor za hranu, Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo zaprimio je zahtjev za pojačane mjere kontrole od Agencije za sigurnost hrane BiH, vezano za promet PRIME napitka, obzirom da je Ured za sigurnost hrane, veterinarstva i zaštitu bilja Republike Slovenije (UVHVVR) utvrdio da na tržištu postoje hidratacijski napici bez kofeina i energetski napici sa kofeinom, te da energetski napitak PRIME sadrži sastojak L-teanina, koji nije dopušten u bezalkoholnim pićima, zbog čega je uvedena zabrana. U zahtjevu je navedeno da Agencija za sigurnost hrane BiH nije obavještena putem EU RASFF-a o distribuciji PRIME koji sadrži kofein i L-teanin u našu zemlju, te se traži dostava informacije o eventualnom vršenju kontrole ili analiza.

U postupku inspeksijskih nadzora, na području Kantona Sarajevo, s ciljem utvrđivanja zdravstvene ispravnosti i kvalitete napitka "PRIME", u skladu sa nadležnostima kantonalnih inspeksijskih organa izvršene su inspeksijske kontrole kod distributera na benzinskim pumpama, kao i kod uvoznika predmetnog napitka. Shodno utvrđenom činjeničnom stanju kod subjekata u poslovanju sa hranom je konstatovano da su zatečena isključivo hidratacijska pića bez kofeina i L-teanina. Dalje, kontrolom deklaracije koja je na službenom jeziku naroda u BiH, konstatovano da PRIME HIDRATION 500 ml, ICE POP, Flavour nije deklarisan u skladu sa Pravilnikom o pružanju informacija potrošačima o hrani ("Sl.glasnik BiH", broj 68/13), na osnovu čega je inspektor naložio, povlačenje iz prometa i zabranu prometa dok se ne izvrši propisno deklarisanje u skladu sa odredbama Pravilnika o pružanju informacija potrošačima.

Kontrolom u maloprodajnim i veleprodajnim objektima u prometu zatečene vrste proizvoda, kako slijedi:

- PRIME HIDRATION ICE POP FLAVOUR, 500 ml
- PRIME STRAWBERRY WATERMELON FLAVOUR HIDRATION, 500 ml
- PRIME TROPICAL PUNCH NO ARTIFICIAL FLAVOURINGS HIDRATION, 500 ml
- PRIME META MOON FLAVOUR, HIDRATION, 500 ml
- PRIME HIDRATION LEMON LIME FLAVOUR, 500 ml
- PRIME HIDRATION BLUE RASPBERRY FLAVOUR, 500 ml.

Zbog pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja i postupanja, a sve u cilju osiguranja zaštite i informiranja potrošača kao konzumenta, zatražili smo pojašnjenje i stručno mišljenje Agencije za sigurnost hrane o rezultatima analize i deklaracije proizvoda i usaglašenosti sa trenutnom legislativom i BiH koja reguliše ovu oblast, te jasne odgovore po pitanju naših nedoumica u tumačenju određenih zakonskih akata i instrukcije u postupanju po naprijed navedenom. Upućen je upit i Federalnom Ministarstvu zdravstva.

Vezano za naprijed navedeno, u cilju jednoobraznog postupanja na teritoriji FBiH i poboljšanja saradnje održan je sastanak u prostorijama Federalne uprave za inspeksijske poslove, sa graničnim sanitarnim inspektorima i federalnim inspektorima za hranu, 22.12.2023. godine.

Shodno ovlaštenjima i u okviru zakonom propisane nadležnosti, dana 8.11.2023. godine izvršeni su inspeksijski nadzori u prometu, tržišnim centrima i pijaci, po obavijesti da se sporni proizvod Romerquelle Emotion Bluberry Pomegrante 330 ml, nalazi na tržištu nije zatečen na području Kantona Sarajevo.

Postupajući po aktu Agencije za sigurnost hrane BiH broj: 04-1-2-26-12-1180-4/23 od 7.11.2023. godine i 04-1-2-26-12-1180-4/23 od 8.11.2023. godine pojačane mjere kontrole prilikom uvoza i na unutrašnjem tržištu/očitovanje Coca-Cole HBC B-H Sarajevo, Izjava Državnog inspektorata R Hrvatske, inspekcija za hranu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Sarajevo, obavila je dana 09.11.2023. godine, usmjereni inspeksijski nadzor kod proizvođača Coca-Cola HBC B-H d.o.o. Sarajevo, Mostarsko raskršće 1, Sarajevo, Hadžići i utvrdila činjenično stanje kako slijedi:

- Coca-Cola HBC B-H d.o.o. Sarajevo nije uvozila ili prometovala u BiH, proizvod Romerquelle Emotion Bluberry Pomegrante.
- Coca-Cola HBC B-H d.o.o. Sarajevo, uvozi samo Coca-colu u limenkama 330ml i 250ml iz Austrije, Mađarske i Srbije, sa propisnom deklaracijom i podacima o uvozniku.
- Coca-Cola HBC B-H d.o.o. Sarajevo, ne uvozi proizvode ili sirovinu iz R Hrvatske. Isto se odnosi na sporni proizvod Coca -Cola original taste 500 ml(PET), proizvedeno 11.10.2023. godine sa rokom trajanja do 11.4.2024. godine koji je proizveden u R Hrvatskoj.
- Svi proizvodi, proizvođača Coca-Cola HBC B-H d.o.o. Sarajevo, imaju oznaku LBS i LBP, vidno istaknuto na ambalaži (oznake proizvodne linije), koja je različita od proizvoda Hrvatskog proizvođača, kod kojeg je oznaka LZC. Zbog ograničenog vremena za inspeksijski nadzor, postupajući inspektor je kontrolisao nekoliko ciljanih tačaka tehnološkog procesa, vezano za proizvodnju osvježavajućih bezalkoholnih pića, konkretno Coca-Cola original taste 500ml i Coca – Cola 2l, original taste i Zero.
- Provjereni sanitacijski postupci i upravljanje hemikalijama, te detaljno kontrolisana dokumentacija, procedure, radne upute, CIP matrica (gdje, kada, ko vrši vanjsko i unutrašnje pranje opreme), zatim pouzdana garancija da tretirane unutrašnje površine proizvodne opreme koje su u kontaktu sa hranom, nemaju zaostalih hemikalija. SPH je u tom cilju, uspostavio verifikaciju efikasnosti i sigurnosti na način da vrši fizičko-hemijske i mikrobiološke analize uzorka vode posljednjeg ispiranja, a zadati kriterij je isti kvalitet i čistoća tretirane vode koja ulazi u sastav proizvoda. Uspostavljena je lista odobrenih hemikalija za čišćenje i dezinfekciju. Za svako sredstvo je dostupan sigurnosno tehnički list, kao i skraćena informativna uputa za rukovanje koja je postavljena na mjestu aplikacije.
- Dalje su kontrolisane sirovine: izvještaji o kontroli vode koja ulazi u sastav proizvoda, dokumentacija za CO2, dokumentacija za kristalni šećer, dokumentacija za koncentrat

(dobavljač EUROPEAN REFRESHMENTS Irska od 12.9.2023). SPH je uspostavio dokumentovanu proceduru kontrole bitnih parametara.

- Na osnovu predloženih izvještaja o rezultatima analiza uzoraka Coca-Cola 0,5l PET, 2,0 l PET, utvrđeno je da su ispitivani uzorci usklađeni sa fizičko-hemijskim i mikrobiološkim kriterijima. Analizu provodi Zavod za javno zdravstvo FBiH.
- Provjeren je plan proizvodnje dana 11.10.2023. godine, na linijama PET 1 i PET 2, te interni obrazac za procesnu kontrolu gotovog proizvoda Coca-Cola 500 ml (PET) za dan 11.10.2023. godine. Svi ispitivani parametri su bili zadovoljavajući.

Dalje, utvrđeno je da postoje razlike između proizvoda Coca-Cola koji se proizvodi u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini (iako sve sirovine moraju odgovarati istoj propisanoj specifikaciji bilo gdje u svijetu), te se proizvodi iz Bosne i Hercegovine i R Hrvatske se ne mogu dovesti ni u kakvu vezu. Bez obzira na navedeno, kao i da kontrolom nisu uočene neusklađenosti s odredbama propisa o hrani, SPH je odlučio da uzorke Coca-Cola 500ml PET, datum proizvodnje 11.10.2023. godine, dostavi ovlaštenom kontrolnom tijelu, koje za parametre ispitivanja bude imalo akreditovane metode. Svi ispitivani parametri su bili zadovoljavajući.

U izvještajnom periodu izvršeni su nadzori po obavijesti Agencije za sigurnost hrane BiH, a koji se odnosi na opoziv i povlačenje proizvoda:

- palenta u pakovanju od 1 kg iz BiH proizvođača Klas d.d. Sarajevo, rok trajanja 14.09.2024. godine zbog povećanog prisustva mikotoksina (proizvod nije zatečen)
- ulje od komine masline proizvođača Basso Fedele & Figli SRL, uvoznik za BiH Džajić-Commerce d.o.o., pakovano u staklenu bocu od 500 ml, rok upotrebe 2/10/2025 godine; lot L3041, 2N5Q zbog prekoračenja maksimalno dozvoljene količine za zbir od 4 PAU-a - $15,9 \pm 3,7 \mu\text{g/kg}$ atoxin A $3,78$ mikrograma/kg/MDK $3,0$ mikrograma/kg (nije zatečen)
- predmet opšte upotrebe u kontaktu sa hranom, daska za rezanje zbog utvrđene neusklađenost u Sloveniji detektovano prisustvo materije, nedozvoljen aditiv pšeničnih vlakana u polimernim materijalima i artiklima iz Hong Konga, koji nije dozvoljen shodno Regulativi (EC) broj 1935/2004 Evropskog Parlamenta donesena 27.10.2004. godine, uvoznika za BiH KTI d.o.o. Sarajevo sa sjedištem u ulici Marka Marulića 2. Utvrđeno da proizvod nije zatečen kod SPH (u novembru izvoz).

Po zahtjevu i informaciji Agencije za pojačan nadzor nad prometom flaširane vode Aqua Viva, pakovanje 5 l i 18,9 l, proizvođač Planinski studenac d.o.o. Caparde, Osmaci, proizvod zdravstveno neispravan, mikrobiološka kontaminacija, 05.6.2023. godine i 07.7.2023. godine protekli rok upotrebe izvršeni inspeksijski nadzori po dostavljenoj obavijesti. Voda nije zatečena u prometu.

Izdvajamo, dana 16.5.2023. godine izvršen je usmjereni inspeksijski nadzor kod TR EZGON u ulici Džemala Bijedića bb.

U prometu zatečena voda naziva GORA Prirodna izvorska, 5l, negazirana. Prema deklaraciji eksploataciju i punjenje vrši IRIKŠIĆ d.o.o., ulica Ciglanska br. 12, 74264 Jelah - Tešanj, uz istaknuti rok upotrebe 12.4.2024. godine. U momentu inspeksijskog nadzora utvrđeno da firma IRIKŠIĆ d.o.o. Jelah-Tešanj, pod čijim nazivom je na tržište stavljena flaširana voda, trgovačkog naziva GORA prirodna izvorska voda, nije obezbijedila Rješenje od Agencije za sigurnost hrane BiH, a kako je propisano odredbama člana 8. Pravilnika o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama ("Sl.glasnik BiH", broj: 26/10, 32/12). Predočen dokument o stanju zaliha navedenog proizvoda, ukupno 43 komada, čiji je promet zabranjen u momentu inspeksijskog nadzora.

Obzirom da se firma IRIKŠIĆ d.o.o. Jelah-Tešanj ne nalazi na području Kantona Sarajevo, informaciju o utvrđenim nepravilnostima inspektor za hranu je dostavio Federalnoj upravi za inspekcijske poslove.

Saradnja sa Federalnom upravom za inspekcijske poslove odvija se na način da Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutске inspekcije bezuslovno postupi po aktima koji se dostavljaju Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove.

Federalna uprava je često i veza između Agencije za sigurnost hrane, Agencije za nadzor nad tržištem, te Federalnog ministarstva zdravstva i Kantonalne uprave za inspekcijske poslove. Navedene agencije, ministarstva i ostali naslovljavaju svoje akte na Federalnu upravu koja u pravilu zadatke prenosi na Kantonalnu upravu za inspekcijske poslove na izvršenje.

U narednoj godini, kao i ranije inspekcija za hranu u saradnji sa Agencijom za sigurnost hrane BiH nastaviće realizaciju redovnog monitoringa voća i povrća na prisustvo ostataka pesticida u i na hrani biljnog porijekla na području Kantona Sarajevo.

Sa Agencijom za nadzor nad tržištem BiH, inspektori će nastaviti provoditi aktivnosti na terenu prema indikacijama i obavijestima.

Saradnja sa zavodima za javno zdravstvo oba nivoa vlasti, svakodnevno se nastavlja obzirom da isti dostavljaju nalaze o pojavi uzročnika zaraznih bolesti po kojima sanitarna inspekcija hitno poduzima mjere. JU Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo dostavlja i druge laboratorijske izvještaje u skladu sa Odlukom Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo. Za vrijeme elementarnih nepogoda Zavodi vrše nadzor i provode protivepidemijske mjere i dostavljaju stručne izvještaje Inspektoratu o stanju na terenu.

Važno je istaći činjenicu da inspektorima na terenu asistenciju i pomoć pružaju policijski službenici Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova KS, posebno tokom kompleksnih noćnih nadzora, po ustaljenoj proceduri.

Dalje, saradnja sa Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela BiH, u provedbi nadzora vezano za smještaj i sigurnost u efikasnijem obavljanju poslova iz njihove nadležnosti, te zaštiti osoba i objekata koji se štite. Ukoliko postoji Zakonom propisana nadležnost u određenim situacijama Inspektorat djeluje nalažanjem upravnih mjera i kontrolom izvršenja naloženih mjera, po službenoj dužnosti. Laboratorijsko ispitivanje hrane i briseva na zdravstvenu ispravnost vrši Veterinarski fakultet kontinuirano.

Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo podnosi zahtjeve ili dostavlja informacije o uočenim postupcima koji nisu u skladu sa propisima, na osnovu kojih nadležna zdravstvena inspekcija i farmaceutска inspekcija dalje postupi i utvrđuje činjenično stanje.

10. INSPEKTORAT SAOBRAĆAJNE I CESTOVNE INSPEKCIJE

Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije u periodu januar-decembar 2023.godine vršio je poslove neposrednog inspekcijskog nadzora nad provođenjem zakona i drugih propisa iz oblasti cesta i cestovnog prijevoza.

Inspekcijski nadzor je vršilo 8 inspektora i to:

- 1 kantonalni inspektor za ceste
- 6 kantonalnih saobraćajnih inspektora

Glavni inspektor je zbog teške bolesti proveo 11 mjeseci na bolovanju. Ostali inspektori su koristili bolovanje ukupno 53 radna dana.

10.1. Inspekcija za ceste

Vrši nadzor nad primjenom zakona iz oblasti cesta i to:

- Zakon o cestama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 12/10,13/10 i 66/13);
- podzakonskim aktima donijetim na osnovu Zakona o cestama Federacije Bosne i Hercegovine;
- kantonalnim propisima koji regulišu oblast cesta.

Primjena Odluke o kategorizaciji cesta u autoceste, magistralne ceste i regionalne ceste ("Službene novine Federacije BiH", broj 24/14) koja je trebala započeti 15.11.2014. i kojom bi određeni broj lokalnih i gradskih cesta bile kategorisane kao regionalne ceste, a samim tim bile i u nadležnosti inspekcijaskog nadzora kantonalnih inspektora za ceste stavljena je van snage tako da su u nadležnosti kantonalnog inspektora za ceste u ovom izvještajnom periodu bile samo regionalne ceste na području Kantona Sarajevo.

Na području Kantona Sarajevo određene su slijedeće regionalne ceste:

- R-442a-dionica Hadžići-Igman-granica Entiteta u dužini 28,97 km
- R-442b-dionica G.Grkarica-Krstac-Darkovac-Pendičići u dužini od 25,52 km
- R-443 -dionica Tarčin-granica Kantona u dužini od 3,45km
- R-444-dionica Podlugovi-granica Kantona u dužini od 1,21 km
- R-445-dionica Semizovac-Podlugovi-Vratnica u dužini od 13,21 km
- R-447-dionica Dariva-granica Entiteta u dužini od 5,11km

10.2. Saobraćajna inspekcija

Vrše nadzor nad primjenom zakona koji regulišu oblast prijevoza i to:

- Zakon o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 28/06 i 02/10);
- Zakon o taksi prijevozu u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 11/14 i 26/14);
- Zakon o obavezama i ovlaštenjima kontrola operatera javnog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 37/14);
- Zakon o uređenju saobraćaja na kodručju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 30/17);
- Zakon o javnom prevozu putnika u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 01/22);
- Odluka o uređivanu javnog prijevoza lica zaprežnim vozilima-fijakerima ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 28/14);
- podzakonskim aktima donijetim na osnovu Zakon o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine.

Zbog prisutne problematike na području Kantona Sarajevo u oblasti javnog vanlinijskog prijevoza putnika-taxi prijevoza putnika kao i nelagalnog tzv. kombi prijevoza (vozila 1+8) prioritet u programskim zadacima kantonalnih saobraćajnih inspektora u periodu 01.01. do 31.12.2023.godine dat je inspekcijaskim nadzorima ovih vrsta prijevoza putnika.

U periodu 01.01. do 31.12.2023. godine saobraćajni inspektori su u skladu sa Zakonom o obavezama i ovlaštenjima kontrola operatera javnog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 37/14) vršili pokretanje prekršajnih postupaka na osnovu dostavljenih zapisnika kontrolora operatera javnog prijevoza putnika.

U ovom izvještajnom periodu vršeni su i kontinuirani inspekcijski nadzori javnog linijskog prijevoza putnika kao i kontinuirani inspekcijski nadzori prijevoza tereta na području Kantona Sarajevo.

U periodu od 01.01.do 31.12.2023.godine Inspektorat saobraćajne i cestovne inspekcije na osnovu Programa rada za 2023.godinu realizovao je sljedeće:

- izvršeno je **2.733** inspekcijskih nadzora
- donijeto je **0** rješenja o nalažanju mjera
- iz saobraćaja privremeno je isključeno 0 vozila
- Sudu je podniet **1** zahtjev za pokretanje prekršajnog postupaka
- izdato je 482 prekršajnih naloga
- izrečene su kazne u novčanom iznosu od **365.000,00 KM**

Tabela1: Tabela prikaz izvršenih inspekcijskih nadzora i donijetih mjera Inspektorata saobraćajne i cestovne inspekcije za period od 01.01. do 31.12.2023. godine

BROJ IZVRŠENIH INSEKCIJSKIH NAZDORA	BROJ DONIJETIH RJEŠENJA	BROJ VOZILA ISKLJUČENIH IZ SAOBRAĆAJA	BROJ PREKRŠAJNIH PRIJAVA	BROJ IZDATIH PREKRŠAJNIH NALOGA	VISINA IZREČENIH KAZNI KM
2733	0	0	1	482	KM365.000,00

Programom rada Inspektorata saobraćajne i cestovne inspekcije za 2023. godinu planirano je izvršenje 2 inspekcijska nadzora za jednog saobraćajnog inspektora u toku jednog radnog dana, a na mjesečnoj osnovi 40 inspekcijskih nadzora za jednog kantonalnog saobraćajnog inspektora, što iznosi izvršenje 240 inspekcijski nadzora mjesečno po inspektoru, odnosno 2640 inspekcijskih nadzora za 2023.godinu. Ako imamo u vidu da je zbog bolesti glavnog inspektora jedan saobraćajni inspektor obavljao pored poslova svog radnog mjesta i posao glavnog inspektora po ovlaštenju, onda realni plan treba umanjiti za 440 inspekcijskih nadzora čime dobijamo 2200 inspekcijska nadzora. Kantonalni saobraćajni inspektori su koristili bolovanje od ukupno 53 radna dana, pa bi realni plan trebao biti umanjen za još 106 inspekcijskih nadzora i iznosio bi 2094 inspekcijska nadzora.

Kantonalnom inspektoru za ceste programom rada Inspektorata saobraćajne i cestovne inspekcije za 2023. godinu planirano je izvršenje 540 inspekcijskih nadzora.

Tabela 2. Tabela prikaz planiranog i realizovanog broja izvršenih inspeksijskih pregleda Inspektorata saobraćajne i cestovne inspekcije stepenom realizacije za period januar-decembar 2023. godine

INSPEKCIJA	Planirani broj inspeksijskih nadzora	Realizovani broj inspeksijskih nadzora	Broj izvršenih inspeksijskih nadzora više/manje od planiranog	Procentualna realizacija planiranog broja inspeksijskih nadzora
Saobraćajna inspekcija	2640	2181	-459	82,61%
Inspekcija za ceste	540	552	12	102,22%
UKUPNO INSPEKTORAT	3180	2733	-447	85,94%

Kako je već navedeno, u toku 2023. godine jedan kantonalni saobraćajni inspektor je, zbog bolesti glavnog inspektora, pored poslova svog radnog mjesta obavljao i posao glavnog inspektora, a kantonalni saobraćajni inspektori koristili bolovanje u trajanju od ukupno 53 radna dana. Prethodno navedene objektivne okolnosti, što se nije moglo predvidjeti Programom rada za 2023. godinu, uticale su na smanjenje broja izvršenih inspeksijskih nadzora Inspektorata saobraćajne i cestovne inspekcije, a samim tim i na broj donijetih mjera, tako da je Inspektorat izvršio za 14,06 % inspeksijskih nadzora iz nadležnosti manje od planiranog, odnosno izvršeno je 447 inspeksijskih nadzora manje od planiranog broja inspeksijskih nadzora.

Tabela 3. Tabela prikaz realizovanih mjera i radnji iz nadležnosti Inspektorata saobraćajne i cestovne inspekcije u toku 2022. i 2023. god. sa uporednim pokazateljima i stepenom povećanja/smanjenja realizacije u toku 2023. godine u odnosu na 2022. god.

IZVJEŠTAJNI PERIOD	BROJ IZVRŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA	BROJ DONJETIH RIJEŠENJA	BROJ VOZILA ISKLJUČENIH IZ SAOBRAĆAJA	BROJ PREKRŠAJNIH PRIJAVA	BROJ IZDATIH PREKRŠAJNIH NALOGA	VISINA IZREČENIH KAZNI KM
2023.GODINA	2733	0	0	1	482	KM365.000,00
2022.GODINA	2809	31	12	22	614	KM363.500,00
POVEĆANJE/S MANJENJE BROJA MJERA U 2023.god. U ODNOSU NA 2022.god.	-76	-31	-12	-21	-132	KM1.500,00
PROCENTUAL NO POVEĆANJE /SMANJENJE	-2,71%	-3100,00%	-1200,00%	-2100,00%	-21,5%	0,41%

U periodu januar - decembar 2023. godine kantonalni inspektor za ceste na osnovu Programa rada za period januar-decembar 2023. godine izvršio je 552 inspeksijska nadzora.

Tabela 4. Tabela prikaz izvršenih inspeksijskih nadzora i donijetih mjera iz nadležnosti Inspekcije za ceste za period 01.01. do 31.12. 2023. godine

BROJ IZVRŠENIH INŠPEKCIJSKIH NADZORA	BROJ DONIJETIH RJEŠENJA	BROJ IZDATIH PREKRŠAJNIH NALOGA	VISINA IZREČENIH KAZNI KM
552	0	0	0

Programom rada za period januar - decembar 2023. godine planirano je da kantonalni inspektor za ceste izvrši 540 inspeksijskih nadzora, a izvršeno je 552 inspeksijskih nadzora tako da je izvršeno 12 inspeksijskih nadzora više od planiranog, što je 102,22 % planiranog.

Tabela5. Tabela prikaz planiranog i realizovanog broja izvršenih inspeksijskih nadzora Inspekcije za ceste stepenom realizacije za period od 01.01. do 31.12.2023. godine

BROJ PLANIRANIH INŠPEKCIJSKIH NADZORA ZA PERIOD JANUAR-DECEMBAR 2023. GODINE	BROJ IZVRŠENIH INŠPEKCIJSKIH NADZORA ZA PERIOD JANUAR-DECEMBAR 2023. GODINE	BROJ IZVRŠENIH INŠPEKCIJSKIH NADZORA VIŠE OD PLANIRANOG	PERCENTUALNO POVEĆANJE U ODNOSU NA PLANIRANO
540	552	12	2,22%

Tabela 6. Tabela prikaz realizovanih mjera i radnji iz nadležnosti Inspekcije za ceste u toku 2022. i 2023. godine sa uporednim pokazateljima i stepenom povećanja/smanjenja realizacije u toku 2023. godine u odnosu na 2022. godinu

IZVJEŠTAJNI PERIOD	BROJ IZVRŠENIH INŠPEKCIJSKIH NADZORA	BROJ DONIJETIH RJEŠENJA	BROJ IZDATIH PREKRŠAJNIH NALOGA	VISINA IZREČENIH KAZNI KM
2023.GODINA	552	0	0	0
2022.GODINA	232	0	0	0
POVEĆANJE/SMANJENJE BROJA MJERA U 2023.god. U ODNOSU NA 2022.god	320	0	0	0
PERCENTUALNO POVEĆANJE /SMANJENJE	237,93%	0,00%	0,00%	0,00%

U toku perioda januar-decembar 2023.godine kantonalni saobraćajni inspektori su na osnovu Programa rada za 2023.godinu realizovali sljedeće mjere i radnje iz nadležnosti:

- izvršeno je **2.181** inspeksijskih nadzora
- donijeto je 0 rješenja o nalaaganju mjera
- sudu je ponijeto **1** zahtjev za pokretanje prekršajnih postupaka
- izdato je **482** prekršajnih naloga
- izrečene su novčane kazne u iznosu od **365.000,00 KM**

Tabela 7. Tabela prikaz izvršenih inspeksijskih nadzora i donijetih mjera kantonalnih saobraćajnih inspektora za period od 01.01. do 31.12.2023. god.

BROJ IZVRŠENIH INSPKCIJSKIH NADZORA	BROJ DONIJETIH RJEŠENJA	BROJ VOZILA ISKLUČENIH IZ SAOBRAĆAJA	BROJ PREKRŠAJNIH PRIJAVA	BROJ IZDATIH PREKRŠAJNIH NALOGA	VISINA IZREČENIH KAZNI KM
2181	0	0	1	482	KM365.000,00

Programom rada za 2023. godinu planirano je da kantonalni saobraćajni inspektori izvrše **2640** inspeksijskih nadzora, a izvršeno je **2181** inspeksijska nadzora što je za **459** inspeksijska nadzora manje od planiranog, odnosno manje za 17,39 %.

Tabela 8. Tabela prikaz planiranog i realizovanog broja izvršenih inspeksijskih nadzora Saobraćajne inspekcije stepenom realizacije programa rada za period od 01.01. do 31.12.2023. godine

BROJ PLANIRANIH INSPKCIJSKIH NADZORA ZA PERIOD JANUAR-DECEMBAR 2023. GODINE	BROJ IZVRŠENIH INSPKCIJSKIH NADZORA ZA PERIOD JANUAR-DECEMBAR 2023. GODINE	BROJ IZVRŠENIH INSPKCIJSKIH NADZORA MANJE OD PLANIRANOG	PROCENTUALNO SMANJENJE U ODNOSU NA PLANIRANO
2640	2181	-459	-17,39%

Navedeni rezultati prikazani u tabelama u pogledu neizvršenja plana za 2023. godinu ogledaju se u činjenicama navedenim u prethodnom dijelu izvještaja, a koji se odnose na smanjeni broj izvršilaca koji nisu mogli biti unaprijed planirani za navedeni period.

Tabela 9. Tabela prikaz realizovanog od strane kantonalnih saobraćajnih inspektora u toku 2022. i 2023. god. sa uporednim pokazateljima i stepenom povećanja/smanjenja realizacije u toku 2023. godine u odnosu na 2022. god.

IZVJEŠTAJNI PERIOD	BROJ IZVRŠENIH INSPKCIJSKIH NADZORA	BROJ DONIJETIH RJEŠENJA	BROJ VOZILA ISKLUČENIH IZ SAOBRAĆAJA	BROJ PREKRŠAJNIH PRIJAVA	BROJ IZDATIH PREKRŠAJNIH NALOGA	VISINA IZREČENIH KAZNI KM
2023. GODINA	2181	0	0	1	482	KM365.000,00
2022. GODINA	2577	31	21	22	614	KM363.500,00
POVEĆANJE-SMANJENJE BROJA MJERA U 2023.god. U ODNOSU NA 2022.god.	-396	-31	-21	-21	-132	KM1.500,00
PROCENTUALNO POVEĆANJE-SMANJENJE	-15,47%	-3100,00%	-2100,00%	-2100,00%	-27,38%	0,41%

Tabela 10. Tabela prikaz broja izvršenih inspeksijskih nadzora i donijetih mjera po vrstama prijevoza u toku 2023. godine

VRSTA PRIJEVOZA	BROJ ZAPISNIKA	BROJ PREKRŠAJNIH PRIJAVA	BROJ PREKRŠAJNIH NALOGA	VISINA IZREČENIH KAZNI KM
TAXI PRIJEVOZ	678	1	27	12300
KOMBI PRIJEVOZ	27	0	21	13750
PRIJEVOZ TERETA	1209	0	423	336550
REVIZORI-GRAS	18	0	6	400
OSTALO (neprijavljeno)	249	0	3	2000
UKUPNO	2181	1	482	365000

U periodu januar-decembar 2023. godine prioriteta programska orijentacija data je cjelodnevnom kontinuiranim inspeksijskim nadzorima javnog vanlinijskog prijevoza putnika -taksi prijevoza. Zbog prirode ovih inspeksijskih nadzora isti su se vršili uz asistenciju policijskih službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo tako da su isti u mnogome zavisili od mogućnosti MUP-a za pružanje asistencije.

Kantonalna saobraćajni inspektori čiji je rad organizovan na gore opisani način u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine u toku inspeksijskih nadzora javnog vanlinijskog prijevoza putnika-taksi prijevoza realizovali su slijedeće mjere i radnje iz nadležnosti:

- izvršeno je 678 inspeksijskih nadzora
- Sudu podnijet 1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka
- izdato 27 prekršajni nalog
- izrečene su novčane kazne u iznosu od **12.300,00 KM**

Tabela 11. Tabela prikaz izvršenih inspeksijskih nadzora i donijetih mjera kantonalnih saobraćajnih inspektora u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine u oblasti javnog vanlinijskog prijevoza putnika-taksi prijevoza

BROJ IZVRŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA	BROJ DONIJETIH RJEŠENJA	BROJ VOZILA ISKLJUČENIH IZ SAOBRAĆAJA	BROJ PREKRŠAJNIH PRIJAVA	BROJ IZDATIH PREKRŠAJNIH NALOGA	VISINA IZREČENIH KAZNI KM
678	0	0	1	27	KM12.300,00

Programom rada za 2023. godine u oblasti javnog vanlinijskog prijevoza putnika-taksi prijevoza planirano je izvršenje 320 inspeksijskih nadzora, a izvršeno je 678 inspeksijskih nadzora, odnosno 358 inspeksijskih nadzora više od planiranog, što je za 211,87 %.

Tabela 12. Tabela prikaz planiranog i realizovanog broja izvršenih inspeksijskih pregleda kantonalnih saobraćajnih inspektora u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine sa stepenom realizacije programa rada u oblasti javnog vanlinijskog prijevoza putnika-taksi prijevoza

BROJ PLANIRANIH INSPEKCIJSKIH NADZORA ZA PERIOD JANUAR-DECEMBAR 2023.GODINE	BROJ IZVRŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA ZA PERIOD JANUAR-DECEMBAR 2023.GODINE.	BROJ IZVRŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA VIŠE OD PLANIRANOG	PROCENTUALNO SMANJENJE U ODNOSU NA PLANIRANO
320	678	358	211,87%

U periodu januar-decembar 2023.godine vršeni su inspeksijski nadzori prijevoza tereta na području Kantona Sarajevo.

U toku ovih inspeksijskih nadzora kantonalni saobraćajni inspektori su blagovremeno poduzimali mjere u skladu sa svojim ovlaštenjima propisanim Zakonom o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 28/06 i 02/10) tako da su u periodu januar-decembar 2023. godine poduzeli slijedeće mjere i radnje iz nadležnosti:

- izvršeno je **1209** inspeksijska nadzora
- izdato je 423 prekršajnih naloga
- izrečene novčane kazne u iznosu od **336.550,00 KM**

Tabela 14. Tabela prikaz izvršenih inspeksijskih nadzora i donijetih mjera u periodu 01.01. do 31.12.2023. godine u oblasti prijevoza tereta

BROJ IZVRŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA	BROJ DONJETIH RJEŠENJA	BROJ PREKRŠAJNIH PRIJAVA	BROJ IZDATIH PREKRŠAJNIH NALOGA	VISINA IZREČENIH KAZNI KM
1209	0	0	423	KM336.550,00

Programom rada za 2023. godinu u oblasti prijevoza tereta planirano je izvršenje **1.200** inspeksijskih nadzora, a izvršeno je **1.209** inspeksijska nadzora, odnosno **9** inspeksijskih nadzora više od planiranog, što je za **0,75 %** više.

Tabela 15. Tabela prikaz planiranog i realizovanog broja izvršenih inspeksijskih pregleda u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine sa stepenom realizacije programa rada u oblasti prijevoza tereta

BROJ PLANIRANIH INSPEKCIJSKIH NADZORA ZA PERIOD JANUAR-DECEMBAR 2023.GODINU	BROJ IZVRŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA ZA PERIOD JANUAR-DECEMBAR 2023.GODINU	BROJ IZVRŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA VIŠE OD PLANIRANOG	PROCENTUALNO POVEĆANJE U ODNOSU NA PLANIRANO
1200	1209	9	0,75%

Pored blagovremenog poduzimanja mjera iz nadležnosti kantonalnih saobraćajnih inspektora vršeni su i inspeksijski nadzori prijevoza uglja na području Kantona Sarajevo u kontekstu primjene člana 17. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16).

U izvršenim inspeksijskim nadzorima vozila kojima se vršio prijevoz uglja u periodu januar-decembar 2023. godine utvrđeno je da su ista u vlasništvu fizičkih lica (samostalni autoprijevoznici), te da ne posjeduju dokaz o zadovoljenju uslova iz stava 1. člana 17. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 23/16) izdat od strane akreditovane laboratorije za analizu uglja prema BAS EN ISO 17025.

S obzirom da se radilo o fizičkim licima, a da članom 60. stav 5. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16) nije predviđena kazna za iste zbog prekršaja iz člana 17. Odluke, isti su upozoreni na obavezu posjedovanje dokaza o zadovoljenju uslova iz stava 1. člana 17. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 23/16) izdat od strane akreditovane laboratorije za analizu uglja prema BAS EN ISO 17025.

Sva fizička lica koja su vršila prijevoz uglja a nisu posjedovali dokaz o zadovoljenju uslova iz stava 1. člana 17. Odluke o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 23/16) izdat od strane akreditovane laboratorije za analizu uglja prema BAS EN ISO 17025 su upozorena a ista nisu prekršajno sankcionisana iz gore navedenih razloga.

U toku mjeseca januara 2023. godine prioriteta aktivnost kantonalnih saobraćajnih inspektora bila je realizacija Plana interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 04/17) u skladu sa Odlukom o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 23/16) kao i Zakona o zaštiti zraka ("Službene novine Federacije BiH", broj 33/03 i 04/10).

Ovi inspeksijski nadzori su vršeni uz organizaciju rada kantonalnih saobraćajnih inspektora u periodu od 08 do 16 sati, kao i radom u dane vikenda.

U zavisnosti od Odluke o proglašene epizode od strane Stručnog tijela za koordinaciju i nadzor -Operativnog štaba kantonalni saobraćajni inspektori su vršili nadzor automobila na potezu Bašćaršija-Ilidža čiji benzinski motori imaju normu EURO1 i manju, a dizel motori imaju normu EURO 2 i manju (epizoda "PRIPRAVNOST"), odnosno vozila čiji benzinski motori imaju normu EURO 2 i manju, a dizel motori imaju normu EURO 3 i manju (epizoda "UPOZORENJE")....

U vezi gore navedenog izvršeno je 249 inspeksijskih nadzora vozila i njihovih motora u pogledu zadovoljenja uslova euro normi. Sva vozila koja nisu ispunjavala uslove za kretanje na realaciji Bašćaršija-Ilidža preusmjerena su na alternativne pravce u skladu sa Planom interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 04/17).

U periodu januar-decembar 2023. godine kantonalni saobraćajni inspektori su kontinuirano vršili inspeksijske nadzore nelegalnog prijevoza putnika vozilima (1+8) -nelegalni kombi prijevoz.

Inspekcijski nadzori vršeni su na trasama kojima se odvija javni linijski prijevoz putnika, a zbog epidemiološke situacije smanjeno su vršeni na području Međunarodnog aerodroma Sarajevo s obzirom da je u većem dijelu godine aerodrom nije bio u funkciji, a priliv putnika minimalan.

Inspekcijski nadzori na trasama po kojima se odvija javni linijski prijevoz putnika vršeni su uz asistenciju policijskih službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo.

Otežavajuću okolnost za vršenje ovih inspekcijskih nadzora predstavlja nedostatak zakonske regulative kojom bi ova oblast kao oblik nelegalnog prijevoza bila preciznije uređena s obzirom da se za sada na sudu mora dokazivati obavljanje javnog prijevoza uz svjedočenja zatečenih putnika koji u većini slučajeva negiraju da su izvršili plaćanje prijevoza, a posebno je ovaj problem izražen prilikom inspekcijskih nadzora na području Međunarodnog aerodroma Sarajevo kada su u većini slučajeva putnici strani državljani.

Na trasama po kojima se odvija javni linijski prijevoz putnika-gradski prijevoz putnika u toku 2023.godine uočen je manji broj nelegalnih kombi prijevoznika u odnosu na predhodni izvještajni period najvjerovatnije zbog redovnijeg javnog linijskog prijevoza putnika koje obavljaju dva prijevoznika.

Zbog gore navedenog u ovom izvještajnom periodu izvršen je manji broj inspekcijskih nadzora od planiranog.

Tabela 17. Tabela prikaz izvršenih inspekcijskih nadzora i donijetih mjera u oblasti nelegalnog prijevoza putnika(kombi prijevoz 1+8) za period januar-decembar 2023.godine

BROJ IZVRŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA	BROJ DONIJETIH RJEŠENJA	BROJ PREKRŠAJNIH PRIJAVA	BROJ IZDATIH PREKRŠAJNIH NALOGA	VISINA IZREČENIH KAZNI KM
27	0	0	22	KM16.550,00

Programom rada za 2023. godinu u prethodno navedenoj oblasti planirano je izvršenje 240 inspekcijskih nadzora, a izvršeno je 27, a što je za 213 inspekcijskih nadzora manje od planiranog, odnosno 88,75% manje.

Tabela 18. Tabela prikaz planiranog i realizovanog broja izvršenih inspekcijskih pregleda u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine sa stepenom realizacije programa rada u oblasti nelegalnog prijevoza putnika(kombi prijevoz 1+8)

BROJ PLANIRANIH INSPEKCIJSKIH NADZORA ZA PERIOD JANUAR-DECEMBAR 2023.GODINE	BROJ IZVRŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA ZA PERIOD JANUAR-DECEMBAR 2023.GODINE	BROJ IZVRŠENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA MANJE OD PLANIRANOG	PROCENTUALNO SMANJENJE U ODNOSU NA PLANIRANO
240	27	213	-88,75%

U periodu januar-decembar 2023.godine u skladu sa Zakonom o obavezama i ovlaštenjima kontrolora operatera javnog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 37/14) kantonalni saobraćajni inspektori izdavali su prekršajne naloge na osnovu zapisnika kontrolora operatera javnog linijskog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo.

U tom smislu obrađeno je **18** zapisnika kontrolora operatera javnog linijskog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo od kojih je **10** bilo nepotpuno tako da je izdato ukupno **8** prekršajnih naloga kojim su izrečene novčane kazne u iznosu od **400,00 KM**.

Probleme u toku rada po zapisnicima kontrolora operatera javnog linijskog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo predstavljaju netačno navedeni matični brojevi putnika tako da se nakon izdavanja prekršajnog naloga isti ne mogu upisati u registar novčanih kazni o čemu je u više navrata obavještavan prijevoznik KJKP "GRAS" d.o.o Sarajevo.

Tabela 20. Tabeľarni prikaz rada po zapisnicima kontrolora operatera javnog linijskog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo za period od 01.01.do 31.12.2023 godine

Broj dostavljenih zapisnika kontrolora	Broj nepotpunih zahtjeva	Broj potpunih zahtjeva	Broj izdatih prekršajnih naloga	Visina izrečenih kazni
18	10	8	8	KM400,00

U periodu januar-decembar 2023. godine vršeni su inspekcijски nadzori javnog linijskog prijevoza putnika na području Kantona Sarajevo.

Inspekcijски nadzori su vršeni s aspekta redovnosti vršenja javnog linijskog prijevoza putnika u skladu sa registrovanim redovima vožnje kao i posjedovanja Rješenja o registraciji redova vožnje izdatih od strane Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo.

Inspekcijским nadzorima su bili obuhvaćeni operateri javnog linijskog prijevoza putnika na području Kantona Sarajevo, odnosno KJKP GRAS d.o.o Sarajevo i CENTROTRANS-EUROLINES d.d. Sarajevo.

Izvršeno je 134 inspekcijска nadzora na osnovu predstavki građana zbog neredovnog održavanja autobuskih linija od strane operatera javnog linijаkog prijevoza putnika.

U toku ovih inspekcijских nadzora nije bilo prekršajnih naloga iz razloga što su toku 2023. godine izvršeni, na zahtjev Ministarstva, inspekcijски nadzori na 26 autobuskih i minibus linija na kojima prijevoz putnika obavlja KJKP "GRAS" d.o.o. Sarajevo za koje je utvrđeno da se obavljaju neredovno i neuredno. Zapisnici o utvrđenom činjeničnom stanju proslijeđeni su Ministarstvu saobraćaja Kantona Sarajevo radi poduzimanja mjera iz nadležnosti iz člana 15. stav 3. Zakona o javnom prevozu putnika u KS ("Službene novine KS", broj 1/22), odnosno da izvrši brisanje redova vožnje iz Registra redova vožnje.

Nakon izvršenih inspekcijских nadzora podnosioci prijava su uredno obavještavani o poduzetim mjerama od strane saobraćajnih inspektora, kao i tome da se ove linije nalaze na nadležnom rješavanju Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo.

II. SEKTOR ZA STRUČNE I ZAJEDNIČKE POSLOVE

Sektor za stručne i zajedničke poslove djeluje kao jedna od organizacionih jedinica Kantonalne uprave za inspekcijске poslove Kantona Sarajevo.

Sektor za stručne i zajedničke poslove ima sistematizovana 34 radna mjesta, od čega je do decembra 2023. godine bilo popunjeno 21 radno mjesto, pa je poslove u 2023. godini Sektor obavljao uz stepen popunjenosti od 61,76%.

Program rada Sektora u 2023. godini koncipiran je na način da obezbijedi realizaciju osnovnog programskog zadatka ovog organa, a to je provođenje inspeksijskog nadzora u cilju osiguranja zakonitosti i zaštite javnog i privatnog interesa u skladu sa propisima kojima su regulisana ova pitanja.

Takođe, u cilju obezbjeđenja logističke podrške u radu ostalim organizacionim jedinicama koje djeluju u okviru Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, u izvještajnom periodu od 01.01.- 31.12.2023. godine, realizovane su sljedeće aktivnosti/poslovi: popis stalnih sredstava, sitnog inventara potraživanja i obaveza za 2022. godinu, izrada Godišnjeg obračuna za 2022. godinu, izrada periodičnog izvještaja 01.01. - 31.12.2022. godine, izrada godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći za 2022. godinu, izrada Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2022. godinu, izvještaj o radu iz oblasti ekonomsko-finansijskih poslova za 2022. godinu, program rada iz oblasti ekonomsko-finansijskih poslova za 2023. godinu, izrada periodičnih izvještaja (I, II i III kvartal 2023. godine), izrada operativnih finansijskih planova Uprave (I, II, III i IV kvartal 2023. godine), analiza potreba za obnavljanjem stalnih sredstava i opreme, izrada dokumenta okvirnog budžeta za 2024.-2026. godinu, izrada zahtjeva za sredstva iz Budžeta Kantona Sarajevo za 2024. godinu, donošenje rješenja o povratu više ili pogrešno uplaćenih sredstava uplaćenih po prekršajnim nalogima, koordinacija sa Fondom za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom Federacije Bosne i Hercegovine, te obračun i uplate sredstava naknade za posebnu naknadu za podsticanje rehabilitacije i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, praćenje i analiza ostvarenih troškova Uprave u svim segmentima potrošnje, priprema i donošenje odluka o preraspodjelama sredstava, obavljanje poslova finansijske operative i knjigovodstva, prijem i kontrola dokumentacije te priprema i unos podataka na propisane obrasce za obračun plaće kao i drugih primanja koja nemaju karakter plaće, analitičko praćenje naplate veterinarske naknade i izvještavanje, podjela kancelarijskog materijala po organizacionim jedinicama Uprave.

Izvještaj o radu obuhvata oblast provedenih procedura javnih nabavki nastalih u radu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove KS u 2023. godini. Navedene procedure su provedene putem Komisije za nabavku roba, imenovane od strane Izvještaj obuhvata oblast provedenih procedura javnih nabavki nastalih u radu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove KS u 2023. godini. Navedene procedure koje su provedene putem Komisije za javne nabavke, imenovane od strane Direktora Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo *Odlukom o imenovanju: broj 14-01-11-05026/23 od 27.09.2023. godine*, su sljedeće: Otvoreni postupak za Nabavku i isporuku računara i računarske opreme u Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-01761/23 – 1 od 18.05.2023. godine; Otvoreni postupak za Nabavku i isporuku nafte i naftnih destilata za potrebe Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-05439/23 – 1 od 19.10.2023. godine, Otvoreni postupak za Ustupanje usluga tekućeg održavanja motornih vozila za potrebe Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-05568/23 – 1 od 29.11.2023. godine, Otvoreni postupak za Ustupanje usluga pranja motornih vozila i vulkanizerskih usluga za potrebe Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-06195/23 – 1 od 06.12.2023. godine, Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda za Ustupanje usluga obaveznog i kasko osiguranja motornih vozila Kantonalne uprave za inspeksijske poslove

Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-05695/23 – 1 od 10.11.2023. godine, Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda za Ustupanje usluga osiguranja uposlenika Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-05694/23 – 1 od 03.11.2023. godine, Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda za Ustupanje usluga tekućeg održavanja aplikacije IBM Lotus Domino i Notes platforme Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-05125/23 – 1 od 04.10.2023. godine, Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda za Nabavka i isporuka kancelarijskog materijala za potrebe Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-05566/23 – 1 od 01.11.2023. godine, Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda za Ustupanje usluga umnožavanja i reprodukcije pisanog materijala za potrebe Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-05505/23 – 1 od 26.10.2023. godine, (postupak poništen Odlukom o poništenju broj: 14-03-11-05505/23-8 od 10.11.2023. godine), Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda za Ustupanje usluga registracije i tehničkog pregleda motornih vozila Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-05697/23 – 1 od 07.11.2023. godine, Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda za Ustupanje usluga umnožavanja i reprodukcije pisanog materijala za potrebe Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovu Odluke o pokretanju postupka javne nabavke broj: 14-03-11-06000/23 – 1 od 21.11.2023. godine.

Navedene procedure javnih nabavki koje su provedene putem direktnih sporazuma su sljedeće: Direktni sporazum za nabavku i isporuku digitalnog refraktometra, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-05104/23 – 1 od 29.11.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku usluge izrade Godišnjeg obračuna, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-00591/23 – 1 od 07.02.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku mobilnog inkubatora sa čitačem za antibiotike i aflatoksin u mlijeku sa početnim punjenjem na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-05104/23 od 29.11.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku usluge kalibracije termometara na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-05466/23 od 31.10.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku laserskog daljinometra, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-05104/23 od 01.11.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku kancelarijskog namještaja – metalnog ormara, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-03266/23 od 05.07.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku ručnih refraktometara, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-05104/23 od 01.11.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku digitalnog PH metra, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-05104/23 od 29.11.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku sefa, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-00447/23 od 09.02.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku usluge štampanja knjiga djelovodnika i upisnika predmeta za 2022. godinu, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-00966/23 od 03.03.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku usluge štampanja i isporuke obrazaca i drugog pisanog materijala, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-06001/23 od 14.12.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku telefonske centrale, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-05463/23 od 25.10.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku termometara, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-05465/23 od 01.11.2023. godine, Direktni sporazum za nabavku i isporuku termometara, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-05104/23 od 01.11.2023. godine i Direktni sporazum za nabavku i isporuku zaštitnih jakni, na osnovu Obavijesti o prihvatanju ponude broj: 14-03-11-05104/23 od 24.10.2023. godine.

U izvještajnom periodu u oblasti informatike realizirana je priprema programa i planova povezivanja i funkcionisanja informacionog sistema u Upravi, te poslovi kontrolisanja rada baze podataka, omogućavanje nesmetanog rada programa, te održavanja računarske opreme. Poslovi se odnose, na održavanje, proširenje i unapređenje informacionog sistema, pružanje stručne podrške korisnicima informacionog sistema, administriranje sistema kao i otklanjanje korisničkih i programskih grešaka, kreiranje i instalacija arhivske IBM Lotus baze s arhiviranim predmetima, kreiranje i instalacija novih IBM Lotus baza dokumenata za određene organizacione jedinice, kreiranje kontrolnih listi u sistemu e-inspektor, implementacija novih i izmjena postojećih predložaka dokumenata u sistemu e-inspektor, kreiranje različitih vrsta izvještaja po zahtjevu u sistemu e-inspektor, analiza potreba za nabavku informatičke opreme (prijenosna računala, personalna računala, mobilni štampači i skeneri), instalacija antivirus programa na radne stanice u koordinaciji sa Zavodom za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo, instalacija i konfiguracija novog mail sistema na radne stanice, instalacija i konfiguracija informatičke opreme.

U izvještajnom periodu realizirane su sljedeće aktivnosti: obavljanje poslova unosa prekršajnih naloga, obavljanje poslova vođenja evidencije prekršajnih naloga, obavljanje poslova formiranja i ažuriranja baze podataka izdatih prekršajnih naloga, obavljanje poslova unosa podataka u registar izrečenih novčanih kazni i obavljanje poslova saradnje sa IDEA-om u cilju funkcionisanja ROF-a.

U periodu od 01.01.- 31.12.2023. godine, od strane Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo izdato je ukupno 4105 prekršajnih naloga, sa izrečenim novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 2.564.709 KM.

Od ukupnog broja izdatih prekršajnih naloga je 2793 plaćenih u iznosu od 1.140.446 KM.

Zahtjev za sudsko odlučivanje podneseno je za ukupno 596 prekršajnih naloga, dok je za 498 prekršajna naloga prekoračen rok za plaćanje.

Izdato prekršajnih naloga broj	Izrečena novčana kazna KM	Plaćeni nalozi broj	Plaćeni nalozi izraženo u KM	Zahtjev za sudsko odlučivanje	Prekoračen rok plaćanja
4105	2.564.709	2793	1.140.446	596	498

U toku 2023. godine Kantonalna uprava za inspeksijske poslove vršila je i sljedeće poslove/aktivnosti: kontinuirane aktivnosti sa Stručnom službom za zajedničke poslove Kantona Sarajevo u cilju realizacije nabavki potrošnog materijala, saradnja sa Stručnom službom za zajedničke poslove Kantona Sarajevo u cilju održavanja voznog parka kojim raspolaže Uprava, saradnja sa Stručnom službom za zajedničke poslove Kantona Sarajevo na održavanju stalnih sredstava, koordinacija aktivnosti sa JU "Studentski centar" Nedžarići na održavanju prostora u kojem je smještena Uprava i kurirski poslovi.

Od značajnijih projekata koji se realizuju u ovoj Upravi je realizacija projekta "E- Inspekcija". Pomenuti projekat podrazumijeva elektronsko vršenje i evidentiranje inspeksijskog nadzora, u smislu sačinjavanja u elektronskoj formi svih relevantnih akata, kao i štampanje i izdavanje istih na mjestu vršenja inspeksijskog nadzora. Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo započela je sa zvaničnom primjenom projekta "E-Inspekcija" dana 01.01.2013. godine. Međutim, učestali su problemi u implementaciji ovog projekta, prije svega zbog aplikacije Lotus

Swing, koja ne daje rezultate koji su se očekivali na nivou ove Uprave. Iz tog razloga, u narednom periodu će biti potrebno zauzeti stavove oko daljnjeg funkcionisanja informacionog sistema Uprave.

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo je u saradnji sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove dana 21.06.2021. godine pristupila aktivnostima na projektu Svjetske banke pod nazivom "Poljoprivredna otpornost i konkurentnost", a koji se realizuje u okvirima kreditnog programa kojima su nosioci resorna ministarstva na državnom i entitetskom nivou, kroz aspekt nanavke hardvera i softvera za unapredenje efikasnosti inspeksijskog nadzora (za poljoprivredne, veterinarske, vodne i šumarske inspektore).

Zajednički projekat nabavke računarske opreme za fitosanitarne inspektore je formalno pravno završen još 2022. godine i materijal je dostavljen Vladi F BiH za razmatranje i odobravanje. Međutim, na osnovu informacija od Federalne uprave za inspeksijske poslove imamo saznanja da je došlo do određenih problema formalno – pravne prirode što je prolongiralo realizaciju navedenog projekta za 2024. godinu.

Značajniji projekti koji se realizuju su:

Projekat EBRD "Nabavka hardvera, softvera i računarske opreme"

FUZIP je u završnoj fazi i sve aktivnosti bi trebale biti okončane u toku 2023. godine. KUIP KS se snalazila na listi za realizaciju ovog projekta za 2023. godinu, što nije realizovano, te se očekuje realizacija projekta u toku 2024. godine.

Projekat USAID "E-uprava"

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, a u saradnji sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove je dana 29.12.2021. godine uspostavila kontakt sa predstavnicima Projekta E-uprave u okviru Misije USAID-a i izrazila želju da učestvuje u Projektu E-uprave, izrade novog informacionog sistema, a koji zahtjev je podržan od predstavnika Projekta E-uprave, uz obećanje istih da će upoznati Misiju USAID-a zahtjevom i da će sve učiniti da se implementacija novog informacionog sistema proširi i na Kantonalnu upravu za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo zbog uske saradnje sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove odnosno zbog timskog rada posebno iz oblasti suzbijanja sive ekonomije.

Kada je u pitanju projekat "E-uprava" FUZIP je izvršila testnu fazu. Međutim navedeno nije dalo očekivane rezultate te je prolongirana implementacija. Nakon implementacije ovog projekta u FUZIP-u, KUIP KS je sljedeća institucija koja se nalazi na listi prioriteta čija implementacija bi se trebala realizovati u narednom periodu.

Projekat EBRD putem ADS F BiH "Edukacije"

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo je u potpunosti integrirana u sve projekte obuke i edukacija. FUZIP je predložila odgovarajuće teme za obuku zaposlenika a obuke su bile usmjerene na provođenju aktivnosti na projektima stručne edukacije inspektora.

Kada je u pitanju implementacija projekta edukacija nastavljena je saradnja i u 2023. godini i navedeno je da će KUIP KS u potpunosti biti integrirana u sve projekte obuke i edukacija. FUZIP će predložiti odgovarajuće teme za obuku zaposlenika a obuke će biti usmjerene na međunarodnu saradnju i razmjenu iskustava.

Aktivnosti na implementaciji CAF-modela (zajednički okvir samoprocjene)

KUIP je u saradnji sa Agencijom za državnu službu FBiH potpisala Sporazum o implementaciji CAF modela- zajednički okvir procjene, u sklopu Evropskog modela za unapređenje javnih organizacija i uprava kroz samoprocjenu. Cilj je 1) uspostava totalnog upravljanja kvalitetom TQM u organizaciji i 2) uspostava Demingovog kruga: Planiraj, Izvrši, Provjeri, Poboljšaj.

Agencija za državnu službu ima ulogu voditelja kroz cjelokupno CAF putovanje do postizanja izvrsnosti u jednoj instituciji.

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo dana 15.02.2021. godine pokrenula je aktivnosti na uvođenju CAF modela za upravljanje kvalitetom rada. U saradnji sa ADS F BiH, uspješno implementira CAF model. Glavni rezultat jeste katalog sa idejama za unapređenje rada radi daljnjeg razvoja organizacije.

U sklopu aktivnosti na putu implementacije CAF modela u KUIP-u aktivno učestvuje u svim aktivnostima u organizaciji ADS F BiH koje su predviđene u postupku postizanja standarda usklade sa pravilima Evropskog instituta za javnu upravu, odnosno ReSPA-e koja je od ove godine ima ulogu certifikatora za dobivanje oznake "Efikasan korisnik CAF-a".

Na prethodno podnešen zahtjeva prema Evropskom institutu za javnu administraciju EIPA navedena institucija odobrila je registraciju Kantonalne uprave za inspeksijske u bazu podataka korisnika CAF-a (Common Assessment Framework) - zajednički okvir procjene, koji predstavlja sistem upravljanja kvalitetom za institucije javne uprave. Na osnovu CAF-a zaposleni i menadžeri procjenjuju vlastitu organizaciju, utvrđuju njene prednosti i potencijale, te vrše permanentna poboljšanja.Registracijom Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo u bazi podataka korisnika CAF-a pri Evropskom institutu za javnu administraciju EIPA, po Ugovoru iz Maastrichta, upotpunjujemo potrebne alate za ispunjavanje definiranih ciljeva u skladu sa standardima EU.

KUIP je prva kantonalna ustanova u KS koja primjenjuje CAF model upravljanja, u kojem je jedna od ključnih zadaća glavnih menadžera definisanje strateških ciljeva.

U toku 2023. godine izvršena je analiza poduzetih aktivnosti na provođenju definisanih aktivnosti CAF Akcionim planom 2022-2024. godine; sačinjen izvještaj o realiziranim aktivnostima i dinamikom implementacije CAF modela u KUIP-u te o istom upoznati menadžment i zaposlenici; Poduzet će se aktivnosti na boljem uključivanju zaposlenika u procesu primjene i implementacije CAF modela; u skladu sa metodologijom primjene CAF modela ADS F BiH će u narednom periodu izvršiti evoluciju realiziranih aktivnosti i na osnovu dobivenih pokazatelja pokrenuti aktivnosti na procesu II samoprocjene po Upitniku Evropskog instituta za javnu upravu, što otvara široku perspektivu na uspostavljanju totalnog upravljanja kvalitetom i postizanja prestižne titule "Efikasnog korisnika CAF-a"

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, na osnovom Odluke Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-04-7395-1/21 od 08.03.2021. godine i Protokolom kao sastavnim dijelom Odluke, pristupila je realizaciji obaveza iz Protokola o postupanju u slučaju seksualnog i spolno zasnovanog uznemiravanja, kao oblika nasilja u organima uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i pravnim licima čiji je osnivač Kanton Sarajevo (u nastavku „Protokol o SURZN), te je imenovala državnog službenika za savjetnika za prevenciju seksualnog i spolno zasnovanog uznemiravanja.

U toku 2023. godine u skladu sa navedenom odlukom Vlade Kantona Sarajevo i Protokolom o SURZN donesen je Akcioni plan aktivnosti 2022 – 2024. godina se realizira u skladu sa planom.

U sklopu strateškog planiranja Vladi Kantona Sarajevo dostavljen je godišnji plan aktivnosti, te će se u sklopu godišnjeg izvještaja KUIP dostaviti godišnji izvještaj o provođenju SURZN u KUIP.

U cilju informisanja svim zaposlenicima su kontinuirano dostavljane brošure, letci, promotivni materijal sa uputstvima o pravima i obavezama zaposlenika, materijal je objavljen na web stranici KUIP u posebnom segmentu sa svim potrebnim dokumentima sa naznakom da se Protokol primjenjuje na sve zaposlene osobe i druga lica angažovana po drugom pravnom osnovu u organima javnog sektora. Protokol se primjenjuje i na bivše zaposlene i potencijalne zaposlene (tj. kandidate i kandidatkinje za posao) u organima javnog sektora, u zavisnosti od okolnosti postojećeg neželjenog ponašanja. Protokol se primjenjuje i u odnosu prema klijentima te svim osobama koje koriste usluge službi javnog sektora.

Interna procedura za preventivno djelovanje (u daljem tekstu: interna procedura) predstavlja postupak za interno rješavanje neželjenog ponašanja, uključujući seksualno i spolno zasnovano uznemiravanje.

Većina osoba na koje je neželjeno ponašanje - seksualno i spolno zasnovano uznemiravanje usmjereno, prije svega žele da navedeno ponašanje prestane. Interna procedura služi da se dokumentuju prvobitna nastojanja osobe koja je izložena neželjenom ponašanju i da se ovakvo ponašanje zaustavi u dobroj vjeri.

U cilju Eksterne komunikacija izrađen je online-modul za prevenciju seksualno i spolno zasnovanog uznemiravanja.

U cilju interne komunikacija omogućena je usmena prijava, definisan je obrazac za prijavu sa konkretnim uputstvom za postupanje, sa svim pravima i obavezama te isti učinjen dostupnik u pisanom obliku i online putem zvanične web stranice u zasebnoj sekciji Protokola o SURZN.

Također, organizirana je upoznavanje zaposlenika sa promotivnim materijalom putem e-mail, dostupan je e-mail Savjetnice, provedena je anketa zaposlenika, te u skladu sa tim sačinjena Informacija o rezultatima provedene ankete, što je od važnosti i od značaja, a kao preventivna mjera i stalna napomena na aktivnosti koje se mogu poduzeti na sprječavanju neželjenih ponašanja pojedinaca i kako bi se spriječila pojava pa makar i usamljenih slučajeva.

12. SEKTOR ZA INTERNU KONTROLU

Cilj Sektora za internu kontrolu (u daljnjem tekstu: Interna kontrola) je upozoravati na moguće nepravilnosti i neusklađenosti sa zakonskim, podzakonskim i ostalim propisima vezanim za poslovanje Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Uprava).

Dakle, Interna kontrola savjetuje i predlaže odgovarajuće mjere za njihovo otklanjanje i sukladno tome dovodi do unapređenja poslovanja.

Izvještaj o radu Interne kontrole za 2023. godinu koncipiran je na način, da se kontinuirano vrši kontrola rada svih uposlenika Uprave, odnosno kontrola propusta u radu, utvrđivanje činjeničnog stanja, provjera i prikupljanje činjenica i dokaza, a naročito provjera provođenja inspeksijskih

nadzora koji treba da osiguraju zakonitost, te zaštitu javnog i privatnog interesa u skladu sa propisima kojim su regulisana ova pitanja.

Ciljevi i zadaci koji su se postigli u 2023. godini su slijedeći:

1. Provjera i prikupljanje činjenica i dokaza, po zahtjevu direktora Uprave, u slučajevima kada postoje indicije ili saznanja o povredi službene dužnosti od strane osoba koje nisu državni službenici, državnog službenika ili namještenika, a prije eventualnog podnošenja disciplinske prijave od strane direktora Uprave;
2. Zaprimate su i razmatrane prijave i predstavke građana na rad uposlenika Uprave, te vršena je provjera navoda istih u cilju izvještavanja i davanja preciznih informacija o utvrđenom činjeničnom stanju, kako direktoru Uprave, tako i podnosiocima predstavki;
3. Provjera blagovremenosti postupanja inspektora po podnesenim zahtjevima za vršenje inspeksijskog nadzora;
4. Provjera i prikupljanje činjenica i dokaza kod nastupanja materijalne štete u vršenju državne službe od strane osoba koje nisu državni službenici, državnih službenika i namještenika, te izvještavanje direktora Uprave o visini učinjene štete i okolnostima pod kojima je šteta učinjena;
5. Za svako postupanje zaposlenih u Upravi, suprotno zakonskim odredbama, predložene su mjere, odnosno mišljenje Interne kontrole upućeno direktoru Uprave na daljnje postupanje, kao i obavijest upućena neposredno nadređenom i državnom službeniku odnosno namješteniku, na kojeg se mjera odnosi.
6. Praćene su pravilnosti korištenja službenih vozila, te pravilnosti izvještavanja sa službenih putovanja i realizacija naloga za službenih putovanja;
7. Praćeno je poštivanje radnog vremena od strane uposlenika Uprave;
8. Sektor za internu kontrolu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo je također, u proteklom periodu učestvovao u aktivnostima vezanima za učešće u obukama ADS FBiH, IN HOUSE obukama, te prisustvovao obuci izrade Plana integriteta u javnim institucijama (MODUL II- Elektronski plan integriteta). Učestvovao je i na sastancima održanim u MUP-u KS (koordinacioni tim za borbu protiv trgovine ljudima) kojem je prisustvovao i član OSC-a, a vezano za izgradnju Kantonalnog Centra za smještaj maloljetnih lica, žrtava trgovine ljudima;
9. Redovno je praćeno stanje vezano za Registar imenovanih lica, a koje se odnose na sve naknadne promjene unutar ovog organa Uprave, te se o istim redovno obavještavao Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo;
10. Interna kontrola je dio koordinacionog tima za borbu protiv trgovine ljudima, a kojeg je oformila Vlada Kantona Sarajevo. Članovi koordinacionog tima redovno učestvuju i doprinose realizaciji izrađenog i usvojenog Plana za borbu protiv trgovine ljudima u Kantonu Sarajevo, na način da se pojedinačno, za svaku instituciju izrađuju smjernice za poboljšanje i aktivno djelovanje u borbi protiv trgovine ljudima;
11. Blagovremeno su poduzimane mjere i aktivnosti predložene u Memorandumu o saradnji sa Uredom za borbu protiv korupcije, a čije su strane potpisale isti i obavezale se na daljnju suradnju gdje se poseban akcent stavlja na saradnju i razmjenu informacija po pitanju kvartalnog dostavljanja podataka o inspeksijskim nadzorima koje će Ured naknadno unositi u Registar inspeksijskih nadzora. U tom smislu, ostvarena je redovna saradnja sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Vlade Kantona Sarajevo, u smislu pripreme dokumenta i provođenja aktivnosti za borbu protiv korupcije u Upravi (kontinuiran i blagovremen rad na razvijanju kapaciteta unutar Uprave, u u svrhu izvršavanja planova djelovanja protiv korupcije sa precizno pravno uređenim djelokrugom i ovlastima);

Predmet saradnje po ovom Memorandumu podrazumijevao je dolje navedene modalitete podrške, pomoći i saradnje kako slijedi:

- a) Saradnja na izradi strateških dokumenata u oblasti borbe protiv korupcije, prije svega Strategije za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo, te Akcionog plana njene implementacije;
- b) Razmjena informacija u vezi sa koordinacijom i nadzorom nad provođenjem strateških dokumenata, prije svega Strategije i Akcionog plana za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo;
- c) Saradnja u razvoju programa i projekata iz oblasti prevencije korupcije;
- d) Saradnja u razvoju sistema koordinacije nadležnih tijela zaduženih za implementaciju politika iz oblasti borbe protiv korupcije;
- e) Saradnja i razmjena informacija u oblasti prikupljanja i analize podataka u kontekstu koruptivnih djelovanja, kao i poduzimanja neophodnih mjera u skladu sa zakonom;
- f) Saradnja i razmjena informacija u oblasti prikupljanja i analize statističkih i drugih podataka u kontekstu borbe protiv korupcije Kantona Sarajevo;
- g) U skladu sa nadležnostima ugovornih strana kao i zakonskom regulativom, razmjena informacija iz baza podataka vođenih od strane ugovornih strana;
- h) Saradnja u praćenju efekata primjene zakona i podzakonskih akata u kontekstu borbe protiv korupcije Kantona Sarajevo, te razmjena informacija u vezi sa davanjem mišljenja i instrukcija o pitanjima njihove primjene, kao i saradnja na iniciranju aktivnosti u vezi sa izmjenama i dopunama postojećih zakonskih rješenja i njihovim usklađivanjem;
- i) Razmjena informacija i saradnja sa javnim institucijama u oblasti borbe protiv korupcije;
- j) Razmjena informacija i saradnja na razvoju edukativnih programa po pitanju borbe protiv korupcije Kantona Sarajevo;
- k) Razmjena informacija, koordinacija i saradnja u oblasti obuke i treninga službenika ugovornih strana u svim oblastima a u vezi sa borbom protiv korupcije Kantona Sarajevo;
- l) Saradnja i razmjena informacija u kontekstu javnog publiciranja informacija u vezi sa borbom protiv korupcije;
- m) Saradnja Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo u cilju pojačane prevencije i rane identifikacije potencijalnih koruptivnih radnji, u smislu korištenja inspeksijskih kontrola, odnosno nalaza, te kontrola rada inspektora od strane Sektora za internu kontrolu ovog organa Uprave radi otkrivanja i provjere koruptivnih radnji.

U Sektoru za internu kontrolu, postojeća kadrovska struktura je slijedeća:

Pomoćnik direktora	1 (jedan) izvršilac
Stručni savjetnik za internu kontrolu	2 (dva) izvršioca
Ukupno:	3 (tri) izvršioca

Ciljevi koji su planirani Programom rada za 2023. godinu za Internu kontrolu su u cijelosti realizovani kada su u pitanju aktivnosti vezane za zaprimanje i razmatranje pisanih predstavi u vidu žalbe na rad kantonalnih inspektora određenog inspektorata Uprave.

S tim u vezi, Interna kontrola je na osnovu tačno utvrđenog činjeničnog stanja informisala podnosioca predstave o poduzetim mjerama i provedenom postupku interne kontrole, informisala direktora Uprave o postupanju ili nepostupanju inspektora u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

Što se tiče saradnje sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Vlade Kantona Sarajevo, u smislu pripreme dokumenta i provođenja aktivnosti za borbu protiv korupcije u

Upravi, planirane aktivnosti za 2023. godinu su realizovane i izmjenjen je prvobitni Plan integriteta Uprave na način da su ažurirani zakonski i podzakonski okviri, organigram, katalozi radnih mjesta i mjere potrebne za smanjenje mogućnosti nastanka koruptivnih pojava u Upravi.

U izvještajnom periodu, Planom rada za 2023. godinu planirane su aktivnosti, po pojedinim kvartalima i pojedinim segmentima koji sadrže određeni broj internih kontrola koji su se u određenim vremenskim periodima (kvartalima) planirali izvršiti.

Treba napomenuti da broj izvršenih internih kontrola direktno ovisi od broja zaprimljenih predmeta odnosno žalbi i predstavki građana na rad državnih službenika i namještenika Uprave, kao i od pokrenutih kontrola od strane službenika Interne kontrole.

S tim u vezi, u 2023. godini, ukupno je otvoreno i realizovano 71 predmet, dok su dodatne interne kontrole, u smislu praćenja rada uposlenika Uprave, službeno provedene radi provjere poštivanja pravila unutar iste.

Godišnji plan i izvještaj ovog Sektora je drugačiji od ostatka inspekcije obzirom da se osim predmetnih predstavki planiraju i sprovode i interne mjesečne kontrole radnog vremena, kao i pojedinačno interno vršenje kontrole predmeta po inspektorima, odnosno inspektoratima.

Predmeti su prikazani tabelarno i razdvojeni po načinu rješavanja, kvartalno, dok su posebno dodane interne kontrole u smislu praćenja uposlenika Uprave radi provjere poštivanja pravila unutar iste.

TABELARNI PRIKAZ IZVRŠENIH INTERNIH KONTROLA PO KVARTALIMA ZA PERIOD 01.01-31.12.2023. GODINE

<i>Poslovi</i>		Broj internih kontrola po kvartalima				
		I	II	III	IV	Ukupno
1	Zaprimanje i razmatranje prijava i predstavki građana i drugih institucija na rad uposlenika Uprave, naročito inspektora, te provjera navoda istih i izvještavanje direktora Uprave i podnosioca predstavke o utvrđenom činjeničnom stanju	13	12	5	2	32
2	Provjera i prikupljanje činjenica i dokaza, po zahtjevu direktora Uprave, u slučajevima kada postoje indicije ili saznanja o povredi službene dužnosti od strane osoba koje nisu državni službenici, državnog službenika ili namještenika, a prije eventualnog podnošenja disciplinske prijave od strane direktora Uprave. Davanje prijedloga Interne kontrole za pokretanje disciplinskog postupka u slučaju povrede službene dužnosti.	1				1
3.	Rješavanje povrede službene dužnosti putem medijacije					
4.	Izdavanje Upozorenja državnim službenicima i namještenicima u					

	slučaju nepoštivanja internih akata, odnosno naredbi i uputa izdatih od strane direktora Uprave					
5.	Praćenje pravilnosti korištenja službenih vozila, te kontrola pravilnosti izvještavanja sa službenih putovanja i realizacija naloga za službena putovanja				1	1
6.	Praćenje poštivanja radnog vremena od strane uposlenika Uprave	Blagovremeno/ po potrebi				
7.	Praćenje postupanja po propisima iz kancelarijskog poslovanja	Blagovremeno/ po potrebi				
8.	Praćenje ažurnosti vođenja evidencija o izvršenom inspeksijskom nadzoru	Blagovremeno/po potrebi				
9.	Saradnja sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Vlade Kantona Sarajevo po prijavama vezanim za korupciju, te priprema dokumenta kao i provođenje strategije za borbu protiv korupcije u Upravi (Plan integriteta i Akcioni plan)	6	4	1	1	12
10.	Kontrola postupanja inspektora po nalogu direktora Uprave za sprovedbu posebnih aktivnosti (Član 30. Zakona o inspekcijama, kontrola usmjerenih nadzora, kontrola izvršenja rješenja, kontrola prekršajnih naloga)	2				2
11.	Ostali predmeti i akti, izvještaji, planovi, zahtjevi i edukacije	14	4	4	2	24
UKUPNO		36	20	10	6	72
Broj izvršilaca i kvalifikaciona struktura		3 /tri / VSS				

TABELARNI PRIKAZ SA USPOREDNIM POKAZATELJIMA U ODNOSU NA PRETHODNI PERIOD

<i>Poslovi</i>		Ukupan broj predmeta Interne kontrole 2021/2022/2023				
		I	II	III	IV	Ukupno
1	Broj internih kontrola po kvartalima za 2021. godinu	45	34	33	101	213
2	Broj internih kontrola po kvartalima za 2022. godinu	48	40	33	31	152
3	Broj internih kontrola po	36	20	10	6	72

	kvartalima za 2023. godinu					
UKUPNO 2021/2022/2023	129	94	76	138	437	
Broj izvršilaca i kvalifikaciona struktura	3/tri/ VSS					

Ovaj Sektor će u narednom periodu i dalje izvršavati naprijed navedene i planirane ciljeve i zadatke usklađene sa planom i programom rada za 2023. godinu.

Interna kontrola Uprave u cilju obezbjeđenja zakonitog i efikasnog izvršenja kontinuiranih zadataka će i dalje, u skladu sa svojim ovlaštenjima, kontrolisati rad svih zaposlenih u Upravi, kako slijedi:

- Zaprimiti prijave i predstavke građana na rad uposlenika Uprave, posebno inspektora, te utvrđivanje činjeničnog stanja i blagovremenosti postupanja inspektora po podnesenim zahtjevima za vršenje inspeksijskog nadzora;
- Provjeravati i prikupljati činjenice i dokaze, ukoliko su postojale indicije ili saznanja o povredi službenih dužnosti;
- Blagovremeno i zakonito provjeravati postupanja inspektora po podnesenim zahtjevima za vršenje inspeksijskog nadzora;
- Vršiti kontrolu poštivanja radnog vremena;
- Provoditi mjere i aktivnosti iz Plana Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo za borbu protiv korupcije, kao i Plana integriteta;

Predmeti će se rješavati po principu uzimanja izjava postupajućih inspektora kao i glavnih inspektora, te izuzimanje kompletne dokumentacije (ukoliko je postojala potreba za istim), zbog uvida u činjenično stanje, eventualne zloupotrebe službene dužnosti i položaja kao i postupanje odnosno nepostupanje prema zakonskim odredbama. Na svaku predstavku uredno i blagovremeno će biti dostavljen odgovor podnosiocu predstavke, te obavijest Inspektoratu o poduzetim aktivnostima Interne kontrole.

U proteklom periodu pojačana je saradnja sa Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Vlade Kantona Sarajevo, na način da je blagovremeno postupano po zahtjevima navedene institucije u smislu detaljno upućenih informacija o tačno utvrđenom činjeničnom stanju i poduzetim mjerama od strane Interne kontrole u pojedinim predmetima u kojim se pojavila sumnja na koruptivno djelovanje kantonalnih inspektora; Ostvarena je saradnja sa Agencijom za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine u vidu implementacije sporazuma "CAF" projekta pod nazivom „Primjena potpunog upravljanja kvalitetom u KUIP Kantona Sarajevo”; Ostvarena je i kontinuirana saradnja sa Tužilaštvom i MUP-om Kantona Sarajevo po pitanju rješavanja određenih predmetnih predstavki zaprimljenih u ovom Sektoru.

X Pregled unutrašnje organizacije, kadrovske i materijalne osposobljenosti kantonalnog organa

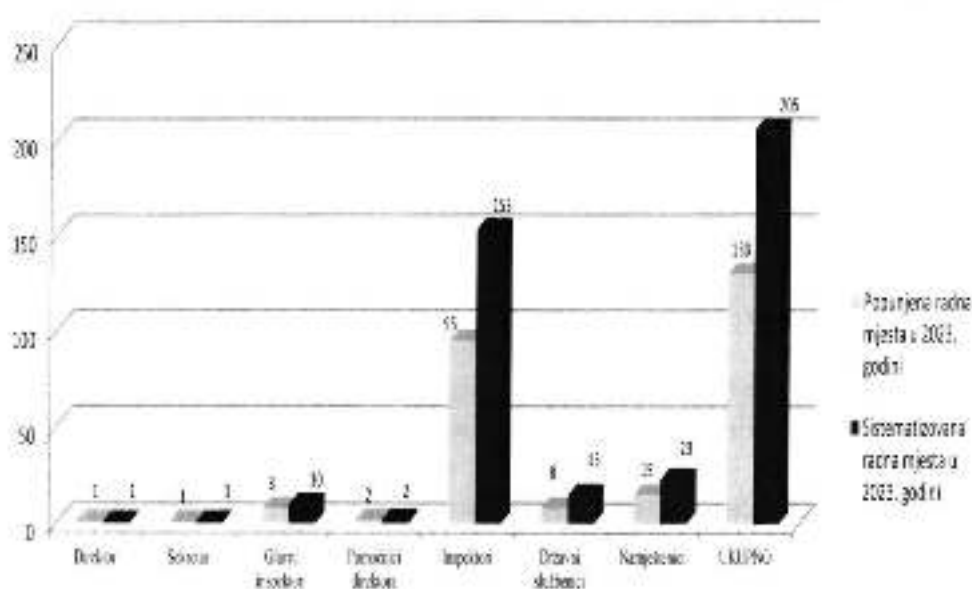
Unutrašnja organizacija Kantonalne uprave uređena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo broj: 14-01-2-05151/21 na koji je Vlada Kantona Sarajevo dala saglasnost Odlukom broj: 02-04-43454-19/21 od 02.12.2021. godine.

Sistematizacija radnih mjesta Kantonalne uprave obuhvata ukupno 205 radnih mjesta, od kojih je jedan direktor, jedan sekretar, deset glavnih inspektora, dva pomoćnika direktora, 153 inspektora, 15 državnih službenika i 23 namještenika.

Popunjenost na dan 31.12.2023. godine je 130 uposlenika ili 63,41 %.

Od ukupno sistematizovana 153 inspektora, popunjeno je sa 95 inspektora, sistematizovano 15 ostalih državnih službenika popunjeno 8, sistematizovana 23 namještenika popunjeno 15.

Grafikon: Uporedni pregled popunjenih i sistematizovanih radnih mjesta u 2023. godini

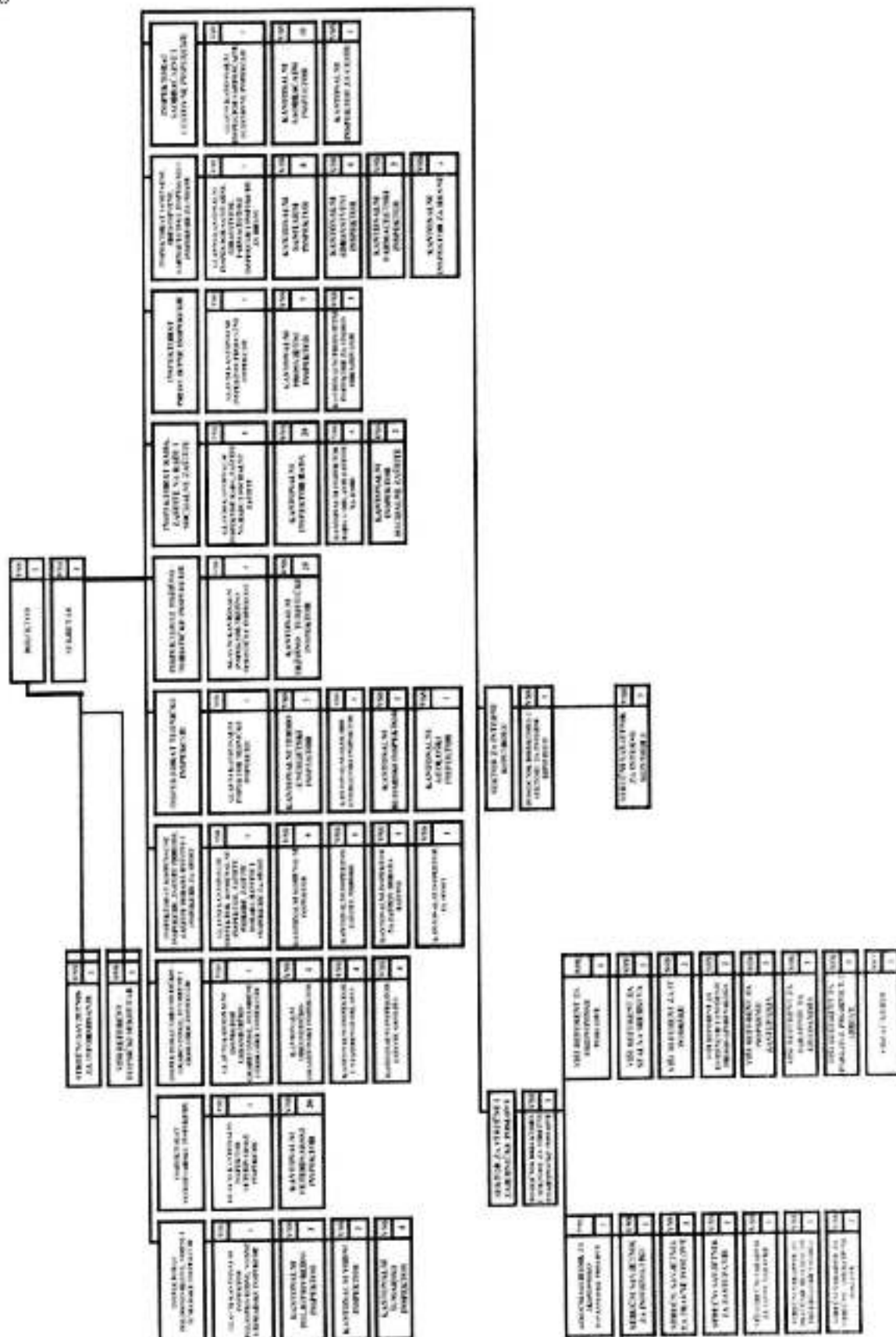

Potreba za popunom radnih mjesta prisutna je gotovo u svim inspektoratima, međutim ista je posebno izražena u Inspektoratu urbanističko-građevinske, stambene i ekološke inspekcije, Inspektoratu rada zaštite na radu i socijalne zaštite, Inspektoratu prosvjetne inspekcije, Inspektoratu tržišno-turističke inspekcije i Inspektoratu veterinarske inspekcije i to na slijedećim pozicijama: Kantonalni inspektor zaštite okoliša, Kantonalni urbanističko-građevinski inspektor, Kantonalni inspektor rada, Kantonalni inspektor rada u oblasti zaštite na radu, Kantonalni prosvjetni inspektor za visoko obrazovanje, Kantonalni prosvjetni inspektor, Kantonalni termoelektroenergetski inspektor, Kantonalni veterinarski inspektor.

U toku 2023. godine protiv dva službenika Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo pokrenuti su disciplinski postupci, gdje je jedan u toku godine okončan disciplinskom odgovornošću državnog službenika Sektora za Internu kontrolu Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, a koja je nakon uložene žalbe državnog službenika potvrđena rješenjem Odbora za žalbe, dok je drugi disciplinski postupak još uvijek u toku.

Šematski prikaz unutrašnje organizacije Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo

ORGANIZACIONA SEMA UNUTRAŠNJE ORGANIZACIJE KANTONALNE UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE KANTONA SARAJEVO

U skladu sa Programom stručnog usavršavanja zaposlenika KUIP-a za 2023. godinu, kojim je propisan sadržaj obuke rukovodećih državnih službenika, inspektora, drugih državnih službenika i namještenika Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, nosilaca obuke, način izvođenja obuke, a sa ciljem organizacionog unapređenja i modernizacije administracije kroz uvođenje odabranih modela za upravljanje kvalitetom u Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, organizirane su i realizirane edukacije na 64 teme sa 429 realiziranih pojedinačnih edukacija i to u sklopu **Individualnog programa** stručnog usavršavanja realizirano je 7 tema sa 49 pojedinačnih edukacija, **"Digitalna pismenost"** - 9 tema, sa 57 pojedinačnih edukacija, **škole stranih jezika** - 2 teme sa 3 pojedinačne edukacije, Upravljanje ljudskim resursima (Human Resource Management – HRM) - 4 teme, sa 61 pojedinačnom edukacijom, **Škola upravnog prava** - 11 tema, sa 138 pojedinačnih edukacija, **Javne finansije** - 5 tema i 8 pojedinačnih edukacija, **Upravljanje zakonodavnim procesom** - 7 tema i 36 pojedinačnih edukacija, **Evropske integracije** - 3 edukacije sa realiziranih 6 pojedinačnih edukacija, kao i IN HOUSE radionice -Prezentacijske i komunikacijske vještine i Rješavanje konfliktnih situacija.

Takođe, u okviru stručnog usavršavanja u cilju stica stručnih vještina i edukacija koje prate domaće i evropske trendove, realiziran o je 13 tema, sa ukupno 48 pojedinačnih edukacija, i to : u organizaciji ADS F BiH održan je sastanak "Mreže za razvoj ljudskih resursa"; u organizaciji instituta za mjeriteljstvo održana je edukacija na temu "Mjerenje kao podrška globalnom prehrambenom sistemu"; u organizaciji Agencije za sigurnost hrane održane su edukacije "Audit sistem i interni audit Course 2", "Načela i tehnike uzimanja uzoraka hrane u svrhu sl. kontrola" ("Procjena i dopuna Pravilnika o kontaminantima u hrani", "Smjernice za provedbu Pravilnika o mikrobiološkim kriterijima za hranu"; u organizaciji Komore farmaceuta FBiH "Simpozij komore magistara farmacije F BiH"; u organizaciji MFS-EMMAUS "Postupanje sa žrtvama trgovine ljudima u referalnom mehanizmu"; u organizaciji MICOM BH DOO "Ispitivanje fotonaponskih instalacija i elektromobilnost"; u organizaciji Nevladine organizacije MYLA i GIZ-a "Radna eksploatacije na zapadnom Balkanu; u organizaciji OSC-a "Poduzimanje akcije protiv trgovine ljudima i radne eksploatacije u lancima snabdijevanja"; u organizaciji Ureda za veterinarstvo "Priprema HFAA sekcija mlijeko i proizvodi od mlijeka"; u organizaciji USAID/INSPIRE "Postupanje sa žrtvama trgovine ljudima u referalnom mehanizmu"; u organizaciji Vijeća Evrope "Krivična djela počinjena iz mržnje"; u organizaciji ZIS KS "Microsoft Office 365 – Uvod", "Uvod u Osnove sistema Microsoft Office365"; u organizaciji ADS F BiH " Osnove o CAF-u",

XI Način ostvarivanja saradnje sa federalnim organima, drugim kantonima, općinama, Gradom Sarajevom, ombudsmenima, nevladinim sektorom i dr.

U izvještajnom periodu naglašena je saradnja sa Federalnom upravom za inspeksijske poslove. Saradnja se ogleda u redovnom dostavljanju izvještaja o radu koji se odnose na inspeksijske nadzore izvršene po ovlaštenju direktora Federalne uprave za inspeksijske poslove.

Pored navedenog, inspektori rada i tržišno-turistički inspektori po zahtjevu Federalne upravne za inspeksijske poslove redovno se uključuju u pojačane inspeksijske nadzore koji se po zaključku Vlade Federacije Bosne i Hercegovine provode redovno jednom godišnje na području Kantona Sarajevo.

U 2023. godini saradnja je uspostavljena i sa Općinom Ilidža vezano za sprječavanja zauzimanja javnih površina i rada na crno, gdje su inspektori Kantonalne uprave za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo dali svoj doprinos u navedenim poslovima.

Saradnja sa drugim organima

Odnosi kantonalnih organa uprave i općinskih i gradskih organa uprava zasnivaju se na obavezama koje svaki od tih organa ima u odnosu na izvršavanje kantonalnih zakona i kantonalnih propisa. Saradnja sa ovim organima ostvarena je najčešće kod dostavljanje izvještaja, informacija o primjeni propisa kao i pružanja pomoći u dijelu koji se odnosi na primjenu kantonalnih propisa.

Posebno ističemo dobru saradnju sa MUP-om Kantona Sarajevo. Saradnja sa ovim organom ogleda se u zajedničkom radu inspektora sa policijskim službenicima PU Kantona Sarajevo i postupanje inspektora po službenim zabilješkama policajaca. Takođe, treba naglasiti da jedan dio inspeksijskih nadzora predstavljaju inspeksijski nadzori sa povećanim rizikom po sigurnost inspektora, gdje su svoj nesebični doprinos u 2023. godini dali i službenici Jedinice za podršku Kantona Sarajevo i svojim asistencijama na zahtjev Kantonalne uprave za inspeksijske poslove uveliko olakšali rad i sprovedene nadzora nad provođenjem propisa.

Kontrole u saradnji sa pripadnicima PU odvijale su se na osnovu unaprijed sačinjenog akcionog plana, a često se postupalo i po hitnom postupku. U saradnji sa policijskim službenicima vršene su i pojačane kontrole bespravne prodaje na javnim površinama (u dvije smjene), kontrole ugostiteljskih objekata u noćnim satima.

Uspješna saradnja ostvarena je i sa Direkcijom za robne rezerve Kantona Sarajevo. Naime, prilikom izricanja zaštitne mjere (oduzimanje robe koja je predmet prekršaja) i uskladištenje i čuvanje iste moramo istaći da smo od samog početka rada Uprave naišli na podršku Direkcije za robne rezerve Kantona Sarajevo.

Pored gore navedenih subjekata sa kojima je ostvarena saradnja intenzivnija u odnosu na druge, a sve zbog djelokruga rada ovog organa, moramo istaći da u svom radu imamo kontinuiranu saradnju sa Ministarstvom za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Ministarstvom za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, Ministarstvom zdravstva Kantona Sarajevo, Ministarstvom finansija Kantona Sarajevo, Ministarstvom za boračka pitanja Kantona Sarajevo, Uredom za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo, Institucijom ombudsmana za ljudska prava, kao i Kantonalnim tužilaštvom Kantona Sarajevo, Federalnim ministarstvom unutrašnjih poslova, Kantonalnim ministarstvom unutrašnjih poslova, Agencijom za sigurnost hrane, Agencijom za nadzor nad tržištem, Ministarstvom zdravstva Kantona Sarajevo, Federalnim ministarstvom zdravstva i drugim.

Inspektorat veterinarske inspekcije je u svakodnevnoj korespondenciji sa nadležnim tijelima u oblasti veterinarstva, Uredom za veterinarstvo BiH, Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva te Ministarstvom privrede Kantona Sarajevo. Saradnja sa svim mjerodavnim veterinarskim tijelima ostvaruje se i kroz Program obuke službenih veterinaru gdje redovno prisustvuju svi inspektori iz Inspektorata.

U 2024. godini po preporukama EU, posebna pažnja će se posvetiti unaprjeđenju horizontalne i veterikalne komunikacije i koordinacije aktivnosti s akcentom na izvještavanje o i upravljanje

neusklađenostima, kao i održavanje redovnih radnih sastanaka tokom implementacije izrađenih planova kontrole u oblasti hrane i veterinarstva.

U 2024. godini, nastojat će se uspostaviti bolja saradnja sa nadležnim tijelima i ustanovama iz oblasti zdravstva, posebno u segmentu kontrole zaraznih bolesti zajedničkih za ljude i životinje (zoonoze). Radi zaštite zdravlja ljudi saradnja sa sektorom zdravstva planira se razvijati kroz koncept "Jedinstvenog zdravlja" u pogledu razmjene informacija o kretanju bolesti, zajedničkom radu na otkrivanju uzroka oboljenja, puta i načina prijenosa bolesti, kao i na određivanju najboljih mjera za kontrolu i praćenje zaraznih bolesti, posebno zoonoza.

Radi jačanja saradnje sa federalnom veterinarskom inspekcijom, pojedine planirane službene kontrole na teritoriji KS provest će timovi kantonalnih i federalnih veterinarskih inspektora.

Pri provođenju inspeksijskih nadzora, po potrebi, zahtjeva se pomoć i asistencija policije.

Inspektorat rada, zaštite na radu i socijalne zaštite, u narednom periodu će intenzivirati svoje prisustvo na području Kantona Sarajevo, kako bi se što više približili subjektima nadzora, i sa istim ostvarili bolji odnos metodom edukativno-preventivnog karaktera, kao i korektivnog djelovanja. Takođe, intenzivno će se nastaviti sa kontinuiranim kontrolama zakonitosti rada radno angažovanih lica ("rad na crno"), kao i drugih naprijed navedenih nepravilnosti od strane inspektora, kontrolama u mješovitim timovima i saradnja sa drugim organima. Mišljenja smo da zaštita na radu na prostoru Federacije BiH uopće nije shvaćena ozbiljno i nije joj dat značaj niti uloga koju ima u svim zemljama Evropske unije i šire. Također, u narednom periodu inspektori rada iz oblasti zaštite na radu će vršiti nadzor iz oblasti zaštite na radu, posebno u proizvodnim firmama u mašinskoj, elektro, drvnoprerađivačkoj, građevinskoj i ostalim djelatnostima, odnosno u organizacijama gdje dolazi do težih tjelesnih povreda radnika na radu, kao i povreda sa smrtnim ishodom, te poduzimati mjere u skladu sa Zakonom.

U narednoj godini, kao i ranije Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu u saradnji sa Agencijom za sigurnost hrane BiH nastaviće realizaciju redovnog monitoringa voća i povrća na prisustvo ostataka pesticida u/i na hrani biljnog porijekla na području Kantona Sarajevo. Sa Agencijom za nadzor nad tržištem BiH, inspektori će nastaviti provoditi aktivnosti na terenu prema indikacijama i obavijestima. Saradnja sa zavodima za javno zdravstvo oba nivoa vlasti, svakodnevno se nastavlja obzirom da isti dostavljaju nalaze o pojavi uzročnika zaraznih bolesti po kojima sanitarna inspekcija hitno poduzima mjere. JU Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo dostavlja i druge laboratorijske izvještaje u skladu sa Odlukom Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo. Za vrijeme elementarnih nepogoda Zavodi vrše nadzor i provode protivepidemijske mjere i dostavljaju stručne izvještaje Inspektoratu o stanju na terenu. Važno je istaći činjenicu da inspektorima na terenu asistenciju i pomoć pružaju policijski službenici Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova KS, posebno tokom kompleksnih noćnih nadzora, po ustaljenoj proceduri. Dalje, saradnja da Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela BiH, u provedbi nadzora vezano za smještaj i sigurnost u efikasnijem obavljanju poslova iz njihove nadležnosti, te zaštiti osoba i objekata koji ne štite

Broj: 14-01-30-00025/24

Datum: 30.01.2024. godine

- 4) izreći i naplatiti novčanu kaznu na licu mjesta, ako je za to zakonom ovlašten o čemu se izdaje pisana potvrda;
- 5) podnijeti zahtjev za pokretanje disciplinske odgovornosti, odnosno prekršaja ili gospodarskog prijestupa, odnosno kaznenu prijavu za kazneno djelo ako su povredom zakona ili drugog propisa učinjeni ti prijestupi ili kazneno djelo;
- 6) poduzeti i druge upravne mjere i radnje za koje je posebnim zakonom i drugim propisom ovlašten.

Članak 126.

Upravne i druge mjere iz toč. 1. do 3. i točke 5. članka 125., kao i preventivne mjere iz članka 130. ovoga Zakona, inspektor naređuje donošenjem pisanog rješenja. Temelj za donošenje rješenja predstavlja činjenično stanje navedeno u zapisniku iz odredbe članka 124. ovoga Zakona.

Na rješenje iz stavka 1. ovoga članka, odgovorna osoba kod koje je izvršen inspekcijski nadzor, ima pravo izjaviti žalbu nadležnom organu u roku od osam dana od dana prijama rješenja, ako posebnim zakonom nije određen drugi rok. Žalba se izjavljuje sljedećim organima, i to:

- 1) ako je rješenje donio federalni inspektor - žalba se izjavljuje federalnom ministru čiji je inspektor donio rješenje;
- 2) ako je rješenje donio kantonalni inspektor, a odnosi se na primjenu federalnog zakona - žalba se izjavljuje nadležnom federalnom inspektoru, a ako se rješenje odnosi na primjenu kantonalnog zakona - žalba se izjavljuje kantonalnom ministru čiji je inspektor donio rješenje;
- 3) ako je rješenje donio općinski ili gradski inspektor, a odnosi se na primjenu federalnog zakona - žalba se izjavljuje nadležnom federalnom inspektoru, a ako se rješenje odnosi na primjenu kantonalnog zakona - žalba se izjavljuje nadležnom kantonalnom inspektoru, a ako se rješenje odnosi na primjenu općinskog, odnosno gradskog propisa - žalba se izjavljuje općinskom, odnosno gradskom organu određenom statutom ili propisom općinskog, odnosno gradskog vijeća.

Rješenje po žalbi mora se donijeti najkasnije u roku od 15 dana od dana prijama žalbe.

Rješenje doneseno po žalbi iz stavka 2. ovoga članka je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda, sukladno zakonu.

Članak 127.

Pravna osoba s javnim ovlaštima, odnosno organ uprave i upravna organizacija kod kojih je izvršen inspekcijski nadzor, obvezni su postupiti po rješenju inspektora iz članka 126. ovoga Zakona.

Članak 128.

Inspektor je obavezan pratiti provedbu upravnih mjera koje je naložio rješenjem, pa ako utvrdi da se naredene mjere ne provode na način i u roku kako je rješenjem određeno, obavezan je podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, kao i poduzeti druge mjere za koje je zakonom ovlašten.

Ako inspektor ne može osigurati provedbu upravnih mjera u smislu stavka 1. ovoga članka, obavezan je o tome bez odlaganja pisano obavijestiti rukovoditelja organa uprave kojem pripada taj inspektor, koji je obavezan podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka ako to nije učinio inspektor i poduzeti druge mjere radi osiguranja provedbe naloženih mjera.

Članak 129.

Inspektor može privremeno oduzeti dokumente i predmete koji u disciplinskom, odnosno prekršajnom ili sudskom postupku mogu poslužiti kao dokaz, o čemu je dužan izdati pisanu potvrdu.

Članak 130.

Inspektor je dužan poduzimati i odgovarajuće preventivne aktivnosti u cilju sprečavanja nastupanja štetnih posljedica zbog nedostataka i nepravilnosti u provedbi zakona i drugih propisa čije izvršenje nadzire, i u tom cilju ima pravo upozoriti fizičke i pravne osobe na obveze iz propisa, ukazati na štetne posljedice, koje mogu nastati i predložiti mjere za otklanjanje njihovih uzroka i druge mjere za koje cijeni da su potrebne, a fizičke i

pravne osobe su dužne postupiti po danim preventivnim mjerama inspektora.

Preventivne mjere iz stavka 1. ovoga članka naređuju se rješenjem.

Članak 131.

O svim izvršenim inspekcijskim pregledima i poduzetim upravnim mjerama iz čl. 125. i 130. ovoga Zakona, inspektor je dužan voditi evidenciju.

Federalni ministri, svaki u oblasti iz svoje nadležnosti, propisuju sadržaj i način vođenja evidencije iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 132.

Inspekcija je dužna najmanje jednom godišnje podnijeti pisano izvješće o izvršenim inspekcijskim pregledima, o nadenom stanju, pojavama i problemima i o poduzetim mjerama s prijedlogom mjera koje bi trebalo poduzeti za otklanjanje utvrđenog nezakonitog ponašanja. U izvješću se obvezno moraju obraditi vidovi i načini kršenja zakona i drugih propisa, nedostaci u propisima i predložiti u kojem bi pravcu trebalo mijenjati pojedina zakonska rješenja.

Izvješće iz stavka 1. ovoga članka, podnosi se sljedećim organima, i to:

- 1) federalna inspekcija izvješće podnosi Vladi Federacije i Parlamentu Federacije;
- 2) kantonalna inspekcija izvješće podnosi vladi kantona i skupštini kantona;
- 3) općinska, odnosno gradska inspekcija izvješće podnosi općinskom načelniku, odnosno gradonačelniku i općinskom, odnosno gradskom vijeću.

2. Odnos federalne inspekcije prema kantonalnoj i općinskoj inspekciji

Članak 133.

Federalna inspekcija surađuje s kantonalnom inspekcijom i pruža joj potrebnu stručnu pomoć u svim pitanjima od zajedničkog interesa.

Suradnja i stručna pomoć iz stavka 1. ovoga članka, obvezno se ostvaruje u onim pitanjima u kojima je federalnim zakonom predviđeno da određene poslove inspekcijskog nadzora na sprovođenju federalnog zakona vrši kantonalna inspekcija.

U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka, federalna inspekcija ima pravo kantonalnoj inspekciji davati naloge, upute i instrukcije o načinu vršenja inspekcijskog nadzora, a kantonalna inspekcija je dužna postupiti po zahtjevima federalne inspekcije i obavijestiti je o poduzetim mjerama.

Članak 134.

Ako federalna inspekcija utvrdi da kantonalna inspekcija ne vrši ili nepravilno vrši inspekcijski nadzor iz stavka 2. članka 133. ovoga Zakona, u tom slučaju federalna inspekcija je obvezna o tome upoznati vladu kantona i tražiti poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi kantonalna inspekcija vršila taj nadzor, a do početka rada kantonalne inspekcije, taj inspekcijski nadzor vršit će federalna inspekcija.

Troškovi nastali vršenjem inspekcijskog nadzora od strane federalne inspekcije iz stavka 1. ovoga članka, padaju na teret kantonalnog organa uprave u čiju nadležnost spada taj inspekcijski nadzor.

Članak 135.

Odredbe čl. 133. i 134. ovoga Zakona, analogno se primjenjuju i na odnose federalne inspekcije prema općinskoj, odnosno gradskoj inspekciji u slučajevima kada je federalnim zakonom općinska, odnosno gradska inspekcija ovlaštena vršiti određene poslove inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem federalnog zakona.

Članak 136.

Odredbe čl. 133. i 134. ovoga Zakona, analogno se primjenjuju i na odnose kantonalne inspekcije prema općinskoj, odnosno gradskoj inspekciji, a posebno u pitanjima u kojima je općinska, odnosno gradska inspekcija kantonalnim zakonom ovlaštena vršiti određene poslove inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem kantonalnog zakona.